

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ושש של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, כ"ד באייר התשנ"ח (20 במאי 1998)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:06

תוכן העניינים

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת ליושב-ראש הפרלמנט של ברלין

הודעת יושב-ראש הכנסת

הצעות לסדר

שאלות בעל-פה

עלייה חדה במספר ההרוגים בתאונות עבודה

סניף המוסד לביטוח לאומי בשפרעם

הצעת חוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ח-1997

(הצעת חבר הכנסת י' שריד)

הצעת חוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ז-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק הגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ח-1997

(הצעת חבר הכנסת א"ח שאקי)

הצעת חוק האזרחות (תיקון – אזרחות מכוח לידה), התשנ"ח-1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק עיגון ורישום זכויות החקלאים בקרקע, התשנ"ח-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – הפרטה), התשנ"ח-1997

(הצעת חבר הכנסת א' אושעיה)

הצעת חוק הסדר חובות בהלוואות לדיור, התשנ"ח-1998

(הצעת חבר הכנסת ר' אלול)

הצעת חוק מפעל הפיס, התשנ"ז-1997

(הצעת חבר הכנסת א' פינס-פז)

הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור הטפה להמרת דת), התשנ"ח-1998

(הצעת חבר הכנסת ר' פנחסי)

הצעת הממשלה להכריז על מצב חירום

שאלות בעל-פה

רישום קבלן ברשם הקבלנים

הכשרת ממונה על מעמד האשה

הצעה לסדר-היום

אימוץ הצעת הפשרה האמריקנית על-ידי הכנסת

הצעת חוק עיגון ורישום זכויות החקלאים בקרקע, התשנ"ח-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעה לסדר-היום

אימוץ הצעת הפשרה האמריקנית על-ידי הכנסת

הצעות לסדר-היום המהומות ביהודה, שומרון, גוש קטיף וברושלים במסגרת יום הנכבה

הצעות לסדר-היום הצעת החלטה של האיחוד האירופי להחרים תוצרת מההתנחלויות

הצעות לסדר-היום פיצוץ בבית-הכנסת חב"ד ליד מוסקבה והתגברות האלימות כלפי יהודים בעולם

הצעה לסדר-היום

האם וושינגטון "תבער"? הרהור על אודות הלהביוור הפוליטי של ראש הממשלה

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעה לסדר-היום האם וושינגטון "תבער"? הרהור על אודות הלהביוור הפוליטי של ראש הממשלה

הצעה לסדר-היום התבטאויות אלופי צה"ל והתערבות חברי הכנסת במינויים בצה"ל

הצעה לסדר-היום פרסומים על כוונת בנימין נתניהו להקדים את הבחירות לחודש נובמבר 1998

שאלות ותשובות

תוכנית לטיפול בגנבות כלי רכב

טיפול בגנבות כלי רכב

מצבו הרפואי של עוזי משולם

סמים בקרב בני נוער בחיפה

חיפוש נעדרים

שחרור חשודים בתקיפה בחברון

יחס המשטרה לסכנת הימין הקיצוני

אבטחת מתקני הגז והדלק

הקמת יחידת משטרה להריסת בתים בירושלים

כהונתו של ראש אגף החקירות במשטרה

טיפול המשטרה בחשודים בקבלת שוחד

בריחת אסיר מבית-מעצר

גירוש עובדים זרים ללא רשיון

גנבות חקלאיות בשרון

פרשת העסקאות ברכס-שועפאט

מות עציר פלסטיני לאחר חקירה

גנבת סוסים בשרון

חקירת תלונה על שיסוי כלב בחרדי

הצתת מבני בית-ספר בבני-ברק

מאבק הדמים בשכונת ג'ואריש ברמלה

חקירת הצתת סוכתו של רב העיר כרמיאל

טיפול המשטרה בתלונות על התנהגות מתנחלים

חקירת תלונות נגד מזייפי חותמות כשרות

בקשה להחליף חוקר נוער בתחנת חברון

זיכוי שוטר שהכה מפגינים

תלונה בגין מסירת הודעות כוזבות לבית-המשפט

חקירת תקיפתם של בחורי ישיבה

חקירת קיבוץ בחשד להונאת הרשויות

חקירת ניהול קרבות אדם

ידיעה על אירועים אנטי-דתיים בנשר
נוהל מתן תשובות על פניות אזרחים במטה הארצי
העברת מפקד משטרת חברון מתפקידו
חקירת תלונות נגד מזייפי חותמות כשרות
משמר אזרחי בכפרים הערביים
חילול מסגד בבאר-שבע
אכיפת חוקי תנועה ביהודה ובשומרון
תקיפת בני ישיבה בירושלים
הכאת פעילי "יד לאחים" על-ידי מיסיונרים
התאבדות נער בתא מעצר במשטרה
הפסקת השימוש באקדח לייזר לרישום דוחות תנועה
יחס שונה לעיתונאים יהודים ולעיתונאים ערבים-ישראלים
פרסום שם הרוג בתאונת דרכים לפני הודעה למשפחתו
נשק בידי בני-נוער
שימוש בילדים כסוכנים סמויים של המשטרה
אי-מינויו של סגן ראש אגף החקירות לראש אגף החקירות
שרפת ספרי תורה בחצור
התנאים בבית-המעצר במגרש-הרוסים בירושלים
גיוס דרוזים למשטרה
טיפול המשטרה במתפרעים ערבים מאזור חברון
אבטחת מתקני גז ודלק
מצב הביטחון בכותל המערבי
אלימות שוטרים נגד אזרח
הטיפול באלימות נגד נשים
בריחת חשוד ברצח מהארץ
עבירות סמים בגוש-דן
מצב הביטחון בבתי-הדין השרעיים
עבריינות בני-נוער
ניהול קרבות אדם
הצתת בית בעיר עמנואל
טיפול בגנבות כלי רכב
הגשת כתבי-אישום נגד הרב רפאל בובליל מפרדס-חנה
הסגרת ערבי מחברון לידי המשטרה הפלסטינית
המשך העסקתו של שוטר שנחקרו תלונות על התנהגותו
ביטחון תושבי רמת-שלמה בירושלים
בירור בנושא דוחות תנועה
שחרור חשודים בשל טעויות המשטרה

ביטחון תושבי רמת-שלמה בירושלים

הטיפול בנתוני דוח הפשיעה לשנת 1997

תפקוד המשטרה בעת רצח דוד כטורזה הי"ד

הטיפול בתלונה על פעילות למען עירק

אכיפת החוק בעבירת פגיעה ברגשות דת

שחרור חשודים ערבים בשטחי האוטונומיה

טרקטורונים המסכנים חיי אדם ברכסים

חקירת החשדות כלפי השרה לשעבר אלוני

הצעה לסדר-היום אכיפה מוגברת של חוקי התנועה ותוכנית המשטרה ומשרד התחבורה להחרמת רכבים

הצעה לסדר-היום

הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא אסון גשר המכבייה

הצעה לסדר-היום

יחס משרד החינוך, התרבות והספורט לילדים חרדים

הצעה לסדר-היום הקמת מעונות סטודנטים בגבעה-הצרפתית תוך פינוי תושבים ערבים

הצעה לסדר-היום מאבק הסטודנטים על שכר הלימוד ומעמד ההשכלה הגבוהה בישראל

הצעה לסדר-היום

סטודנטים לעומת תלמידי ישיבה

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת ליושב-ראש הפרלמנט של ברלין

היו"ר ד' תיכון:

חברי הכנסת, היום יום רביעי, כ"ד באייר התשנ"ח, 20 במאי 1998. ישיבת הכנסת פתוחה.

ביציע האורחים נמצא אורח חשוב, נשיא הפרלמנט של מדינת ברלין בגרמניה – ורעייתו.

לכנסת ולפרלמנט ולמדינת ברלין יחסים הדוקים. ברלין הופכת לבירת גרמניה, ומשקל הכובד הפוליטי ינוע בשנה הבאה מבון לברלין. לברלין יש יחסים קרובים עם ירושלים ותל-אביב, ואנחנו מאחלים לפרופסור הרביך האסה ולרעייתו ביקור מועיל.

אנחנו עומדים, כמובן, על הסכנה של התאוששות הניאו-פאשיזם בגרמניה בעקבות הבחירות האחרונות בזקסן-אנהלט, ומקווים שהמצב הזה לא יחזור בברלין.

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, כמה הודעות עד שנתארגן והשרים יבואו לכאן.

יש לנו כמה תקדימים מבחינת התקנון. אתם יודעים שהוגשה הצעת חוק של חבר הכנסת פני בדש, שעל-פיה ראשי ערים שנבחרו בעבר ומכהנים כחברי הכנסת, זאת אומרת נבחרו לכנסת בהיותם ראשי ערים, על-פי המצב החוקי, אם הם ייבחרו בנובמבר, הם יצטרכו להתפטר מן הכנסת או יראו אותם כאילו הם מתפטרים. חבר הכנסת בדש מציע, שחברי כנסת שהם ראשי רשויות והם מכהנים, יאופשר להם לסיים את הקדנציה. הצעת חוק כזו נדונה לפני פחות מחצי שנה ונדחתה על-ידי הבית.

ההצעה החדשה שונה במהותה ומדברת רק על שני חברי כנסת. לפיכך, יכול להיות שחוות הדעת של היועצים המשפטיים תאמר שהנושא אינו דומה ואינו זהה, ואז אנחנו נפרסם את ההחלטה, וכל מי שמתנגד להחלטה יוכל במשך שבועיים לעתור בפני ועדת הכנסת. אם ההמלצה תהיה שלילית, גם אז יוכל כל חבר כנסת לעתור במשך שבועיים ולהשמיע את השגותיו בפני ועדת הכנסת. אני מדגיש זאת, כי זה תיקון חדש לתקנון והוא לא ידוע.

עוד בעיה שהתעוררה היום. הוגשה הצעה לסדר-היום להקים ועדת חקירה שתבדוק את אסון התמוטטות הגשר במכביה. קיבלתי פנייה מהיועץ המשפטי לממשלה, שמבקש לדחות את הדיון בנושא הזה מחשש לפגיעה בכל המערכת המשפטית שעוסקת בעניין הזה.

מאחר שהוגשה בקשה כזאת והמלצת היועצים המשפטיים היא לדחות את הדיון לפחות בכמה ימים, אני יכול לומר רק שאני אקיים דיון בלשכתי וכל הצדדים יוכלו לחוות את דעתם, ולא יקרה דבר אם הנושא הזה יידחה בכמה ימים.

יוסי שריד (מרצ):

אפשר להציע, אדוני היושב-ראש? – אולי נשאיר את זה לוועדת הפירושים – – – סוגיה מאוד מאוד עקרונית. היו הרבה מאוד תקדימים – – – כאשר דברים מסוימים היו בהליך – – – אני לא בטוח שהכנסת תוכל או תרצה להתמודד עם זה – – –

היו"ר ד' תיכון:

אני מסכים אתך.

מיכה גולדמן (העבודה):

רציתי להעיר הערה. אנחנו שוחחנו אתמול עם – – –

היו"ר ד' תיכון:

גש למיקרופון.

מיכה גולדמן (העבודה):

מאחר שהבקשה לוועדת חקירה היא שלי, והצטרף, על-פי בקשת הקואליציה, חבר הכנסת זנדברג, הוא שוחח אמש עם המשנה ליועץ המשפטי מאחר שהיועץ המשפטי היה בחוץ-לארץ וחזר אמש מאוחר. הודענו לו שאנחנו נהיה מוכנים להגביל את עצמנו באותם תחומים שהתכוון אליהם חבר הכנסת שריד, כדי שלא לפגוע בהליכים המשפטיים, תוך זהירות והקפדה, ועל-ידי כך לא נמנע את המשך התהליך ונוכל להחליט כאן על הקמת ועדת חקירה.

היו"ר ד' תיכון:

כפי שאמרתי, נקיים התייעצות בלשכתי. אם לא נגיע להסכם או להבנה – תופעל ועדת הפירושים. אני מקבל את הצעתו של חבר הכנסת יוסי שריד.

מיכה גולדמן (העבודה):

כל כללי הסוב-יודיצה – – –

הצעות לסדר

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני נותן לחברי הכנסת לעלות בעניין אחר. פונים אלי שני חברי הכנסת, חבר הכנסת ריבלין וחבר הכנסת מיכה גולדמן, ומבקשים למסור הודעה על-פי סעיף 53 לתקנון בנושא ביטול קלטת בישול, קלטת מסיבת "בית"ר ירושלים" בכיכר העיר, שבה נשמעו, כביכול, שאגות "מוות לערבים".

חבר הכנסת ריבלין, חצי דקה, וחבר הכנסת גולדמן, חצי דקה, ואני אעיר אחר כך הערות כי הגיעו אלי כמה פניות בעניין הזה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, בלי לפגוע כהוא-זה בחומרת הקריאה "מוות לערבים", או "מוות ליהודים", על-ידי ציבור כזה או אחר, אני חושב שהכנסת לא יכולה לעבור לסדר-היום על הממצאים שהתגלו היום והובאו לידיעת הציבור בעיתונות, ולפיהם בושלה קלטת שצולמה בכיכר העירייה בזמן הפגנת ההמונים לרגל זכייתה של "בית"ר ירושלים" באליפות.

התברר מעל לכל ספק, שהתקרית שבה כמה אנשים לא אחראיים, מופרעים, קראו, "מוות לערבים", נופחה, והביאו זאת כאילו ראש הממשלה, בצורה ברורה, גם שמע את הדברים וגם הנהן ונופף בידי כאילו הוא מסכים לדברים, לתוכנם, או כאילו הוא שומע אותם.

הדבר הזה הוא בבחינת נבלה על נבלה, ואסור לנו, בחברה מתוקנת – וצריכים כל אלה שזעקו זעקות נגד ראש הממשלה לבוא ולהתנצל. ועם אותם אנשים שבאו ובישלו קלטת על מנת להטעות את דעת הציבור בישראל, על מנת שייווצר הרושם שראש הממשלה ניצח על המונים הזועקים, "מוות לערבים", צריך יהיה למצות את הדין במלוא חומר הדין.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת גולדמן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — רע מאוד.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדמן — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני בפעם הקודמת האמנתי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין, בעניין הזה יש התפתחויות, ומייד אומר מה הן.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני חושב שחבר הכנסת ריבלין רץ מהר מדי, כנראה מתוך ההתלהבות על האליפות של "בית"ר ירושלים", ואז נוח לו לצטט את מה שכתוב היום באחד מן העיתונים.

אני הייתי מציע גם לחבר הכנסת ריבלין וגם למי שהבוקר כבר יצאו בהודעות כאילו היה כאן איזה ניסיון, או כאילו לא נאמרו הדברים בכיכר העירייה בירושלים – אז אני מודיע כאן, שהדברים האלה עדיין נמצאים בתהליכי בדיקה, וכל הפרסום של הבוקר מוקדם מדי.

אני חושב, שמה שנעשה בכיכר העירייה זה מעשה נבלה. בחגיגת ניצחון של קבוצה, שהיתה לה כל הזכות להיות האלופה, לבוא ולקרוא "מוות לערבים", ולהפוך את הכיכרות בירושלים לזירה שמשמיעים בה פעם אחת קריאות נגד ראש הממשלה, שהביאו לרציחתו, פעם אחת קריאות של "מוות לערבים" – אני חושב שלנו, כחברי כנסת, חשוב לחזור ולומר בוקר וערב, שאנחנו מדינה דמוקרטית, ויהודים וערבים חיים במדינה הזאת בשלום, מתוך רצון לחיות בדו-קיום.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי חברי הכנסת, מעבר למה שנאמר כאן, הנושא הזה עלה כהצעה לסדר-היום ביום רביעי שעבר. התשובה ניתנה על-ידי סגן שר הביטחון, חבר הכנסת סילבן שלום, ואני לא הייתי באותה שעה במליאה, אבל אני מבין שהוא אמר שקיים חשש שהכתבה הזאת בושלה. זה שהצעות נשמעו ומן הדין לגנות אותן – אין כלל ויכוח על כך. אבל מה שנאמר כאן הוא, שבעצם הכתבה בושלה כך שהצעות האלה נשמעו בעוצמה גבוהה יותר בהשוואה לקלטת שהושמעה לאחר מכן בטלוויזיה.

כתוצאה מהדברים של סגן השר קיבלתי שתי פניות, אחת של עובד בכיר בחטיבת החדשות של הערוץ הראשון, והשנייה של יושב-ראש אגודת העיתונאים, ושניהם דורשים להעמיד את חבר הכנסת סילבן שלום לדין משמעתי בפני ועדת האתיקה.

אני מציע לכל הצדדים להמתין עד שהעניין ילובן, ורק לאחר מכן להסיק מסקנות לאור הדברים שנכתבו היום בעיתון. תודה רבה.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, כאמור, אנחנו עוברים לשאלות בעל-פה. חבר הכנסת עמנואל זיסמן שואל את שר העבודה והרווחה בנושא: עלייה חדה במספר ההרוגים בתאונות עבודה. חבר הכנסת זיסמן, בבקשה.

עלייה חדה במספר ההרוגים בתאונות עבודה

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, על-פי מפקח העבודה הראשי במשרדך, ב-1995 נהרגו 81 עובדים בתאונות עבודה; ב-1996 נהרגו 89; ב-1997 נהרגו 104, וב-1998, עד כה נהרגו 21 עובדים. מדובר בעלייה של 30% בין 1995 ל-1997.

רצוני לשאול:

1. מה היא הסיבה לעלייה החדה במספר ההרוגים בתאונות עבודה?

2. מה עושה משרדך לצמצום התופעה הנוראה ולחיסולה?

3. האם נשקלת הקמת ועדה ציבורית שתבחן את נוהלי הבטיחות והגיהות בעבודה?

היו"ר ד' תיכון:

ישיב שר העבודה והרווחה, בבקשה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת – 1. אכן המספרים מדויקים. יש אומנם עלייה במספר ההרוגים בתאונות עבודה בשנים 1995-1997, מ-81 ל-104, אך מגמה זו נבלמה באופן ברור בשנת 1998, ל-21 הרוגים, ומספר זה כולל את האסון הטרגי האחרון.

הסיבות לעלייה הנ"ל – אי-הקפדה על כללי בטיחות בעבודה. כ-50% מהמקרים אירעו בענף הבנייה.

2. ההגברה של הפיקוח על הבטיחות בעבודה, המינוי של ממונה בטיחות אצל קבלני בנייה ומפעלים, פעולות הכשרה מיוחדות של ממונים ופעולות הסברה אמורים להשפיע על רמת הבטיחות בעבודה.

3. לא נשקלת הקמת ועדה ציבורית לבחינת נוהלי הבטיחות והגיהות בעבודה. התקנות והנהלים הקיימים עודכנו היטב, והמשימה עתה היא להגביר את הפיקוח וההדרכה, ובמיוחד במוקדי סיכון, כגון בענף הבנייה. כן מצויה בהכנה חקיקה, שתשפר את האחריות והמודעות לבטיחות בעבודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת זיסמן, אתה רוצה לשאול שאלה נוספת? בבקשה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני השר, בהצעת התקציב של משרדך לשנת 1997 נכתב, כי במהלך שנת 1997 יעבור האגף לפיקוח על הבטיחות בעבודה, שאחראי לפיקוח על הבטיחות והגיהות של העובדים במקומות העבודה על-פי אכיפת חוקים, לפיקוח על הבטיחות בעבודה באמצעות גופים חיצוניים לשם הגברת הפיקוח ויעילות הביצוע. השאלה היא, האם הצהרה זו אכן בוצעה, או שהיא נותרה בגדר הצהרה בלבד?

נוסף על כך, האם אתה מסכים שיש להקים ועדת מומחים שתבחן את העלייה המדאגה במספר תאונות העבודה ותגיש המלצות בנוגע לצעדים שיצמצמו את ממדי התופעה? אנחנו עכשיו בסך הכול בחודש מאי, איך אתה יכול להגיד שהתופעה נבלמה?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אופיר פינס-פז, שאלה נוספת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני חושב שחבר הכנסת העלה סוגיה מאוד כבדה ומאוד כואבת לגבי תאונות עבודה. בהזדמנות זו אני רוצה לחדד גם תופעה שמקבלת תאוצה גדולה מאוד בחודש האחרון, והיא – תאונות עבודה ותאונות בכלל של עובדים זרים כאן בארץ.

אני לא יודע אם אתם רואים ועוקבים בעיתונות מעבר לתאונה הגדולה שהיתה באשקלון, אבל זה הפך להיות מעשה שבשגרה; יום-יום נהרג או נפצע כאן, במדינת ישראל, עובד זר. אני עוקב אחרי זה, משום שזה חלק מתפקידי הפרלמנטרי. זה דבר מזעזע. אני לא יודע כיצד זה קורה, ואני לא יודע כיצד התפתחה התופעה, אבל אני מאוד מבקש להביא בחשבון גם את האלמנט הזה. יכול להיות שיש פה איזה זלזול בחיי אנשים שהם לא אזרחים והם זרים וחיצונים, או שיש איזו תופעה של התרופפות משמעת, או דברים מהסוג הזה. אדוני השר, אני מאוד מבקש ממך לבדוק גם את התופעה הזאת בדוק היטב.

היו"ר ד' תיכון:

בהיותך יושב-ראש ועדת משנה לענייני עובדים זרים, אפנה את תשומת לבך – – –

שבח וייס (העבודה):

ועדת חקירה.

היו"ר ד' תיכון:

ועדת משנה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זו לא ועדת חקירה.

היו"ר ד' תיכון:

אני מפנה את תשומת לבך לאותה בעיה שקיימת, אלא שאתה לא רואה אותה, והיא בתחום תאונות הדרכים. כמעט כל יום נהרג עובד זר, ויש שם בעיה שאנחנו כנראה לא שמים לב אליה. תשאל אותי איך אני יודע, שהרי לא כתוב שזה עובד זר. כשאני קורא את השמות, אני רואה אילו שמות מופיעים, ואני יכול לומר בוודאות ש-50% מהנהרגים הם עובדים זרים. יש כאן בעיה בסופי שבוע, כנראה.

חבר הכנסת צבי ויינברג, שאלה נוספת באותו נושא.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

אדוני השר, בישיבה של תת-ועדה לבעיית עובדים זרים לפני כמה ימים, עקב התאונה המחרידה שהיתה באשקלון, הודה האיש האחראי לפקחי העבודה, ד"ר מגנוס, שיש לו בסך הכול 70 פקחים, והם כמובן מוכרחים לבדוק לפחות מאות רבות אם לא אלפים של אתרי בנייה במדינת ישראל. מהשאלה שהפנית אליו עלה, שבעצם הפקחים האלו מסתפקים, בדרך כלל, בהפצת ידע על בטיחות. אבל צריך לאכוף. מה שחסר זו אכיפה.

אדוני השר, אני קורא לך לא בפעם הראשונה לעשות את הכול כדי להגדיל את מספרם של הפקחים, ואז האכיפה תהיה הרבה יותר חזקה והרבה יותר יעילה. כמו שאמר חבר הכנסת פינס-פז, כל יום נהרגים כאן פועלים, ונראה שבמיוחד יש בעיה של עובדים זרים. עיקר הבעיה הוא שיש בסך הכול 70 פקחים האחראים לכל אתרי הבנייה, ובדרך כלל הם מסתפקים בהפצת ידע. אדוני השר, זה לא מספיק. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב שר העבודה והרווחה. בבקשה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

ראשית, לשאלה הראשונה – חבר הכנסת זיסמן, אני קובע את הבלימה בתאונות עבודה בחישוב יחסי, ואנחנו נמצאים קרוב לתום מחצית השנה. בשנים קודמות, בחצי מהשנה כבר היו, לצערי הרב, למעלה מ-40 הרוגים. היום אנחנו נמצאים – ואני מקווה שלא יהיו יותר – במצב שיש 21 הרוגים, ובכללם הרוגי האסון האחרון. אילו האסון האחרון לא היה קורה, היינו נמצאים כמעט במחצית השנה עם קרוב ל-11 הרוגים. כך שהתופעה נבלמה. אני לא רוצה לפתוח פה לשטן, ואני מקווה שעד סוף השנה לא יהיו הרוגים.

לגבי נושא התיאום וועדה ציבורית – כשצריך להקים ועדה אני לא מהסס להקים אותה. כרגע אנחנו עושים בחינה מחודשת של האיחוד של הפיקוח על העבודה, המוסד לבטיחות וגיהות, הקרן לפעולה מונעת, כדי ליצור מצב שבו יהיה איחוד של כולם ושיתוף פעולה בכל צוות הפיקוח. זה גם יכול לענות על השאלה של חבר הכנסת ויינברג. זה יגביר את הפיקוח – מפקח שבא לאתר יהיה מוסמך גם לטפל בנושאים נוספים. כך שהנושא של הוועדה הציבורית נבחן מחדש, ובמקביל לה יש לנו התקנות וחוקים שנמצאים בצנרת – זה לאור דיון פנימי ולאור בדיקה של מומחים, ולכן הוחלט לעשות שינויים מסוימים. אני לא רואה מקום להקמת ועדה. אני חושב, שאותה ועדה שאמורה לתת את התשובה לגבי האיחוד בין כל הגופים הללו – אני בהחלט אורה להם ואשמח להורות להם לבחון גם דברים נוספים. אבל ועדה נוספת לנושא הזה, לא הייתי חושב שצריך להקים.

לחבר הכנסת ויינברג אני רוצה לומר, שאין שום משרד שיכול לומר שהוא מלא מפקחים ופקחים והוא שבע רצון מכמות כוח-האדם שיש לו. בשום משרד ממשלתי אין אדם שיכול לומר שהוא שבע רצון מכוח-האדם שיש לו. אבל צריך לזכור היטב ולא להשלות את עצמנו – אם יהיו יותר פקחים או לא, אולי זה יכול לעזור קצת בנושא תאונות עבודה, אבל זה לא דבר שיושיע את האנשים. באתר שבו קרה האסון יש מפקח שפעם בשבוע בממוצע מבלה שם יום שלם. יכול להיות שבאותה שעה שהוא נמצא במקום, באתר כל כך גדול, קורית תאונה באתר אחר.

יש פה סיבות נוספות. אפשר לבוא ולתלות את זה – ואני לא רוצה להיכנס לפרטים – בכשל טכני, אנושי או טעות אנוש, ואני לא נכנס כרגע לפרטים, אבל בסך הכול הכללי צריך לזכור, שמה שחשוב הוא להגביר ולחייב בחוק מפקחים, מהנדסים, שהיו נוכחים במקום. זו לא חוכמה להגביר ב-500 פקחים את כוח-האדם במקום, אלא צריך להגביר ולחייב, כפי שעשינו באתרי בנייה – לחייב מהנדס שיהיה צמוד לאתר ויבדוק ויבחן את הדברים, ולהתקין תקנות ולחוקק חוקים. בעזרת דברים אלה במערכת ההרתעה או במקביל לאכיפה נוכל באמת לגרום לצמצום תאונות העבודה.

לגבי השאלה של חבר הכנסת פינס-פז, אני קצת מסתייג – ובעצם אני מסתייג בגדול – מכך שאדם זר הוא פחות חשוב לנו, חלילה וחס, או שמזלזלים בעובדים זרים. אין הבדל בחיי אדם בין עובד זר לעובד ישראלי. אמרתי את זה ואני חוזר ואומר שוב: אסון לחשוב את הדבר הזה, וחמור מאוד לומר את זה, דווקא אנחנו כעם יהודי. אין שום הבדל. הסיבה לכך שנהרגים יותר עובדים זרים באחוזים מסוימים באתרי בנייה היא, שחדרו לענף הבנייה יותר ויותר עובדים זרים. מטבע הדברים, כשיש יותר עובדים זרים, נהרגים מביניהם באחוז גבוה יותר. אילו היו יותר עובדים ישראליים, המצב היה הפוך. לכן, אין שום הבדל. אנחנו חייבים לעשות את הכול למען פיקוח נפש, הצלת נפשות, סיוע ועזרה לאנשים, לבטיחותם ולשלומם, ללא שום הבדל.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת סאלח סלים שואל את שר העבודה והרווחה שאילתא בעל-פה בנושא: סניף המוסד לביטוח לאומי בשפרעם – מה קורה שם? העבירו כמה ענפים משפרעם לנצרת. בבקשה.

סניף המוסד לביטוח לאומי בשפרעם

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-הראש, אדוני השר, הובא לידיעתי, ממקור רשמי ידוע ונאמן, שענף תאונות העבודה וענף הנכות הכללית הועברו מסניף ביטוח לאומי בשפרעם לסניף נצרת. סניף שפרעם משרת את תושבי העיר שפרעם, תמרה והכפרים הסמוכים – אוכלוסייה המונה כ-70,000 תושבים.

רצוני לשאול:

האם תישקל שנית ההחלטה הנ"ל ויוחזרו המחלקות לעיר שפרעם, כדי להקל על אוכלוסייה המונה זקנים נשים וטף ולמנוע מהם לטלטל עצמם לעיר נצרת?

היו"ר ד' תיכון:

ישיב שר העבודה והרווחה. בבקשה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

ההחלטה להעביר את התחום נכות כללית ואת תחום נפגעי העבודה מסניף משנה שבשפרעם לסניף נצרת נבעה ממצוקה זמנית של כוח אדם, שחייבה ריכוז משימות אלה בנצרת. מדיניותי הינה לקרב את השירות לאזרח, ורק במצבים מיוחדים, גם בעבר, רוכזו משימות, כדי לאפשר אספקת שירותים.

התחומים הללו יוחזרו לסניף שפרעם לכשיימצא כוח אדם לתפעולם, והמגמה תהיה לפעול בכיוון זה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. עדיין לא גמרת, אדוני השר. שאלה נוספת לחבר הכנסת רענן כהן. סליחה, לא ראיתי, חבר הכנסת סאלח סלים רוצה לשאול שאלה נוספת.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני בעד שחבר הכנסת רענן כהן ישאל; מי שרוצה לשאול שאלה נוספת יכול לעשות את זה, אבל לא נרשמים חמש דקות לפני כן.

היו"ר ד' תיכון:

אתה רשום.

שבח וייס (העבודה):

אני מדבר על שיטה.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. אדוני המזכיר, נא רשום את הערתו של חבר הכנסת שבח וייס. הרישום ייעשה כשהשואל שואל את השאילתא.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני השר, אני שמעתי את תשובתך. במקום להעביר לנצרת אלפים הזקוקים לשירותים של הביטוח הלאומי, צריך להעביר את הפקיד הזה שיושב בנצרת לשרעם. כך באמת אתה מקל על האוכלוסייה, כי זה מרחק של 20 או 25 קילומטרים מערים או מכפרים. במקום לסחוב את כל האוכלוסייה הזאת, שמבזבזת זמן וכסף על נסיעות, צריך להעביר את הפקיד לשרעם כדי להקל על האוכלוסייה.

אני מקווה שבאמת תשקול את זה, כי זה עניין אנושי. פנו אלי עשרות אנשים. אני חושב שכדאי לשקול את זה, כדי להקל מעל האנשים את הטלטול הזה, ואם אפשר, כמה שיותר מהר.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. בבקשה, שאלה נוספת לחבר הכנסת רענן כהן.

רענן כהן (העבודה):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש. אני מודיע שאני הצבעתי באותו רגע שהשואל שאל, אבל אני אשמח מאוד אם חברי חבר הכנסת שבח וייס יקדים אותי ואחר כך אשאל אני. בבקשה, שבח.

שבח וייס (העבודה):

לא.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אין דבר כזה, אתה כבר שואל והזמן כבר עבר.

רענן כהן (העבודה):

לא, אני עוד לא שאלתי.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אצל הערבים זה כך.

רענן כהן (העבודה):

נכון.

אדוני, כבוד השר, אנחנו חיים במדינת ישראל, שבה יש מיעוט ערבי של כ-20% מהאוכלוסייה. ביישוב שפרעם יש 70,000 איש. התחושה שאנחנו הולכים לבטל את הסניף, או עושים פעולה לריכוז הכול בנצרת – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא מבטלים את הסניף.

רענן כהן (העבודה):

עושים כל מיני העברות ופעולות.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

עושים לו דיאטה.

רענן כהן (העבודה):

מבחינת תחושת הציבור, ביטול הסניף אינו מוסיף דבר. זה יוצר תחושה של קיפוח, אפילו הדברים לא נכונים. זה יוצר אווירה לא טובה, ואני לא חושב שאנחנו יכולים להתנהג כך לגבי שפרעם או יישובים אחרים. להיפך, אנחנו צריכים לתת את השירותים בשפרעם, מה גם ששפרעם אינה רק יישוב אחד, אלא מסביבה יש הרבה יישובים ערביים. אולי דווקא אנחנו יכולים להרחיב את הסניף הזה כדי לתת שירותים לחלק גדול מהאוכלוסייה שגרה באזור הזה. יש שם אעבלין, כאבול, תמרה והמון יישובים אחרים. לכן צריכה להיות חשיבה כללית לגבי שיקול הדעת.

אני פונה אליך בכל לשון של בקשה לחשוב שנית ולהביא את זה למשרד כדי שיבדקו את כל ההליך הזה בצורה מסודרת וניתן יהיה להגיע להחלטה שיכולה להביא גם שקט וגם אווירה טובה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת שבח וייס.

אני שוב חוזר ומזכיר לחברי הכנסת, שיש מכשיר שנקרא שאילתא בעל-פה ולאחרונה לא מנצלים אותו.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש לי הצעה. אולי אלה שלא מנצלים יעבירו את הזכות לאלה שכן מנצלים.

היו"ר ד' תיכון:

נראה שלא תהיה ברירה.

שבח וייס (העבודה):

זה ברצינות, ככה תהיה יותר מוטיבציה.

היו"ר ד' תיכון:

נראה שלא תהיה ברירה אלא להגדיל את המכסות.

שבח וייס (העבודה):

אני מתנצל על ההערה שנשמעה כאילו אני אומר משהו למזכיר הכנסת. אני חושב שהוא איש הוגן מאוד ואין שום בעיה אתו. אני רק מבקש, כי לחלק מאתנו יש בעיות של ניידות, ואנחנו לא יכולים לרוץ אליך מהר מסיבות שאני לא אתבייש לפרט עכשיו בשאלתא עצמה. זה כל הסיפור. אני בטוח שהכול נוהגים כאן בהגינות מוחלטת, היושב-ראש ואתה, אין שום בעיה.

אדוני השר, סליחה שאני מעלה את זה על בסיס אישי, אבל אני אעשה את זה כך. אני נכה תאונת עבודה, נכה קשה. נפצעתי בדרך לעבודה, ואני יודע איזו דרך ייסורים אני עברתי עד שאושרו לי הזכויות. כתבתי על זה רשימה, שהדרך לכוונות הטובות רצופה גיהנום אדמיניסטרטיבי.

את אחוז הנכות קובע המוסד לביטוח לאומי; זה אתה, אדוני השר, שממונה עליו. את אחוז הנכות לזכאות ברכב – – –

חבר הכנסת יצחק כהן, אתה מפריע לי.

יצחק כהן (ש"ס):

חס וחלילה.

שבח וייס (העבודה):

את אחוז הנכות לצורך הלוואה עומדת לרכב קובע משרד הבריאות. את הצורך בהגה כוח, אם נפגעת ביד, קובעת ועדה רפואית של משרד התחבורה. ובעבר קיבלו את תווית הנכה במשטרה. קצת קיצור. ועדת ערעורים בירושלים פועלת בקומה רביעית, בלי מעלית, אולי זה השתנה.

היו"ר ד' תיכון:

השתנה.

שבח וייס (העבודה):

אז טוב מאוד. אולי תעשה משהו. אני מבין את הקושי במבנה הניאו-פיאודלי של ממשלותינו, לא מהיום. במסגרת אותו רעיון של חבר הכנסת סאלח סלים באשר לקיצור עינוי הדין, תעשו משהו יחד. אלה אותם גופים שעושים חלטורות בארבע ועדות. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב שר העבודה והרווחה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

הודעתי שהמגמה שלנו היא לבוא לציבור ולבוא ליישובים. לאחרונה נפתחו גם סניפים במגזרים הערביים. זו מגמה חיובית, ואני עושה את זה בכל המגזרים, בלי שום קשר.

לגבי הנקודה שאתה העלית בשאלתך שלך – זו מצוקה זמנית של כוח-אדם. יש פקידי שיעברו השתלמויות, והם מכירים חוקים נוספים וסעיפים נוספים שמטפלים בנכי עבודה, נכות כללית ועוד. על מנת לפתור את המצוקה הכללית שקיימת אצלנו, העברנו באופן זמני את האדם למקום שהועבר. כשאני אומר באופן זמני, אני ארשום לפני שזה יהיה קצר מאוד, והמגמה היא להחזיר אותו בהקדם האפשרי, וכך נעשה.

לגבי השאלה של חבר הכנסת וייס, אני מסכים אתך – – –

שבח וייס (העבודה):

משאלה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

משאלה. אני מסכים אתך שהביורוקרטיה מורכבת, ולא רק במשרד העבודה והרווחה אלא בכל משרדי הממשלה, לצערי הרב, אנחנו עדים לזה. אנחנו עושים מאמצים אדירים כדי לקצר, לסייע ולפשט יותר ויותר הליכים.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני השר, תרשה לי, בקריאת ביניים: צריך לשנות את כל החוק. זהו חוק ישן, משנות ה-50, שבחלקו הגדול לא עבר התאמות ותיקונים.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אני באמת שמח על הערת הביניים הזאת. הטלתי על המוסד לביטוח לאומי, על היועץ המשפטי שלו ועל המנכ"ל לבחון אפשרות, לאו דווקא בחוק הזה אלא בחוקים נוספים, מלפני 20, 30, 40 שנה, לבדוק אפשרות לחדש, לייעל ולסייע. הדבר הזה נמצא בבדיקה, זה לוקח זמן, ואני מאוד מקווה שיתקדמו עם זה.

לגבי המשאלה בנוגע לרכב – – –

שבח וייס (העבודה):

– – –

שר העבודה והרווחה א' ישי:

כל מה שקשור לרכב נמצא באוצר, והלוואי שזה היה נמצא אצלנו, כי זה היה מקל רבות על אנשים.

שבח וייס (העבודה):

יש ועדה רפואית במשרד העבודה, ואם משרד האוצר לא מאמין למשרד העבודה, תעשה משבר קואליציוני.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

מי כמוך יודע. זה שאתה רוצה משבר קואליציוני – אני מבין.

שבח וייס (העבודה):

לא, לא.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

מי כמוך מבין מה הקושי שיש בהעברת סמכויות ממשרד למשרד, הרי אתה מבין את זה.

שבח וייס (העבודה):

זה פיאודליזם.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

יש הרבה דברים שאני מוכן להעביר גם כן למשרדים אחרים, אם זה מייעל. אני לא מתבייש לעשות את זה. ואם דברים אחרים יועברו ממשרדים אחרים למשרד שלנו, על מנת לייעל באמת, אני אשמח. הדבר הזה מורכב מאוד, ואני לוקח לתשומת לבי את המשאלה שלך. אני מוכן לבחון אותה, אני מוכן לפנות למי שצריך ואני מקווה שאצליח לעשות זאת.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הצעת חוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ח-1997

(הצעת חבר הכנסת י' שריד)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו עוברים להצעת חוק מס' פ/1727, הצעת חוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים. שלוש הצעות חוק, הראשון – חבר הכנסת יוסי שריד.

בכל כנסת עולה ההצעה הזו, ואני הגשתי הצעה כזו לפני שתי כנסות.

שבח וייס (העבודה):

ועדיין השיטה פורחת.

היו"ר ד' תיכון:

כן, וגם האלרגיה.

יוסי שריד (מרצ):

אדוני היושב-ראש, שמחתי להיודע שגם אתה הגשת את הצעת החוק הזאת; אני מקווה שהפעם היא תעבור. נדמה לי, אדוני היושב-ראש, שמכל ההצעות שעלו בכנסת מעודה, זו ההצעה הלא-פוליטית המובהקת ביותר, משום שכל אחד מאתנו יכול להיות אלרגי כלפי זולתו, לא מדובר כמובן בשנינו, אבל כולנו חשופים לאלרגיות שנגרמות כתוצאה מנטיעת צמחים מפיצי או מחוללי אלרגיה.

אני רוצה לומר משהו לגבי עמדת הממשלה, שהיא לא ברורה לי, ואם בעניינים כאלה היא לא כל כך ברורה, אני לא יודע מתי היא תהיה ברורה ובאילו עניינים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני שמח לדעת שבשאר העניינים היא כן ברורה.

יוסי שריד (מרצ):

לא, זהו, אני אומר, שאם בענייני צמחים היא לא ברורה, אני לא יודע באילו עניינים היא תהיה ברורה. למה אני אומר את זה? משום שאתמול אמר לי יושב-ראש הקואליציה, שהוא עצמו תומך בהצעת החוק.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הוא עדיין תומך.

יוסי שריד (מרצ):

אני שמח, אז אני לא צריך להביא ראיות, כי חשבתי להביא לכאן שתיים או שלוש ראיות: האחת, מכתב של משרד הפנים שתומך; השנייה, משרד הבריאות שתומך; וראיה נוספת, של המשרד לאיכות הסביבה שתומך. אז אם שלושה משרדים שנוגעים בדבר הם שתומכים, לא כל כך הבנתי ולא הייתי בטוח שאני יורד לסוף דעתה של הממשלה כאשר היא מתנגדת.

שמעתי גם שיש איזה פחד, שחלילה וחס, צמחים שהם מאוד אופייניים, טיפוסיים לנוף הארץ, לא יוכלו להינטע כתוצאה מהחוק הזה.

היו"ר ד' תיכון:

למשל, עץ האורן.

יוסי שריד (מרצ):

האורן, אגב, לא כלול בכלל ברשימה.

היו"ר ד' תיכון:

אבל גם הוא עץ שגורם לאלרגיה.

יוסי שריד (מרצ):

מדובר בעיקר בעץ הזית, אבל צריך להבהיר את הדברים הבאים: מדובר אך ורק בנטיעות נוי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם זו רשימה סגורה?

יוסי שריד (מרצ):

כן, רשימה סגורה, וגם היא די גמישה, ומייד אסביר גם למה.

חבר הכנסת ריבלין, קודם כול, מדובר אך ורק בנטיעות נוי בתוך יישובים, וברצועה של 400 מטר מהיישוב. שנית, לא מדובר על עקירת נטוע, כל מה שנטוע נטוע. אלא מה? נניח שמצד אחד מדובר באיזה ערך נופי מסוים, מהצד השני – בבריאות הציבור, אני מניח שהכף נוטה להכריע בזכות בריאות הציבור. מדוע? משום שלכל הצמחים האלה יש תחליפים, לפעמים אפילו תחליפים בני מינם. לדוגמה, זכר ונקבה. יש שמבחינה נופית אתה לא מבדיל ביניהם. יש צמחים, שכאשר מדובר נניח בנקבה הצמח הוא מחולל אלרגיה, וכאשר מדובר בזכר אותו צמח לא מחולל אלרגיה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מה קורה כשצמח משפיע בצורה הפוכה על שני אנשים שונים?

יוסי שריד (מרצ):

לא, אין דבר כזה. אקדים ואומר, הרי זו לא גחמה שלי, והרי אני לא איש מקצוע, אלא מה? כאשר עבדתי במשרד לאיכות הסביבה – אתה זוכר שפעם עבדתי במשרד לאיכות הסביבה – הובא לידיעתי, ששתי ועדות מקצועיות, ולא שלי, האחת של משרד הבריאות לפני הרבה שנים, נדמה לי עשר שנים או משהו כזה, והאחת של מרכז השלטון המקומי, שתי ועדות מקצועיות של בעלי מקצוע ישבו על המדוכה ובדקו את העניין והגיעו לכלל הסכמה פה-אחד, שהאלרגיה הזו היא – א. מאוד מזיקה ומסוכנת; ב. אפשר למנוע אותה. למה מקימים ועדות? לצורך קבלת מסקנות, ועל-פי המסקנה הזו אני חושב שאנחנו מחויבים לנהוג.

לא מדובר במספר קטן של אנשים שעלולים להיפגע, אלא מדובר במספרים ניכרים למדי. על-פי כל הבדיקות – אין מספרים ממש מדויקים, אבל על-פי כל ההערכות המלומדות של אנשי מקצוע, מדובר ב-600,000 אזרחי המדינה שמבחינתם נגרם סבל גדול. ובמחיר קטן מאוד, מחיר נופי קטן מאוד, אולי אפילו באפס מחיר, אפשר למנוע את הסבל הגדול הזה. בדרך כלל מדובר ב-15% עד 20% מן האוכלוסייה בכל מקום, וגם אצלנו.

אני רוצה לקרוא שניים-שלושה משפטים מדברי ההסבר: גרגרי אבק המיוצרים בצמחים מסוימים בעת פריחתם הם בין הגורמים העיקריים למחלות אלרגיות, כגון אסתמה, נזלת כרונית, קדחת השחת ומחלות עיניים. אלרגיה לגרגרי אבקה של צמחים היא אחת המחלות הנפוצות ביותר בארץ. פה מדובר בהערכות המספריות שכבר ציינתי. במרבית המקרים נגרמים בעטיה נזקים בריאותיים, ובמקרים חמורים במיוחד אף מוות. אלרגיה לגרגרי אבקה גורמת הן לסבל רב לחולי האלרגיה והן לנזק לכלכלת המדינה, עקב ירידה בכושר העבודה ועקב הפחתת היכולת ללמוד ולפעול.

הסבל העיקרי לבני אדם נגרם מחשיפה לאבקה של כשבעה מיני צמחים הניטעים בידי אדם – זית, ברוש, אילנדה, פקאן וצמחי הזכר של אלה, ערער ותמר. מינים אחרים של צמחים אחרים, אשר בחלקם הם צמחי בר ובחלקם צמחי נוי, מהווים גם כן גורמי אלרגיה חשובים.

הרשויות המקומיות, מע"צ, חברות עירוניות, נוטעות בקרבת יישובים ובמרכזי אוכלוסייה צמחים אשר אחדים מהם ידועים כגורמי אלרגיה. צמחים אלה מזיקים לבריאות של חלק נכבד מהאוכלוסייה, ובנטיעתם יש משום מטרד לציבור ופגיעה נמשכת בבריאותו.

פניות למניעת נטיעות החלו להגיע משנת 1986 לעיריות, לרשויות מקומיות ולמרכז השלטון המקומי, בבקשה להימנע מנטיעת צמחים גורמי אלרגיה. משרד הבריאות הקים לצורך בדיקה ועדה, אשר סיכמה את דיוניה עוד בשנת 1987 בהמלצה להימנע מנטיעת עצים אלרגניים. המלצות ועדה זו של משרד הבריאות הועברו בינואר 1988 לתת-ועדה לאיכות הסביבה בוועדת הפנים של הכנסת.

ועדת הבריאות של מרכז השלטון המקומי הגיעה להמלצה זזה. המלצה זו, להימנע מנטיעת צמחים גורמי אלרגיה, דווחה לראשי הרשויות המקומיות בחוזר מנכ"ל מרכז השלטון המקומי. המדען הראשי של המשרד לאיכות הסביבה התריע גם הוא על העדר טיפול בבעיה זו ודרש להגביר את מודעות הציבור לכך.

למרבה הצער, כל ההמלצות והדרישות הללו נפלו עד כה על אוזניים אטומות.

הצעת החוק הנוכחית באה להגן על רבבות אזרחי המדינה הסובלים מאלרגיה ולהקטין במידת האפשר את המפגע הבריאותי. על כן מציע החוק להגביל את הנטיעה החדשה של הצמחים הכלולים בתוספת באופן שלא ייתוספו גורמים מזיקים במקומות יישוב. את הצמחים המזיקים שנבלו יחליפו בבלתי מזיקים, בתוך אזורי היישוב המוגדרים בחוק. מחוץ לאזורים המוגבלים תותר נטיעת צמחים מהסוגים הכלולים בתוספת.

למיטב ידיעתי, אני באופן אישי לא עסקתי בזה, אבל הגורמים המקצועיים, שהם מדרבנים את אדוני היושב-ראש ואותי זה שנים להעביר את הצעת החוק הזו, הם קיבלו תגובות בכתב. ספרתי קרוב ל-60 חברי כנסת שתומכים בהצעת החוק הזו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

יש בעיה עם הזואולוגים לגבי צמחים שנבלו.

היו"ר ד' תיכון:

טוב, טוב, חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא יכול לפגוע בהם.

יוסי שריד (מרצ):

קודם כול, אני לא בטוח שאני יכול להשיב לך על השאלה הזו, והשאלה הזו תיבדק בוועדה. אני מקווה שהתמיכה המסיבית הזאת, כפי שבאה לידי ביטוי במכתבים, תבוא גם לידי ביטוי כאן במליאה היום. תודה, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הצעת חוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ז-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' תיכון:

באותו נושא, הצעה דומה של חבר הכנסת אברהם יחזקאל – הצעה פ/1592.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש לי הכבוד והעונג להצטרף להצעתו של חבר הכנסת שריד. הצעתי הונחה כבר בקדנציה הקודמת, וכאשר השר לשעבר שריד שעסק בתחום איכות הסביבה מריץ את הסוגיה, אני רגוע; אני יודע שברגע שהצטרפתי אליו עם חבר הכנסת שאקי ועם עוד 50 חתימות של חברי כנסת, אין ספק שבתום הקדנציה הזו תהיה הצעת חוק כזו, תהיה לפחות מדיניות ברורה בנושא. תודה רבה לכם.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הצעת חוק הגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ח-1997

(הצעת חבר הכנסת א"ח שאקי)

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שאקי, הצעת חוק מס' פ/1725, באותו נושא.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מצטרף כמובן לדברים שאמרו קודמי. השתדלתי ללמוד את הנושא ומצאתי שיש בו משום עניין ציבורי ממדרגה ראשונה. זהו נושא על-מפלגתי, נושא שכל-כולו בא להבטיח את בריאות הציבור. חבר הכנסת שריד, בהיותו השר לאיכות הסביבה, התעניין בנושא. קראתי על כך כמה מאמרים, דיברתי עם כמה מקצוענים באוניברסיטת תל-אביב, והגעתי למסקנה, שמן הדין ומן הראוי שנעשה זאת בהקדם. אכן, מסתבר שאחוז גדול מהאוכלוסייה, 15%, סובל מן המחלות האלרגיות השונות הנגרמות כתוצאה מכך.

הבעיה האמיתית היא, האם אין חיפוש האסתטיקה והנוף עומדים בסתירה לצורכי הבריאות. אין להניח שיש כאן כוונה לצמצם את האפשרויות הנופיות, אבל באים לומר שיש סוגים מסוימים הידועים כאלרגניים, ולכן יש לעשות הכול כדי לאסור את נטיעתם. נכון שלמדנו שלא עוקרים נטוע, אבל לא למקרה הזה כיוון החכם מכל אדם, וגם לא המשוררת המצינית, שהעתיקה זאת לצורכי השיר הנפלא

שלה, אלא פה תהיה סמכות לממונה על-פי הסעיפים השונים לעקור נטוע, אם זה יעשה בניגוד לחוק הזה, מפני שבריאיות הציבור קודמת לכול.

מכל הטעמים האלה יחד ומכל מה שנאמר בדברי ההסבר, אני מבקש וקורא לכל חברי הכנסת לתמוך בהצעת החוק הזאת, שבוודאי תתרום תרומה של ממש לבריאיותו של הציבור הישראלי. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אין תשובה של הממשלה. עד כמה שזכור לי, בכנסות הקודמות תמיד היתה התנגדות של משרד החקלאות. נדמה לי שאחד מן המתנגדים יושב באולם, אבל אני לא יכול לדייק עד כדי כך. איני מתכוון שהוא יושב כאן עכשיו.

ובכן, רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה על שלוש ההצעות בהצבעה אחת: הצעת חוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ח-1998, הצעתו של חבר הכנסת שריד, הצעתו של חבר הכנסת אבי יחזקאל וקבוצת חברי כנסת, הצעתו של חבר הכנסת אבנר שאקי. צריך היה להצביע בנפרד, אבל נעשה הכול ביחד, מתוך הנחה שלא יהיו מתנגדים.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הצעות החוק לדיון מוקדם בוועדה – 22

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת החוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ח-1998,

את הצעת החוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ז-1997,

ואת הצעת החוק להגבלת הנטיעה של צמחים אלרגניים, התשנ"ח-1997,

לדיון מוקדם בוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 22, אין מתנגדים, נמנע אחד, ההצעות עוברות להכנה לקריאה ראשונה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

הצעת חוק האזרחות (תיקון – אזרחות מכוח לידה), התשנ"ח-1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו מתקדמים על-פי סדר-היום. גם כאשר דברים נראים מובנים מאליהם, וגם כאשר הגיעו להסכמה לגביהם, אי-אפשר להקדים אותם. הצעת חוק פ/1879, הצעת חוק האזרחות (תיקון – אזרחות מכוח לידה), הצעתם של חבר הכנסת סאלח סלים וקבוצת חברי הכנסת. בבקשה. צריך לדאוג ששר הפנים יהיה כאן.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, שר הפנים לא יהיה כאן?

היו"ר ד' תיכון:

לא מעניין אותך. אתה הרי מעוניין להעביר את החוק. זה עניינה של הממשלה: תרצה תבוא, לא תרצה לא תבוא. אני לא הגננת, הם יודעים על הדיון כאן.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

בהצעת החוק נאמר, שיש אלפי תושבים של מדינת ישראל שאין להם אזרחות. ברצוני לתקן זאת כבר בתחילת דברי: אין אלפי אנשים כאלה, יש אולי 100, או קצת יותר מ-100 אנשים החיים במדינת ישראל לכל דבר: יש להם בתים, יש להם משפחה, הם עובדים וקיימים, יש להם תעודת זהות – רק אין להם אזרחות.

למה: כפי שידוע לכם, ב-1948, ב-1949 וב-1950, עוד בזמן המלחמה, חלק מהאנשים ברחו, חלק הלכו לחפש את הבורחים, אבא הלך לחפש את הילדים שלו, אדם הלך לחפש את אמו. לכן חלק מהאנשים האלה לא היו כאן בזמן המיפקד של מדינת ישראל, ולכן לא נתנו להם אזרחות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מתי הם עזבו?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

ב-1948, ב-1949 וב-1950, בשנים האלה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

האם הם חזרו?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

הם פה.

איתן כבל (העבודה):

ומאז לא קיבלו אזרחות?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

לא, לא, הם חזרו שבוע או חודש אחר המיפקד. אלה אנשים שהלכו לחפש, זה את האבא שלו, זה את האמא שלו וזה את האחים שלו.

איתן כבל (העבודה):

הם 50 שנה בארץ?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

כן, כן, הם חיים פה, יש להם כל דבר – יש להם תעודת זהות, יש להם בתים, הם עובדים, הכול הכול, רק אין להם אזרחות. בשנים 1948, 1949 ו-1950, זו היתה בעיה יותר גדולה מאשר היום – היו אלפים. בנסיבות שהיו בזמן, לא שלא רצו אלא בגלל מצב המלחמה, בגלל הפחד – חלק נמלטו, חלק חזרו וחלק לא חזרו.

היו"ר ד' תיכון:

בכמה אנשים מדובר?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

ב-100-200.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אז למה צריך חוק? צריך לפתור את בעייתם של אותם 200 באופן נקודתי. החוק הזה יכול בהחלט להיות אינדיקציה לזכות שיבה לכל אדם שהיה פה ב-1948. עבור 200 איש לא צריך חוק.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת ריבלין, שיהיה ברור, פה לא מדובר על זכות שיבה, לא מדובר על ערבים מארצות ערב, לא מדובר על פלסטינים, אני מדבר על אנשים שחיים במדינת ישראל. הם חיים כאן לכל דבר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

יכול להיות שהם באו אתמול.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

לא, לא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש אנשים ששירתו בצבא ואין להם אזרחות ישראלית.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

מדובר על 100-200 אנשים לכל היותר, שחיים פה 50 שנה ולא קיבלו אזרחות. אמרו שיש להם תעודת זהות אדומה. הם מצביעים לרשות, הם משלמים מס הכנסה, חיים כאן לכל דבר, חוץ מאזרחות. המלחמה היא שמנעה אזרחות מהאנשים האלה. שיהיה ברור לכולם: לא מדובר בפליטים, לא מדובר באנשים בארצות ערב. משרד הפנים מסרב לתקן את העוול הזה.

למה אני אומר שהיו מאות והיום נשארו 100-200? כי חלק גדול מהם הלכו לבתי-משפט והצליחו לקבל אזרחות.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת ריבלין, הוא רוצה להמשיך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני מסיים במשפט אחד: שיהיה ברור שוב, האנשים האלה חיים כאן לכל דבר. מספרם קטן, לא מדובר על פליטים, לא מדובר על זכות השיבה ולא על שום דבר אחר. שאף אחד לא ינסה לומר כך. בעלי היכולת הלכו לבית-משפט, ואחרים הסתדרו פה ושם מבחינה פוליטית. נשארו רק 100-200.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

המפא"ניקים עשו את התעודות האדומות, כדי שמי שיצביע יקבל – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

תודה רבה, אדוני היושב-ראש, אני סיימתי.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר הבריאות. בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

החוק הזה דווקא מאוד בריא לחברה.

אפי אושעיה (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אושעיה, אתה רואה את חבר הכנסת גולדמן? תשאל אותו.

אפי אושעיה (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

תשאל אותו אילו טענות היו לאיזה חבר כנסת.

קריאות:

שבח וייס (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

אחד מהם.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

את כל העוולות של 50 שנה מתקנים היום.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני מבקש.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

יש לי זמן, זה בסדר.

היו"ר ד' תיכון:

אגב, במקרה הזה יכול לעלות כל חבר כנסת ולהתנגד. זה לא משנה. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מה זה קשור לבריאות? סגן שר הבריאות עונה בכל תחום
כאשר הוא מתבקש, ובריאות מדינתנו – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא שומעים אותך, לא שומעים אותך.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אז אולי יוגבר קצת הווליום.

היו"ר ד' תיכון:

מה עם הווליום שם?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

עכשיו הווליום בסדר. אם כן, אמרתי שבתור סגן שר הבריאות אני רשאי להשיב – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. רבותי, נא לשבת. בבקשה, סגן השר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הצעת החוק של חבר הכנסת סאלח סלים – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כל העוולות של 50 שנה הם רוצים – – –

חיים רמון (העבודה):

– – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הכול, כל ההיסטוריה – – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, לגבי הצעת החוק של חבר הכנסת סאלח סלים בנושא חוק האזרחות – רק הקדמה קטנה, חבר הכנסת סאלח סלים: מדינת ישראל דואגת לאזרחים, לתושבים שחיים פה במדינת ישראל, וודאי שאנחנו בתור מפלגה. במשלחת שהגיעה אתמול אל נשיא מדינת ישראל שמעתי אישי ציבור ערבים שבאו לשבח ולומר כמה תנועת ש"ס דואגת להם. אני חושב שהמדינה דואגת לכל האזרחים שהם אזרחים באמת, ולא אזרחים שרוצים פה לתפוס טרמפ ולבוא ולהתאזרח ולקבל את הזכויות במדינתנו, שהיא ממילא מדינה קטנה, שבה אין לנו מקום להכניס את אנשינו בשלב זה.

הצעת החוק שלפנינו – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מדובר באנשים שחיים פה עכשיו. לא מכניסים אותם, הם – – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מכיר הרבה מסתננים שחיים פה. גם העובדים הזרים חיים פה, אתם יודעים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתה רוצה לגרש אותם?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הצעת החוק שלפנינו, אף שהיא מדברת בדברי ההסבר שלה על נוכחים-נפקדים, למעשה משמעותה אחת ויחידה: מתן זכות השיבה לכל אלה שעזבו במהלך שנת 1948, אם רק יצהירו כי היו נוכחים בזמן כלשהו בתחומי מדינת ישראל.

ואני קובע, אדוני היושב-ראש, שקביעה זו היא מתוחכמת. כיוון שעל-פי חוק חלה התיישנות על עבירות הסתננות, מה ימנע ממבקש להצהיר הצהרת כזב, שאין אפשרות להוכיחה, ויקבל זכות שיבה? ואז ממילא מה אנחנו נראה פה? הצפה, הצפה של אזרחים שמקבלים עכשיו זכויות נוספות במדינת ישראל. אנחנו חוששים מהדבר הזה, וכפי שאמרתי, מדינתנו עדיין לא מדינה רחבת ידיים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

חבר הכנסת ריבלין כבר אמר לך, שאם יש לך 100-200, אפשר לדון על זה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

חבר הכנסת סאלח סלים, האמן לי, שאם אנחנו נבדוק מה המפלגה שלכם עשתה למען הציבור הערבי לעומת מפלגתי, תיווכח שאנחנו עשינו הרבה יותר. הרי אתם כל הזמן נמצאים באופוזיציה, ויש לכם רק האפשרות להתבטא מהבמה פה, אבל עשייה בפועל אתם לא עושים. אנחנו מפלגה שחרתה על דגלה שוויון לכולם, ואתה רואה שאנחנו עוזרים לכולם. שים לב לנציגי הציבור. לפני זמן מה היה לנו כנס של ש"ס עם הרב עובדיה יוסף, נדמה לי לרגל החג עיד-אל-פיטר, אני כבר לא זוכר –

--

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אלה רק דיבורים. אתם גזענים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

חס ושלום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתם, אנשי ש"ס, הגזענים הכי גדולים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אולי תסביר לי למה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מהיום והלאה – – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

למה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

זה לא קשור.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — זה מתאים לך

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

— — — מתאים לי לענות

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — להגן על הגזענות הזאת. זה לא מתאים לרב עובדיה יוסף.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני אגיד לך מי היה צריך לענות: אני או שר הפנים, שאני מחליף אותו במקרים כאלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — תתבייש לך

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

להגן על מדינתי – אני מקבל את הבושה הזאת. כדי להגן על המדינה שלי אני מוכן לקבל את אות הקלון, ותתבייש לך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

תתבייש לך.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מוכן לקבל את הדבר הזה.

לכן, רבותי חברי הכנסת, כיום, כפי שידוע לכם – — —

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. רבותי, אם לא תשבו, הוא לא יתקדם. חבר הכנסת גבאי. חבר הכנסת אלול – שמעתי שגנבו לך את המכונית.

רפאל אלול (העבודה):

בגלל החוק שאני מעביר.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת צוקר, חבר הכנסת בן-מנחם, חבר הכנסת רענן כהן, שבו בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לכן, חבר הכנסת דראושה – טוב, קצת קשה לדבר היום.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין, למה אתה מתרגז?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הם עדיין נסערים מפרשיית דרעי, אתה מבין?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה שאתם עושים במשרד הפנים הוא לא רק גזענות – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת דראושה, אתה מפריע כרגע.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

יש לנו כבוד גדול כלפי חברי הכנסת הערבים במדינת ישראל, אבל אתה יודע מה, חבר הכנסת דראושה, אם אני מעמיד אותנו מול הציבור שלכם ובודק מי יכול לעשות בפועל ומי עושה בפועל למען הציבור הערבי במדינת ישראל, כי אז – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אוהו, חבר הכנסת דראושה, ממך אני לא מצפה לשמוע דברים כאלה עלינו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

מה, אתה דואג ששומעים אותי?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

חבר הכנסת דראושה, אתה יכול להראות לי, אבל לציבור שלך אתה לא יכול להראות כלום. מה אתה יכול להראות להם? שאתה קם וזועק את זעקתם, אבל בפועל אין לך הישגים, בשעה שאנחנו אולי לא זועקים את זעקתם באותו להט שלך, אבל בפועל, בעשייה, במעשים טובים עבור הציבור הערבי במדינת ישראל – אנחנו עושים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני חושב שאנחנו עושים. יש לנו הקבלות בשטח. איש לא יוכל לבוא ולהוכיח שלא עשינו. והאמן לי, בוא תראה את הנציגים שלנו, בוא תראה את הנציגים במגזר הערבי.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

— — — מה אתה

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לא, למען האמת אני זקוק להערות שלו.

קריאה:

— — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

רגע, אתה ממחר לאיזה מקום? אני תמיד אוהב לצטט את חבר הכנסת שבח וייס, שבזמנו לימד , ולכן אנחנו מדברים, ואני רוצה להשרות אווירה טובה של PARLERאנחנו שפרלמנט זה מלשון רגיעה, כשיטתי. אז אני לא מדבר על דנה ואני לא מדבר על כלום. אנחנו מדברים פה באמת על עניינים רציניים.

אני רוצה לציין בפניך, חבר הכנסת סאלח סלים, שכיום, כפי שידוע לך, קיימת אפשרות למתן זכות להתאזרח, ובתנאי שיוכחו העובדות הקשורות בנוכחותו של המבקש בתחומי מדינת ישראל. ואני יכול להגיד לך, חבר הכנסת סאלח סלים – אני אמתין לך עד שאתה תקשיב לי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סלים, אתה רוצה לשבת? הוא עונה לך. הוא מדבר אליך.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני אחזור על המשפט, לכבודך.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אני בטוח. הוא לפחות אומר כך.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני אחזור על המשפט לכבודך: כיום, כפי שידוע לך, קיימת אפשרות למתן זכות להתאזרח, ובתנאי שיוכחו העובדות הקשורות בנוכחותו של המבקש בתחומי מדינת ישראל. ואני יכול להגיד לך, שעל-פי הנחיית שר הפנים, למי שיש תעודת זהות – אתה אתי, חבר הכנסת סאלח סלים? – מטופלים המקרים של אלה המבקשים להתאזרח – – –

קריאה:

כמה זמן – – –

היו"ר ד' תיכון:

עשר דקות, אני מצטער.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

רגע, הסתיים הזמן?

קריאה:

היו"ר ד' תיכון:

לא, עשר דקות. מה אני יכול לעשות?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני לא שומע את עצמי. אולי אפשר לסדר את הרמקול?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כבר עברו עשר דקות, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

לא, תסלחי לי מאוד.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לא, זה אולי ברוטו חמש דקות.

אני חוזר עוד הפעם, רבותי, כי אמרו לי שהקצרניות לא קלטו. אז אני אתחיל מהתחלה. אולי אפשר לסדר את הרמקולים למעלה?

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. אי-אפשר, יש תקלה.

שבח וייס (העבודה):

תקלות לשעת-חירום.

היו"ר ד' תיכון:

הלו. רק רגע. תבדוק את המיקרופון. תנשוף רגע. עכשיו זה בסדר. תתקרב לרמקול.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

עכשיו זה בסדר. כיוון שהתלוננו פה הקצרניות שלא שומעים – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין. חבר הכנסת בניזרי, דבר, דבר. זה לא יעזור. הם לא יגיעו לעולם.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מוכן לחזור. רבותי – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, יש תקלה ברמקול, מה אתה רוצה שאעשה?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הקצרניות לא שמעו כלום.

היו"ר ד' תיכון:

נשרף לו המצבר. לא הליכוד שרף את המצבר, מה אתה רוצה? תנסה עוד פעם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

תתחיל לדבר. תתחיל.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

רבותי חברי הכנסת, אני מצטער אם דברי לא נשמעו טוב, יכול להיות שזה גרם לטונים – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע. רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת לנדאו, נא לשבת. כן. בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

רבותי, אם מישהו לא הספיק לשמוע את הדברים כיוון שהרמקולים לא היו בסדר – היו כמה תלונות פה.

היו"ר ד' תיכון:

אתה צריך לרדת אל תוך הרמקול, אחרת לא ישמעו כלום.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני אכנס לתוך הרמקול, מה לעשות.

הצעת החוק שלפנינו, כפי שהדגשתי, אף שהיא מדברת בדברי ההסבר שלה על נוכחים נפקדים, למעשה משמעותה היא אחת ויחידה: מתן זכות שיבה לכל מי שעזבו במהלך שנת 1948, ובלבד שיצהירו – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

— — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

תעיין בהצעה שלך טוב, חבר הכנסת סאלח סלים.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

— — — אני הגשתי אתמול את החוק — — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

— — — כשאני נואם, אני צריך להתייחס לדברים — — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סלים, תן לו להתקדם ולסיים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני צריך להתייחס לדברים שכתובים בהצעת החוק, ולא למה שאתה הסברת פה.

שמעון פרס (העבודה):

— — — בדברי ההסבר מדובר על ערבים שבאים לארץ — — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — — הוא אמר שלוש פעמים, מספיק — — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

משמעותה היא אחת ויחידה: מתן זכות השיבה לכל אלה שעזבו במהלך שנת 1948, ובלבד שיצהירו כי היו נוכחים בזמן כלשהו בתחומי מדינת ישראל. קביעה זו הינה מתוחכמת, רבותי, כיוון שעל-פי חוק חלה התיישנות על עבירות הסתננות. ועל כן, מה ימנע ממבקש שיצהיר הצהרת כזב שאין שום אפשרות להוכיחה ולקבל את זכות השיבה?

אדוני היושב-ראש, אתה יכול לעזור לי קצת? ברעש שיש פה אני לא שומע את עצמי. מספיקים הרמקולים האלה. יש רעשים.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת ריבלין. חבר הכנסת סנה. חבר הכנסת כהן. חבר הכנסת גולדמן. תתחיל לסיים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

ציינתי בדברי, שכיום, כפי שידוע לכם, קיימת אפשרות לתת זכות להתאזרח, ובתנאי שהוכחו העובדות הקשורות בנוכחותו של המבקש בתחומי מדינת ישראל. אדוני היושב-ראש, יש הוראה מפורשת של שר הפנים, שכל מי שיש להם תעודת זהות, שר הפנים הורה שאותם מקרים שמבקשים להתאזרח, המשרד הולך לקראתם.

רבותי, אני באמת מרגיש לא נוח מחברי הכנסת הערבים שבאים פה לכאורה – יש איזו מגמתיות; אנחנו אומנם בידידות טובה, אבל יש חוקים שהם בנפשה של מדינת ישראל. אז עם כל הכבוד והערכה שיש לנו אליכם, ועם כל הכבוד שיש לנו לאזרחי המדינה הערבים, אנחנו פה לא נושאים פנים, אלא אנחנו צריכים לדעת שיש בעייתיות מסוימת, שעלולה לפגוע במדינת ישראל. ולכן אני הסכמתי להחליף את שר הפנים ולתת את דברי ההסבר לכך שהממשלה מתנגדת לחוק, ולא משום שיש חלילה וחס איזו עוינות כלפי הציבור הערבי. אמרתי, אם יש מפלגה במדינת ישראל שהיטיבה עם הציבור הערבי במדינה שלנו – ואנחנו נמשיך לפעול למען הציבור הזה ללא ליאות, אין בחירות עכשיו, אני יכול לדבר, זו לא תעמולה בינתיים – אנחנו נמשיך לפעול למען הציבור הזה במלוא המרץ, אף שהצעת החוק לכאורה פוגעת באזרחים, אבל אנחנו מדברים פה על ביטחון מדינת ישראל.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הממשלה הגיעה.

היו"ר ד' תיכון:

נא לסיים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לכן, החלטת הממשלה, כפי שהחליטה ועדת השרים בישיבתה מיום אתמול, היא להתנגד להצעת החוק הזאת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. נא לשבת.

קריאה:

תן לו להגיד מלה.

היו"ר ד' תיכון:

בבקשה. חבר הכנסת סאלח סלים, בבקשה.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק הזאת באה להסדיר עניין של למעלה מ-100-200 אנשים שחיים במדינת ישראל 49 ו-50 שנה. תשמעו אותי. אני מצטער מאוד על שסגן שר הבריאות בא ומסלף דברים שאמרתי בפתיחה. הוא רוצה להגיד מה שהוא רוצה. לא מדובר בזכות השיבה, לא מדובר בפליטים, לא מדובר בארצות ערב, לא מדובר בזה שבא למדינה לפני עשר שנים. מדובר באנשים שחיים פה 50 שנה. למה אתם רוצים לסלף את העניין הזה, אני לא מבין.

דבר שני, כדאי שתדעו, אתם, אנשי הליכוד. אנשי ש"ס פנו אלי ואמרו לי: תוריד את זה, אנחנו נסדר לך את זה בתוך המשרד. זאת כדי שלש"ס תהיה אימפריה. הם רוצים לשחק ולגבות קולות על חשבונכם. פה אתם עומדים נגד אנשים שנגרם להם עוול.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין, מה אתה מדבר עם היושב-ראש? הוא יושב-ראש פרטי שלך?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, ניגשים להצבעה. נא לשבת. חבר הכנסת גולדשמידט, הוא לא דיבר עם היושב-ראש, אבל אתה לא תדבר עם הנואם לפי אותו כלל.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. הצעת חוק האזרחות (תיקון – אזרחות מכוח לידה) – הצעתם של חבר הכנסת סאלח סלים וקבוצת חברי הכנסת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה חוק השיבה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה על הכנה לקריאה ראשונה. לאיזו ועדה – לא שמעתי. ועדת הפנים; ועדת החוקה, חוק ומשפט – ועדת הכנסת היא שתקבע. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 38

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 39

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק האזרחות (תיקון – אזרחות מכוח לידה),
התשנ"ח-1998, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 38, נגד – 39. הצעת החוק לא עוברת.

הצעת חוק עיגון ורישום זכויות החקלאים בקרקע, התשנ"ח-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה הבאה. הצבעה בלבד על הצעת חוק פ/1708, הצעת חוק עיגון ורישום זכויות החקלאים בקרקע, התשנ"ח-1997, הצעת חבר הכנסת שלום שמחון וקבוצת חברי הכנסת.

מה הבעיות? נא לשבת.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש שני משפטים.

היו"ר ד' תיכון:

לא. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. רבותי, נא לשבת.

בבקשה, הצעה לסדר של חבר הכנסת ברונפמן.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, סיעת ישראל בעלייה מבקשת לראות בהצבעה זו הצבעת אי-אמון בראש הממשלה.

היו"ר ד' תיכון:

אי-אמון בראש הממשלה. רבותי, ההצבעה תתקיים ביום שני. אני חוזר ואומר, ביום שני. תודה.

הצעת חוק הסדר חובות בהלוואות לדיור של חבר הכנסת רפי אלול, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת אושעיה קודם.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, סליחה, את צודקת.

הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – הפרטה), התשנ"ח-1997

(הצעת חבר הכנסת א' אושעיה)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – הפרטה), מס' 1827/פ, של חבר הכנסת אפי אושעיה. נא לשבת, רבותי.

קריאה:

נגד.

אפי אושעיה (העבודה):

למה נגד?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, נא לשבת. אנחנו ניגשים להצבעה.

חיים אורון (מרצ):

אני כבר מודיע לך, לאור מה שקרה פה, שכל ההצבעות היום – אי-אמון, בשם סיעות מרצ וחד"ש, כל ההצבעות – – – אי-אמון.

היו"ר ד' תיכון:

תגיש את הכול בכתב מייד.

קריאה:

— — —

חיים אורון (מרצ):

— — —

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, כל שבוע – – –

חיים אורון (מרצ):

כל יום שני יש אי-אמון.

היו"ר ד' תיכון:

בלאו הכי יש.

שר המדע מ' איתן:

– – –

היו"ר ד' תיכון:

זה רק טוב לקואליציה, אני מתפלל עליכם.

שר המדע מ' איתן:

– – –

חיים אורון (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

כן, בבקשה, בסדר, שמעתי. הצעת חוק החברות הממשלתיות זה אי-אמון, חבר הכנסת אורון?

חיים אורון (מרצ):

לא.

היו"ר ד' תיכון:

תעלה, אני רוצה לשמוע, וזה ייכנס לפרוטוקול.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אם כך תתנהל הכנסת, אנחנו נקבע – זאת לא.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אז תודה. אנחנו ניגשים להצבעה. הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – הפרטה), הכנה לקריאה ראשונה בוועדת הכספים, אפשר להצביע.

קריאה:

נגד.

אפי אושעיה (העבודה):

למה נגד? – – –

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 39

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החו – 41

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – הפרטה),

התשנ"ח-1997, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 39, נגד – 41, אין נמנעים. הצעת החוק לא עוברת.

הצעת חוק הסדר חובות בהלוואות לדיור, התשנ"ח-1998

(הצעת חבר הכנסת ר' אלול)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני עובר לנושא הבא: הצעת חוק מס' פ/1961, הצעת חוק הסדר חובות בהלוואות לדיור, של חבר הכנסת רפי אלול.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, מדובר באותם אנשים שקיבלו הלוואות בריבית גבוהה מאוד בשנים – – –

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, לאט לאט.

רפאל אלול (העבודה):

אני מציע פשוט לעזור לאותם אנשים, שכן נגרם להם עוול, להוריד את הריבית למי שקיבלו הלוואות בשנים 1980-1985. אודה לחברי הכנסת אם יאשרו זאת. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. מי משיב? קודם חבר הכנסת סילבן שלום.

קריאה:

היו"ר ד' תיכון:

כשהפרלמנט משתגע, אז יש בעיה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, הממשלה מתנגדת לחוק, ואני מבקש מכל חברי הכנסת להצביע נגד החוק הזה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

אתה רוצה להשיב, חבר הכנסת אלול?

רפאל אלול (העבודה):

לא.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ניגשים להצבעה, נא לשבת. הצעת חוק הסדר חובות בהלוואות לדיור, של חבר הכנסת רפאל אלול, הצבעה על העברה להכנה לקריאה ראשונה בוועדת הכספים. אפשר להצביע.

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 38

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 38

נמנעים – אין

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 38, נגד – 38, הצעת החוק לא עוברת.

הצעת חוק מפעל הפיס, התשנ"ז-1997

(הצעת חבר הכנסת א' פינס-פז)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק מפעל הפיס, מס' פ/1049, של חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

חבר הכנסת רמון, תרשה לי לשאול אותך, הצבעת בעד החוק הזה?

חיים רמון (העבודה):

איזה?

היו"ר ד' תיכון:

של רפי אלול.

חיים רמון (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בייגה שוחט?

אברהם שוחט (העבודה):

כן.

היו"ר ד' תיכון:

הצבעת בעד? אוהו.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא, רק שאלתי.

חיים רמון (העבודה):

– – –

חיים אורון (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

אבל עכשיו נצביע על מכונית לכל אזרח.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הצעה טובה.

קריאה:

היו"ר ד' תיכון:

גם כן נצביע, בבקשה.

קריאה:

היו"ר ד' תיכון:

לא בחוקים כאלה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אפשר להתחיל, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ד' תיכון:

כן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מציע בזאת, לקריאה טרומית, הצעת חוק שלפיה תהיה לכנסת יכולת פיקוח ובקרה פרלמנטרית על מפעל הפיס, שהוא אולי הארגון הציבורי הגדול ביותר במדינת ישראל, בוודאי הוא הגדול ביותר שאינו נתון לפיקוח.

מדובר בארגון שמגלגל מאות מיליוני שקלים בשנה, ארגון שלצערי הרב הסתבך בהרבה מאוד שערוריות ובהרבה מאוד פרשיות סיאוב קשות מאוד, שמעיבות עליו וגורמות להרבה מאוד אנשים בחברה הישראלית לפקפק בטוהר מידותיהם של אנשיו וכדומה.

אדוני היושב-ראש, רק בפברואר השנה – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שטרית, אתה נגד החוק הזה?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

בעד.

היו"ר ד' תיכון:

חשבתי שאתה נגד, אני כבר לא יודע מה קורה כאן – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רק בפברואר השנה כולנו הזדעקנו לנוכח פרשיית הפנסיות במפעל הפיס, שניתנו ביד רחבה, כאילו מדובר במענקים שאדם נותן מכיסו הפרטי לחברו הטוב, לבנו, לבתו, או לאשתו. מדובר בפנסיה בעלות כוללת של כ-25 מיליון שקלים לשלושה בכירים: ליושב-ראש גדות, למנכ"ל ולעוזרת של שניהם, או של אחד משניהם.

דבר שאתם אולי לא יודעים, חברי חברי הכנסת, ואני בטוח שרוב רובו של הציבור לא יודע, הוא, שאחרי ההחלטות של ועדת-זיכרוני, שבדקה את הסוגיה הזו, מפעל הפיס הזדרז ואמר, שהחברים לא יקבלו עוד פנסיה כזו גבוהה.

היו"ר ד' תיכון:

תתכופף, לא שומעים אותך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

בעקבות מסקנות ועדת-זיכרוני נמסר לציבור, שהפנסיה תקוצץ באופן דרמטי לשלושת הבכירים, ולא רק זאת, אלא שהם יצטרכו להחזיר כמיליון וחצי שקלים מכיסם לקופת מפעל הפיס.

היו"ר ד' תיכון:

מותר לי לשאול אותך שאלה? אתה גם מציע להוריד את הפנסיה ליושב-ראש ולמנכ"ל מ-4% ל-2%? לאלה שמכהנים היום?

אופיר פינס-פז (העבודה):

בוודאי, מדוע לא?

היו"ר ד' תיכון:

אז תזכור את זה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

בהחלט כן.

שבח וייס (העבודה):

הסתבכת – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אבל מה שאנחנו לא יודעים, אדוני היושב-ראש, הוא, שעד לרגע זה לא נגרע ולו שקל אחד מהפנסיה של גדעון גדות ושל שני האחרים. לא זו בלבד שלא נגרע שקל אחד מהפנסיה שלהם והם ממשיכים לקבל בדיוק אותם סכומים, הם עדיין לא החזירו שקל אחד לקופת מפעל הפיס. כל העניין תלוי ועומד בבית-דין לעבודה, מי יודע עוד לכמה שנים, עם סוללות של עורכי-דין, ולאיש אין יכולת לקדם את העניין.

לכן, הבקשה שלי היא אלמנטרית. אני מציע שהכנסת תמצא את הדרכים כדי לפקח על תקציב מפעל הפיס, על הכנסות מפעל הפיס, על החלטות דירקטוריון מפעל הפיס, בצורה שהכנסת תמצא לנכון.

המלצתי על כמה דרכים, חברי מהממשלה ומהקואליציה – פנה אלי בעניין הזה מרכז הקואליציה, חבר הכנסת מאיר שטרית, ואמר לי, שהממשלה מסכימה לחלק מההצעות שלי, והיא חושבת שחלק מההצעות שלי אינן מתאימות. אמרתי שבמסגרת הדיון בוועדת הכספים, אם החוק הזה יעבור ויבוא לדיון בוועדת הכספים לקראת קריאה ראשונה, אהיה מוכן כמובן לשקול עם כל חברי הוועדה הצעות אחרות לפיקוח פרלמנטרי על מפעל הפיס. אבל הכלל צריך להיקבע היום, מפעל הפיס צריך להיות גוף שעובר להיות מפוקח על-ידי כנסת ישראל בצורה כזו או בצורה אחרת.

אני מודה למרכז הקואליציה בכנסת שאמר לי שהקואליציה תאפשר לי – או תתמוך בהצעה בקריאה טרומית בתנאי שיווצר תיאום לגבי הקריאה הראשונה שתבוא לכאן. כלומר, אני לא אביא את הצעת החוק לקריאה ראשונה בלי שהקואליציה תיתן לעניין הזה את הגיבוי שלה. אני מודה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סילבן שלום, אתה משיב?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא. אנחנו בעד ההצעה.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים להצבעה. רבותי, ההצבעה אישית.

קריאות:

לא, לא.

היו"ר ד' תיכון:

אין דבר כזה. ההצבעה אישית. מי שהגיש את זה, שיבוא וייקח את הנייר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הצבעה אלקטרונית.

היו"ר ד' תיכון:

קח את הנייר בחזרה. לא אכפת לי, אבל כשאתה נותן, אני מצביע כמו שאתה אומר.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה, הצבעה אלקטרונית, על הצעת חוק מפעל הפיס, של חבר הכנסת אופיר פינס-פז, להכנה לקריאה ראשונה בוועדת הכספים. מי בעד ומי נגד – אפשר להצביע.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 64

נגד – 2

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הצעת חוק מפעל הפיס, התשנ"ז–1997,

לדיון מוקדם בוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

64 בעד, שני מתנגדים, נמנע אחד. הצעת החוק עוברת להכנה לקריאה ראשונה בוועדת הכספים.

הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור הטפה להמרת דת), התשנ"ח–1998

(הצעת חבר הכנסת ר' פנחסי)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו עוברים להצעת חוק העונשין (תיקון – איסור הטפה להמרת דת), התשנ"ח–1998, של חבר הכנסת פנחסי; הצעת חוק פ/1936. הצבעה בלבד, רבותי. אני חוזר ואומר, רבותי, כדי שלא יהיו אי-הבנות: הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור הטפה להמרת דת), של חבר הכנסת פנחסי, הכנה לקריאה ראשונה בוועדת החוקה, חוק ומשפט. אפשר להצביע.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדין מוקדם בוועדה – 37

נגד – 28

נמנעים – 3

ההצעה להעביר את הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור הטפה להמרת דת, התשנ"ח-1998, לדין מוקדם בוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 37, נגד – 28, שלושה נמנעים. הצעת החוק עוברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה ראשונה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ועדת הפנים.

היו"ר ד' תיכון:

ועדת הכנסת היא שתקבע לאיזו ועדה תועבר הצעתו של חבר הכנסת פנחסי.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, ההחלטה היתה ועדת החוקה.

סאלח טריף (העבודה):

היה ערעור על כך.

היו"ר ד' תיכון:

יש ערעור. האמן לי, אני יודע מה שאני עושה.

סאלח טריף (העבודה):

חבר הכנסת גפני, מה אתה חושש?

הצעת הממשלה להכריז על מצב חירום

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, הצעת הממשלה להכריז על מצב חירום – תשובה והצבעה.

שר המשפטים צ' הנגבי:

אבקש מן הכנסת לאשר את בקשת הממשלה להכריז על מצב חירום עד א' בניסן התשנ"ט.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אנחנו ניגשים להצבעה. נא לשבת.

שבח וייס (העבודה):

אדוני, לסדר ההצבעה. אני רוצה להגיד משהו.

היו"ר ד' תיכון:

גש למיקרופון.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אתמול בערב היה דיון בנושא, בנוכחות הקבועה של שלושה-ארבעה חברי כנסת. לנו, למי שרצו להצביע נגד, היה רוב. מטעמי הגינות אמרתי לשר המשפטים, שלא נעשה לו כאן "אמבוש", כי היה לנו רוב. יושב-ראש הישיבה הבטיח בשם שר המשפטים, זה היה חבר הכנסת זנדברג, נדמה לי, שעל-פי הנוהג החדש אנחנו לא נצביע, מדובר על אתמול, על מנת שיושב-ראש הוועדה המשותפת, במקרה זה חבר הכנסת דדי צוקר, יוכל להבהיר את העניין ואחר כך תהיה הצבעה. הוא הודיע את זה בשם שר המשפטים.

אני מבקש לקיים את מה שנאמר לנו אתמול.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת זנדברג, אתה הבטחת?

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להבהיר. אתמול מסר השר שהוא מבקש להשיב במועד מאוחר יותר, וגם נמסר אתמול שחבר הכנסת צוקר ישיב במקום יושב-ראש הוועדה המשותפת, שהוא חבר הכנסת לנדאו.

אני רק רוצה להבהיר. ההצבעה לא נדחתה בגלל הג'סטה של חבר הכנסת שבח וייס או מישהו אחר שהחליט שהוא עושה טובה, אלא פשוט על-פי הפרוטוקול, אם השר וגם יושב-ראש הוועדה המשותפת מבקש להשיב, זה נדחה.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, מה זה חשוב.

חבר הכנסת צוקר, בבקשה.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני אסביר בדקה את הפרוצדורה ואז ההתרגשות תפחת, כי אין מקום להתרגשות.

על-פי סעיף 49 לחוק-יסוד: הממשלה, מליאת הכנסת – אני מדגיש: מליאת הכנסת – חייבת מדי שנה להכריז, לאשר, על-פי בקשת שר המשפטים, מצב חירום, בשונה מן הנהוג שהיה מאז 1948, שהיינו חיים במצב חירום ללא צורך באישור לעתים רחוקות.

עכשיו הוגשה בקשה על-ידי שר המשפטים, חבר הכנסת הנגבי, לאשר שעת-חירום.

מובאת בפניכם הצעה, כפי שעובדה על-ידי ועדה משותפת לחוץ וביטחון ולחוקה, חוק ומשפט, המבקשת, אדוני היושב-ראש, להאריך את מצב החירום לעשרה חודשים בלבד – לא לשנה, אלא לעשרה חודשים, עד 18 במרס 1999, ובמהלכם של עשרת החודשים – כלומר, ההצבעה שלכם כפופה למה שאני אומר עכשיו, היא כפופה לכך שבמהלך עשרת החודשים הוועדה המשותפת עוברת על כל החוקים, הצווים והתקנות שנחקקו או אושרו מכוח היותנו במצב שעת-חירום, כאשר הממשלה הודיעה לנו באופן רשמי שיחל תהליך לבדיקה ואף ביטול חלק מן החוקים והתקנות שנובעים מהיותנו נתונים במצב שעת-חירום.

כלומר, אנחנו מתחילים היום בהליך של צמצום וכיווץ מצב החירום עד אשר, אני מקווה, ברבות השנים נוכל לבטלו לחלוטין. היום מתחיל התהליך הזה, ואנחנו מצביעים בהתאם לכך שהוועדה המשותפת, עם הממשלה, מתחילות בהצרה ובכיווץ של מצב החירום.

חיים רמון (העבודה):

זה עיתוי מאוד לא נכון.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אנחנו ניגשים להצבעה, רבותי. הצעת הממשלה להכריז על מצב חירום – בעצם, להאריך בשנה.

דוד צוקר (מרצ):

ההצעה היא להאריך בעשרה חודשים, עד 18 במרס 1999.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו מצביעים על ההצעה להאריך את מצב החירום עד 18 במרס 1999. מי בעד, מי נגד – אפשר להצביע.

הצבעה מס' 7

בעד הצעת הממשלה – 52

נגד – 10

נמנעים – 6

הצעת הממשלה להאריך את מצב החירום עד א' בניסן התשנ"ט, 18 במרס 1999, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 52, נגד – 10, שישה נמנעים. מצב החירום הוארך בעשרה ומשהו חודשים. תודה.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, שאלתא בעל-פה. חבר הכנסת ראם שואל את סגן שר הבינוי והשיכון בנושא: רישום קבלן ברשם הקבלנים. חבר הכנסת ראם, בבקשה.

רישום קבלן ברשם הקבלנים

דוד ראם (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, סגן שר הבינוי והשיכון, ידוע לי, כי חברות וקבלנים הנזקקים לשירות של רישום אצל רשם הקבלנים נתקלים בקשיים ביורוקרטיים רבים הגורמים לסחבת, לטרחה וכן לשגשוג השוק השחור של קבלני הרישום.

ברצוני לשאול:

1. האם יש הנחיות והוראות ברורות לפונים, המגבילות את מועד מתן התשובה?

2. האם אכן פנייה דרך גופים פרטיים שונים מאיצה את תהליך הרישום, ואם כן – מדוע?

היו"ר ל מסאלחה:

תודה. סגן שר הבינוי והשיכון – בבקשה, אדוני.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פחש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לחבר הכנסת דוד ראם יש השגות על תהליכי רישום ואישור קבלנים חדשים ברשם הקבלנים, אבל אני חושב שהוא ניזון ממידע לא כל כך מבוסס. אני רוצה להבהיר את הנושא לפרטיו.

2-1. רשם הקבלנים פועל על-פי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות והתקנות שהותקנו לו.

במסגרת בדיקת הבקשות המופנות לרשם הקבלנים יש פעולות רבות הדורשות זמן, כמו בדיקת אימות במשטרה לגבי פרטים מסוימים; בדיקת הנתונים והמסמכים המוגשים ואימותם; בדיקת עמידתו של המבקש בקריטריונים הקבועים בחוק ועוד.

כמו כן נעשות פעולות מינהליות וארגוניות הנדרשות לביצוע עבודת רישום מסודרת, מעודכנת, מהימנה ואמינה של פתיחת תיק פיזי, פתיחת תיק במערכת הממוחשבת ועדכון כל פעולות הרישום במערכות הנ"ל.

על-פי הוראות התקנות לרישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (סדרי רישום), התשמ"ח-1988, "הרשם יחליט בבקשה תוך 60 ימים מיום קבלת כל המסמכים שנדרשו לפי התקנות – – –". הוראה זו לא נקבעה על מנת לעכב בקשות לרישום או להערים קשיים ביורוקרטיים, אלא כדי לאפשר לרשם לבחון את כל הנתונים שהוגשו לו, ללא לחץ של זמן או לחץ אחר, ולתת החלטה שקולה ומבוססת אם הפונה זכאי להירשם בפנקס הקבלנים אם לאו.

אני קובע פה, שרשם הקבלנים ופקידיו אינם קשורים כלל וכלל לאותם "קבלני רישום", המכונים "המאכערים", שפועלים בשוק, ואינם עושים כלל "קיצורי דרך" לבקשות המתקבלות באמצעותם. הבקשות מטופלות אצל הרשם על-פי סדר קבלת החומר, ואני מצוין – גם כאשר נרשם תאריך קבלת הבקשה.

"המאכערים" מבטיחים הבטחות לפונים אליהם, אך אינם עומדים בהן. משום מה הרושם הוא, שהם מצליחים כביכול להשיג את הרישום בזמן קצר יותר. העובדות הן שלא כך הדבר, ועל כך יעידו התלונות הרבות המתקבלות אצלנו בעניין זה, כי אצלנו קובע תאריך קבלת הבקשה.

רשם הקבלנים מטפל במספר רב של פונים מדי חודש ובמספר רב של נושאים. עבודתו כרוכה, כאמור, בבדיקות שונות עם גורמי חוץ ובאימות הנתונים. לעתים יש לזמן את הפונים לפגישות הבהרה ולעתים – לזמנם לדין בוועדה המייעצת.

אני רוצה לקוות, שחבר הכנסת ראם יבין שהמידע שהוא צבר אצלו לא כל כך מבוסס.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה, אדוני סגן השר. חבר הכנסת ראם, שאלה נוספת.

דוד ראם (הליכוד-גשר-צומת):

אני מודה לסגן השר על התשובה המפורטת, ואני מקווה שקיבלת את המסמכים האלה בצורה מסודרת מרשם הקבלנים. לא ניתן להתכחש לעובדה החד-משמעית, שבשנים האחרונות קמות כל בוקר חברות ומפרסמות מודעות בעיתון. אני יכול להראות לך, שרישום קבלנים, ואני יודע זאת מידיעה אישית, מקצר דרך החברות האלה את זמן הרישום אצלך במשרד, אצל רשם הקבלנים. זאת תופעה שלא היתה קודם, זה עולה הרבה כסף, אלפי שקלים, לאותם מבקשים, לאותן חברות, לאותם קבלנים, כדי להירשם אצל רשם הקבלנים. זו תופעה שלא היתה בעבר.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אפי אושעיה.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני סגן השר, חבר הכנסת ראם התייחס לבעיה של הרישום. אני מבקש לשאול אותך לגבי התהליך של הבדיקה לאחר הרישום. הקבלנים נתונים עכשיו, לצערי הרב, בקשיים כלכליים, והרוכשים נפגעים כתוצאה מכך. האם הם עומדים בכל התנאים שניתנו לצורך הרשיון שלהם? האם יש צוות במשרדך שאכן מקפיד ובודק שהם מקיימים את תנאי הרשיון שניתן להם? תודה.

היו"ר ל' מסאלחה:

שאלה נוספת לחבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כבוד סגן שר הבינוי והשיכון, אני רוצה לשאול, מה תפקיד ארגון הקבלנים בישראל, בעניין רישום חברות וקבלנים חדשים? כאשר אתם רושמים אותם, האם אתם מתייעצים אתם? מה התפקיד שלהם?

שאלה שנייה: מה אחוז הקבלנים הערבים והחברות הערביות הרשומים כחוק היום?

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

חבר הכנסת ראם, אני חוזר שוב, אני עומד מאחורי כל מה שאמרתי, אבל עם זאת, אם הוא טוען שיש לו מידע או דברים ספציפיים לגבי קבלנים מסוימים, "מאכערים", שמקדמים בקשות לא לפי התור, אני בהחלט אשמח לקבל את הנתונים ולבדוק. אם זה קיים, זה חמור ביותר. אני בוודאי אשמח לעזור כדי שתופעה כזו תיפסק.

חבר הכנסת אושעיה, אם הבנתי נכון את השאלה, אני רוצה לומר, שיש בהחלט צוות שבדוק את בקשות הקבלנים, כל מקרה לגופו, ואנחנו אכן שומרים שלא "יסתננו" כאלה שלא ראויים ולא יכולים לעמוד בכל מה שהחוק והתקנות קובעים לגבי קבלן שמבצע עבודות בנייה.

חבר הכנסת דראושה, אני רוצה לומר, שהיתה מועצת היגוי, שבה השתתפו כמשקיפים נציגי הקבלנים והאדריכלים – אם זו הכוונה – עד כמה שאנחנו יכולים להיות בקשר ובשיתוף פעולה אתם, ודאי שאנחנו שמחים, ואנחנו עושים זאת. לא ידוע לי על בעיה כלשהי של חוסר קשר עם אגודת האדריכלים והארכיטקטים.

אני חושב, ששאלתך השנייה, מה אחוז הערבים, היא לא שאלה עניינית. אני בטוח, שכל מי שניגש לרשם הקבלנים, לא משנה אם הוא דרוזי, צ'רקסי, בדואי, ערבי או יהודי – כל מי שעומד בדרישות וזכאי לקבל לפי החוק, יקבל את תעודת הקבלן. אני מאוד אתפלא אם אשמע ממך על מקרה ספציפי, שמטעמי דת וגזע, חלילה, לא קיבלנו קבלן. לכן, השאלה עד כמה שהבנתי, לא מובנת לי כל כך.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה, אדוני סגן השר. אנחנו עוברים לשאלתא בעל-פה של חברת הכנסת נעמי בלומנטל, שהוגשה אל ראש הממשלה, בנושא: הכשרת ממונה על מעמד האשה. בבקשה.

הכשרת ממונה על מעמד האשה

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

כמה משרדי ממשלה אינם שולחים נציגות לקורס הסמכה לממונות על מעמד האשה, שייפתח ב-28 במאי, אף שהקורס חובה לפי הוראות הנציבות.

אבקש לשאול את כבוד ראש הממשלה:

1. מה היא חשיבות הקורס, לדעתך, ומי מיועד להשתתף בו?

2. אילו משרדי הממשלה אינם משתתפים ולמה?

3. מה בכוונתך לעשות בנדון?

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

1. מדובר בקורס הסמכה לממונות על מעמד האשה במשרדי הממשלה וביחידות הסמך. קורס ההסמכה הינו חלק מתוכנית הפעולה של נציבות שירות המדינה ליישום תיקון מס' 7 לחוק שירות המדינה (מינויים – ייצוג הולם), המחייב את נציב שירות המדינה לפעול ולהגיש תוכנית להשגת היעד של ייצוג הולם לבני שני המינים במשרדי הממשלה וביחידות הסמך.

לפי תוכנית הנציבות, בכל משרד ממשלתי וביחידות סמך, חייבת להתמנות ממונה על מעמד האשה, העובדת בכפיפות למנכ"ל המשרד. הממונה מבצעת תפקיד זה נוסף על תפקידה הקבוע במשרד.

לצורך מילוי תפקידה, שהוא למעשה "סוכנת שינוי" בארגון, צריכה הממונה ללמוד ולהכיר את נושא מעמד האשה על כל היבטיו ולרכוש מיומנויות ספציפיות.

לשם כך הוחלט בנציבות שירות המדינה על עריכת קורס הסמכה, שבו חייבת להשתתף כל ממונה מכהנת.

2. במשרדים וביחידות סמך אלה טרם מונתה ממונה על מעמד האשה: שב"כ; אוצר; ביטחון פנים; תיירות; מינהל המחקר החקלאי; מע"צ; בית-החולים "פלימן"; בית-החולים בצפת; המדפיס הממשלתי; המינהל לחינוך התיישבותי; השירות למפגר; מרכז פסיכיאטרי באר-שבע; מרכז גריאטרי פרדס-חנה.

במשרדים וביחידות סמך אלה טרם אושרה הרשמתה לקורס של הממונה המכהנת. יש ממונה מכהנת, וטרם אושרה הרשמתה לקורס: המכון לפריון העבודה; הקריה למחקר גרעיני בנגב – קמ"ג; בית-החולים בנס-ציונה; בית-החולים בבאר-יעקב; משרד ראש הממשלה, תל-אביב; בית-החולים בנהריה.

3. במהלך השנה האחרונה עסקה נציבות שירות המדינה בהליך אינטנסיבי של גיוס, מיון והכשרת ממונות על מעמד האשה, במטרה להציב ממונה בכל אחד ממשרדי הממשלה וביחידות הסמך.

כחלק מהליך זה ממשיכה נציבות שירות המדינה, תוך הידברות עם המשרדים, לפעול למען הרחבת מעגל הממונות והשלמת תהליך גיוסן בכל המשרדים. לאחר פתיחת הקורס הקרוב בשבוע הבא, ב- 28 במאי 1998, תיערך נציבות שירות המדינה לפתיחתו של מחזור נוסף של הקורס בהקדם. באופן כזה ניתן יהיה לאפשר לכל המשרדים והיחידות שבהם מכהנת ממונה, אשר טרם הוכשרה לכך, לקבל את ההכשרה שבה היא מחויבת לצורך מילוי תפקידה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. שאלה נוספת לחברת הכנסת נעמי בלומנטל.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

ברצוני לפנות לראש הממשלה לפעול לכך שיהיו תקציבים נאותים. רבות מן הממונות על מעמד האשה במשרדים השונים וביחידות השונות עובדות בהתנדבות, נוסף על עבודתן הרגילה. אני פונה לראש הממשלה לפעול כדי שהתפקיד הזה יהיה תפקיד עם תקן ראוי ועם שכר בצדו, כדי לעודד את קידום הנשים במשרדי הממשלה השונים.

אולי רק משפט אחד. מהניסיון של כל משרדי הממשלה, קידום הנשים במשרדיהן הביא לתגבור ולפעילות טובה יותר של אותו משרד. אני פונה אליך, סגן השר סילבן שלום, גם לפעול לכך, ואני גם רוצה לשאול מה בדעת ראש הממשלה לעשות כדי שהתקצוב בשנה הבאה לאותו תפקיד יהיה תקצוב נאות.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דראושה, בבקשה. אחר כך ישיב סגן השר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, כבוד סגן השר, קידום נשים במדינה בכלל הוא חשוב מאוד, אבל האשה הערבייה במדינת ישראל סובלת מקיפוח מצד המוסדות הממשלתיים וגם בתוך הסקטור הערבי.

אני רוצה לשאול, במסגרת גישור על הפערים ותיקון עיוותים, האם בקורס ההסמכה נכללות גם נשים ערביות? אם כן, ואני מברך אם אכן התקבלו נשים ערביות לקורס הזה, כמה התקבלו? אם לא, מה הן הסיבות, והאם העיוות הזה יתוקן ויכללו נשים ערביות? אני מקווה שאכן יתקבלו נשים ערביות לתיקון העיוות.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני יושב-הראש, לשאלתה של חברת הכנסת נעמי בלומנטל, ממונה שתעבוד בתקן מלא, זה דבר שדורש כמובן את הסכמת שר האוצר, כי יש בזה גם משמעות תקציבית – שכר. הנציבות אומנם כפופה לראש הממשלה, אבל נשאלת השאלה אם באמת יש עבודה די הצורך לממונה על מעמד האשה בכל משרד, שתעסוק רק בזה.

בהנחה שכן, ואמונים עלי דבריה שאכן יש לכך מקום, צריך כמובן לבדוק את הדבר הזה, ואם הוא יקרה, תהיה מהפכה. נכון לעכשיו לוקחים בעלת תפקיד בכיר במשרד או ביחידת הסמך והיא מקבלת את ההגדרה של ממונה על מעמד האשה, שיש לה משמעות בפני עצמה.

לשאלתו של חבר הכנסת דראושה. אני שמח מאוד שנשים ערביות מצטרפות למעגל העבודה. כידוע לך, בשנים האחרונות חל קידום משמעותי בעניין הזה, ואני מאוד אשמח אם הן תהיינה גם בשירות המדינה, אם הן ירצו להיקלט בשירות המדינה ולעמוד בקריטריונים הדרושים לעבודה בשירות המדינה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כל משרד קובע היום מי הבכירה במשרד שהוא רוצה שתהיה הממונה על מעמד האשה. אם יש היום באחד המשרדים אשה ערבייה במעמד כזה, אולי כן. אם לא, התשובה היא כנראה, לא.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה עונה יפה ובצורה דיפלומטית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

קודם כול אני חושב שחשוב שתהיה. גם אם היא לא תהיה בדיוק היום הממונה, יכול להיות שהיא תיקח את הקורס הזה לקראת העתיד.

נכון לעכשיו המשרדים הם שקובעים. צריך להשפיע בתוך משרדי הממשלה כך שתהיינה גם נשים ערביות, אבל השאלה היא כמה נשים ערביות בכלל עובדות במשרדי הממשלה; ויתירה מזאת, כמה מהן מועסקות במשרות בכירות. לצערי, אני לא בטוח שיש היום כאלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש כמה נשים ערביות, ואולי אחת או שתיים ייכללו בקורס.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בכל מקרה, אני מעביר זאת לנציב שירות המדינה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, אני רוצה לפנות גם אליכם, מנהיגי המגזר הערבי, לתת את ידכם כדי שנשים מתוך המגזר יתקדמו בתחומים השונים.

היו"ר ל מסאלחה:

תודה.

הצעה לסדר-היום

אימוץ הצעת הפרשה האמריקנית על-ידי הכנסת

היו"ר ל מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא. הצעה לסדר-היום מס' 4329, של חבר הכנסת רפאל אדרי: אימוץ הצעת הפרשה האמריקנית על-ידי הכנסת. בבקשה.

רפאל אדרי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, "סור מרע ועשה טוב, בקש שלום ורדפהו". הפסוק הזה, אדוני היושב-ראש, הציווי הזה, הלקוח מספר תהילים, הוא למעשה תמצית דברי. אני מאמין בכל לב, שהאמירה הזאת חייבת להיות נר לרגליהם של קובעי המדיניות.

במציאות המורכבת שבה אנחנו חיים בחבל הארץ הזה, השלום אינו רק חלום. הוא אינו רק חזון לעתיד, והוא אינו סתם איזו הזיה. השלום הוא צו קיומנו כאן, יהודים, ערבים ופלסטינים, זה לצד זה. השלום הוא הדרך היחידה להשיג ביטחון. הוא כרטיס כניסה מכובד ומכבד לקהילה העולמית. הוא המפתח לחידוש הצמיחה, לעצירת האבטלה, לשגשוג כלכלי ולשיפור רמת החיים.

להמשך הקיפאון בתהליך עלולות להיות השלכות קשות על כל התחומים האלה. לאלה המאמינים שעצירת התהליך הינה תופעה חיובית אני מבקש לומר, שהקיפאון הזה גרוע יותר מהליכה לאחור.

יש בידינו, חברי הכנסת, הזדמנות לשנות את פני הדברים. אימוץ הצעת הפרשה האמריקנית אינו כניעה לתכתיב. פירוש עשיית מעשה נכון, נבון ואמין, למען עתיד טוב יותר.

ממשלת ישראל התחייבה לציבור בוחריה שתכבד את הסכמי אוסלו. אני תקווה שהממשלה אכן תעשה זאת, שכן זהו צו השעה וצו המצפון. אני חושש מההשלכות השליליות אם תבחר הממשלה שלא לנהוג כך, ומביע תקווה שהממשלה לא תלך בדרכו של מיעוט קיצוני ולא תיכנע לאיומים בדבר הפלתה ובדבר עריכת בחירות חדשות.

אדוני היושב-ראש, החתימה על הסכמי אוסלו לא היתה גילוי של חולשה, והיא לא באה מעמדת נחיתות. ההיפך הוא הנכון. ממשלת ישראל בראשותו של יצחק רבין המנוח ושמעון פרס שיחיה, חתמה על הסכמי אוסלו ופעלה למימושם בתחושה של שליחות ובאמונה עצמית, כוח ומוסר.

בהתאם לערכי יסוד אלה יש לנהל את המשא-ומתן. האופן שבו הוא מנוהל במרוצת החודשים האחרונים, מעל דפי העיתונים וגלי האתר, באמצעות רמיזות ואיומים הדדיים, גורם רק להתבצרותם של שני הצדדים במקומותיהם, להקשחת העמדות וליצירת משקעים של עוינות וחשדנות שייקח לנו שנים לשכוח, אם בכלל.

יש לשוב לניהול משא-ומתן בנכונות להתקרב, להקשיב ולהבין. משא-ומתן יש לנהל בדרך שונה; לא מעל דפי העיתונים, לא מעל גלי האתר ובאמצעות רמיזות ואיומים הדדיים, אלא בדיסקרטיות ובשקט. זו הדרך המועילה והיעילה. הסחבת רק מזיקה ועלולה, חלילה, להחזיר את האזור למעגל האלימות. ניהול משא-ומתן הוא אמנות שיש להשתמש בה בתבונה, בעיקר במצב המסובך והקשה שלפנינו.

בחודשים האחרונים זנחנו כמעט לחלוטין את המשא-ומתן הישיר, ורובו ככולו מתנהל באמצעות האפיק האמריקני. גם זה גורם לחיכוכים מיותרים, שכן כל צד חייב לספק גם את דעת הקהל שלו, מה שמביא להקצנה ולעקשנות. את כל אלה היה ניתן למנוע לו החליטה ממשלת ישראל להיכנס למשא-ומתן אינטנסיבי, ישיר, חשאי ודיסקרטי.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, כל אלה אינם גילויים של חולשה ואינם מעידים על התקפלות של ישראל. נהפוך הוא, עם חזק עושה שלום. מי שבטוח בעצמו ומאמין בעקרונותיו, הוא-הוא בעל העוצמה האמיתית. וגם אם שותפינו למשא-ומתן אינם מקלים עלינו את המלאכה, עדיין עלינו לנהוג בתבונה ולא ביהירות, כדי להשיג את מטרותינו, שהן שלום וביטחון לנו ולשכנינו.

ארצות-הברית, ידידתנו, משמשת מתווך הוגן ונאמן זה שנים רבות. במיוחד אמורים הדברים לגבי הממשל הנוכחי, בראשותו של הנשיא קלינטון, שהוכיח ועודנו מוכיח את קרבתו ואת מחויבותו לישראל בהזדמנויות רבות. אסור לנו להתעלם מארצות-הברית ואסור לנו לקחת את יחסה החיובי והתומך כמובן מאליו. אפשר וצריך למנוע קרע עם ארצות-הברית.

אני מבקש לפנות בכמה משפטים לראש הממשלה ולומר: אל נא תיתן לקומץ קטן, אם כי קולני, לעמוד בדרכך. אני מבקש ממך, אדוני ראש הממשלה, להקשיב לקולות הברורים שעולים מכל שכבות הציבור, קולותיהם של אזרחים רבים התומכים בהתקדמות המשא-ומתן.

אני יודע, אדוני ראש הממשלה, שגם בכנסת, המייצגת את חתך הדעות בכלל הציבור, מתקיים רוב כזה, ופונה אליך כדי להעמיד את העניין הזה למבחן באמצעות הצבעה. רק כך יהיה ניתן להוכיח שמדינת ישראל ותושביה רודפי שלום.

אני משוכנע שיש בבית הזה רוב, בקואליציה ובאופוזיציה כאחת, רוב למען הפשרה של ארצות-הברית. אני פונה אליכם, חברי הכנסת, להוכיח לציבור הבוחרים שאנו, נבחריו ומשרתיו, משקפים נאמנה את דעותיו ולא נגררים לנהוג בניגוד לצו מצפוננו, ולא נוהגים לפי שיקולים פוליטיים קטנוניים וזרים. יש לנהוג כפי שמצופה מאתנו, וכפי שראוי לעשות.

נזכור תמיד, שבדמוקרטיה, ועל אחת כמה וכמה בחברה שסועה כמו החברה הישראלית, אסור לתת למיעוט של קיצונים להוביל את הרוב.

אדוני היושב-ראש, אל נערוץ ואל ניחת, כי השם אלוקינו עמנו בכל אשר נלך. הרוב המכריע במדינה ובכנסת יתייצב אם הממשלה תקבל את ההחלטה המתחייבת לאמץ את ההצעה האמריקנית. הרוב המכריע תומך בשלום ומוכן לפשרה. בשם הרוב הגדול הזה אני פונה אליך, אדוני ראש הממשלה – קבל את ההחלטה האמיצה, צא לדרך השלום, אל תיכנע למיעוט. זו לא קבלת תכתיבים אלא התמודדות אמיצה ומכובדת עם מצב מורכב ומסובך. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת דראושה, אני מצטער שאני מפריע לכם.

הצעת חוק עיגון ורישום זכויות החקלאים בקרקע, התשנ"ח-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני רוצה למסור הבהרה ותיקון. חבר הכנסת סילבן שלום, דברי מיועדים גם אליך.

כאשר נדונה כאן הצעת חוק עיגון ורישום זכויות החקלאים, התשנ"ח-1997, של חבר הכנסת שלום שמחון וקבוצת חברי כנסת, הצבעה בלבד, עלה חבר הכנסת ברונפמן וביקש להפוך את ההצבעה להצבעת אי-אמון בראש הממשלה. הבעיה הזאת התעוררה בפנינו לפני כמחצית השנה או שלושת-רבעי השנה. התקנון קובע, שאפשר להציע הצעת אי-אמון בראש הממשלה רק בסעיף העומד על סדר-היום. ועדת הכנסת נזקקה לשאלה הזאת וקבעה מה היא ההגדרה של סעיף על סדר-היום. אני קורא את ההחלטה שלה מ-21 ביולי 1997: הצעת חוק בדיון מוקדם והצעה לסדר-היום אין בגדר "סעיף העומד על סדר-היום", כמשמעותו בסעיף 36(ב) לתקנון הכנסת. לפיכך לא ניתן להציע, בסיום הדיון בהן, הבעת אי-אמון בראש הממשלה, וראש הממשלה לא יוכל להודיע לכנסת כי הוא יראה בהצבעה על הצעה כזו עניין של הבעת אמון או אי-אמון. החלטת הכנסת מכ"ט בסיוון התשנ"ה, 27 ביוני 1995, בעניין זה בטלה.

זאת אומרת, היתה החלטה אחרת, וההחלטה הקודמת בוטלה על-ידי החלטה חדשה. לפיכך, בקשתו של חבר הכנסת ברונפמן להביע אי-אמון בראש הממשלה מתבטלת. הצעת החוק הזו תעמוד להצבעה כסעיף ראשון, אם לא תהיה הצעת אי-אמון, ואם תהיה הצעת אי-אמון – – –

סילבן שלום (הליכוד-גשר-צומת):

יש.

היו"ר ד' תיכון:

יש, אז היא תעמוד כסעיף שני להצבעה להכנה לקריאה ראשונה ביום שני הקרוב. אני חוזר ואומר: אתה מודיע לחבר הכנסת ברונפמן. אתה, חבר הכנסת סילבן שלום, יודע, וחברי מפלגת העבודה יודיעו לחבר הכנסת שמחון. תודה רבה.

הצעה לסדר-היום

אימוץ הצעת הפשרה האמריקנית על-ידי הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

ישיב על הצעתו לסדר-היום של חבר הכנסת רפי אדרי סגן השר סילבן שלום.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראש הממשלה מנהל בשבועות האחרונים משא-ומתן אינטנסיבי כדי להגיע להסכמה על הפעימה השנייה, על הפעימה השלישית ועל המתווה לקראת הסדר קבע בינינו לבין הפלסטינים. השיחות האלה, ככל שאתם יודעים, נתקלות בקשיים לא מעטים, בראש ובראשונה בשל התביעות הפלסטיניות להיקף פעימות גדול מאוד – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד השר, עם מי הוא מנהל משא-ומתן? עם עצמו? עם המפד"ל?

היו"ר נ' מסאלחה:

– – – חבר הכנסת

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לקח לי 45 שניות עד שהוא פתח את הפה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת טלב אלסאנע. סגן השר רוצה לענות, הוא יענה ואני מבקש שלא להפריע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

עם עצמו אולי?

היו"ר נ' מסאלחה:

אני מבקש שלא להפריע. מה אתה רוצה? יש לך איזו פגישה? אתה רוצה שאני אוציא אותך? תגיד לי, תלחש לי, אני אעשה זאת בכבוד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היתה פעם אחת שהזמנתי דבר כזה?

היו"ר נ' מסאלחה:

בחיי, אני אעשה את זה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היו"ר נ' מסאלחה:

לא, לכן אני שואל.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ל מסאלחה:

בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, אני צריך לעמוד כאן היום שלוש או ארבע שעות, יש שמונה או תשע הצעות לסדר-היום, וחבר הכנסת טלב אלסאנע, עם ידידו חבר הכנסת דראושה ועבד-אלמאלכ דהאמשה, לוקחים לעצמם מנהג קבוע, שפחות מדקה אחרי שאני מתחיל – הם מתחילים. אז אני מבקש מאוד, אי-אפשר לעשות את זה בצורה הזאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

למה התחלת אתי? אני לא התחלתי אתך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

היום אתה בסדר. חיפשתי אותך כאן ולא ראיתי, אבל – — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש מנהג קבוע של רע"ם, לא "קול הרעם" מקהיר, רעם שלכם – —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מד"ע-רע"ם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

— — מד"ע-רע"ם, להתפרץ מייד בהתחלת הדברים. מאחר שזה כך, יש לי אפשרות פשוט לעלות, להגיד שאין לי מה להשיב ולרדת. אם אנחנו רוצים להגיע למצב כזה בכנסת, לפי דעתי זה לא יהיה נכון, אבל אני מאוד מבקש — —

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה יודע שיושבי-ראש הישיבות מגינים גם על זכותו של כל נואם, על אחת כמה וכמה של סגן שר — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה נכון, אבל מאחר שאני עושה זאת — —

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה רואה? הוא הושתק בלי ההערות שלך, כי אני לא אתן לא להפריע לו ולא להפריע לך — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מתחיל עכשיו — —

היו"ר נ' מסאלחה:

לא, אני מציע לך, אני לא נעלב — —

קריאות:

— — —

הי"ר ל' מסאלחה:

אני אגן על זכותך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אנחנו מתייחסים אליך בכבוד — — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה רבה. גם אני מתייחס אליכם בכבוד — —

הי"ר ל' מסאלחה:

בבקשה, אדוני.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

— — אבל אני רוצה שנעשה זאת בצורה מכובדת. מותר להעיר בקריאות ביניים, זה חלק ממנהג הפרלמנט ומותר להגיד ולהגיב וכדומה, אבל לא יכול להיות — תראו, אני עושה את זה כמעט שנה, אני עולה כאן בכל יום שני כשיש אי-אמון, וביום רביעי כשיש שבע-שמונה הצעות לסדר-היום, ורק מתחילים — זה מתחיל. אפשר לא להסכים — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אנחנו יודעים שיש לך תפקיד קשה, להגן על — — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מודה לך על זה שאתה אומר — תפקיד קשה. אז בוא נעשה זאת באמת בצורה מכובדת.

היו"ר ל מסאלחה:

בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, ראש הממשלה מנהל משא-ומתן אינטנסיבי כדי להגיע להסכמה. ההסכמה הזאת נתקלת בשני קשיים בסיסיים. הקושי הראשון הוא התביעה הפלסטינית לגבי גודל הפעימה שתהיה לאחר הפעימה השנייה, והקושי השני הוא ההחלטה האמריקנית לקבוע שיעור של 13%. הדברים האלה, כמובן, מקשים עלינו מאוד לקדם את התהליך ולהגיע להסכמה.

ככל שידוע לך, אדוני היושב-ראש, ולכם, חברי הכנסת, בהסכם אוסלו ובהסכם חברון שלאחריו ובמכתב כריסטופר נקבע, שישראל תהיה זו שתקבע את היקף הפעימות.

נכון לעכשיו עומדים על הפרק שלושה דברים, או עומדות שלוש אפשרויות; האפשרות הראשונה היא לנסות להתעמת ולהגיע להסכם רק על הפעימה השנייה, כאשר את הפעימה השלישית משאירים במצב מעורפל, כשאנחנו קובעים את היקף הפעימה, אבל אין מצב של החלטה לגביה.

האפשרות השנייה היא להגיע להסכם שיהיה הסכם כולל, גם על הפעימה השנייה וגם על הפעימה השלישית, שבו קובעים בצורה מפורשת מה קורה במקרה הזה ובמקרה הזה ואז מחלקים את הפעימות לשתיים, לשלוש, זה לא משנה.

האפשרות השלישית היא, שאי-אפשר להגיע להסכמה. זו אפשרות שלישית.

אנחנו, כמובן, רוצים לנסות להגיע להסכמה, ואיננו רוצים להגיע למצב שבו לא תהיה הסכמה. כרגע, נכון לעכשיו, אין לנו הסכמה על החבילה ואין לנו הסכמה על המרכיבים. יש לנו מצב שבו אנחנו ממשיכים לקיים את השיחות בדרגים מסוג כזה או מסוג אחר, אבל כאשר צריך להיות ברור – ראש הממשלה ביקש ממני להודיע זאת בצורה ברורה וישירה – שראש הממשלה לא הסכים לפעימה שנייה של 13% למרות כל הפרסומים בעיתונים.

מעבר לכך, ראש הממשלה מבקש להודיע, שאפשר לשתול כל דבר בעיתונים; אם זה הופך להיות עובדה – זאת עובדה אצל מי שחושב כך. הוא אומר, שלצערו הדברים אינם נכונים, אלה אינן עובדות. כהווייתן, והן לא יכולות להוות שום לחץ לגבי המשך המשא-ומתן בעתיד.

הממשלה וראש הממשלה נחושים בדעתם, חבר הכנסת רפי אדרי ידידי, לא רק לקדם את התהליך אלא להביא אותו לכלל סיום מוצלח בהקדם, וזאת במטרה לעבור למשא-ומתן על הסדר הקבע, שהוא, בעצם, השלום האמיתי.

ראש הממשלה מבקש להביא לידי הסכמה כזאת שלא תיצור עימות חדש בינו לבין האמריקנים בעוד חודש-חודשיים, וזאת המטרה הבסיסית, כדי שלא נגיע למצב שאנחנו מתעמתים עכשיו על הפעימה השנייה, מסכימים עליה ולאחר מכן עושים אותו עימות על הפעימה השלישית ולאחר מכן עוד עימות על הסדר הקבע. אין שום מטרה כזאת, וזה גם לא יוביל לשום מקום ולשום הסדר.

השיחות עם הצוות האמריקני טרם הסתיימו. היום יש פגישה בין שרת החוץ אולברייט לבין היושב-ראש ערפאת, כדי לנסות להגיע לגישור על הפערים הקיימים, והפערים האלה הם פערים לא פשוטים.

אנחנו נצמדים לשני דברים בסיסיים: מצד אחד, רצון לקיים את התהליך ומצד שני שמירה על הביטחון. במסגרת הזאת אנחנו מציעים להגיע להסכמה שיכולה להיות בשתי האפשרויות: או הסכמה על פעימה שנייה, על גודלה, כאשר את הפעימה השלישית אנחנו נקבע כפי ההתחייבות של הפלסטינים והאמריקנים בהסכם חברון, או שנגיע כבר היום להסכמה כוללת, על כל מכלול הפעילות, ואז נבצע את זה בכמה מנות. לפי דעתנו, זו הדרך הנכונה להגיע להסכמה, זו הדרך שאפשר למצוא בה את החוט שיכול להוביל את התהליך קדימה.

נכון שהקביעה האמריקנית לגבי 13% אינה מסייעת, אף שארצות-הברית הודיעה בצורה מפורשת שאין בכך תכתיב, ואין בכך גם דבר חדש, חבר הכנסת רפי אדרי, כפי שהאמריקנים, גם בעבר, ניסו לקבוע דברים כאלה ואחרים. אבל האמריקנים הודיעו במענה על שאלות של חברי קונגרס, של חברי סנאט, של עיתונות, של היהדות האמריקנית, שאין בשום צורה, מבחינתם, תכתיב אמריקני.

גם לגבי הקביעה של מאי 1999, מה יקרה בעתיד אם ערפאת יציע מדינה פלסטינית – האמריקנים הודיעו לנו בצורה חד-משמעית, שדבריה של גברת קלינטון הם דברים אישיים, שנאמרו על דעת עצמה בלבד. לפיכך אני מקווה מאוד שלא נגיע למצב שבו תהיה הפרה כה בוטה של הסכם אוסלו. במאי 1999, עם הצהרה ועם הכרזה מסוג כזה שכמובן נצטרך להגיב עליה בבוא העת.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והביטחון. אם חבר הכנסת רפי אדרי ירצה דיון במליאה, אני לא אתנגד. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

דיון במליאה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת טלב אלסאנע מבקש להסיר במסגרת דקה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם אתה רוצה דיון במליאה?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת סילבן שלום, סגן השר, בא בטענות כשהשמעתי קריאת ביניים ביחס לדבריו שראש הממשלה מנהל משא-ומתן. שאלתי היא, עם מי הוא מנהל משא-ומתן, כי ההתרשמות היא שהוא לא מנהל משא-ומתן עם הכתובת הנכונה. הצד הנכון הוא הצד הפלסטיני, יאסר ערפאת, ראש הרשות הפלסטינית, והוא לא פונה אליו. הוא אפילו לא מוכן לקבל את ההצעות של ארצות-הברית, שהיא הידידה הגדולה ביותר שלנו; אפילו ההצעות של חבר הכנסת שמעון פרס לא מקובלות עליו. אפילו ההצעות של יושב-ראש גשר, דוד לוי, לא מקובלות עליו.

אני שואל, על איזה משא-ומתן הוא מדבר? אפילו ההצעות כאן, של חברי הכנסת ממפלגת העבודה, הן לא בגדר הצעות. האם זו גישה אמיתית? האם יש נכונות להגיע למשא-ומתן תכליתי, אשר יוביל להסכם עם הרשות הפלסטינית – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

צריך לבוא ולומר, שלממשלה הזאת אין כוונה להגיע לשלום. היא מנהלת משא-ומתן עם עצמה ואך ורק לשם משא-ומתן, לא לשם תוצאות.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. חבר הכנסת רפי אדרי, אתה מסכים לוועדת החוץ והביטחון?

רפאל אדרי (העבודה):

אני מבקש דיון במליאה, ואני מקווה שהממשלה מסכימה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו מצביעים. תודה, אדוני.

רפאל אדרי (העבודה):

הממשלה מסכימה.

היו"ר נ' מסאלחה:

היא יכולה שלא להסכים. יש לך כנסת. אתה, כסגן יושב-ראש, אתה יודע שהכנסת קובעת.

חברי הכנסת, מי בעד אישור הצעת חבר הכנסת רפי אדרי – אימוץ הצעת הפשרה האמריקנית על-ידי הכנסת – בדבר דיון במליאה?

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר נ' מסאלחה:

לא. מי כמוך יודע. אם היינו נכשלים – הייתי מצביע לוועדה, כי יש שתי הצעות.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 15

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ל' מסאלחה:

15 בעד, אין נגד, נמנע אחד. ההצעה אושרה, והיא מועברת לוועדת החוץ והביטחון לדיון.

הצעות לסדר-היום המהומות ביהודה, שומרון, גוש קטיף ובירושלים במסגרת יום הנכבה

היו"ר ל' מסאלחה:

חברי הכנסת, הנושא הבא בסדר-היום הוא הצעות לסדר-היום מס' 4414, 4415, 4419, 4420, 4422, 4425, 4440, 4456 ו-4473, בנושא: המהומות ביהודה, בשומרון, בגוש-קטיף ובירושלים במסגרת יום הנכבה. אלה הצעות דחופות לסדר-היום, במסגרת שלוש דקות. אני מבקש שכולם יהיו במסגרת. הראשון הוא חבר הכנסת צבי הנדל. בבקשה. אחריו – חבר הכנסת עוזי ברעם.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, יום הנכבה, שנקבע על-ידי ערפאת, בתרגום חופשי הוא – יום אסון, יום קטסטרופה. זה אדם שמנהל אתנו, רוצה לנהל אתנו, ומצהיר – בחדרי חדרים אומנם ולא מבמות – שהוא רוצה לעשות אתנו שלום. בשבילו הקמת מדינת ישראל היא יום אסון. בזמן שראש הממשלה נמצא בחוץ-לארץ ומתדיין ומנסה למצוא דרך – לא לפי דעתי, ולדעתי הוא עושה לא נכון – לטעמו, על מנת להגיע לאיזו פריצת דרך ולהמשיך את התהליך הגרוע הזה שנקרא הסכם אוסלו, מצהיר ערפאת כאן מכל במה, שביום הזה הוא יעשה מהומות ויהיה מצעד של מיליון איש. הוא נכשל, והוא לא מצליח לגייס – לא רק מיליון ולא רק חצי מיליון, לא 100,000, לא 50,000 וגם לא 10,000 – – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אתה ספרת אותם?

צבי הנדל (מפד"ל):

יותר ממך ספרתי, בוודאי. זה קרה ליד הבית שלי.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

יותר מ-800,000.

צבי הנדל (מפד"ל):

מה עושה ערפאת? ערפאת משנה טקטיקה – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

יותר מ-800,000.

צבי הנדל (מפד"ל):

– – מוציא את המשטרה – לא 10,000 – הפלסטינית ונותן הנחיה לעשות פרעות, לחסום צירים ולנתק יישובים, כי כך תהיה תהודה ציבורית גדולה וזה יכסה על הכישלון העצום, שהעם שלו לא מסכים לו. מה הוא עשה? השוטרים הפלסטינים עברו בשכונות – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

למה אתה – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת אחמד סעד, יש לו שלוש דקות. אל תפריע לו. תן לו להביע את דעתו.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

– – –

היו"ר ל מסאלחה:

תבקש הצעה אחרת – תתבטא.

צבי הנדל (מפד"ל):

– עם אוטובוסים. ניסו לגייס והעמיסו את האוטובוסים והביאו אותם לצמתים, ובראשם שוטרים פלסטינים. בצומת מורג – מספר לי מפקד האוגדה – לאחר גמר האירוע ספרו יותר מ-300 תרמילים של קלצ'ניקוב, וכידוע, צה"ל לא משתמש בקלצ'ניקובים. אנחנו יודעים מי משתמש.

בנימין אלון (מולדת):

צבי הנדל (מפד"ל):

זה תהליך שלום. רבותי, אנחנו חייבים להבין, שברוב החוצפה יש גם בבית הזה, וודאי שבכלי התקשורת, כאלה שמוצאים לנכון, במקום לגנות במלוא העוז, כמו שעשה חבר הכנסת רן כהן, והוא עשה זאת טוב, חברים אחרים מנסים להאשים את ראש הממשלה בפרעות שערפאת מנסה לארגן. איזו חוצפה. בזה שנהרגו – לא עלינו, ואיש לא רוצה שייהרגו – חמישה אנשים, מאשימים את צה"ל שניסה להגן על עצמו מפני יותר מ-300 קליעים. לצערנו, אחד הנפגעים נהרג על-ידי שוטר פלסטיני. נראה שהוא לא עבר אימון מספיק טוב והוא פספס – במקום יהודי הוא הרג את חברו.

אני רוצה לסיים ולומר שזו דוגמה קלאסית יוצאת מן הכלל להבנת העניין, עד כמה אין הדדיות ברצון לשלום ואין הדדיות בקיום ההסכמים: צד אחד חותר לשלום, מוסר שטחים יקרים מארץ-ישראל ומקפיא התיישבות, לצערי הגדול, והצד השני מחרחר מלחמה.

אגיד אולי מלה אחרונה: דעו לכם, שבין אלה – השוטרים הפלסטינים, הקצינים של השב"כ הפלסטיני, הלבושים אזרחית, נושאי הנשק שהובילו את ההפגנות – היו גם שניים שנדרש שישבו בכלא, ויש ויכוח באיזה כלא, רוצחי אורי מגידש, השם ייקום דמו. הם הובילו. היום הם קצינים בשב"כ הפלסטיני. זאת ההדדיות. מישהו מחציף פנים לומר שאנחנו לא מקיימים את ההסכמים.

אני דורש מראש הממשלה, בעקבות מה שקרה בשבוע שעבר – אני לא רוצה לחפש הזדמנויות של כל יום. זה דבר טרי הקשור לכלי נשק שהופעלו נגד חיילים, ושל גוש-קטיף שהיה חסום חמש שעות

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת הנדל, אתה כבר מדבר שתי דקות יותר.

צבי הנדל (מפד"ל):

לא יכולנו להוציא חולה לבית-חולים, והיינו צריכים להביא מסוק. חמש שעות נחסמו 17 יישובים – זה תהליך של שלום. אני דורש מראש הממשלה לעצור את התהליך התבוסתני הזה עד שנראה לפחות חצי שנה איזו עשייה או פוזה של ערפאת, אש"ף והמשטרה האש"פית, שמראים שהם רוצים באמת שלום. ואז נשב ליד שולחן המשא-ומתן – –

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה.

צבי הנדל (מפד"ל):

– – ונראה מה ניתן לעשות על מנת שנחיה בביטחון – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת הנדל.

צבי הנדל (מפד"ל):

– – וישרור גם שקט בארצנו.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני לא מדבר לגופו של עניין, אבל אתה רואה שהתהליך רץ ואתה רוצה לעצור אותו?

צבי הנדל (מפד"ל):

התהליך רץ – –

היו"ר נ' מסאלחה:

הוא רץ?

צבי הנדל (מפד"ל):

– – כשהארכי-רוצח הזה הזה מארגן עוד מהומות?

היו"ר נ' מסאלחה:

סליחה. אני לא התכוונתי לנאום שלך, אלא רק שאתה חושב שהוא רץ ואתה רוצה לעצור אותו.

חבר הכנסת עוזי ברעם – באותו נושא. בבקשה.

עוזי ברעם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בתחילת דברי אני מגנה כל ביטויי הסתה, שנאה ואלימות שבאו לידי ביטוי באותו יום הנכבה, והם היו חמורים מכל נקודת ראות. אבל, אי-אפשר לעבור על נושא כזה כלאחר יד ולהגיד: שמע, המון ערבי רצה לפרוע, ומה שאנחנו עושים עכשיו הוא שאנחנו מבטלים את הסכמי השלום.

קודם כול, אני רוצה לקבוע כמה עובדות, שיהיו ברורות. הנכבה של 1948 היא תוצאה של ראייה סובייקטיבית פלסטינית ששנת 1948 היתה השפלה וטרגדיה עבורם. אתמול קראתי מאמר של אדם שהוא בכלל לא מהמחנה שאני קרוב אליו, והוא כתב שהעובדה הפוליטית היא שהתקומה שלנו היתה הנכבה שלהם. זו עובדה, ואנחנו מוכרחים להתמודד, כאשר אנחנו הולכים לעשות שלום, עם דברים שהם דברי אמת ולא עם דברים שהם רעות רוח.

אדוני היושב-ראש, מה המסקנה ממה שקרה ביום הנכבה? המסקנה היא הפוכה לחלוטין מזו של חבר הכנסת הנדל. המסקנה היחידה היא, שאנחנו נמצאים על חבית אבק שרפה. אנחנו צריכים לפרק את חבית אבק השרפה. את חבית אבק השרפה לא נפרק – לא באלימות, לא בכוח ולא בהסתה משלנו. חבר הכנסת הנדל – הוא שייך לחזית הסירוב היהודית, שהיא קטנה אבל היא משפיעה לא פחות מאשר חזית הסירוב הערבית.

אם אני מסתכל נכוחה, מה המסקנה מיום הנכבה? המסקנה היא לקרב את התקומה שלנו לתחושה שלהם.

אדוני היושב-ראש, אין אלטרנטיבה לקיום תהליך שלום. בלי קיום תהליך שלום, מה שראיתם ביום הנכבה זה היה רחוב דיזנגוף בשבת ב-12:00. אנחנו נהיה עדים למהומות קשות הרבה יותר, לשנאה קשה הרבה יותר ולחוסר כל יכולת הידברות בין שני העמים. אם משהו מוליך אותי באירועי יום הנכבה, זה דווקא רצון להמשיך בתהליכי השלום ודווקא לדבר אתם.

מישהו רוצה להפוך את ערפאת לרב-מרצחים וחושב שבכך הוא יוציא מהפלסטינים את זכותם הלגיטימית לנהל משא-ומתן אתנו? הממשלה הקודמת החליטה, באומץ לב, שהנושא והנותן מטעם הפלסטינים הוא אש"ף, ומרגע זה גם הממשלה הזאת יושבת אתם. אבל היא יושבת בחשאי עם שליחים, עם עורכי-דין, דרך האמריקנים. אין העוז לשבת אתם בגלוי.

העם הפלסטיני הוא עם, והכרנו בו כעם. לעם הזה גם תהיה מדינה משלו. בידינו לקבוע לעתיד מה יהיו יחסי הגומלין בין שני העמים. אם יום הנכבה הוא משהו, הוא אות אזעקה חמור מאוד לשני העמים.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת עוזי ברעם, תודה רבה. הצעה באותו נושא יש לחבר הכנסת טלב אלסאנע. בבקשה. אחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי באותו נושא.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לשלוח מכאן את תנחומי למשפחות השוהדא, ההרוגים, וכן איחולי החלמה לפצועים.

אני רוצה לציין, שמה שמדאיג הוא ההשתעבדות לכוח, השחצנות, היהירות – – –

בנימין אלון (מולדת):

למה אתה לא מגנה את ערפאת ששלח אותם להורג? ערפאת מתייחס אליהם כאל זבובים. אין לכם יחס לבני-אדם.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

המנטליות שלך מעידה על אטימות מוחלטת, והיא הדבר המסוכן ביותר. היא אשר תוביל לאסון, אם תמשיך לשלוט ולהשפיע על קבלת החלטות חשובות במדינה הזו.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת אלון, שמת לב שהערת? תבקש הצעה אחרת ותתבטא.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני מבקש שזה לא יהיה על חשבוני.

היו"ר נ' מסאלחה:

אל תתחשבן אתי, כי אני נותן לך זמן.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה לומר, שהאטימות שמתעלמת מן האסון אשר פקד את הלאום הערבי הפלסטיני, מן הקטסטרופה, מן הנכבה שעברה עליו, כאילו שום דבר לא היה, ההירות הזו – זה דבר המסוכן. אי-אפשר להתעלם מן העובדה, שהקמת מדינת ישראל היתה כרוכה בו-בזמן ובמקביל בהריסתם של יותר מ-420 כפרים, בקטיעת התפתחותה של חברה שלמה, בהפיכת מיליונים לפליטים ובכך שמאות או אלפים נהרגו או נרצחו.

אני לא רוצה לציין מקרים שבהם אפילו היהודים מ"ההגנה" ומהאצ"ל הודו בפשעים שבוצעו בפועל, אם זה בדואימה – שם הרגו תינוקות, אנסו נשים וירו בהן, פוצצו בתים בכפרים שלמים. אי-אפשר להתעלם מהעובדה הזו.

לדעתי זה דבר ראשון, אם רוצים לדבר על פיוס היסטורי – להודות בפשעים האלה, להודות באירועים שהיו ולהודות בזכותו של העם הפלסטיני להעלות זאת כאן. כמו שהעם הפלסטיני לא אמר שאין ליהודים זכות לחגוג את העצמאות, אני חושב שיש מספיק בגרות ומספיק אחריות כדי להודות באירועים קשים שקרו לעם הפלסטיני ב-1948, ובמקביל גם בזכותו של העם הפלסטיני להעלות את האירועים הקשים האלה, אם בתהלוכות ואם בהפגנות, כמו שהוא עשה.

זו זכות בסיסית. אדם שנגרמו לו אסונות, אי-אפשר לשלול ממנו את הזכות הזאת לבטא עצמו. מה שקורה כאן הוא ששוללים מעם שלם את הזכות להעלות את זכרם של קורבנותיו ואת האסונות שפקדו אותו.

דבר נוסף, על ממשלת ישראל להודות גם באחריותה למה שקרה. התיקון יהיה על-ידי הפסקת העוול והקמת המדינה הפלסטינית לעם הפלסטיני.

אני רוצה לציין את התנהגות צה"ל באותו יום: יום הנכבה פורסם והיה ידוע לכול. זה יום של סערת רגשות בגלל אירוע קשה מאוד, שהוא האסון הגדול ביותר שפקד את העם הפלסטיני. במקום לתת לאנשים לבטא את הרגשות שלהם בתהלוכות ובהפגנות, חיילי צה"ל יורים. אי-אפשר להגיד, חבר הכנסת וסגן השר סילבן שלום, שהם ירו במסגרת ההגנה העצמית. איש מחיילי צה"ל לא היה במצב של סכנת נפשות, איש מהם לא נפגע. עם זאת, אתה מכיר אח מוסמך במרפאה ממשלתית בג'באליה, שמו ג'מאל אל-וחידי, כל פשעו היה שהוא נמצא באמבולנס להושטת עזרה. האם על-פי מדיניות צה"ל מותר לירות לכיוון אמבולנס? האם מותר לפגוע ולהרוג אח שהיה בתפקיד, בטיפול רפואי? מדוע לא באים ומודים שהתנהגות החיילים שם מגלה אטימות? לדעתי היא מגלה יותר מזה. המופקדים צריכים לתת את הדין על המעשה. למחרת, בירושלים ובמקומות אחרים, כאשר גילו יותר איפוק, לא היו פצועים ולא היו הרוגים. מדוע באותו יום התנהגו בצורה מופקרת?

אני רוצה לציין את התהלוכות שהיו בסקטור הערבי, בגליל ובנגב. אצטט שיר של המשורר תאופיק זיאד, שהיה חבר כנסת. השיר מצא חן בעיני, וכך הוא אומר –

(מצטט את השיר בשפה הערבית)

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה לחבר הכנסת טלב אלסאנע. אני לא אמור לתרגם את השיר. אתה מעוניין בתרגום השיר, אדוני סגן השר?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אין לי כוח.

היו"ר נ' מסאלחה:

אין לך כוח. חבר הכנסת רחבעם זאבי – הצעה לסדר-היום באותו נושא. חבר כנסת וליד צאדק – אחריו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, התנועה הלאומית הפלסטינית מחקה את התנועה הציונית בכל דבר ועניין: הגדרת ארץ-ישראל כיעד לאומי, בחירת ירושלים כבירתה של הארץ, מדיניות של עוד עז או עוד עץ ועוד דונם, ארגון ותמיכה של התפוצות, מאבק מזוין כנגד "הכובש הזר", וחסר להם עוד נושא אחד להתגדר בו כדי לחקות את היהודים, והוא השואה. ואז הם המציאו את הנכבה, האסון שקרה להם בתש"ח, ומייללים צופרי האזעקה בעריהם. הכול כמו אצלנו.

הערבים וגם אנחנו שוכחים, כי מי שחולל את האסון של ערביי פלסטין הוא הם עצמם, כאשר סירבו לקבל את התוכנית לחלוקת ארץ-ישראל ותקפו את היישוב היהודי בשאיפה לחסלו. אבל כוחנו עמד לנו, והם נהדפו, נסוגו וברחו, וציוו את ערביי הארץ לצאת אותה, כדי "לשוב עם הצבאות הערביים המנצחים".

עכשיו באה הרשעות הפלסטינית וממציאה יום שואה משלה, שלא צוין כך ב-50 השנה מאז התש"ח – ואגב, גם מדינה פלסטינית לא נדרשה על-ידם בכל השנים שבהן ירדן ומצרים שלטו בשטחים – ובמקביל לחגיגות היובל של ישראל היא מוציאה את הפרחים לצמתים ולשערי היישובים ביש"ע ומקווה להשיג בכך שני דברים: אהדה אוניברסלית לעם הפלסטיני המסכן וגם פורקן לרחוב המוסת על-ידי ה"חמאס".

הנוכל המצרי מעזה, המתקרא יאסר ערפאת, אמר בימים אלה, שנתניהו מבין רק את שפת הכוח, והוא שולח את פרחי הקאסבות עם כלי נשק שהוא לא אסף מהם, ובניגוד להסכמים, והם יורים ומיילים. ערפאת גם אמר, שעל המהגרים לשוב למולדתם. כלומר, על היהודים להתפנות מארץ-ישראל ולשוב למראקש ולאשוויץ. ערפאת לא שכח להזכיר לעולם עוד הפעם, שהסכם אוסלו מבחינתו הוא הפסקת אש זמנית, וכי הוא יכבד הסכמים לפי המודל של הנביא מוחמד, דהיינו, הסכם קורייש שבו בוטלו ההסכמים כאשר היה נוח לערבים. אכן, פרטנר לשלום, או כמו שנאמר עליו – שותף וידיד.

אבל חגיגות הנכבה כבר כבו בעודן באיבן, מפני שבזו הפעם אמר להם ערפאת, שיש להם עשרה הרוגים ו-100 פצועים, ואלה עובדות שקריות, אבל הן פעלו כמטה קסם על הרחוב המתלהם. אולי ערפאת רצה גם לבלום את ההתפרעויות, כדי להיראות כילד טוב אצל הדוד סם. כך הוא "הלך בלי והרגיש עם".

תמונה ובוגדנית היא עמדת המנהיגים של ערביי ישראל: הם הסיתו והדיחו ועשו הכול כדי לקעקע את הדו-קיום שאנחנו עמלים לבנות. הרחיק לכת אותו חבר כנסת שאמר כי ישראל מכניסה את הבדואים למחנות ריכוז. אבל לפי תורת גבלס, גם השקר הגדול ביותר, כאשר חוזרים עליו עוד ועוד ועוד – סופו להיקלט.

חגיגות הנכבה של 1998 נכשלו, גם הסכם אוסלו נכשל, וצריך להוציא לו תעודת פטירה רשמית. הסכם אוסלו מת, עם ישראל חי. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת וליד צאדק חאג'ל-יחיא, באותו נושא. אחריו – חבר הכנסת אחמד סעד.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

וליד צאדק חאג'־יחיא (מרצ):

בן-דודי.

היו"ר ל מסאלחה:

בני-דודים. אבל אחד בעבודה ואחד במרצ.

וליד צאדק חאג'־יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הדברים שהוציא חבר הכנסת זאבי הם דברים שאין בהם צורך ואין לי הכבוד לחזור עליהם. תארו לעצמכם שאני אומר – הרשעות הישראלית, הנוכל מעזה. דברים אלה שהוא מקיא, אני חושב שמקומם לא בכנסת – –

רחבעם זאבי (מולדת):

לא היה מנהיג ערבי שלא כינה – – –

וליד צאדק חאג'־יחיא (מרצ):

– – ומקומם לא בבית תרבות, וכמובן מקומם לא בבית-המחוקקים, מבצר הדמוקרטיה בישראל.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא היה מנהיג ערבי שלא קרא לערפאת שקרן, נוכל – – –

וליד צאדק חאג'־יחיא (מרצ):

לכן אני לא רוצה לענות על דברי הבלע האלה, ואני חושב שאנחנו צריכים להתרכז בעיקר.

רחבעם זאבי (מולדת):

כך קראו לו מלכי ערב, נשיאי ערב – שקרן, נוכל ומפגע.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני חושב שאפילו חבר הכנסת זאבי מודה ומתוודה שהוא למד את תורת הטרנספר ממנהיגי מפלגת העבודה, מפא"י לשעבר, ולא אחת מעל הדוכן הזה הוא אמר: אני למדתי את זה ממנהיגי, אני למדתי את הטרנספר כשהוציאו את אנשי יפו, אנשי לוד ואנשי רמלה וחיפה. אני למדתי את זה מהם, אני לא המצאתי את זה. תנועת העבודה היא זו שעשתה את הטרנספר.

רחבעם זאבי (מולדת):

גם המפלגה שלך – – – יושבים בכפרים ערביים שהופקעו. אין שם אחד שלא יושב במקום כפר שהופקע.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

טרנספר, זו לא טרגדיה? האם הטרנספר שאתם דוגלים בו הוא לא טרגדיה לעם הפלסטיני?

רחבעם זאבי (מולדת):

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

האם לא מותר לציין את העניין הזה, להיזכר בזה?

רחבעם זאבי (מולדת):

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אני מאשים את ממשלת ישראל בהריגת עשרת הפלסטינים.

היו"ר ל מסאלחה:

חמישה.

וליד צאדק חאג'־יחיא (מרצ):

חמישה, אחד, הילד. לפחות הילד. תארו לעצמכם ילד בן שמונה נהרג מפגיעה בראש. מכוונים כדורי גומי לראש של אדם בן שמונה. זו לא טרגדיה?

רחבעם זאבי (מולדת):

תגיד את זה לערפאת, ששלח אותו.

וליד צאדק חאג'־יחיא (מרצ):

העם הפלסטיני, שנדד מארצו ומביתו, מפתחות ביתו בתוך הכיס, זו לא טרגדיה?

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת זאבי, תירגע.

וליד צאדק חאג'־יחיא (מרצ):

אבל אנחנו רוצים, ואני אומר שגם הרשות הפלסטינית וגם העם הפלסטיני אומרים: בואו נחפור ונקבור את כאבינו ונפתח דף חדש. אבל ראש ממשלתנו, בקונצפציה העקומה שלו, שאומרת ביטחון קודם לשלום – היא שמביאה לשפיכות דמים. זה מה שמביא לכך שאין פשרה היסטורית בין העם הפלסטיני למדינת ישראל.

כל העולם לא צודק. ארצות-הברית לא צודקת, התוכנית שלה לא צודקת. אירופה לא צודקת. רק ראש ממשלה, שדוגל בתיאוריה עקומה שלא שמעתי אותה מימי, אומר: קודם כול ביטחון, קרי, כניעה, אין דרישות ואין שום דבר. זה כדי לתרץ את הכיבוש, לתרץ את המשך הדיכוי של הפלסטינים.

כל עוד אין שלום, כל עוד אין סיפוק לאומי לעם הפלסטיני, לא תיהנה מדינת ישראל מביטחון. השלום קודם לביטחון, ולא ההיפך. כל עוד אנחנו דוגלים בקונצפציה המטופשת הזאת של ראש הממשלה, אני חושב שאנחנו לא נגיע ליום שנחיה בביטחון, בשלום, נתפנה למאבק בעוני, נתפנה למאבק בדיוור ולעניינים חברתיים אחרים.

אם ישראל בחרה לחיות על חרבה, אני חושב שהיא טועה. נפוליאון הגדול אמר: אפשר לכבוש את כל העולם בחרב, אבל אי-אפשר לשבת עליו. תודה רבה לך, אדוני היושב-ראש.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, חבר הכנסת וליד צאדק. אתה רואה, חבר הכנסת זאבי, נאמתם שניכם גם בקריאות ביניים, אבל בשקט.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מודה, רק שחבר הכנסת צאדק שכח, שמי שכבש את העולם בחרב זה האסלאם – "דין מוחמד בסיף".

היו"ר נ' מסאלחה:

בסדר, בסדר. אבל חוץ מאנדלוסיה נשאר עוד.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — מי כבש — — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —
מי שלח אותו, מי גירש אותו — — —

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אנחנו כבשנו ארץ זרה? אתם הגעתם עד ספרד.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר ל מסאלחה:

רק רגע, חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת דהאמשה, תירגע.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

גירשו אתכם משם.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

את היהודים גירשו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת בשארה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

את היהודים גירשו.

רחבעם זאבי (מולדת):

כל אחד יהיה בארצו, היהודים בארץ-ישראל — — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת דהאמשה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת עזמי בשארה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

רחבעם זאבי (מולדת):

זה נדמה לכם. "פלסטין בלאדנה".

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זו ארצנו, אנחנו נחיה פה לעולמים.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת דהאמשה, רק רגע. חבר הכנסת דהאמשה, אני קראתי לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת עזמי בשארה, חבר הכנסת זאבי וחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, קראתי לכם לסדר פעם ראשונה.

בנימין אלון (מולדת):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת בני אלון, יש גבול.

בנימין אלון (מולדת):

היו"ר נ' מסאלחה:

יש גבול.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

יש שמועה שיש גבול – –

היו"ר נ' מסאלחה:

יש גבול. חבר הכנסת סאלח סלים, יש גבול. לא, אני לא מדבר על התנועה, יש גבול לקריאות הביניים. אני ממשיך.

רשות הדיבור לחבר הכנסת אחמד סעד. אני מבקש שתירגעו.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, מנקודת ראות אנושית ופוליטית תמיד כיבדנו את יום הזיכרון של העם היהודי. ואני שואל, למה אתם לא מסוגלים לכבד את יום הזיכרון של העם הערבי הפלסטיני? אני לא פונה לחבר הכנסת זאבי בזה, אבל לאחרים. במקום לכבד אפילו מנסים בצורה דמגוגית לסלף את העובדות.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — ביום הזיכרון — — —

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת זאבי, לא. חבר הכנסת זאבי, אני מבקש שתירגע. אנא ממך, יש לו שלוש דקות ואתה כל הזמן מפריע. אתה דיברת — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — אנחנו ביום הזיכרון — — —

היו"ר ל מסאלחה:

אף אחד לא הפריע לך.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ל מסאלחה:

אבל זה לא בסדר, אף אחד לא הפריע לך.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

העובדות של הנכבה מדברות בעד עצמן. רוב העם הערבי הפלסטיני הפך לעם של פליטים. הוא גורש מהמולדת שלו. 450 ערים וכפרים פלסטיניים נהרסו. היו פוגרומים בדיר-יאסין, בעילבון, במג'ד-אל-כרום ובמקומות אחרים. וגם הזכות הלגיטימית שלו להקים מדינה בצד מדינת ישראל נשללה ממנו.

ולכן, למה אתם מסלפים עובדות? אם הוא אומר, אם הוא מציין 50 שנה לנכבה, זה לא אומר שהוא כאילו מערער על קיום מדינת ישראל. הוא רצה לשדר לעולם כולו שני מסרים: המסר הראשון הוא, ש-

50 שנה לא יכלו לקבור את הזכויות הלגיטימיות של העם הערבי הפלסטיני. היו כל מיני תוכניות לשלול מהעם הזה את הזכות שלו, והן נכשלו, והעם הערבי, עד היום, הביא לכך שממשלת ישראל הכירה בנציג הלגיטימי של העם הערבי הפלסטיני והיא נמצאת אתו במשא-ומתן לשלום, להכיר בזכויות שלו.

והמסר השני הוא, שהפצע של הנכבה לא נרפא עד היום, הוא פתוח, הוא שותת דם עד היום הזה, ואי-אפשר לרפא את הפצע הזה אלא ביצירת שלום צודק, שתקום מדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל, ותהיה זכות השיבה לכל הפליטים הפלסטינים, לפי ההחלטות הלגיטימיות הבין-לאומיות.

לבסוף אני רוצה להגיד שאני כן מאשים את הממשלה שהיתה כוונה לפגיעות ולהרג.

צבי הנדל (מפד"ל):

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה נאמת והלכת.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

מי שצפה בטלוויזיה ראה שהמשטרה הפלסטינית לא פתחה באש. להיפך, היא ריסנה את המפגינים.

צבי הנדל (מפד"ל):

בוודאי, בוודאי.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

ההוכחות מדברות בעד עצמן. כל הפצועים וההרוגים הם — — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

צבי הנדל (מפד"ל):

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת צבי הנדל וטלב אלסאנע, אני מבקש.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה לציין, שכל הפגיעות היו בצד העליון של הגוף, בראש ובלב, זאת אומרת, שהיתה כוונה להרג, וכמה שיותר. לכן זה היה פשע מהפשעים של הממשלה הזאת. מי שרוצה שלום, יכול היה לנהוג אחרת. למה לא מתנהגים כך עם המתנחלים, שהם מפירי חוק ומפגינים כוחנות? אפילו שערה אחת משיער ראשם לא נפלה.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה, סגן היושב-ראש, מעיר לי? כל אחד מקבל מחצית דקה נוספת — — —

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

למה עם הפלסטינים יש מדיניות של כוח? בנימין נתניהו רוצה להראות שהוא יכול להגיד "לא" לאמריקנים, הוא הורג פלסטינים, הוא מכין את הקרקע לבחירות החדשות, אפילו על גופת השלום, על גופת הזכויות של העם הפלסטיני.

היו"ר נ' מסאלחה:

תסיים, חבר הכנסת סעד.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

לכן אני אומר: זה לא יעזור. אנחנו נציין את הנכבה, כי היתה נכבה. זה לא פוגע במדינת ישראל, זה למען הזכויות הלגיטימיות של העם הערבי הפלסטיני, ובאזור הזה לא יהיה שלום ולא יהיה ביטחון ולא תהיה יציבות, לא לישראל ולא לכל עמי האזור, אם לא תקום מדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל.

צבי הנדל (מפד"ל):

אתה מאיים?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זאת עובדה, זאת עובדה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

זאת עובדה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת צבי הנדל, נאמת ראשון, בכבוד, כמעט אף אחד לא הפריע לך. רק נכנסת, התחלת בקריאות ביניים. מותר לקרוא קריאות ביניים. היתה לו דקה לדבר. תירגע.

חבר הכנסת אליעזר זנדברג, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת יצחק כהן. חבר הכנסת זנדברג היה צריך להיות שלישי, אבל הוא היה אצל יושב-ראש הכנסת וביקש לדבר מאוחר יותר. אתה אחריו בתור, חבר הכנסת יצחק כהן.

יצחק כהן (ש"ס):

אני מאשר לך.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

תודה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מבקש להתייחס לדברים שאמר חבר הכנסת אחמד סעד לפני, כי שמעתי את הדברים, והם מאוד מקוממים, ואני חושב שאי-אפשר להשאיר אותם בלי תשובה.

הדבר הכי חשוב שאמר בעצם חבר הכנסת אחמד סעד הוא: זכות השיבה. חבר הכנסת אחמד סעד אומר: יש זכות שיבה לפליטים. ואני בא ואומר: זכות שיבה, לאן? צריכים לנתח את הדברים. דברים שנאמרים כאן מעל הדוכן, צריך להתייחס אליהם בצורה שקולה, אחראית.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

היו"ר נ' מסאלחה:

לא, חבר הכנסת סעד, תן לו לענות.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

אז אני אומר: לאן הם ישובו? בוא ניקח, למשל, פליט שיושב בבלאטה, מחנה פליטים על-יד שכם.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת סעד, תירגע.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

המקומות שמהם הגיעו בני משפחתו הם כפרים בעמק-יזרעאל. עכשיו יש שתי אפשרויות: הראשונה, שהוא יחזור לעמק-יזרעאל; והשנייה, שהוא יישאר במקום שהוא נמצא בו. מה היא זכות שיבה? אם

זכות השיבה משמעותה לחזור למקומות שהוא, הוריו, סבו וסבתו עזבו ב-1948 – ולא משנה למה עזבו – אני אומר לך, חבר הכנסת אחמד סעד: יהיו עשרת אלפים נכבות, ושום דבר לא יקרה, כי זה לא יהיה – נקודה. אף אחד לא יחסל את מדינת ישראל באמצעות תהליך שקוראים לו "זכות השיבה".

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ל מסאלחה:

חבר הכנסת אחמד סעד, אתה לא נואם פעמיים.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

ואנחנו פה, כל חברי הכנסת שדעתם כשלי – ואנחנו הרוב המוחלט בציבור בישראל וכאן בכנסת – לא ניתן למקרה כזה לקרות, ולא משנה כמה נכבות יהיו. ואם המשמעות היא, שאותם אנשים יממשו את "זכות השיבה" במקום שהם נמצאים בו, אז אני שואל אותך, ואני מתפלא עליך: מה אתה בא כאן להלין על מדינת ישראל? איפה יאסר ערפאת? האנשים האלה נמצאים תחת שליטתו כאזרחים סוג ב', במחנות פליטים, במקומות שהוא היה יכול לשקם אותם באמצעות שלטונו לפני כמה שנים.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

הלוא נתנו לו אוטונומיה לנהל את כל העניינים, חוץ מענייני ביטחון וענייני חוץ. נתנו לו את האפשרות לקלוט אותם, לתת להם עבודה, פרנסה, תנאי חיים יותר טובים. הוא מקבל כל שנה כסף, סיוע של אונרר"א, סיוע של מדינות תומכות מאירופה. מה הוא עושה עם כל זה? לאן הולך הכסף?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

יאסר ערפאת מנצל את הפליטים שגרים במחנות פליטים, באזורים שנשארים בשליטתו גם היום, כמכשיר פוליטי, ככלי ניגוח. יאסר ערפאת הוא הנציג הגרוע ביותר של האנשים האלה, כי הוא משתמש בחיים שלהם, באומללות שלהם, שימוש ציני, ואני הייתי מצפה ממך, אדם שבאמת דואג לפליטים, אדם שבאמת דואג לאחיו ואחיותיו הערבים שגרים שם – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אני אחד הפליטים.

אליעזר זנדברג (הליכוד-גשר-צומת):

– – שתלך ליאסר ערפאת ותאמר לו: תתחיל לעשות משהו על מנת שהאנשים האלה יהיו חלק מהחברה במקום שבו הם גרים, ולא אזרחים סוג ב'. אני הייתי מצפה ממך לנהוג בהגינות. במקום לבוא ולשפוך כאן קיתונות של ביקורת על מדינת ישראל – מה שאתה עושה כל יום – הייתי מצפה ממך להסתכל פעם אחת בראי, להיות אמיץ, להיות הגון, להיות ישיר ולומר ליאסר ערפאת, בפנים: אני תובע ממך לעשות משהו למען האומללים שגרים באזור שבו אתה אחראי להם. את הצביעות לא תוכל להמשיך לנצח. יבוא יום ואנשים יבינו שהדברים שלך נועדו ליצור כאן מניפולציות פוליטיות, נועדו לנצל גם את התמימות של ערביי ישראל כדי לקבל את הקולות שלהם בבחירות, ואני מציע לך להיות הגון מהיום ולשנות את העמדות שאתה מבטא כאן כל יום, עד היום.

היו"ר ל' מסאלחה:

תודה רבה. הצעה לסדר-היום באותו נושא לחבר הכנסת יצחק כהן. בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, מתוך ההיסטוריה למדנו, כי מצבים משתנים וצריך מנהיגות חכמה. עמים חלשים וקטנים זקוקים למנהיגות חכמה ואמיצה במיוחד.

לקח למנהיגות הפלסטינית למעלה מיובל שנים להבין את המצב שבו הם נתונים. מתוך ההיסטוריה של העם היהודי אנו למדים, כי בכל מקום שהיתה מנהיגות ראויה לשמה, הקהילה היהודית – הגם שהיתה חלשה ודלת אמצעים וחסרת אונים – הצליחה לשרוד בזכות החכמים הזקנים, ודברים אלה לא מכוונים רק למנהיגות הפלסטינית, אלא גם למנהיגות החילונית הצעירה שלנו – ואני לא יודע אם לומר את המשפט – שלצערי, עלולה לגרור אותנו למלחמה נוספת.

אסור למנהיגות של עם חלש להמר. אין רזרבות מספיקות על מנת לנסות שוב ושוב ושוב. טעות, לעם קטן במספר בניו, עלולה להמיט עליו קטסטרופה ושיתוק לפרק זמן ארוך, כפי שאנו רואים שקרה ב-50 השנים האחרונות לעם הפלסטיני. קל ביותר להטיל את האחריות על האויב, אבל מעולם לא שמענו בצד הפלסטיני את המושג – נחפשה דרכינו ונחקורה. אולי גם אנחנו אשמים, אבל עליהם לבדוק, ראשית, בקירות ביתם שלהם בטרם יצאו להכרזות סוחפות.

גם לנו וגם עלינו יש אחריות לפתור את הבעיה. אסור לנו לברוח מזה, אסור לנו להתחמק. צבי, אנחנו חברים טובים, אבל אסור לנו להתחמק מזה. אנחנו צריכים לפתור את הבעיה.

היו"ר נ' מסאלחה:

לצבי הנדל אתה מתכוון.

צבי הנדל (מפד"ל):

לעמוד מול הרובים ולא להתחמק מהירי של הפלסטינים?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

צבי הנדל (מפד"ל):

300 קליעים מצאנו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יצחק כהן (ש"ס):

חברי חבר הכנסת צבי הנדל, לזה אני מתכוון. הגיע הזמן להפסיק את הירי הזה. צריך להפסיק את הירי, אבל צריך לפתור את הבעיה. תפתור את הבעיה – הירי הזה ייפסק, אני מקווה.

למרות המחדל האדיר של המנהיגות הפלסטינית, אי-אפשר, למרות הכול, שליד פתח ביתנו יימצא עזובה והפקרות כאחת. אומנם לא מתקבל על הדעת שבעיית הפליטים היא לב לבה של הנכבה. הנכבה היא אובדן רכוש ואדמה, אבל בראש ובראשונה הפן של הכבוד העצמי שאבד.

כיום, רבותי, מדינת ישראל יכולה לעשות כדי להפסיק את הנכבה המתמשכת, למשל על-ידי פתרונות דיור ומציאת תעסוקה על מנת להעלות את רמת החיים של הפלסטינים, וזהו צעד ראשון על מנת להשיב את הכבוד שאבד. בהשוואה ליהודים, יהודי המזרח שהשאירו את רכושם, למעשה אולצו להשאיר את בתיהם ואדמותיהם בעירק, בפרס, בלוב, בתימן, בתוניס ובכורדיסטן, באו לכאן חסרי כול והצליחו מאותה נקודת מוצא של פליטי 1948 לבנות כאן את הארץ הזו בלי לשקוע בייאוש, מתוך תקווה, רצון עז וראיית הנולד.

מעל במה זו אני קורא לדור השני והשלישי של פליטי 1948 להתעשת. במקום לזרוע הרס ושנאה ולנקום נקמות שאינן יודעות מעצור, חסרות תכלית, להתחיל להפשיל שרוולים בראשותו של המנהיג הפלסטיני יאסר ערפאת, שעבר בעצמו את הגלגול הזה והחל בשיקום ההריסות, הנכבה המתמשכת, כדי שישורר השלום באזורנו. אמן כן יהיה רצון. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. הצעה לסדר-היום באותו נושא לחבר הכנסת מיכאל נודלמן. בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת משה גפני, אחרון בנושא זה.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אולי הייתי מסכים עם חבר הכנסת אחמד סעד בנימוקים שלו, אילולא נקבע יום הנכבה בזמן היובל של מדינת ישראל.

ביום חמישי שעבר ציינו הפלסטינים את מה שהם מכנים הנכבה, האסון שבהקמת מדינת ישראל. עצם השם והדרך שבה צוין יום זה מעוררים שאלות רבות באשר לכוונות האמיתיות של הפלסטינים.

ראשית כול, המסר הוא חד-משמעי: עצם הקיום של מדינה יהודית ריבונית בארץ-ישראל מהווה בעיניים פלסטיניות את האסון הגדול בהיסטוריה שלהם. דבר שני, זה שקר. הטלת אחריות למצוקה הפלסטינית על כתפי ישראל היא עלבון לשכל הישר, היא עוול לאמת ההיסטורית, והיא מעידה על חוסר רצון של הפלסטינים להשלים עם עובדות היסטוריות שאין עליהן עוררין.

מדינות ערב הן אלה שדחו את תוכנית החלוקה של האו"ם משנת 1947. מנהיגי הפלסטינים הם אלה שקראו לערביי ארץ-ישראל לעזוב את בתיהם בזמן מלחמת השחרור. מדינות ערב ואש"ף הם אלה שעשו הכול כדי להנציח את בעיית הפליטים הפלסטינים כנשק הסברתי נגד ישראל. סירוב מוחלט וממושך להכיר במדינת ישראל ובזכותה לחיות, להתקיים, הוא הנכבה האמיתית. הוא הסיבה האמיתית למצוקות הפלסטינים והוא גם זה שעייב כל אפשרות של הסדר שלום עד היום.

אל יבקשו ממני בצביעות להבין ולהזדהות עם תחושות הנכבה הפלסטיניות, שלא יבקשו ממני לומר שעצם קיומי מהווה פשע, אלא שיפסיקו סוף-סוף לראות בי את האויב המושבע ויבינו שהנכבה האמיתית היא לא הקיום שלי, אלא העוינות והסירוב של השכנים שלנו. ואם רוצים שלום, צריכים ללכת לשלום בלי דברים כאלה שקרו ביום חמישי.

אני בעד שלום, אני בעד דו-שיח, אבל אני נגד דברים כאלה שקרו ביום חמישי.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת משה גפני, ולאחר מכן תשובת השר. בבקשה, שלוש דקות, הצעה דחופה.

יונה יהב (העבודה):

יש כאלה שביקשו להסיר את ההצעות מסדר-היום.

היו"ר א' אושעיה:

כן, אבל השר צריך לומר את דברו, ורק אחר כך. אולי גם השר יבקש להסיר? בבקשה, חבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רבותי חברי הכנסת הערבים, הקשבתי לדבריכם, כמו שהקשבתי גם לאחרים – – –

יונה יהב (העבודה):

הם ישראלים ממוצא ערבי.

משה גפני (יהדות התורה):

ישראלים ממוצא ערבי. אני ידיד שלהם, ואני מרשה לעצמי – –

יצחק כהן (ש"ס):

אנחנו ישראלים ממוצא ספרדי.

משה גפני (יהדות התורה):

— לפנות אליהם במישרין. אני רוצה לומר לכם, יותר ויותר אזרחים במדינת ישראל מעוניינים בקידום התהליך המדיני, יותר ויותר אזרחים במדינת ישראל, יותר מאשר בעבר, מעוניינים שתיפסק שפיכות הדמים כמעט בכל מחיר.

יונה יהב (העבודה):

ראש הממשלה יודע מה שאתה אומר?

משה גפני (יהדות התורה):

אני מאמין ומקווה, שגם בצד הפלסטיני יש יותר ויותר כאלה שרוצים לקדם את התהליך המדיני.

יונה יהב (העבודה):

ראש הממשלה יודע מה שאתה אומר?

משה גפני (יהדות התורה):

אני אומר את מה שאני אומר. ראש הממשלה יגיד מה שהוא רוצה. אני אומר את מה שאני אומר. במשך כל השנים וגם היום אני שייך לקבוצה גדולה בחברה הישראלית שמעוניינת מאוד בקידום התהליך המדיני, מאוד מאוד. וכאשר אני ניזון, ואני ניזון מכלי התקשורת, ואני אומר לכם את זה במלוא האחריות, ואני שומע על יום הנכבה, שהמשמעות שלה היא השואה – ואני שאלתי את חבר הכנסת דהאמשה מה המשמעות המילולית של העניין, אבל מה שמצטייר בעיני התושבים היהודים במדינת ישראל הוא שזה השואה. בכל העולם, אבל אצלנו בוודאי, השואה היא דבר בלתי נסבל, בלתי נסלח, לא יכול להיות דבר כזה. אנחנו יודעים גם מה שהיה כאן במדינה, ואנחנו יודעים כמה סבלו. אין שום דמיון בין זה לנושא של השואה. אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת וליד צאדק – –

וליד צאדק חאג' - יחיא (מרצ):

— — — אנחנו לא משתמשים במלה שואה — — —

משה גפני (יהדות התורה):

אני אומר לך מה מצטייר בעינינו, זה בכלל לא רלוונטי. חבר הכנסת וליד צאדק, אני רציתי לפנות אליך, אבל מכיוון שאמרת – אתם לא מתכוונים, אני רוצה לתת לך דוגמה, בלי קשר לעניין הזה, אם תרשה לי, אדוני היושב-ראש, למה שמצטייר ברחוב. היה פה אירוע של טקס השבעת הנשיא, והיה דיון האם תופענה זמרות או לא תופענה זמרות. אף אחד מחברי הכנסת הדתיים לא ידע מכל העניין הזה, לא פנה לאיש, לא ביקש שיופיעו, לא ביקש שלא יופיעו, והתקשורת מלאה כל הזמן על זה שהקואליציה עמדה ליפול מפני שחברי הכנסת הדתיים איימו שאם תופיע זמרת הם יעזבו את הקואליציה. אף אחד מאתנו לא יודע מזה, אבל זו התקשורת.

היו"ר א' אושעיה:

אתם לא התנגדתם, חבר הכנסת גפני? אתה לא היית מתנגד לו הופיעה זמרת?

משה גפני (יהדות התורה):

לא, אני לא הייתי מתנגד. אבל אף אחד מחברי הכנסת הדתיים בכלל לא ידע מזה. מי שרוצה שאני לא אהיה, בסדר, אז לא, מה אני יכול לעשות. אני לא אבקש. אני אומר לך את זה בשם כל חברי הכנסת הדתיים: אף אחד מאתנו לא ביקש. התקשורת מלאה כל הזמן – איום קואליציוני. איזה איום קואליציוני? תשביעו את הנשיא בלעדינו, מה הבעיה. ביג דיל. אף אחד לא ביקש.

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת וליד צאדק, צריך לדעת מה שומע הרחוב, מה שומע הציבור. תראה, אתה אומר, ואמרת פה, ואני הקשבתי לדבריך, מה שהיה במלחמת השחרור, ומה שקרה, וכל האסון שקרה. אתה משתייך למפלגה, ואתה מכיר את דעותי, שלו הייתי מקבל את דבריך – חלק גדול מהקיבוצים של מפלגתך יושבים על כפרים ערביים, שלזה אתה קורא הנכבה, לזה אתה קורא שואה; מהמפלגה שלך. הקיבוצים של "השומר הצעיר" יושבים רובם על האדמות של כפרים ערביים שהיו לפני תש"ח, שהיו לפני 1948. אז מה אתה רוצה שאני אחשוב עכשיו, אני כחבר כנסת מיהדות התורה, מתון בדעותי המדיניות, מעוניין מאוד בקידום התהליך המדיני, ואני שומע מחברי – אני לא הייתי בכותל המערבי, ונמצאים שם רבים מהאנשים החרדים שהם בדעותיהם כמוני, והם חייבים לברוח מהכותל, מפנים אותם, מכיוון שמיידיים שם אבנים בגלל יום הנכבה, והם צריכים לברוח מהכותל המערבי, שהוא מקום תפילה, מפני שמיידיים עליהם אבנים ויש שם סכנת נפשות.

היו"ר א' אושעיה:

סכם בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מסכם. מה אתם רוצים שאני וכמותי – רבים מאוד, לפי דעתי היום זה רוב העם היהודי במדינת ישראל – מה אתם רוצים שנחשוב? אני פונה אליכם, יש לכם אחריות, ואתם צריכים לפנות לרשות הפלסטינית, בגלל יותר מדי מעורבות של הרשות הפלסטינית בנושא של המהומות, ואני אומר את זה בכאב לב רב – פגיעות בחיילים, פגיעות באזרחים, פגיעות בכותל המערבי, שזה מקום קדוש, מקום תפילה. תדעו לכם שאנחנו חייבים למתוח קו – אנחנו, כל האזרחים של מדינת ישראל – על מה שהיה אז, מכיוון שאם נפתח פצעים – יש פצעים לכולם. חבר הכנסת צאדק, אם אתה תפתח את הפצעים, אגיד לך: פנה את הקיבוצים שלכם.

לכן, אני מבקש בכל לשון של בקשה: בוא נמתח קו ונלך לתהליך מדיני על מנת שתיפסק פה אחת ולתמיד שפיכות הדמים המיותרת הזאת. תודה רבה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה לחבר הכנסת גפני. ישיב סגן שר הביטחון.

וליד צאדק חאג' - יחיא (מרצ):

אפשר בבקשה לומר משפט אחד לחבר הכנסת גפני?

יונה יהב (העבודה):

ישר כוח.

היו"ר א' אושעיה:

כן, אדוני, בבקשה, עד שסגן השר יגיע.

וליד צאדק חאג' - יחיא (מרצ):

חבר הכנסת גפני – – –

יונה יהב (העבודה):

— — — משה

היו"ר א' אושעיה:

בבקשה, חבר הכנסת צאדק.

וליד צאדק חאג' - יחיא (מרצ):

חבר הכנסת גפני כנראה לא שמע את כל דברי. אמרתי שהרשות הפלסטינית והעם הפלסטיני אימצו את המלים שאתה אמרת: הבה נמתח קו. אמרתי במלים אלה: הבה נקבור עמוק את הפצעים שלנו ונתחיל מחדש. אבל העניין הזה לא יכול להימשך כל הזמן, כשכל הזמן הפצע שותת דם. זה מה שאמרתי, וזה מאומץ על-ידי הרשות הפלסטינית, ואני לא מלקק דבש מהעובדה שהקיבוצים יושבים על האדמות של הערבים ועל האדמות של אזרחים ערבים בתוך מדינת ישראל.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. ישיב בשם הממשלה סגן השר סילבן שלום, בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

— — —

משה גפני (יהדות התורה):

אם אתה יכול בבקשה להתייחס בשם הממשלה להופעה של הנשיא עם הזמרות — — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חברי הכנסת, אירועי הנכבה, או כפי שנקראו, צעדת המיליון – וכידוע לכם, היה מרחק רב ממיליון איש – שהתקיימו ב-14 במאי 1998, תוכננו ובוצעו בהנחיית הרשות הפלסטינית, והיו ידועים לכוחות צה"ל, אשר נערכו והתכוננו לאירועים בעוד מועד. בכלל זה, וטוב שתדע, חבר הכנסת טלב אלסאנע, היו תיאומים גם עם כוחות המשטרה הפלסטינית, כדי למנוע את ההסלמה. ואומר מעבר לכך, גם הסיורים המשותפים, עבדו בשבעה מתוך שמונה מקומות. רק במקום DCO בזמן שיא האירועים, ה-אחד היתה בעיה, והפלסטינים שהיו באותו מקום לקחו לעצמם חירות שלא ללכת עם התיאום הזה עד הסוף, ולכן בעניין הזה אני מצטער שזה קרה – כולנו מצטערים שזה קרה – ההתנגשויות בין המפגינים לבין כוחות צה"ל היו חמורות, בעיקר בצמתים המרכזיים.

אבל מה שקרה הוא – וזאת היתה הבעיה המרכזית – שהמשטרה הפלסטינית שמה את המחסומים קרוב מדי לישראלים, זאת אומרת, היא לא הרחיקה את המחסומים לאחור.

צבי הנדל (מפד"ל):

עכשיו אני מבין מה הבעיה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת הנדל, אנחנו לא שמחים משום אירוע, אבל תשמע אותי, ואחרי זה תסכים אתי, יש חלק אחד כך וחלק אחד כך.

בנימין אלון (מולדת):

יונה יהב (העבודה):

אדוני לא מכיר את הציניות של חבר הכנסת הנדל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בכל מקרה – – –

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, נא לאפשר לסגן השר להשיב. תודה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ההתנגשויות אירעו במקומות שבהם מחסומי המשטרה הפלסטינית לא הצליחו לחסום את ההמון, ומכאן נוצר המצב של עימות מול חיילי צה"ל, והיה עימות מול חיילי צה"ל. אני חושב, שאתה אמרת, חבר הכנסת טלב אלסאנע, או חבר הכנסת אחמד סעד, שהם לא הגיעו למצב של עימות עם חיילי צה"ל. הדברים אינם נכונים, כי העימות הזו היה, העימות הזו היה קיים, ולצערנו הרב, ברגע שהעימות הזה נוצר, היה צורך גם לנקוט אמצעים כדי להרחיק את ההמון, והאמצעים האלה כללו גם ירי.

במהלך האירועים נהרגו ברצועה ככל הנראה – וזה עוד כשהמספרים לא היו ידועים – ארבעה, חמישה פלסטינים – בהתחלה דובר על עשרה, והמספר הזה אינו נכון – ונפצעו כמה עשרות, וגם כאן בהתחלה דובר על כמה מאות, ובגזרת פיקוד המרכז נפצעו כ-140, ואחד מהם נפטר מפצעיו יומיים לאחר מכן. כל זאת תוך ניסיון של כוחות צה"ל למנוע פגיעה במתיישבים והפרת סדר ולמרות האופק שהם גילו.

צריך להבין, שבמקום שבו מתגורר חבר הכנסת הנדל, הקרבה שלהם היתה רבה מאוד ומאיימת על היישוב עצמו, והקרבה הזאת הביאה למצב של צורך בנקיטת צעדים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

האם גם מתנחלים השתתפו בירי?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

היה במקום מסוים – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

שאל את השוטרים הפלסטינים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני שואל את סגן השר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

במקום מסוים אכן זה היה.

צבי הנדל (מפד"ל):

מה היה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ירי פלסטיני.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מתנחלים ירו על פלסטינים?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, לא.

צבי הנדל (מפד"ל):

לא היה מתנחל אחד – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שאלתי אותך אם מתנחלים השתתפו בירי על ערבים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, התכוונתי למקום אחד שהיה ירי של פלסטינים על – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

איך דיווחו עיתונאים שלובשי בגדים אזרחיים מתוך המתנחלים ירו?

רחבעם זאבי (מולדת):

— — — דיווחי כזב

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, אתה נתלה במה שאמר הראיס שלך, היושב-ראש ערפאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא הראיס של העם הפלסטיני.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה קורא לו ראיס, לכן אני אומר את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא הראיס.

צבי הנדל (מפד"ל):

ראיס אל-דאולה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

איפה הדאולה? תגיד לי קודם כל איפה הדאולה, אגיד לך איפה הראיס. קודם כול שתהיה דאולה, ואחרי זה נדבר על ראיס.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אתה יודע?

היו"ר א' אושעיה:

סליחה, חבר הכנסת דראושה, אפשרתי לך לשאול שאלה ועוד שאלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת דראושה, לצערנו הרב, ערפאת אמר, שגם חיילים וגם מתנחלים יורים, טובחים והורגים בהוראה של הממשלה הישראלית לפגוע.

קריאה:

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

למה אתה אומר לי שהוא לא אמר? לא רק שהוא אמר את זה, אלא הוא אפילו אמר את זה לאמריקנים שבאו אלינו. למה אתם חושבים שהוא לא אמר את זה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני לא אמרתי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אה, אתה לא אמרת, כי אתה גר כאן ויודע שהממשלה לא תיתן הוראה להרוג במפגינים הפלסטינים.

צבי הנדל (מפד"ל):

אתה גם הרבה יותר הגון ממנו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא הגון יותר ממך ויותר טוב ממך – – – והוא יותר טוב מהמתנחלים כולם.

צבי הנדל (מפד"ל):

— — —

היו"ר א' אושעיה:

סליחה, חבר הכנסת דראושה וחבר הכנסת הנדל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, האירועים האלה, שלא צוינו בעבר, במשך 50 שנות קיום מדינת ישראל, הם כמובן תוצאה משתי סיבות מרכזיות. הדבר הראשון הוא חגיגות היובל שלנו, שהובילו בהכרח מבחינתם לאיזה מענה על החגיגה הישראלית לשנת ה-50. והדבר השני הוא מצב שבו יש מבחינתם התהוות של דאולה, של מדינה, והם רוצים להגיע למצב של מקבילה למקבילה הישראלית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה רע?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, אני אומר, שאירועים כאלה אינם מקרבים במאומה את השלום. גם הריאיון עם ערפאת, שהובא ברדיו, לא היה ריאיון שסייע ועזר. אומנם אני חייב לומר לזכותו בעניין הזה, שהוא לא הזכיר את האירוע בהר-הבית, כשהוא יכול היה גם לעשות את זה ואז היה מגדיל את המדורה עוד יותר. אבל בריאיון, שכנראה הוקלט מראש ולא בשידור חי, הוא דיבר בצורה מאוד קשה ושלח את האנשים החוצה לרחובות, כשלא היתה כל סיבה לעשות זאת.

אני לא רוצה לחשוב מה היה קורה אם היינו מגיעים למצב שבו הייתי אומר שאין שיחות בווינגטון, כי אם המגמה היא להביא למצב שבו נסכים לתביעה הפלסטינית כתוצאה מאירועים כאלה, זה לא ישיג את מטרתו. אין שום אפשרות שבלחץ הזה יושג מה שמבחינת הפלסטינים נראה נכון וצודק.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

תבצע את ההסכם הכתוב.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יפה, יפה. חבר הכנסת וליד צאדק, אמרת משפט נכון, ידידי. ההסכם הכתוב מדבר, כמו שאתה יודע, ואתה היית בכנסת הקודמת, חלק גדול פה היה, חלק לא היה – אפילו הממשלה שלך חתמה על כך שישראל תקבע את היקף הפעילות, בוודאי בהסכם חברון, בוודאי במכתב כריסטופר. לכן, כאשר מדובר על היקף הפעילות, ישראל אמורה לקבוע אותו. אפילו אורי סביר אמר השבוע, שהממשלה הקודמת דיברה ביחס לפעילות השנייה על לא למעלה מ-13%, ממשלה שאתה היית חבר בה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לקבוע בתום-לב, לא לקבוע בצורה שרירותית.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כל עניין של תום-לב בדרך כלל הוא עניין של פרשנות. בידינו חוזים, למונח של תום-לב יש עשרות, אם לא מאות, אם לא אלפי פסקי-דין שמגדירים אותו. כאשר מדובר בתום-לב, מדובר בכך שהממשלה הפלסטינית תמנה 400 איש בלבד בחברון, ולא פי-ארבעה ויותר; מדובר בכך שבכל ההסכמים הממשלה הפלסטינית מונה פי-שניים או פי-שלושה ממה שסוכם אתה. מדובר בכך שלא תהיה הסתה ב"רדיו פלסטיני"; מדובר בכך שלא תהיה פעילות פלסטינית בירושלים, והיא קיימת; מדובר במאגרי מים – שורה ארוכה של הפרות. בוא לא ניכנס למונח תום-לב, כי אם ניכנס למונח תום-לב, הצד שבו אתה חושב שאתה מצדד יצא, לפי דעתי, וידו על התחתונה, אם נשקול את זה במאזניים. אנחנו ביצענו את כל הסעיפים בהסכם חברון.

כאשר מדברים על מצב שבו אנחנו הולכים לקראת פעימה נוספת, השאלה עומדת כרגע על שלושה דברים בסיסיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תהיה פעימה שנייה של 13%?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מאוד מקווה שתהיה פעימה נוספת, אבל היא צריכה להיות במסגרת של שתי אפשרויות. יש בעצם שלוש אפשרויות לגבי המשא-ומתן. האפשרות הראשונה היא להסכים רק על אחוז הפעימה השנייה ולהשאיר את הפעימה השלישית באופן יותר עמום, כאשר אנחנו קובעים את היקף הפעימה השלישית. האפשרות השנייה היא להגיע להסכמה כוללת היום גם על הפעימה השנייה וגם על הפעימה השלישית, ואז אין שום בעיה שנחלק את זה לפעמיים או לשלוש פעמים, זאת לא הבעיה, אבל זאת האפשרות השנייה. האפשרות השלישית, שאנחנו לא רוצים להגיע אליה, היא אפשרות שאומרת שלא נגיע להסכמה. גם זו אפשרות שיכולה להיות. זאת לא אפשרות שלא קיימת, לצערנו, אם אכן זה יעמוד במצב שבו זה עומד כרגע.

אני יכול לומר לך בצורה חד-משמעית, שלא תהיה שום הסכמה על פעימה ללא ביצוע אותה התחייבות עתיקת יומין לביטול האמנה הפלסטינית. הרי אף אחד לא מאמין שלא ניתן לכנס אותם כמה מאות מאנשי המל"פ – המועצה הלאומית הפלשתינית – שיחליטו את ההחלטה הזאת. הרי לא יכול להיות מצב שבו נמשיך ונמסור, מצב של כאילו שלום, וההחלטה באמנה עדיין קיימת. זה לא יהיה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כבר ביטלו את הסעיפים האלה לפני שנה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, לא. הם עצמם אומרים שהם לא ביטלו. זה ששמעון פרס אמר חודש לפני הבחירות שנגמרו מאה שנות טרור ובוטלה האמנה, זה היה לצורכי בחירות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מה אמרו האמריקנים בעניין הזה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

דווקא בעניין הזה, לעומת היקף הנסיגה, שבזה הם מצדדים בפלסטינים, הם מצדדים בנו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא. עכשיו הם מצדדים בכך שיהיה כינוס של המל"פ.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תאפשרו לכל חברי המל"פ לחזור לפלסטיין?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זאת שאלה שכרגע לא עומדת על הפרק. כרגע צריכה להיות התחייבות בהחלטה של המל"פ, ולאחר מכן יש מקום לדיון על כל דבר.

לכן, אדוני היושב-ראש, אם אני מסכם את הדברים, האירועים האלה לא היו במקומם. ניתן לציין דברים בתהלוכות שקטות. הם היו רחוקים מהמספר של מיליון כמרחק מזרח ממערב. היו אלפים בודדים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מה זה חשוב?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה חשוב מאוד, כי כל ההגדרה הזאת של ליצור איזו אווירה שכל מיליון התושבים הפלסטינים מצדדים באירוע הזה, אינה קיימת. מבחינתנו, ראינו שגם מספר העובדים לא ירד במידה רבה, אלא כמעט כולם הגיעו. מתוך 46,000, אם אני לוקח את ה-22,000 של עזה, הגיעו כמעט 19,000. לא היה מצב שבו רבים לא הגיעו לעבודה.

לכן, לפי דעתי, מוטב שלא היה בא לעולם בכלל, בוודאי לא בצורה הזאת. אפשר היה לעשות זאת בצורה אחרת. כדי להשיג שלום, צריכים גם להשיג את הלב של העם הישראלי. כדי להשיג את הלב של העם הישראלי – זה לא בדרך הזאת. אין שום אפשרות שהעם בישראל ילך לקראת מהלך של שלום, שבאמת יהיה שלום בין העמים, כאשר הוא רואה את מה שקורה.

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעביר את ההצעות לוועדת החוץ והביטחון. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת תאופיק חטיב – לא נמצא. חבר הכנסת יונה יהב ביקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת זאבי. בבקשה.

יונה יהב (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, צר לי מאוד על כך שהנושא הזה עולה בעוצמה כל כך רבה בלי שאיש מאלה שעלו לכאן שאל: מה הגורמים שהביאו את הערבים לחוג את חג הנכבה דווקא היום, ומדוע בשנים שעברו לא חווינו את החוויה הזאת ולא חווינו גם את חוויית הדיון הזאת? למה הם מציינים זאת בעוצמה כל כך רבה ומה מציינת העוצמה הזאת? האם היא לא מציינת איזה "אוש מתהליכים שלכם יש חלק בהם, חבר הכנסת הנדל?

צבי הנדל (מפד"ל):

אנחנו אשמים? ברוך השם, מצאתם את האשמים.

יונה יהב (העבודה):

לא. תודה לאל, בשנת 1992 החל איזה תהליך שהראה לכל המזרח התיכון איזה אור בקצה מנהרה כלשהי, במנהרת זמן שגבתה מחיר דמים מאוד מאוד קשה. והנה האור הזה כבה, וגם אירעה מפולת בתוך אותה מנהרה. לכן, בלית ברירה, אתה צריך להבין גם את הפסיכולוגיה של הצד השני. אני לא מצדיק משהו. זו הסיבה שחבר הכנסת סעד קם ודיבר כאן באמוציה כפי שהוא דיבר. אתם ממאנים לרדת לקרביים, לרדת לסיבות, לראות במה אנחנו אשמים כשבצד השני יש רגשות לאומיים ולאומניים כל כך חזקים, מדוע זה קרה ומדוע דווקא עכשיו. צא וחשוב. התשובה כתובה על הקירות, בעיתונים ובכל רחבי העם הזה. צדק חבר הכנסת גפני כשאמר שכמות האנשים שרוצה ודבקה בתהליך השלום הולכת וגדלה וחוצה את כל המחנות, רק בבית הזה נמצאים 17 אנשים שממאנים לקרוא את המסר הזה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. חבר הכנסת בנימין אלון מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת טלב אלסאנע.

צבי הנדל (מפד"ל):

האור הגדול שאתה מדבר עליו זה האוטובוסים שעלו באוויר והביאו אור גדול לעולם כולו.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

הסירוב לשלום מביא למעגל הדמים.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת אלון, בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני לא אתפתה למפיק חגיגות היובל של הנכבה יאסר ערפאת. עוד תהיה הזדמנות לדון בנכבה. הרי לא אכפת לו מהנכבה, כמו שלכל חברי הכנסת הפלסטינים פה לא אכפת מהנכבה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

-- --

בנימין אלון (מולדת):

אני רוצה רק להתריע, ופה אין הבדל, לצערי, בין הליכוד לעבודה, שאחרי הפרעות שהמפיק הזה יאסר ערפאת ארגן לו בספטמבר, כשנהרגו לנו 15 חיילים, ראש הממשלה נתניהו נתן לו את חברון. אז ערפאת צודק. ערפאת רואה שמשתלם לארגן פרעות. הפעם הארגון לא כל כך הצליח ונהרגו חמישה, הוא חשב שיותר, הפעם ערפאת הרג רק חמישה פלסטינים, אבל הוא ינסה עוד הפעם.

האם ראש הממשלה שלנו מתכוון באמת לשכוח את כל מה שהוא דיבר על טרור, ואחרי חגיגות הנכבה הבאות שהרוצח הזה יארגן הוא ייתן לו את ה-13%? הרי זה מה שאמרו פה חברי הכנסת הפלסטינים.

לכן, אני מאוד סומך על השמיעה של אדוני היושב-ראש אחרי שהוא הוכיח שהוא היה בחיל האוויר. ויש לו שמיעה טובה, ופרוצדורלית הוא ידע מה לעשות עם ההצעה שלי.

היו"ר א' אושעיה:

תודה לחבר הכנסת אלון. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת הנדל. בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, נכבה זו טרגדיה, זה אסון, אסון נורא וטרגדיה נוראה שקרו לעם הפלסטיני, אבל זו לא שואה. אני לא רוצה להשוות ולא רוצה לומר שזו שואה. השואה היתה דבר נורא שקרה לעם היהודי, לעמי העולם, שאין דוגמה לה, אח ורע. אבל הטרגדיה של 1948, כאשר מיליוני פלסטינים נעקרו ממולדתם וחיים היום כפליטים בעולם הערבי – זו בעיה הומנית, פוליטית ואנושית. אני חושב שהטרגדיה הזאת מחייבת להחיות את הזיכרון שלה, כאשר עברו 50 שנה לטרגדיה הזאת.

גם האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל השתתפה בהחייאת הנכבה הזאת, מפני שיש 250,000 פלסטינים, אזרחי מדינת ישראל, שחיים כפליטים בתוך מדינת ישראל, ולא מוכנים להחזיר אותם לכפריהם, הכפרים שנהרסו בהוראות צה"ל, בהוראות ממשלות ישראל, גם אחרי הקמת מדינת ישראל. לכן אנחנו גם מחיים את הזיכרון של הנכבה בעם שלנו, העם הפלסטיני, וגם לגבי החלק שלנו, האוכלוסייה הערבית שחיה במדינת ישראל.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. בזאת הסתיים הרישום של הרצונות להסרה מסדר-היום.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש עוד הצעות.

סאלח טריף (העבודה):

ביקשתי להסיר את ההצעה של חבר הכנסת גפני.

היו"ר א' אושעיה:

אדוני חבר הכנסת בשארה, בניגוד אלי, לך יש שמיעה טובה. אמרתי שהסתיים הרישום. זכות הדיבור תינתן לך במועד.

חבר הכנסת דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת אחמד סעד.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אפשר היה לצפות, שמדינת ישראל לאחר 50 שנות עצמאות תהיה בוגרת מספיק, עם הנהגה שפווה, ותוכל להסתכל באומץ ובעוז רוח על הצד האחר, ועל הנכבה שלו, ועל האסון שלו, ולא להתכחש לזה.

אלה שמתכחשים אומרים דבר אחד: לא מוכנים ולא רוצים ולא רואים שפעם אחת יהיה שלום עם הצד האחר. מה התשובה? מה הם רוצים? מעגל דמים? שפיכות דמים לעולם ועד? הרי זה מה שיהיה. מה שהיה, כנראה מה שיהיה, אלא אם כן יקומו עוד פעם, ובמקום הזה, ובהנהגה של המדינה הזאת, אנשים שפויים, שיקראו נכון את המפה, שיהיה להם האומץ לומר את האמת ולראות את העובדות. הרי העובדה היא היסטורית, ואי-אפשר להתכחש אליה. יגידו אלף פעם, וכל יום מיליון פעם, שלא היתה נכבה – הנכבה היתה, הפלסטינים גורשו, נרצחו בעריהם, בכפריהם. זאת אמת היסטורית. להתכחש לזה, זה לא מוסיף שום דבר. זה רק אומר, שלא מוכנים לחזור לשפיות ולדרך הנכונה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. חבר הכנסת בשארה, אתה ביקשת להסיר את הצעתו של חבר הכנסת עוזי ברעם.

נסים דהן (ש"ס):

הוא ביקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת ברעם, וחבר הכנסת ברעם לא נמצא. אי-אפשר.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אנחנו מציינים את יום הנכבה מכמה סיבות: א. מפני שהבעיה העיקרית שהנכבה העלתה, בעיית הפליטים, עוד לא באה על פתרונה, להזכיר לכם. הפליטים בלבנון ובמקומות אחרים בעולם הערבי חיים גרוע עוד יותר מהעם הפלסטיני בשטחים; ב. מפני שהשאלה הפלסטינית שהתחילה ב-1948 עוד לא נפתרה; ג. מפני שמי שלא מכיר בכך שהאסון הפלסטיני התחיל ב-1948, לא רואה שמדינה פלסטינית בשטחי 1967 היא פשרה שהעם הפלסטיני עושה.

אני פונה לצד הזה של הבית – לא יובן שמדינה פלסטינית בגבולות 1967 היא פשרה שהעם הפלסטיני עושה, אלא אם יובן שהקטסטרופה התחילה ב-1948. לא חשוב לי אם עשו את זה מפ"ם, עשו את זה אנשי העבודה, הפלמ"ח, או האצ"ל. זה לא העניין עכשיו. זה לא לדין. העיקר הוא שהאסון הפלסטיני התחיל ב-1948 – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

קווי 1967 הם פשרה היסטורית שהעם הפלסטיני עושה עם מדינת ישראל. לא תיתכן פשרה היסטורית ללא היסטוריה. תבינו את זה. אנחנו מציינים את יום הנכבה מפני שזה חלק מהזיכרון הקולקטיבי שלנו, זה חלק מהזהות שלנו. אתה לא יכול לדבר אתנו כזהות, כעם, בלי להכיר בזיכרון ההיסטורי שלנו, אחרת אתה לא מכיר בנו כעם. חשוב מאוד שתבינו את זה.

דבר אחרון, אדוני היושב-ראש. כל הסיפור של ההשוואות עם השואה הוא מופרך מיסודו. אין שום השוואה. כל אחד והאסון שלו. כל סיפור ההשוואה הוא שטות. איש לא משווה, איש לא רוצה להשוות. מי שמשווה הוא מטומטם ועושה שטות. לא יכול להיות. כל השוואה תתגמד, כל קטסטרופה אחרת ליד השואה – אנחנו נצא מפסידים. חוץ מזה, יש אסונות שלא נהרגים בהם שישה מיליונים, והם בכל זאת אסונות. איש לא משווה. איש לא רוצה להשוות. תודה לך.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. חבר הכנסת סאלח טריף יסיר את הצעתו של חבר הכנסת משה גפני. בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש חברים כאן, במליאה ובכנסת, נציגי ציבור בכירים, שרוצים לטמון את הראש בחול ולהתעלם. שמעתי את חבר הכנסת הנדל ואת חבר הכנסת בני אלון, שמעתי אתכם. יש כאלה שרוצים לטמון את הראש בחול ולהכחיש שיש בכלל בעיה. יש בעיה של העם הפלסטיני, ואם הבעיה הזאת לא תיפתר, לא נוכל לחיות כאן בשלום, בשקט ובשלווה. בלי שלום לא יוכל להיות פה החלום הציוני, שאתם כל כך רוצים להגשים, שעד הסוף לא יכול להתגשם לאורך הימים – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

שאתם רוצים לבטל – – –

סאלח טריף (העבודה):

אתם לא מבינים שיש בעיה. אתם גם לא מבינים, שבאותו חודש שבו חגגנו את שנת ה-50 לעצמאות ישראל, הרסו שני בתים של בדואים בצפון. בדיוק באותו חודש שמה הממשלה קרוונים למתנחלים ונתנה להם היתרים. כל הצרות האלה מצביעות על דבר אחד, שיש קהות חושים.

יש כאלה החושבים, שאם ילחצו על נתניהו, אז לא יהיה ויתור. בסופו של דבר, צריך שיהיו ויתורים. חבל שהיו ויתורים בעבר עקב כך שנהרגו עשרה, 12 או 14 חיילים, וחבל שזה יקרה בעתיד, אחרי שייהרגו לנו עוד חיילים. צריך ללכת לפתרון הבעיה. חבל על הזמן שלכם, צאו, הוציאו את הראש שלכם מהחול.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. חבר הכנסת נסים דהן מבקש להסיר.

רחבעם זאבי (מולדת):

בגלל הנכבה צריך לזרוק בקבוקי תבערה על יהודים.

צבי הנדל (מפד"ל):

יש רק מקום אחד שרוצח יהודים הוא – – – רק ברשות הפלסטינית מי שרוצח יהודים – – –

סאלח טריף (העבודה):

איש לא רוצה לרצוח יהודים – – –

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת טריף, אפשרנו לך לדבר לפני משורת הדין.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני רוצה להסכים עם חברי המציעים, שהאומה, העם הפלסטיני, עבר טרגדיה, וראוי שיצינו זאת. אני חולק עליכם בתאריך. אני חושב, שתאריך לציון הטרגדיה הייתם צריכים לקבוע או ביום הולדתו או ביום פטירתו של המופתי הירושלמי, חאג' אמין אל-חוסייני. הוא הביא עליכם את הטרגדיה הזאת, לא מדינת ישראל הביאה עליכם את הטרגדיה הזאת, לא הקמת המדינה. האטימות, השנאה העיוורת של המנהיגים באותה תקופה. השנאה הזאת היא הביאה את הטרגדיה.

קריאות:

— — —

בסיס דהן (ש"ס):

אתם יודעים שהשותף של היטלר, השותף הבכיר של היטלר – אתם רוצים עכשיו להשוות את הטרגדיה לשואה – היה דווקא חאג' אמין אל-חוסייני. הוא הביא עליכם את הטרגדיה. ביום הולדתו תעשו את יום הנכבה. תזכרו שאטימות של מנהיגים היא שמובילה לטרגדיות הנוראיות האלה, ואז תזכרו גם איך להתנהג היום.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — — לנקות את המצפון והאחריות.

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת המציעים, סגן השר מציע להעביר את הנושא לוועדת חוץ וביטחון. אני שואל את חברי הכנסת המציעים – הנדל, ברעם, זנדברג, אלסאנע, זאבי, וליד צאדק, אחמד סעד, יצחק כהן, מיכאל נודלמן, משה גפני – האם מישהו מכם מתנגד להעברת הנושא כהצעת השר?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

רוצים דיון במליאה.

היו"ר א' אושעיה:

אם כן, אנחנו פונים להצבעה. ניתן להצביע.

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

למליאה.

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, אני שאלתי האם חברי הכנסת המציעים מסכימים. אם הדרישה היא מליאה, אז הדיון יהיה במליאה. בזה תם הנושא.

הצבעה מס' 9

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 21

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר א' אושעיה:

אנחנו עוברים לנושא הבא.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני הסכמתי, אז את ההצעה שלי צריך להעביר לוועדת חוץ וביטחון.

קריאות:

היו"ר א' אושעיה:

אדוני, אני שאלתי, היתה הסכמה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני ראשון ברשימה. אתה שאלת, אמרתי: לא.

היו"ר א' אושעיה:

אדוני סגן השר, ברגע שהמציע הציע הצעה, המשמעות שלה היא דיון במליאה.

צבי הנדל (מפד"ל):

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת הנדל, הבנתי מה שאתה אומר. אם אתה חוזר כך ומסכים שהנושא יהיה במליאה – טוב; אם לא, נעשה הצבעה על ההצעה שלך בלבד.

צבי הנדל (מפד"ל):

חברי מייעצים לי שלא.

היו"ר א' אושעיה:

אם כן, הדיון יהיה במליאה. תודה רבה.

הצעות לסדר-היום הצעת החלטה של האיחוד האירופי להחרים תוצרת מההתנחלויות

היו"ר א' אושעיה:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת החלטה של האיחוד האירופי להחרים תוצרת מההתנחלויות; הצעות לסדר-היום מס' 4413, 4423, 4445 ו-4455. ראשון הדוברים, חבר הכנסת חנן פורת, בבקשה, במסגרת שלוש דקות.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מסתבר שבמקום שהחרם הערבי נכשל, קמו לו יורשים, הלוא הם אותם פקידים, צריך לומר פקידים זוטרים באירופה, שמצאו לנכון לנוסף בנשק החלוד של החרמת סחורות ושל חרם.

צר לי לומר, שבעניין הזה התקיים בנו הפסוק, כמדרשו, "מהרסיך ומחריביך ממך יצאו". הרעיון, היוזמה המבישה של אנשי "גוש שלום", שנושאים את שם השלום לשווא וזורעים שנאת אחים, היא זו שנקלטה גם באירופה.

אני רוצה לומר, ואולי הדבר מתקשר לפרשת השבוע שאנחנו עתידים לקרוא – על הפסוק "ונתתי שלום בארץ", שאחריו כתוב "ורדפתם את אויביכם", אומר הרמב"ן, הפרשן הגדול, "שלום ביניכם, שלא תילחמו איש באחיו". והניסיון הזה לזרוע מדנים ואיבה בתוכנו על-ידי החרמת תוצרת ההתיישבות – דרך אגב, לא מה שקרוי ההתנחלויות בלבד, אלא גם תוצרת רמת-הגולן, בקעת-הירדן, מכל אתר – הוא פשוט בושה וחרפה.

אני מקווה בכל לבי, שהמזימה הזאת, שהיא תוצרת בית, ותפסה חלק מהפקידים אכולי שנאת ישראל באירופה, לא תעלה יפה ותשוב על קודקודם של המציעים אותה.

אני אינני נזקק כעת לרעיונות בדבר החרמת תוצרת אירופה, כפי שהציעו חלק מחברינו. אני חושב שאנחנו לא צריכים כלל להגיע לידי כך. אבל לי חשוב דווקא לענות בדרך של אהבה, כלשונו של הרב קוק, זכר צדיק לברכה, שצדיקים אינם קובלים על הרשעה אלא מוסיפים אהבה, לא קובלים על הבערות אלא מוסיפים חוכמה, לא קובלים על החושך אלא מוסיפים אור.

אני רוצה להציע הצעה קונקרטית לגמרי. אנחנו איננו מתביישים בתוצרת היפה שנמצאת במערכות ההתיישבות ביהודה, בשומרון, בחבל עזה ובגולן; לא בתוצרת של החממות של גוש-קטיף, לא בתוצרת היפה של "אמגזית" ושל מפעלים אחרים אצלו בגוש-עציון; בפירות ההר – הדובדבנים והשזיפים; לא בפרחים ולא ביינות המשובחים ברמת-הגולן ובברקן שבאריאל. אדרבה, אני מבקש להציע לחברי שיהיה סימון, כמו אטיקט של יוקרה על הבקבוק, על ארגז הפירות, על המוצר שבא מן ההתיישבות הזאת. הוא לא בא לפגוע באחרים, אבל הוא בא לומר, כמו שאמרנו, אם כי ברמה יותר מצומצמת: קנו תוצרת כחול-לבן, קנו תוצרת מרחבי ארץ-ישראל.

אני רוצה לומר לכם, אם לאנשי "גוש שלום" ולשכמותם יש – ספק בעיני – 1,000 איש שמקיימים את הצו הזה, את החרם הזה, אין לי ספק שמאות אלפי איש בישראל עצמה, מהבית הזה, יאמרו: ואללה, כל הכבוד, אני רוצה לקנות דווקא מן התוצרת הזאת, ועם ישראל בעניין הזה יצביע ברגליים ובידיים וגם במיטב כספו ויאמר דבר, וכל אותה מזימה אירופית תיפתר וכעשן תכלה. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. חברת הכנסת נעמי חזן, בבקשה. חברת הכנסת חזן בוודאי יודעת, שחוקי העבודה הישראליים לא חלים על יהודה ושומרון, כך שאפשר להעסיק שם עובדים ב-50 וב-100 דולר.

נעמי חזן (מרצ):

והם עושים את זה בהתנחלויות.

היו"ר א' אושעיה:

אני לא מדבר בגנות ההתנחלויות. אני רק מציין עובדה ומתייחס לחוקי עבודה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת פורת אמר, שהנציבות האירופית נכנעה ללחצים של "גוש שלום"; אמירה מעניינת אבל לא נבונה. ייתכן מאוד שחבר הכנסת פורת פשוט לא קרא את הסכמי מדינת ישראל עם האיחוד האירופי. בהסכמים הללו אנחנו חתומים בצורה מאוד מפורשת וברורה על הבטחות לגבי כללי מקור.

הבעיה הזאת קיימת לא מאתמול ולא מהיום, אלא כבר כמה שנים, והיא טופלה בשקט רק בגלל דבר אחד, שהיתה התקדמות אמיתית בתהליך השלום בינינו לבין הפלסטינים; רק מהסיבה הזאת. השמצות על "גוש שלום" ועל היוזמה שלהם בעניין החרם על תוצרת ההתנחלויות – – –

חנן פורת (מפד"ל):

את תומכת בעמדה של "גוש שלום"?

נעמי חזן (מרצ):

חכה רגע. חבר הכנסת חנן פורת, ההתקפות שלך על "גוש שלום", אין להן מקום במסגרת הדיון הנוכחי, מה גם שהן לגמרי לא נכונות. "גוש שלום" נקט צעד אמיץ כדי לקדם מטרות נכונות שלו ושל רבים במדינת ישראל – קידום תהליך השלום והקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל.

הנציבות האירופית החליטה מה שהחליטה – – –

חנן פורת (מפד"ל):

— — —

נעמי חזן (מרצ):

אדוני, אני לא אוכלת דובדבנים, ואני חושבת שברור לגמרי מה העניין. אתה השמצת את "גוש שלום" במסגרת דיון על החלטה כבדה ורצינית של הנציבות האירופית לערער על אי-עמידתה של ישראל בהסכמים בינה לבין האיחוד במה שקשור לכללי מקום. זה מה שעשית, ולא הבנת אולי שיש כאן איתות ברור מאירופה, איתות ברור, חבר הכנסת פורת, שאירופה לא מוכנה להשלים עם גסיסת תהליך השלום.

אני הגנתי על העמדה הלגיטימית של "גוש שלום" לנקוט צעדים כדי לקדם מטרה נכונה. אבל מעבר לכך, ראש ממשלתנו מצא אויב חדש – כל האיחוד האירופי, מהלך פוליטי של האיחוד האירופי. והוא בחר, כי הוא מומחה לדיפלומטיה, רבותי, לתקוף ישירות את האיחוד האירופי. מומחה לדיפלומטיה היה יודע, שבעיות כביכול טכניות מנסים לפתור בדרכים דיפלומטיות. אוי ואבוי לנו אם ראש הממשלה ינצח גם במהלך הזה וגם במהלך של עצירת תהליך השלום. תודה, רבותי.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. חבר הכנסת עזמי בשארה, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שלמה בן-עמי.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חברת הכנסת חזן, לדעתי הסיפור של "גוש שלום" הוא סיפור של ימין קלאסי, קיצוני, אני לא רוצה להשתמש במלים נוספות, שהגיס החמישי מחפש להאשים. הכי קל להפנות הכול לאיזה אויב פנימי, שישרת את המדיניות של הפופוליזם ה – – – אני לא רוצה להמשיך את המלה.

על כל פנים, מה שקורה כאן, "גוש שלום" באמת העלה את העניין, ולדעתי הוא צריך להתברך בכך. המדיניות של ישראל בשטחים הכבושים היא מדיניות אפרטהייד, ואת האפרטהייד צריך להחרים.

של הנציבות, REPORT לצערי, אירופה עוד לא הגיעה לרמה הזאת. אני מחזיק בידי את עמוד 11, ב- הדוח של הנציבות, שבו מדובר ובו מומלץ מה צריך לעשות. הוא חוזר 11 שנים אחורה, מאז הוסכם עם ישראל וניתנה לה עדיפות בכניסת התוצרת החקלאית שלה לשוק, בשנת 1986; אחר כך ההסכם במזרח-ירושלים, בשנת 1987, כיוון שלא היה מעמד לעשות כן. CHAMBER OF COMMERCE עם ה- PLO אחר כך ההסכמים באוסלו, שעד היום ישראל לא מכירה בהם, בין הרשות הפלסטינית, בין ה- EC במזמנו, לבין ה-

בכל הסיפור לא מוזכרת המלה אפרטהייד, לא מוזכר כיבוש, לא מוזכרים אפילו עיצומים. אתם יודעים? אתם האויבים האמיתיים של עצמכם. מדובר בהפרות של הסכמים שלכם. ב-11 עמודים מסבירים איך אתם מטרטרים את הפלאח הפלסטיני, שלא ייצא לאירופה, איך אתם מקלקלים את MADE IN ISRAEL שלא הוסחורה שלו, שלא יוכל לייצא. איך אתם משקרים, כתוב:

. לא כתוב שום דבר, לא על כיבוש ולא על אפרטהייד. אתם זה ההתנחלויות, חבר הכנסת בני ISRAEL אלון, לא ישראל, והממשלה מחפה עליהם ומחפה על משטר האפרטהייד שלהם.

ממשלת ישראל, ולא רק הליכוד, לא אפשרה שיתממש ההסכם הפלסטיני מאז 1987. היצואן הפלסטיני והיבואן הפלסטיני חייבים לעשות זאת דרך ישראל. הם לא מקבלים רשיון יבוא, הם תלויים בסוחר הישראלי. לא נותנים להסכמים הפלסטיניים-האירופיים להתבצע. הלוואי שאירופה היתה אומרת: זה משטר אפרטהייד, ואנחנו מחרימים משטר אפרטהייד.

אתה יודע מה? על שנאת החינם שלך, מאזן המסחר בין אירופה לישראל הוא לטובת ישראל. אם אירופה תחרים, היא תשלם את המחיר ולא מדינת ישראל. אבל אם היא בכל זאת עושה את זה, זאת אומרת שהגיעו מים עד נפש. זאת אומרת שיש כאן בעיה, שהיצואן הפלסטיני חייב לעבור ארבע-חמש בדיקות ביטחון, שלא נותנים ליבואן לייבא, שהוא צריך לשלם 5% קנס על מחיר הסחורה כיוון שאין לו רשיון יבוא, כיוון שזה חייב להיעשות דרך סוכן ישראלי.

זו ממש צביעות, רמאות, נוכלות. ועוד מייבבים לעולם: מחרימים אותנו, מחרימים אותנו. אתם לא מצהירים על הסוחר הפלסטיני והיצרן הפלסטיני. לא מונעים ממנו לייצא, לא מונעים ממנו לייבא. הכול כסף. בסך הכול כסף, לא יישובים ולא התנחלויות. זאת כדי שאיזה סוכן או סוחר ישראלי ירוויח. ממש גועל נפש מה שקורה לכלכלה הפלסטינית מצדה של מדינת ישראל. באה אירופה ואומרת: זה לא יכול להימשך.

לפי החוק הבין-לאומי, מה שנקרא בשפת המתנחלים יהודה ושומרון – הגדה המערבית – רצועת- , יש לנו הסכם PREFERENCE, הגולן, הם לא חלק ממדינת ישראל. יש לנו הסכם עם הרשות של , אין לנו הסכם עם ישראלים שגרים מחוץ למדינת ישראל וצריך PREFERENCE עם מדינת ישראל של מישראל כי זה מחוץ CERTIFICATE OF ORIGIN. אתם לא יכולים להמציא CERTIFICATE OF ORIGIN - CERTIFICATE OF ORIGIN לישראל. אז מי אתם בכלל? אתם יודעים מה? אני ממליץ לכם: תקבלו - -

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת בשארה, נא לסכם.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

MADE IN שזה CERTIFICATE OF ORIGIN אני מציע להם הצעה. תלכו לרשות הפלסטינית, תבקשו ותעשו את הייצוא שלכם דרך הרשות הפלסטינית. ככה לא תוחרמו. PALESTINE

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה לחבר הכנסת עזמי בשארה. חבר הכנסת שלמה בן-עמי, בבקשה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, יש שיטת תעמולה שבנימין נתניהו מכיר אותה טוב, שיטה שעובדים עליה הרבה. יש איזו MANIPULATING THE AGENDA לומדים אותה, שנקראת מניפולציה של סדר-היום, בעיה רצינית, חשובה, תתקוף אותה על-ידי זה שתדבר על משהו אחר. למשל, עכשיו נתניהו מדבר על זכותה של ישראל להחליט בענייני הביטחון שלה. ודאי שזאת זכותה של ישראל להחליט על ענייני הביטחון שלה. על זה הוא מנהל את הוויכוח, אבל זה לא הוויכוח הנכון, זו מניפולציה של סדר-היום.

באותה מידה השאלה הזאת הנמצאת על סדר-היום, אם יש איזו קבוצה בתוך ישראל שהסיתה להחרמת תוצרת ההתנחלויות היא מניפולציה של סדר-היום. הקהילה האירופית, על 350 מיליון אזרחיה, על 15 מדינותיה, מעצמת העל האירופית, חיכתה לשמוע מאיזו קבוצה קטנה, שולית, בחברה הישראלית, כדי להחליט על חרם על ההתנחלויות. עד אז, לא בא להם הרעיון, ועכשיו הכניסו להם את הרעיון. זו מניפולציה של סדר-היום.

והחמור בזה הוא, שמי שמשתמש בדברים האלה מניח ובונה על זה שאנשים טיפשים. זה מה שעומד על הפרק? מה שעומד על הפרק זה, שטבעת החנק המדינית נסגרת סביב צווארה של ישראל בגלל מדיניותו של בנימין נתניהו. זה מה שעומד כאן על הפרק.

ודאי שהיו תמיד בעיות של כללי מקור. מה לעשות? חבר הכנסת חנן פורת, אין מדינה כזאת שנקראת ארץ-ישראל. יש מדינה שנקראת מדינת ישראל. אין מדינה כזו, אולי אתה רוצה, אבל אין. תילחם על הקמתה. מי הפריע לך לספח את זה עד עכשיו? תספח.

בנימין אלון (מולדת):

נתחיל לעבוד.

שלמה בן-עמי (העבודה):

נתחיל לעבוד, אולי הקואליציה הזאת היא לא קואליציה טובה, תפרק אותה, תבנה משהו כרוך.

היו"ר א' אושעיה:

אל תיתן רעיונות שתצטער עליהם.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אין להם דבר כזה.

היו"ר א' אושעיה:

יש להם רוב בממשלה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

היה להם בגין, והוא לא עשה את זה. אף אחד לא עשה את זה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

עכשיו הקימו מפלגה חדשה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

לכן אני אומר לך, הבעיה האמיתית היא זאת, שטבעת החנק נסגרת. נתניהו מאיים על האירופים שלא יסכים לתיווך שלהם. ביג דיל, אפשר לחשוב שהוא שמע להם עד עכשיו. הוא היה באירופה ואמר: אתם בכלל לא מבינים דבר או שניים על הסכסוך המזרח-תיכוני. אתה יודע? האמת היא, שהם מבינים יותר מהאמריקנים, רק אין להם הכוח של האמריקנים. הם מבינים יותר. בפסגת ונציה, ב-1981, היו אלה האירופים שנתנו את הבסיס להתפתחותו של פתרון אפשרי כאן. אין להם כוח לממש את זה, אבל זו שאלה אחרת. אבל בהחלט יש להם כוח לחנוק את ישראל כאשר ישראל סוטה מדרך של הסדר מדיני עם השכנים שלה.

נתניהו גם מאשים אותם, הנה עוד מניפולציה של האג'נדה, הוא מאשים אותם בהגדלת אבטלה בישראל. קראתי את זה הבוקר, פשוט לא ייאמן. האירופים אחראים להגדלת האבטלה, לא המדיניות אטומת הלב של יעקב נאמן אחראית לאבטלה. עכשיו, הרגע הזה, זה מה שהניע את תהליך האבטלה. זו המניפולציה הפופוליסטית, הדמגוגית של סדר-היום, שמונעת מן האזרחים הישראלים לדון בדברים החשובים, האמיתיים. תמיד תזיז את סדר-היום למקום אחר, הפעם זה "גוש שלום".

לכן אני אומר, לא יבוא שום הסדר ולא יבוא שום פתרון אם אנחנו לא נכיר בהיגיון של ההסדר המדיני הזה, בזכויות המדיניות של הפלסטינים. לא יעזור שום דבר, זה ייקח את הזמן שזה ייקח. אין פתרון אחר. אפשר להסיט את האג'נדה לאן שרוצים.

אני מסכים עם כל אלה שמתחו ביקורת על הימים האחרונים של הממשלה הקודמת. זה באמת לא היה טוב, והיה צריך למנוע מצב שבו יתפוצצו אוטובוסים, ומוטלת אשמה על הרשות הפלסטינית בעניין הזה.

אבל כל ההוכחות האלה אינן משנות את המסלול שאין בלתו בדרך להסדר, ולא למצוא כל פעם איזה שעיר לעזאזל שיסביר לנו למה אנחנו תקועים. היום הדרך שנותרה היא לקבל את ה-13%. זאת לא סכנה לביטחונה של ישראל. ההנחה ש-13% הם סכנה לביטחון ישראל היא ראייה של מפקד כיתה; זאת לא ראייה רחבה של האינטרסים שלנו, שהם כלכליים, שהם חינוכיים, שהם החברה הישראלית – כל הדברים האלה הם חלק מביטחוננו.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת בן-עמי, לסיכום.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אז הם העמידו לנו את הכול עכשיו, אם זה 11% או 13%. לכן אני אומר, שהשאלה שעומדת כאן היא היכולת לעשות פריצת דרך בטרם פורענות. אחרי פורענות זאת חוכמה קטנה מאוד.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. סגן השר, בבקשה. סגן השר ישיב בשם הממשלה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

MANIPULATING THE AGENDA
או מניפולציה של סדר-היום בעצם העלאת הנושא הזה למרכז החדשות. האם בהצעה
שלך לסדר-היום לא תרמת להגברה של העלאת הנושא לסדר-היום? עצם העובדה שהנושא הזה
עולה כאן גם בכנסת – – –

נעמי חזן (מרצ):

ראש הממשלה – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, אני אומר שיש כאן עניין של סתירה של ההיגיון. אם ראש הממשלה עושה מניפולציה, אז למה
לסייע לו כשאני באופוזיציה? זה קצת סותר – – –

קריאות:

שבח וייס (העבודה):

על-פי ההיגיון הזה האופוזיציה צריכה לשתוק.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הבנתי, הבנתי, אבל אתה פעלת בניגוד למה שאמרת, לכן לא בדיוק הבנתי את זה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

לפי ההבנה שלך את הדברים שלי לא צריך כלל דיונים בכנסת.

[סגן שר הביטחון ס' שלום:]

לא, אבל תחליט, אם אתה אומר שראש הממשלה עושה מניפולציה, למה אתה תורם למניפולציה שלו? אתה תורם לזה.

קריאות:

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז נקיים דיון בכנסת, זה יהיה אחר כך ברדיו, ב"קול ישראל", ב"גלי צה"ל", בעיתונות – אז בעצם הגברת את הדיון בנושא.

לא הבנתי, בדיוק, את העניין של הסתירה, אבל בואו נלך, באמת, לנושא עצמו. אדוני היושב-ראש, ב-13 במרס 1998 הודיעה נציבות האיחוד האירופי, כי היא אישרה שני מסמכים המופנים למועצת השרים והפרלמנט האירופי. המסמך הראשון עוסק ביישום הסכם הביניים בין האיחוד האירופי לישראל, ובין היתר בסוגיית מוצרים שמקורם באזורי יהודה ושומרון וחבל עזה, רמת-הגולן ומזרח-

. לטענת המסמך, ההסכם בין ישראל לMADE IN ISRAEL ירושלים המיוצאים לאירופה עם תווית:
לאיחוד האירופי אינו מקיף אזורים אלה, ולפיכך מוצרים המיוצאים בהם ומיוצאים לאירופה אינם
זכאים להקלות מכס. המסמך השני עוסק בצבירה של כללי מקור כאמצעי להגברת שיתוף פעולה
כלכלי-אזורי.

יצוין, כי המלצות הנציבות טעונות הנחיה או אישור של הדרג הפוליטי – מועצת שרי החוץ של האיחוד
האירופי. פה אני רוצה לומר בצורה מפורשת, שהמהלך הזה הוא מהלך קשה, הוא מהלך מסוכן,
וישראל רואה בחומרה רבה מהלך חד-צדדי זה של נציבות האיחוד האירופי.

ברור בעליל שמדובר במהלך פוליטי, חבר הכנסת שלמה בן-עמי, המופיע במסווה של נושאים
כלכליים טכניים ומנסה לקבוע את גבולות הקבע של מדינת ישראל מחד גיסא ולקדם את העצמאות
הכלכלית והמדינית של הפלסטינים מאידך גיסא.

שתי מטרות, האחת – קביעת גבולות הקבע, והשנייה – סיוע לכלכלה הפלסטינית מן הצד השני – –
–

קריאות:

– – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מעבר לכך, ברור שהאירופים אמורים להיות, לפחות מבחינתם, אלה שרוצים להשתתף בתהליך
המשא-ומתן. הם מדברים על היותם מאוזנים, הם מדברים על רצונם להשתתף בתהליך – –

קריאות:

– – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

– – ובעצם, בהחלטות שלהם הם הופכים את עצמם לאנשים שאינם יכולים להיות חלק מהתהליך.
ברגע שהם רוצים לקבוע את גבולות 1967 כגבולות הקבע של מדינת ישראל, הם אינם יכולים להיות
חלק מהתהליך.

מעבר לכך, ברור לכול, כי אם יתקבלו המלצות הנציבות, הן יגרמו לתוצאות הפוכות מאלה שהן נועדו להשיג, שכן הן יביאו לפגיעה בתהליך השלום, במעורבות האירופית בו ובשיתוף הפעולה הכלכלי בין ישראל לפלסטינים, תוך גרימת נזק בראש ובראשונה לאוכלוסייה הפלסטינית.

ועכשיו, הדבר החמור מאוד: הממשלה הקודמת, שאתה נמנה עם שורותיה, כשהיא חתמה על הסכם אוסלו, היא חתמה גם על הסכם כלכלי שקראו לו הסכם פריס, על עצם היותו בפריס. הוא נחתם בין שר האוצר דאז, אברהם בייגה שוחט, לבין אבו-עלא, שהוא מה היום? יושב-ראש המועצה הפלסטינית? איך הוא נקרא היום?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יושב-ראש מועצת הרשות הפלסטינית.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אכן, צודק ידידי הטוב ד"ר לנקרי, שהיה שגריר ישראל בפריס והיה צד להסכמים, שמדובר על חתימת ההסכם מ-28 באפריל 1994. אתה רואה? אפילו אתה אומר מה שכתוב כאן; לכן גם אתה צודק לגבי התאריך הספציפי.

של הסכמי הביניים משנת 1995. ישראל ממשיכה לראות בפרוטוקול פריס משנת 1994 נספח , את המסגרת הזמנית המוסכמת והבלעדית להסדרת יחסיה הכלכליים עם 1994, אותו נספח הפלסטינים, תוך קביעת מעטפת מכס העוטפת את ישראל ושטחי האוטונומיה.

הרי אנחנו הסכמנו עם הפלסטינים שיש מעטפת מכס אחת. הסכימה עם זה הממשלה הקודמת והסכימה עם זה הרשות הפלסטינית. עד שהולכים להסדר הקבע יש מעטפת מכס אחת. גם המע"מ זהה – שיעורו, לפי זה אנחנו גם מעבירים את הכספים לרשות הפלסטינית. כי הרי מה קורה? המוצרים מגיעים דרך נמל חיפה או דרך נמל אשדוד; כל המוצרים שעוברים לשם – אנחנו גובים את הכסף ומעבירים. הם עצמם הסכימו – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הם עצמם הסכימו שתהיה מעטפת מכס אחת, אז מה באה לעשות עכשיו נציבות האיחוד האירופי? להיות יותר צדיקה מהפלסטינים ולמנוע את המצב שבו מעטפת המכס היא מעטפת מכס אחת שעליה הסכימו גם הפלסטינים? הרי חלק מאותם הסכמי ביניים של אוסלו היו לא רק הסכמים מדיניים – היו גם הסכמים כלכליים, וההסכמים הכלכליים האלה נחתמו על-ידי אבו-עלא ברשות ובסמכות של אבו-עמאר. וכאשר הם נחתמו ברשות ובסמכות – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

על מה מדובר? אתה יודע מה?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הרי כל מה שמדובר כאן הוא על העניין של המכס.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת עזמי בשארה, מדובר על שני דברים; כללי המקור זה דבר אחד – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז אתה לא יודע. סליחה, עם כל הכבוד, יש דברים שאתה לא יודע. עדיין אתה לא יודע הכול.

לגבי העניין של אותם הסכמי מכס – ישראל חתמה עם השוק האירופי ב-1975 לגבי מוצרים חקלאיים. לישראל יש הקלות במכס למרות אי-השתייכותה הגיאוגרפית ליבשת אירופה – – –

נעמי חזן (מרצ):

בגלל מעמדה המיוחד באיחוד האירופי.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חברת הכנסת נעמי חזן, פרופסור נעמי חזן לצורך העניין הזה, פרופסור וייס, שהוא גם פרופסור במדעי המדינה – את ליחסים בין-לאומיים?

נעמי חזן (מרצ):

מדעי המדינה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מדעי המדינה.

שבח וייס (העבודה):

גם בשארה פרופסור.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גם אתה פרופסור?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

לא. אני חבר כנסת – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גם שלמה בן-עמי במדעי המדינה?

שבח וייס (העבודה):

לא. היסטוריה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

היסטוריה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

נו, מה העניינים?

נעמי חזן (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, אני רק רוצה לומר שאת באמת יודעת את העניין, שב-1975 קיבלה ישראל מעמד מיוחד בהעברת היצוא החקלאי, למרות אי-השתייכותה הגיאוגרפית ליבשת.

שבח וייס (העבודה):

אדוני סגן השר, גם חבר הכנסת צבי ויינברג הוא פרופסור.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מרגיש עוד מעט בוש ונכלם, אתה יודע.

היו"ר א' אושעיה:

רבותי הפרופסורים, חבר הכנסת בשארה, אתם מנהלים התנצחות ואחר כך דיונים ביניכם לבין עצמכם. תנו לסגן השר להשיב. תודה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת שבח ---

קריאה:

שבח וייס (העבודה):

כן, אני מקשיב.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת פרופסור וייס, אכן, אותם הסכמים מ-1975 – – –

קריאה:

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה נכון, חברי הטוב. לכן אותם הסכמים שאפשרו אותה העדפה, הייתי אומר, לסחורה ישראלית –
דרך אגב, היא ניתנה לאחר מכן גם לחלק מארצות צפון-אפריקה – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

האם האיחוד האירופי הסכים שההעדפה הזאת תחול – – – כן או לא? על זה הוויכוח.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

השאלה לא רלוונטית ואני אסביר לך למה, כי הפלסטינים הסכימו לזה.

קריאות:

— — —

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

לא נכון; על מה אתה מדבר?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה זה שייר? האיחוד האירופי אמר: תוצרת ישראל. הוא אומר, שתוצרת ההתנחלויות – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הפלסטינים מסכימים – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה לעשות – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בשביל לייבש את ההתנחלויות את מוכנה לעשות כל דבר, על מנת שלא תהיה להם פרנסה, שלא יהיו להם מקומות עבודה – –

קריאות:

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

— רק שלא יישארו שם. —

קריאות:

— — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הרי בשבילך כל דבר – רק שהם לא יישארו שם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

קריאות:

סגן שר הביטחון ס' שלום:

את רוצה לייבש את המפעלים, לייבש את העובדים, לייבש את הפועלים, לייבש את ההתנחלויות, רק כדי שהם לא יישארו שם. בשבילך הכול קדוש.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

המטרה אצלך מקדשת את כל האמצעים, אבל הפלסטינים, מה לעשות, חתמו על הסכם פריס, ועצם ההחלטה, עכשיו, של נציבות האיחוד האירופי היא הפרה בוטה של הסכם פריס. וזאת העובדה האחת ואין בלתי.

עכשיו, לגבי נושא האבטלה, תן לי רגע, שלמה – – –

שלמה בן-עמי (העבודה):

אירופה היא לא חלק מהסכם פריס.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

זה נכון, אבל אירופה צריכה לתת תמיכה להסכם שנחתם בינינו לבין הפלסטינים.

שלמה בן-עמי (העבודה):

מאה אחוז.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הרי היא תובעת מאתנו ליישם את ההסכם. איך היא בעצמה מפירה את ההסכם? הרי יש עניין של תרתי דסתר.

שלמה בן-עמי (העבודה):

— — — מדינית. הסכמתי אתך שמבחינה משפטית — — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

— — — אם נציבות האיחוד האירופי — — —

היו"ר א' אושעיה:

סליחה, אדוני סגן השר. חבר הכנסת בן-עמי. אדוני סגן השר, יש לי בקשה אליך.

שבח וייס (העבודה):

— — — אפשר לחתום את זה — — —

היו"ר א' אושעיה:

יש לך הכשרון להתנצח עם עשרה בבת-אחת, וזה יפה מאוד. זה פשוט בלתי אפשרי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אתה צודק.

היו"ר א' אושעיה:

אני מבקש ממך להמשיך בסדר הכרונולוגי. למי שיש שאלות – בסוף נאפשר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יפה, אני מסכים לזה. בסוף נעשה שאלות.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אם נציבות האיחוד האירופי תובעת במלוא עוזה, והיום יש כותרות ענק שהם תובעים מישראל ליישם את ההסכם כפי שהם רואים אותו – איך הם עצמם רוצים לתת יד להפרת ההסכם? הרי יש פה חוסר היגיון.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אני מסכים אתך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יפה. מאחר שזה כך, אני רוצה לגעת בעניין האבטלה שעליה דיברת. אני לא נכנס אתך כרגע למה שאמרת לגבי מדיניות כזו או אחרת. כאשר דובר על אבטלה, לא היה מצב שבו ראש הממשלה אמר שהאבטלה היום בארץ נובעת מנציבות האיחוד. הוא הסביר ואמר, שמצב כזה שבו יחרימו את הסחורות שמגיעות מהגולן, שיש שם קיבוצים של התק"ם ומייצאים –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אז מה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

– – כשיש מצב של סחורות שמגיעות מיו"ש, מעזה או מכל מקום אחר, חוסר האפשרות שלהם – בצורה רצינית, יגרום בעיות קשות בעצם האפשרות של TO COMPETE ולהתחרות – מה שנקרא: הישרדות המפעלים. ברגע שהמפעלים האלה לא ישרדו, יהיה מצב של אבטלה במקומות האלה, ומדובר גם בישראלים נוספים שעובדים שם. לכך הוא התכוון.

אנחנו מאפשרים – ולדעתי, בצדק – לאותם עשרות אלפי תושבים פלסטינים להגיע מדי יום לעבודה גם מיהודה ומשומרון וגם מחבל עזה. המספרים מתקרבים ל-50,000 איש שבאים מדי יום, ואני מדבר רק על החוקיים ולא על אלה שהם בלתי חוקיים. לכן, כאשר דורשים מאתנו, ואני חושב שצריך לעשות את זה בנפש חפצה, לספק אותם מקומות עבודה לפלסטינים באותם אזורים, לא יכול להיות שעל-ידי עצם הפעולה יביאו לאבטלה בקרב יהודים שגרים לידם – לכך הוא התכוון, וזה לא מצב שהוא זורק כרגע את מה שקורה בתחום האבטלה בארץ לשם.

אדוני היושב-ראש, לאור האמור לעיל – ובכך אני רוצה לסיים – הנחינו את שגרירנו בבירות האירופי לפנות לדרג המדיני הבכיר בדרישה לדחות על הסף את המלצות הנציבות ולקיים דיאלוג ענייני, נטול תנאים מוקדמים ואיומים על הפעלת לחצים. במקביל, מנכ"ל משרד החוץ זימן את שגריר האירופי בארץ ב-18 בחודש, וזה כבר היה, והעביר באמצעותו מסר דומה לשולחיו בבריסל. אני רוצה להוסיף עוד שורה: שר האוצר עצמו זימן את כל השגרירים בארץ של האירופי כדי להעמידם על חומרת העניין.

נעמי חזן (מרצ):

מתי יהיה לנו שגריר בבריסל?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בשבוע הבא.

היו"ר ד' תיכון:

יש לנו סגן שגריר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

את יודעת שאני משיב בשם שר החוץ, שהוא ראש הממשלה, אבל הבעייתיות הזו – שחרירי אותי ממנה.

בנימין אלון (מולדת):

יוסי ביילין.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

נעמי חזן (מרצ):

לוועדת הכלכלה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא, לוועדת חוקה. או ועדת חוץ וביטחון או ועדת חוקה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, רק רגע. אני עליתי במיוחד כדי להעיר כמה הערות ממה שנקרא ידע אישי. זה לא סתם שה-מדין, ספרדי שמטפל בישראל וכנראה לא מאוהדי ישראל, הניח את הנייר שלו COMMISSIONAIRE ביום חמישי בבוקר. ביום חמישי בבוקר אני הגעתי לשטרסבורג ונאמתי בפני מליאת שלוש ועדות, שזה כ-200 חברי פרלמנט אירופי, מתוך 620 חברי הפרלמנט. הנייר הזה הוכן במיוחד, כדי שביום שיגיע יושב-ראש הפרלמנט ויפגש עם יושב-ראש הפרלמנט האירופי ועם מאות חברי פרלמנט, הנייר הזה יהפוך לעניין שעל סדר-היום.

ראשית, כדי להעמיד דברים על דיוקם, זה נייר עבודה בלבד. הנייר מסתמך על טענה, שכאילו בהסכם ב-1975 נאמר שיש מגבלות באשר לשטחים שמעבר ל"קו הירוק". אני מוכרח לומר, שהיית ב-1975 עובד משרד התעשייה והמסחר, ואני לא זוכר שהיה דבר כזה כשהכנו את ההסכם הזה.

זה נייר שצריך לעבור דרך ועדת השרים, דרך הנציבות, ואני לא בטוח שהוא יעבור. אני גם מניח, שלאחר שהתייחסנו – חבר הכנסת אדרי, סגן היושב-ראש, ואני – לנייר הזה בצורה די ברורה, כשאמרנו: אתם רוצים לפגוע בפלסטינים? מה שיקרה בעצם לנוכח מה שאתם רוצים הוא, שמספר המובטלים מקרב הפלסטינים יעלה. שיהיה ברור, שהקורבנות של העסק הזה הם בסך הכול – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

היושב-ראש – – –

נעמי חזן (מרצ):

יש פה מוזיקה מאוד מוזרה במליאת הכנסת.

היו"ר ד' תיכון:

מה זה? מה יש שם בכלל? אלה ההכנות לתימנים?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – – מעורבת?

נעמי חזן (מרצ):

נשים וגברים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

נשים וגברים במליאת הכנסת סוף-סוף.

היו"ר ד' תיכון:

אני לא יודע. יש כאן משהו כל יום. זה הפך להיות התיאטרון הכי גדול במדינה, עם הכי הרבה הופעות. כל הזמן אנשים רצים כאן. יש כאן היום משהו ליובל לעלייה מתימן.

רפאל פנחסי (ש"ס):

זה בשעה 18:00, לא עכשיו.

היו"ר ד' תיכון:

אבל עושים הכנה עכשיו ומתאמנים. כל היום יש לנו כאן אימונים וחזרות.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, נשמעו פה טענות שנייר העבודה שעליו דיברת הוא בהשפעת תנועת שלום בישראל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

"גוש שלום".

אפי אושעיה (העבודה):

"גוש שלום".

היו"ר ד' תיכון:

זה מה שנאמר, אבל אני לא בטוח. זה מה שנאמר לנו, ואני לא בטוח שזה נכון. אבל, זה כנראה בהשפעה של גורמים פלסטיניים. אני לא יודע אם הם מייצגים את הרשות, מאחר נראה שכל מה שנאמר גם עומד בניגוד להסכם פריס, שבו בקיא חבר הכנסת בייגה שוחט, כי הוא האדריכל של ההסכם.

אם יש נושא שזוכה להצלחה, זה היחסים הכלכליים בין ישראל לרשות הפלסטינית. מי שעוקב אחרי המחזור הענקי, בעצם ישראל מייצאת סחורות בסכום של כמיליארד וחצי דולר מדי שנה. בעצם, כל ההכנסות של הרשות מקורן בישראל, ואני רק נותן דוגמה: הדלק ברשות נמכר במחירים של ישראל, והם הרי יכולים לקנות דלק ממצרים ב-10% מן המחיר. אז למה הם מעוניינים למכור את זה במחיר הרווח בישראל? הכול זה מכס ובלו, ואלה הן ההכנסות של הרשות הפלסטינית. חבר הכנסת סילבן שלום, בהיותו חבר באופוזיציה, תמיד טען שמעבירים להם יותר מדי כסף ובעצם הם חיים מן הכספים של ישראל.

הגרוע בנייר הזה הוא, שהוא עוסק בירושלים. אני מציע לראות שם איך תוחמים את כל השכונות החדשות ומוציאים אותן מירושלים. בעצם – ואני לא יודע – לפי ההחלטה הזאת, כל מה שמייצרים בהר-חוצבים יוכרז – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, לא מכירים בסיפוח. מעולם לא הכירו בסיפוחה של ירושלים. זה לא חדש.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. מעולם גם לא הכירו – – – לא, זה שטח ישראלי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מעולם לא היה סיפוח. אין טעם לספח.

היו"ר ד' תיכון:

רגע, לא לזה אני נכנס. זו השאלה – חבר הכנסת עזמי בשארה, אמרתי לך: הפלסטינים לא מרוויחים מהעסק הזה. הם מפסידים, ואני אומר לך את זה בבירור.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אבל אני לא רוצה להיכנס לעניין הזה. אני רוצה לגמור. משלחת של הכנסת יוצאת בקרוב מאוד לדיאלוג עם הפרלמנט. חברת הכנסת נעמי חזן היא חברה במשלחת הזאת. אנחנו מחזקים את המשלחת. היא יוצאת בעוד פחות מחודש לשטרסבורג, וזה יהיה הנושא שעל סדר-היום, ואנחנו מכינים ניירות מכל הסוגים ומכל המינים. ממה שאני הרגשתי – – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אין דעה אחידה בפרלמנט שלנו – – –

היו"ר ד' תיכון:

מה?

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אין דעה אחידה בכנסת לגבי – – –

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. אנחנו לא שולחים את הקואליציה. אנחנו לא שולחים רק את הקואליציה. אנחנו לעולם לא מתביישים, כשיש כאן אופוזיציה. חבר הכנסת דהאמשה – נכון? אנחנו לא מסתירים את חילוקי הדעות לפחות לא בחוץ-לארץ.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

איך אמרתי? אני לא מסכים לשום מלה שאומר חבר הכנסת דהאמשה, אבל איהרג על זכותו לומר את אשר הוא חושב בכל מקום, לרבות בטורקיה – נכון?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אכן, זה היה.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, מה שאנו מבקשים הוא, שלקראת יציאת המשלחת תהיה הכנה טובה, כי נדמה לנו שיש סיכוי טוב כאשר מדובר בחברי הפרלמנט האירופי. עד כאן.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת טלב אלסאנע מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת חנן פורת; הוא לא נמצא. חבר הכנסת בנימין אלון מבקש להסיר את הצעתה של חברת הכנסת נעמי חזן; בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מבחינה מעשית אני נוטה להסכים עם מה שאמר היושב-ראש תיכון, שהפלסטינים עצמם ישתיקו זאת, כי בסופו של דבר כל הכספים האלה מגיעים לקופה הפרטית של ערפאת בסניף בנק לאומי בשדרות-רוטשילד בתל-אביב, וזה מה שסוכם שם בפריס, והוא לא יכול להרשות לעצמו לסכן את החשבון הזה.

אבל, אני רוצה למחות בפני חברת הכנסת חזן וחבר הכנסת בן-עמי, שאמר כי "גוש שלום" הוא דבר שולי ו"גוש שלום" הוא הסטת הנושא. נמצא כאן הזוג הפוטוגני, חבר הכנסת לשעבר אבנרי ורעייתו, שטרחו במיוחד להגיע לדיון הזה, כדי להראות לכולם שהיזמה הזו היא יוזמתם של אלה שאיבדו כל השפעה בישראל, וההשפעה היחידה שנשארה להם היא במאמרים ב"דר שפיגל" וההשפעה על האיחוד האירופי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה זה שייך?

בנימין אלון (מולדת):

ואחרי שנכשלו בשכנוע דעת הקהל הישראלית, הם מנסים לסכסך ולהרוס בחוץ-לארץ.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת אלון, ביקשת דקה להצעה, ובמקום זה אתה מעליב אנשים.

בנימין אלון (מולדת):

אני מסיים, אדוני היושב-ראש, אני פשוט תובע את עלבוננו של הזוג אבנרי, שטרח ובא לדיון, ופה התברר להם שזו יוזמה אירופית והם בכלל שוליים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ממש תרמת להאדרת שמם.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת צבי ויינברג מבקש להסיר את חבר הכנסת עזמי בשארה; בבקשה.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, עצם הרעיון של החרמת תוצרת יהודית, של קריאה להחרמת תוצרת יהודית על-ידי יהודים, מזכיר זמנים אפלים. בפעם האחרונה שאני זוכר דבר כזה, זה היה בגרמניה הנאצית.

נעמי חזן (מרצ):

— — —

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

NICHT – עסק יהודי. לא לקנות: JUDISCHER GESCHAFT בגרמניה הנאצית היה כתוב על חנויות: – לא לקנות מיהודים. חבר הכנסת לשעבר אורי אבנרי, שיזם את הרעיון הזה KAUFEN VON JUDEN במודעות שלו בעיתון "הארץ" כבר לפני חודשים – אני זוכר אותו מלפני 20 שנה, כאשר הייתי בשנת שבתון בירושלים, בגבעת-רם, באולם "וייז", ראיתי במו-עיני איך חבר כנסת ישראלי – –

בעמי חזן (מרצ):

יש לי הערה לסדר.

היו"ר א' אושעיה:

סליחה, חבר הכנסת ויינברג, אתה ביקשת להסיר מסדר-היום את הצעתו של חבר הכנסת עזמי בשארה.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

אורי אבנרי הסית סטודנטים ערבים נגד יהודים. לבן-אדם הזה אין שמץ של אהבת ישראל.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

נעמי חזן (מרצ):

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

זו סתימת פיות.

שבח וייס (העבודה):

זו לא סתימת פיות. לא נהוג להתווכח עם אנשים היושבים ביציע.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

כל העניין יזום על-ידי אנשים שבמקרה יושבים כאן.

נעמי חזן (מרצ):

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

--- אבירי חופש הדיבור.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת בויס, אנחנו יכולים להמשיך בסדר-היום? חברי הכנסת, יש לי בקשה אליכם. חבר הכנסת בשארה, ד'. חבר הכנסת בויס, אתה מוכן לשבת, אודה לך מאוד אם תשב. אני מבקש מחברי הכנסת, תשתדלו מאוד להתאפק ולא להעיר ליושבים ביציע, אם אלה ואם אחרים. לא נאפשר לסטות מהנושא שאנו מדברים עליו במסגרת של דקה, הסרה מסדר-היום.

חבר הכנסת דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת שלמה בן-עמי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, נראה שנמשיך היום לזכור ולהזכיר את ההיסטוריה. מי שמדמיין לעצמו שאפשר להשכיח את העובדה שכל השטחים הם שטח כבוש וכל ההתנחלויות קיימות בשטח כבוש, והמשפט הבין-לאומי כולו, כל מדינות העולם וכל השפויים לא מכירים בחוקיות הכיבוש הזה וההתנחלויות שם – לא מבין דבר מובן מאליו. הרי לא יקבלו את הסחורה הזאת.

רחבעם זאבי (מולדת):

ממי כבשו?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מהפלסטינים.

רחבעם זאבי (מולדת):

באמת?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

באמת, זו פלסטיין הכבושה. תודה או לא תודה, זו פלסטיין הכבושה – זאת עובדה.

בנימין אלון (מולדת):

-- --

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

-- --

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לכן אני אומר, שלא צריך לדבר הרבה על הדבר הבלתי-הוגן הזה ולהגן עליו.

היו"ר א' אושעיה:

אני מבקש לסכם.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אתה פונה אלי ולא למפריעים?

היו"ר א' אושעיה:

אני פונה אליך לסכם, זה הכול.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בסדר, אני מסכם. אני אומר לכם במשפט אחד: את העובדות איש לא יצליח להשכיח. שטח כבוש, יצוא בלתי חוקי, ובאירופה לא רוצים לקבל את הסחורה.

רחבעם זאבי (מולדת):

הכיבוש של חוסיין היה חוקי?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ומלה אחת נוספת על מה שעלה כאן: אורי אבנרי, חבר הכנסת אלון, כתב מאמר – – –

היו"ר א' אושעיה:

אני לא מסכים, אנחנו עוברים להצבעה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הוא ואנשי "גוש שלום" דגלו בשלום ובשפיות כאשר היית ילד קטן, ולא צריך להעליב אותו.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת דהאמשה, תודה רבה לך. אחרי שאני מעיר ומבקש שלא להתייחס לנושאים האלה, אתה מרשה לעצמך לדבר ומאלץ אותי לנתק לך את המיקרופון. זה יאה לך? זה נאה לך שאני עושה את זה?

חברי הכנסת, סגן השר הציע להעביר לוועדה שתקבע ועדת הכנסת.

נעמי חזן (מרצ):

אלה ענייני שכר, צריך להעביר לוועדת הכלכלה.

היו"ר א' אושעיה:

יכול להיות. יש הצעה אחרת, להעביר לוועדת החוץ והביטחון. נצביע על העברה לוועדה. ועדת הכנסת תקבע לאיזו ועדה.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 15

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר א' אושעיה:

הצעת ההחלטה של האיחוד האירופי להחרים תוצרת מההתנחלויות, הצעות דחופות לסדר-היום, יעברו לוועדה שתקבע ועדת הכנסת. 15 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים.

הצעות לסדר-היום פיצוץ בבית-הכנסת חב"ד ליד מוסקבה והתגברות האלימות כלפי יהודים בעולם

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעות לסדר-היום מס' 4418, 4431, 4441, 4472 ו-4474, בנושא: פיצוץ בבית-הכנסת חב"ד ליד מוסקבה והתגברות האלימות כלפי יהודים בעולם. חבר הכנסת צבי ויינברג – ראשון הדוברים, בבקשה, שלוש דקות, במסגרת הצעה דחופה לסדר-היום. אחריו – חבר הכנסת פרופסור שאקי, ואחריו – חבר הכנסת פנחסי.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני שבוע, ביום רביעי שעבר, בבית-הכנסת של חב"ד במוסקבה, במאריינה רושה, קרה דבר חמור מאד: היה שם פיצוץ בבניין בית-הכנסת. רק שבע דקות לפני כן יצאו משם 70 ילדים שבאו לחגוג את ל"ג בעומר. הקורבנות הרבים היו מעוררים, בלי ספק, הרבה יותר הד בעולם מכפי שקרה.

מה שקרה במוסקבה בא על רקע של חופש ביטוי. זו הפעם הראשונה לאחר התפרקות ברית-המועצות שיש חופש ביטוי, וחופש הביטוי הזה מתבטא, בין השאר, באנטישמיות גלויה –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אבל זה מה שרציתם.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

– במרכז העיר מוסקבה ובמרכז לנינגרד. לפני כמה חודשים הייתי ברוסיה במשך שלושה שבועות והסתובבתי בהרבה מקומות. אני יכול להגיד בלי שום היסוס, שלפי מה שראיתי אין היום שום מקום בעולם – אני מדבר על דמוקרטיה, כמובן, ואני חושב שרוסיה היא באמת דמוקרטית היום, לפחות התחלה של דמוקרטיה – שהסכנה ליהודים גדולה יותר. מדובר בעשרות ארגונים, במאות עיתונים שמפיצים יום-יום לא רק את "הפרוטוקולים של זקני ציון", אלא את החומר האנטישמי הכי רעיל. מובן שלרוסיה החדשה עדיין אין שום ארגון להגנת זכויות האדם, שום ליגה נגד השמצה, והכול הפקר.

אני מוכרח להגיד, שהמצב בנוגע לאנטישמיות הועלה לאחרונה, בפעם הראשונה, בדומא במוסקבה, דווקא מפני שאני כתבתי מכתב למושל של לנינגרד, ואת התשובה שקיבלתי שלחתי לחבר דומא ששמו שיניס. רק לאחרונה הוא הגיש שאילתא בדומא, בפרלמנט הרוסי, בנוגע לאנטישמיות. אבל חוץ מזה שום דבר לא נעשה.

אני קורא לשלטונות רוסיה להיות מודעים לכך שהמצב חמור מאוד. למשל, משטרת מוסקבה סירבה להציב שמירה בבית-הכנסת, שדרך אגב כבר נשרף לפני שנה וחצי, אך למרות זאת הם סירבו להציב שם שמירה וביקשו מראשי הקהילה שישלמו בעד שומרים פרטיים. אני קורא לשלטונות רוסיה, וגם של מוסקבה, לקחת את המצב החדש הזה ברצינות, והלוואי שלא נצטרך לדבר בנושא הזה עוד הפעם בכנסת. תודה רבה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. חבר הכנסת אבנר חי שאקי, בבקשה.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הנושא הוא אנטישמיות ברוסיה. אף-על-פי שידענו שבמשך דורות הארץ הזו היתה רוויה בשנאת יהודים, מדהים הדבר שזה קורה שוב במשטרו של ילצין, שהוגדר דמוקרטי. אומנם, לצערנו, אנו עדים לתופעות ולגילויים אנטישמיים במערב-אירופה, בארצות-הברית עצמה ובאזור המסוכן הזה, במדינות ערב, שהפכו להיות המוקד לאנטישמיות גרועה, המוקד לשנאת יהודים ארסית, נוראה.

אני קורא למר נתניהו, ראש הממשלה, ולממשלת ישראל לעשות מאמץ עילאי כדי לגייס דעת קהל אוהדת נגד גילויי האנטישמיות. שרפת בית-הכנסת במוסקבה היתה רק חוליה בשרשרת של מעשים נפשעים נגד יהודים במוסקבה, באירקווק, בלנינגרד, במקומות שונים בלטיביה ובלטא. ריבוננו של עולם, מה עוד צריך להיעשות כדי שהעולם היהודי כולו והעולם המערבי, התרבותי, הדמוקרטי כולו, וכמובן בישראל – כדי שדעת הקהל כולה תתגייס למלחמה בארס האנטישמי הזה?

מעל במה זו אני קורא לחברי הכנסת לשים לב לכך שבפרסומים באזור של הרשות הפלסטינית, ברדיו, בטלוויזיה, בעיתונות – רעל מפעפע של שנאת יהודים באשר הם יהודים. מי שרוצה שלום חייב בראש ובראשונה לעקור מתוכו שנאת יהודים ואנטישמיות וניאו-נאציזם, ושלושתם חד הם.

אנחנו קוראים למר ילצין, שאומנם גינה, וגינה בלשון מתאימה וחזקה – הוא קרא לזה ברבריות, ונדליזם, וכן גם צ'רנומירדין, ראש ממשלת ברית-המועצות, ראש ממשלת רוסיה היום, שגם הוא גינה, אבל גינויים בעלמא, וגינויים בעלמא לא סגי, לא מספיק. צריך גם לתפוס את האשמים.

ואם, כמו ששמענו מפרופסור צבי ויינברג, חבר הכנסת הנכבד שקדם לי, שמכיר את הנושא יותר מכל אחד מאתנו, שחקר אותו מקרוב והיה עכשיו ברוסיה – אם אומנם, ואני מניח שאלה עובדות, במשטר הזה האנטישמיות מתלקחת ומתחזקת, אינני שומע את המחאה המתאימה של מר נתניהו ושל משרד החוץ שלנו, אינני קורא את התגובה ההולמת, ואני קורא לראש הממשלה כשר החוץ להנחות את כל שגרירי ישראל בכל אתר ואתר לעמוד ולהתגונן ולתקוף מתקפת נגד את האנטישמים למיניהם ואת הניאו-נאציזם למיניהם.

אילו היתה, כאשר היטלר יימח שמו התחיל בנאציזם הנורא שלו, תגובה עולמית אירופית-אמריקנית הולמת, אילו העם היהודי היה עומד על המשמר כראוי, אילו ידענו להתגונן אז, מי יודע אם לא היינו מצילים 50 מיליון בני-אדם, ובתוכם שישה מיליוני יהודים. לבל תישנה שואה, חלילה, לבל תהיה שנאת ישראל נורמה מקובלת – הבית הזה חייב להשמיע מחאה מקצה אל קצה. צר לי לראות את כל חברינו הערבים כאן בכנסת נעלמים מהדיון הזה, אולי מפני שהם חשים שבתוך הרשות הפלסטינית מצוי הרבה מן השנאה הזאת. בואו נעקור שנאה, בואו נמיר שנאה באהבה, בואו נשוחח, בואו נדבר בפנים ובחוץ, כי אנטישמיות היא הפרוזדור, חלילה, למלחמות ולשנאה שיכולה להסתיים באקטים רצחניים, באלימות. תודה רבה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. חבר הכנסת שמואל הלפרט, בבקשה, שלוש דקות, במסגרת הצעה דחופה לסדר-היום.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום ראשון השבוע נפטר בארצות-הברית הרב משה שרר, נשיא אגודת ישראל בארצות-הברית ויושב-ראש הוועד הפועל העולמי של אגודת ישראל. הרב שרר היה איש אשכולות ורב-פעלים, ענק רוח, שריד לדור דעה ומנהיגה של היהדות החרדית בארצות-הברית למעלה מיובל שנים. תקצר היריעה מלתאר את הפעולות והמערכות הרבות שהוא עמד בראשן למען היהדות בארצות-הברית ככלל, ולמען רבים-רבים כפרט.

פטירתו היא אבדה קשה ליהדות בארצות-הברית ובעולם כולו. קהל הרבבות העצום שבא להשתתף בהלווייתו הביע את תחושת ההערכה והאובדן על פטירתו של המנהיג האגודאי הדגול, שבמשך למעלה מיובל שנים העמיד את עצמו לרשות הציבור. יהי זכרו ברוך.

חברי הכנסת, הפיצוץ והשרפה בבית-הכנסת במוסקבה צריכים להדליק אצלנו יותר מאשר אור אדום בודד. והעובדה שעד כה טרם נעצרו מבצעי המעשה היא חמורה לא פחות.

ידוע כי יהדות רוסיה סבלה מאנטישמיות נוראה, רדיפות, מעצרים, דיכוי וכדומה במשך מאות שנים. החל מתקופת הצאר ועד תקופת השלטון הקומוניסטי, נגזרו גזירות איומות על היהודים, והם נרדפו עד חורמה רק בגלל היותם יהודים.

מאות אלפי יהודים נאלצו להמיר את דתם עקב הגזירות הנוראות, ורבים אחרים התבוללו מחמת לחצים ומציקים. אלפים-אלפים נהרגו ועלו על המוקד לאחר שלא היו מוכנים להמיר את דתם ושילמו על כך בחייהם.

במאה האחרונה היתה יהדות רוסיה מנותקת לגמרי מהעם היהודי, ובמשך יותר מ-70 שנה היא כאילו נעלמה מאחורי מסך הברזל. השלטון הקומוניסטי אסר לימודי תורה וקיום בתי-ספר יהודיים, ומי שעבר על כך נענש בתקופות מאסר ארוכות ובעונשים אחרים. אלא שכל הגזירות וכל הצרות לא הועילו. הניתוק והבידוד לא כיבו את הניצוץ היהודי, אשר המשיך לבעור ולחמם לבבות של מאות אלפים ברוסיה הקרה. יהודים התפללו ולמדו תורה בסתר, ובתי-ספר יהודיים התנהלו בחשאי במרתפים עמוקים.

חברי הכנסת, הפיצוץ והשרפה בבית-הכנסת במוסקבה, כמו פיגועים נוספים שהיו לאחרונה נגד מוסדות ובתי-עלמין יהודיים ברוסיה ובארצות נוספות בברית-המועצות לשעבר, מבשרים רעות, וקיים חשש רציני להתעוררות גל חדש של אנטישמיות במדינות הגוש המזרחי.

אדוני היושב-ראש, בכל התקופות התחילו האנטישמים את פגיעותיהם ביהודים דווקא בבתי-כנסת ובמוסדות דת. תמיד ניסו לפגוע בהם, כי ידעו שזה היסוד והבסיס לקיומו של העם היהודי.

ממשלת ישראל לא יכולה לעמוד שאננה מול המצב ההולך ומחמיר, והיא חייבת להזהיר את ממשלת רוסיה ולדרוש ממנה לדכא בעוד מועד פעולות אנטישמיות, לנהוג ביד קשה נגד מבצעי פעולות אלימות ופוגרומים נגד יהודים, ולא להסכים הסכמה שבשתיקה לפעולות אלו, העוללות לסכן את מיליון וחצי יהודי רוסיה. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כבר בתנ"ך, במגילת אסתר, אנחנו מוצאים תיעוד של אנטישמיות. המן מנסה לשכנע את המלך אחשוורוש שצריך להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן.

והסיבה? – ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך, ודתיים שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים – אסתר, פרק ג', פסוק ח'.

פיצוץ המטען בבית-הכנסת ליד מוסקבה, שהתרחש בשבוע שעבר, מלמד שהרבה לא השתנה מאז ימי אחשוורוש. האנטישמיות בלבושה המודרני אינה שונה בהרבה מהאנטישמיות של המן. בבסיס נמצאים אותם גורמים פסיכולוגיים-סוציאליים – שנאת מיעוטים, שנאת השונה, שנאת החלש, שנאת הזר.

אבל ליהודים – כך נדמה לנו, או שדי בטוח, הייתי אומרת – יש בכל זאת פינה ייחודית משלהם בדברי ימי העמים. לאורך כל ההיסטוריה היו היהודים שעיר לעזאזל לפריקת הזעם והאלימות בתקופות של משבר. אנחנו מוצאים תקופות של משבר במדינות שונות ברחבי תבל, ומי השעיר לעזאזל? – היהודים. המגפה השחורה, מרד האיכרים בגרמניה, בצרפת – עלייה חדה של האנטישמיות המודרנית בזמן ההתמוטטות הכלכלית, פשיטת הרגל של הבנק הקטולי ושל החברה לבניין תעלת פנמה – בשנות ה-80 וה-90 של המאה הקודמת. בהיסטוריה של ברית-המועצות של היום רשומים פרקים שחורים, כמו הפרעות ביהודים בזמן מרד הקוזאקים באוקראינה ופרעות קייסיניב, שהתקיימו על רקע שקיעת הקיסרות הצארית. גם היום הרקע לפיצוץ בבית-הכנסת ליד מוסקבה הוא המצב הפוליטי הבלתי-יציב בברית-המועצות.

הפיצוץ בבית-הכנסת הוא חלק מהביטוי האנטישמי המודרני, המתבטא בימינו בעיקר בהתארגנות פוליטית של מפלגות ימין רדיקליות, ניאו-פאשיסטיות וניאו-נאציות, כשלשנאת היהודים, במובן הקלאסי של האנטישמיות, מצטרף גורם נוסף – אנטי-ציונות ואנטי-ישראליות.

היו"ר א' אושעיה:

האיתות אומר שאת צריכה לסכם עוד מעט.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

עוד שתי דקות.

היו"ר א' אושעיה:

לא, יש לך בסך הכול שלוש דקות. את לא יכולה לדבר עוד שתי דקות. את יכולה להוסיף משפט לסיכום. בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

בשמונה השנים האחרונות התחזק כוחן של מפלגות אלו בעשרות אחוזים, והיה לכך ביטוי בבחירות לפרלמנט האירופי ובבחירות הפנימיות במדינות כמו אוסטריה וצרפת.

הכחשת השואה גם היא חלק מאותו מסע, פן נוסף של האנטישמיות המודרנית.

את תופעות האנטישמיות ליוו תמיד שתי הנחות יסוד מסוכנות: האחת, שאפשר להאשים את היהודים בכל אסון ופגע, והאחרת, שהיהודים הם הפקר.

לנו, למדינת ישראל, יש תפקיד חשוב ביותר במערך נגד האנטישמיות. חשיבות התפקיד היא לא רק בנתינת הגיבוי ליהודים, בהעברת המסר שיש ליהודים גב ומדינת ישראל תדאג להם; למלחמה באנטישמיות יש משמעות בין-לאומית. זהו חלק מהדאגה הקולקטיבית של כל המדינות הדמוקרטיות, אשר חוזות בעלייתן המהירה של מפלגות הימין הקיצוניות.

על ישראל מוטלת אחריות ההסברה. יש להחדיר למודעות הבין-לאומית את החיבור שבין הימין הקיצוני לאנטישמיות.

על המסר היוצא מירושלים להיות חד-משמעי. אסור שגם אצלנו האינטרסים השונים, המכתיבים את היחסים עם המדינות, יכתיבו את גודל המחאה של מדינת ישראל. זו תהיה טעות, טעות מרה.

להססנות ולמורך העמידה מול גלי השנאה יש מחיר כבד מבחינת המסר כלפי פנים וכלפי חוץ, כלפי היהודים בארצות השונות, כלפי עצמנו וכלפי העולם. אנחנו יכולים לפספס מהלך שישראל צריכה להוביל בו. אולם, מדובר לא רק במסרים. מדובר גם בסכנה מוחשית שיש להתייחס אליה. העדר תגובה מתאימה מצד ישראל עשוי לעזור לטשטש את גבולות הסכנה המאיימת ואת עוצמתה.

ומעל לכול, אנחנו קוראים לכל היהודים ברחבי תבל, בין שיש אנטישמיות ובין שאיננה קיימת, לעלות למדינת ישראל. זו הקריאה החד-משמעית, גם בשנת ה-50 וגם לקראת שנת 2000. תודה רבה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. חבר הכנסת רפאל פנחסי, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

— — —

רפאל פנחסי (ש"ס):

ביקשתי שיעבירו אותי לסוף.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לברך בראשית דברי את סגן ראש עיריית בני-ברק, הרב עמרם איבגי.

סוף כל סוף נגאלה עיריית בני-ברק מהוועדה הקרואה שלה, וכבר יש ראש עיר נבחר וסגן ראש עיר, ואני מאחל להם שיוכלו לנהל את העיר בצורה טובה, גם לטובת התושבים.

היו"ר א' אושעיה:

בעזרת השם.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אנחנו מצטרפים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הוא מש"ס?

היו"ר א' אושעיה:

אם כן, בהצלחה לבני-ברק ולסגן ראש העירייה הנבחר. בבקשה, אדוני.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אני ביקשתי להעלות את הנושא של פיצוץ בית-הכנסת היהודי שבפרבר מאריינה רושה, שליד מוסקבה. בית-הכנסת נפגע מפיצוץ מטען חבלה. בית-הכנסת, למרות היותו מחוץ לעיר הבירה, משמש לא רק מקום תפילה, אלא גם מרכז יהודי ומקום מפגש של עשרות יהודים.

לדעת המשטרה המקומית, מבצעי הפיגוע בחרו את מועד יום העצמאות, ואולי על רקע יום הנכבה הפלסטיני. כך או כך, האירוע גרם לפחד בקרב יהודי רוסיה.

יצוין, כי אין זה מקרה ראשון של פעילות אנטישמית ברוסיה, ואף בית-כנסת זה עצמו כבר היה קורבן למתקפה. לפני כשנה וחצי הוצת בית-הכנסת, ועד היום לא נמצאו האשמים. הפיגוע שלשום מהווה המשך בסדרת פגיעות ביהודים ובזרים שהתרחשה לאחרונה במוסקבה. לפני כמה ימים הוכה ברכבת התחתית של מוסקבה רב מירוסלב שביקר בעיר. באירקוצק הרסו אלמונים מצבות בבית-קברות יהודי. לפני כחודש התפוצץ מטען חבלה בבית-כנסת גדול בריגה, ולפני כשבועיים הוכו במוסקבה בחורי ישיבות, וגם לפני כשנתיים, בעיר טשקנט, תקפו את היהודים שם ונרצח יהודי.

במצב שקיים כיום במוסקבה, אם מדינת ישראל לא תזעיק בעוד מועד ותעמוד על חומרת העניין, אני חושב שעלולה לחול הידרדרות. כנראה, המצב הולך ומחמיר תחת השלטון המוסלמי והקנאים שם, וכפי שציינתי, בעיר טשקנט – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

רפאל פנחסי (ש"ס):

בטשקנט, באזורים האלה, יש הרבה מוסלמים. אני עצמי ביקרתי שם. היתה שם קהילה של קרוב ל-5,000 יהודים. כשהיינו שם, ביקשו עזרה ממדינת ישראל לשם פיתוח מקוואות ומוסדות דת. עזרנו להם, ולצער, כעבור שנה-שנתיים, בגלל הפרעות, רוב היהודים ברחו משם. חלקם עלו לישראל וחלקם עברו לאמריקה או למקומות אחרים.

לכן אני חושב שהנושא הוא נושא כבד. ראוי שהכנסת תיתן דעתה על מעשה אנטישמי ואנטי-יהודי זה ותדון בו.

אני מצטרף לקריאתה של יושבת-ראש ועדת העלייה והקליטה, שצריך לראות שכל היהודים בחוץ-לארץ, מקומם פה, בארץ. הפתרון היחיד, המקום הבטוח – שיעלו לארץ. אבל כל זמן שהם נמצאים שם, אנחנו צריכים להשתדל להגן עליהם.

לכן אני מבקש שהממשלה והכנסת ייתנו את דעתם על העניין. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה לחבר הכנסת פנחסי. אדוני סגן השר, המתמיד פה – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הגעתי.

היו"ר א' אושעיה:

מה זה הגעתי? אתה כל היום פה באופן רצוף. בבקשה. אפילו הגברת פרנקל הגיעה בזמן. בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעה לסדר-היום בנושא פיצוץ בבית-הכנסת במוסקבה: מדינת ישראל מגנה בחריפות רבה ובכל תוקף את הפיצוץ בבית-הכנסת במוסקבה.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

עד עכשיו לא שמעתי את זה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מודיע עכשיו, שישראל מגנה בחריפות, בכל תוקף, בחריפות רבה. מעבר לכך, שגריר ישראל ברוסיה התייצב במקום שעות ספורות לאחר האירוע וביטא בכך הן את התייצבותנו לצד הקהילה היהודית בשעתה הקשה, הן את התגייסותנו נגד תופעות מסוג זה, באשר הן. הודעות המבטאות את החומרה שבה אנחנו רואים את האירוע פורסמו – תקשיב טוב, חבר הכנסת הלפרט – על-ידי השגרירות במוסקבה ועל-ידי דובר משרד החוץ בירושלים וזכו לכיסוי תקשורתי רב.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

מדוע ראש הממשלה לא הגיב מייד?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

עכשיו אני מדבר בשם ראש הממשלה. מה שאני אומר עכשיו הוא בשם ראש הממשלה.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אני יודע שאתה מדבר בשם ראש הממשלה, אבל מדוע ראש הממשלה לא הגיב מייד?

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת הלפרט שואל, מדוע ראש הממשלה לא הגיב מייד.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

למה הוא לא הגיב מייד? קודם כול, הוא לא היה בארץ. אבל זאת הודעה שאני קורא בשמו, זו לא הודעה סתמית.

ישראל עומדת על כך, שרשויות הביטחון ברוסיה ימצו את חקירת העניין עד תום. ואכן חקירת האירוע הנפשע כבר בעיצומה, ובכוונתנו לעקוב אחר התהליך ואחר הצעדים שיינקטו על מנת למנוע הישנות אירועים כאלה בעתיד. אני חושב שזאת אמירה חד-משמעית.

יצוין, שלגינ' היו שותפים גם בכירים בהנהגה הרוסית ובראשם הנשיא ילצין. שם בכלל יש לאחרונה החרפה גם נגד נציגים נוצרים אורתודוקסים וגם נגד האסלאם. יש בכלל תופעה של אנטי דת.

אנו מקווים, שהביקורת החד-משמעית על האירוע ומבצעיו תבוא לידי ביטוי בפעולה נחושה למצוא את האשמים ולמצות עמם את הדין ובמאמצים למנוע כל פעילות אנטישמית באשר היא. הפעילויות האנטישמיות שם הולכות וגוברות. לצערנו, זו לא הפעם הראשונה. אנחנו מאוד מקווים שזו תהיה הפעם האחרונה. כדי שהדברים האלה באמת לא יקרו צריך לפעול מייד, כדי למנוע הישנות תופעות כאלה בעתיד.

ממשלת ישראל עוקבת ותעקוב בצמידות אחר תופעות אנטישמיות באשר הן ותפעל נגדן בכל האמצעים, הן ברוסיה והן במקומות אחרים. כידוע לך, חבר הכנסת הלפרט, לצערנו הרב שרפת בית-כנסת היתה גם במקומות אחרים, וגם שם וגם ברוסיה אנחנו עושים הכול כדי שדבר זה לא יקרה פעמים נוספות בעתיד.

האירוע הזה הוא חמור, האירוע הזה הוא אירוע שאי-אפשר לעבור עליו לסדר-היום. הודענו זאת מייד גם על-ידי השגריר וגם על-ידי דובר משרד החוץ. עכשיו אני מודיע את זה כאן, מעל בימת הכנסת,

בשם הממשלה, בשם ראש הממשלה. אנחנו נעקוב אחרי העניין הזה עד תומו, כדי שהחקירה הזאת, שנמצאת כרגע באמת בעיצומה, תגיע לידי מיצוי ותביא את האשמים לדיון, ובתקווה שמקרים כאלה באמת לא יהיו בעתיד.

אדוני היושב-ראש, אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

ועדת העלייה והקליטה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

בוועדת העלייה והקליטה ילך יותר מהר. אין פה משהו סודי.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

ועדת העלייה והקליטה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מוכן – – –

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה, אדוני סגן שר הביטחון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני, אני מדבר עכשיו בשם שר החוץ. אתה צריך להבין, הנושא חייב לעבור לוועדת החוץ והביטחון.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

אין כאן ניגודי אינטרסים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אנחנו מבקשים להעביר את הנושא לוועדת העלייה והקליטה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מציע שהנושא יעבור לוועדת העלייה והקליטה דרך ועדת הכנסת, אם לא אכפת לכם. יושב-ראש ועדת הכנסת יושב פה.

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, האם יש הסכמה בין המציעים שהנושא יעבור לוועדת העלייה והקליטה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא. אני אומר: ועדת החוץ והביטחון. הנושא יעבור לוועדת הכנסת אשר תחליט. תודה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

בסדר.

היו"ר א' אושעיה:

אני מניח שיושב-ראש ועדת הכנסת יאשר את העניין הזה.

חברי הכנסת, היות שיש הסכמה להעביר את הנושא לוועדת הכנסת שתכריע לאיזו ועדה להעביר את הנושא – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ביקשתי הצעה אחרת.

היו"ר א' אושעיה:

אבל חבר הכנסת צבי ויינברג לא נמצא פה. מה אני יכול לעשות? חבר הכנסת דהאמשה ביקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת ויינברג. היות שחבר הכנסת ויינברג לא נמצא, אפשרתי לו להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רפאל פנחסי. בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כך נהוג, חברי הכנסת. גם בהצעה הקודמת עשינו את זה.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת דהאמשה, אל תנהל את המליאה. דבר. בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה להצטרף לגיוני השרפה במוסקבה. אנחנו נגד פגיעה בבתי-כנסת, במסגדים, בבתי-תפילה של נוצרים ונגד פגיעה באמונה של כל עם ובכל מקום. אני מבקש לציין, שבשבוע שעבר נשרפה הדלת הראשית של מסגד אל-אקצא, פה, בירושלים. כיבו את השרפה לאחר שפרצה, הזיקה ועשתה חור. אני מצפה שכולנו יחד נגנה גם את המעשה הזה ונפעל יחד כדי לשים קץ לשרשרת הפגיעות שקורות דווקא במסגד הזה במשך עשרות שנים. אני מקווה, שכל בתי-התפילה של כל המאמינים אכן יהיו חסינים בפני פגיעות כלשהן. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

ובכן, חברי הכנסת, הנושא: פיצוץ בבית-הכנסת של חב"ד ליד מוסקבה והתגברות האלימות כלפי היהודים בעולם – ועדת הכנסת תכריע לאיזו ועדה. בבקשה להצביע.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

אבקש להוסיף את קולי.

היו"ר א' אושעיה:

שמונה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. ההצעה תועבר לוועדת הכנסת לצורך הכרעה באיזו ועדה היא תידון. נא להוסיף את קולו של חבר הכנסת אלי גבאי בהצבעה בעד.

הצעה לסדר-היום

האם וושינגטון "תבער"? הרהור על אודות הלהביור הפוליטי של ראש הממשלה

היו"ר א' אושעיה:

הצעה דחופה לסדר-היום מס' 4476 של חבר הכנסת לנקרי: האם וושינגטון "תבער"? – אדוני חבר הכנסת יהודה לנקרי – האם וושינגטון "תבער"? הרהור על אודות הלהביור הפוליטי של ראש הממשלה. בבקשה, במשך שלוש דקות.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בעיתונות של ראשית השבוע יוחסה לראש הממשלה התבטאות בפני פמלייתו, ולפיה "יבעיר" את וושינגטון אם הממשל יעז להאשימו בכישלון המשא-ומתן עם הפלסטינים. קראתי את הידיעה בתדהמה ואף תהיתי ארוכות על אודות נכונותה. אף שאין בידי הוכחה נחרצת ממש למוצקות ולאמיתות הווידי הפוליטי הלוהט של ראש הממשלה נתניהו, סברתי שבכל זאת יש מקום להעלות את הסוגיה, שכן ראש הממשלה עצמו מודה מעת לעת בהגינות רבה במשגים אפיזודיים, מודה בזליגות לשוניות כאלה ואחרות.

צריך להודות על האמת, בדרך כלל ראש הממשלה נתניהו מגלה הוויה לשונית משוכללת, אפילו מרתקת, שמתגוללת לה ברהיטות ונשענת על קסם אישי בלתי נדלה. כולנו זוכרים את השגריר נתניהו באו"ם, אשר ידע למצוא חן ושכל טוב בעיני מושל ואזרח אמריקני. אבל כראש ממשלה הנחשף לקשיים גדולים עם הממשל הנוכחי, לסף עימות עם הממשל הנוכחי, כשל נתניהו בכוונה רוויית חומר תבערה. ודומה כי אותה הוויה לשונית מרתקת שעל אודותיה דיברתי בהרהור הקודח של ראש הממשלה מפנה את מקומה ללבט לשון זרועה רשפי אש, למאגמה רותחת המאיימת לכלות את כל החיוני שביחסי ישראל-ארצות-הברית.

בוידיו חסר האחריות בפני פמלייתו – אגב, חלק מחבריה אמונים על וידויים מביכים בסגנון שיונק מאיזה "רמבואים" מדיני זחוח – השתלח ראש הממשלה בממשל ידידותי כמו שרק ראש חבורת רחוב היה מרשה לעצמו להשתלח, וסלחו לי על הביטוי, ויסלחו לי אדוני סגן השר.

אני חושב, שיש כאן נזק ליחסי ישראל-ארצות-הברית, נזק לכל ישראלי באשר הוא בדימויו העצמי ובדימוי החיצוני של ממשלת ישראל.

מעתה עלינו לדעת, כי לראש ממשלתנו, המוכשר ללא ספק, יש איזו זיקה לפירומאניה מדינית, ועלינו לשומרו מכך ולשמור את עצמנו מכך, וכמוסר השכל הייתי מציע לבנימין נתניהו להרהר בפסוק משיר השירים: מים רבים לא יכבו את רברבנותו של נתניהו ונהרות לא ישטפוהו, אם ייתן איש את כל הון שלטונו בלשונו, בוז יבוזו לו.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר א' אושעיה:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת מסקנות הוועדה לקידום מעמד האשה, בנושא: הצעת חוק-יסוד: שיווי זכויות האשה. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה לסגנית המזכיר.

הצעה לסדר-היום האם וושינגטון "תבער"? הרהור על אודות הלהביור הפוליטי של ראש הממשלה

היו"ר א' אושעיה:

סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה רבה. אדוני יושב-ראש, ההצעה של חבר הכנסת יהודה לנקרי, טוב שעלתה. מדובר על כך שראש הממשלה אמר שהוא יבעיר את וושינגטון, שהוא צריך להבעיר את וושינגטון, או משהו בסגנון הזה, וההצעה אומרת: האם וושינגטון "תבער"?

ראש הממשלה ביקש ממני להודיע באופן אישי, כאן, מעל הדוכן, שלא היו דברים מעולם. "מעולם לא אמרתי שנבעיר את וושינגטון", אומר ראש הממשלה.

אפשר לשתול כל דבר בעיתונים, זה לא אומר שהדברים הם נכונים, וזה לא אומר שיש בכך חצי קמצוץ של אמת. לכן ראש הממשלה חושב שאין להתייחס לכל דבר שטות שנכתב באיזה מקום ונאמר בלי שהוא הזכיר זאת במלה או בחצי מלה. הפרסומים לא היו נכונים ולא היה להם מקום, ולכן מבחינת הממשלה הזאת וראש הממשלה זה עוד פרסום, שמצטרף לשורה ארוכה מאוד של פרסומים, שברגע שלא מגיבים עליהם, זה נשמע כאילו הם דברים נכונים.

אני חושב, שעצם העלאת הנושא על-ידך היום עושה שירות טוב לנושא עצמו על-ידי כך שהציבור כולו ידע שלא היתה אמירה כזאת, לא היו דברים מעולם, והם מעולם לא נאמרו. ולפיכך, אם אתה לא מוכן להסתפק בדברי, נעביר את ההצעה לוועדת החוץ והביטחון כדי שנקיים דיון בדברים שלא היו.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אני מסתפק בדבריך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

הצעה לסדר-היום התבטאויות אלופי צה"ל והתערבות חברי הכנסת במינויים בצה"ל

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: התבטאויות אלופי צה"ל והתערבות חברי הכנסת במינויים בצה"ל – הצעות לסדר-היום מס' 4438, 4452, 4463, 4464, 4477 ו-4478. ראשון הדוברים, חבר הכנסת אברהם הירשזון – לא נוכח; חבר הכנסת דוד אזולאי – לא נוכח; חבר הכנסת עמנואל זיסמן – לא נוכח; חבר הכנסת בנימין אלון – לא נוכח; חבר הכנסת אליהו גבאי, בבקשה. הנושא הוא: התבטאויות אלופי צה"ל והתערבות חברי כנסת במינויים בצה"ל, הצעה דחופה לסדר-היום. יש לך שלוש דקות, חבר הכנסת גבאי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ארבע – – – מגיע לו ארבע.

קריאה:

היו"ר א' אושעיה:

אם הוא מוותר, נרוץ עם השמות ונסיים את הפרק הזה.

אליהו גבאי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לצערי, לאחרונה אנו עדים לתופעה שלילית ומסוכנת של איומים הנשמעים מקרב פוליטיקאים על אודות כוונתם להילחם נגד קידומם של אישים בצה"ל. ברצוני להתריע על חומרתה של התופעה, שכן התארגנות פוליטית שבאה למנוע או להשפיע על מינוי בצבא הינה פגיעה חמורה בעקרון הפרדת הרשויות המנחה את משטרנו הדמוקרטי, וחמורים הדברים במיוחד כאשר הם נשמעים מתוך הבית הזה, בפרט של חברי כנסת.

כוונתי להתבטאות נגד תת-אלוף עמידרור מצד כמה חברי כנסת; כגון: עמידרור לא הותיר בידינו ברירה אלא לפעול נגד מינויו. זו התבטאות מסוכנת וחסרת תקדים. אין לי כוונה להיכנס לנושא כישוריו של איש זה לתפקיד ראש אמ"ן, מה גם שנראה כי כישוריו אינם במחלוקת כלל, שכן האיש עמד בראש חטיבת המחקר של אמ"ן, לא רק בימי השלטון הנוכחי אלא גם בימי השלטון הקודם. נוסף על כך הוא הצטער והתנצל על אמירותיו האומללות, שלדעתי לא הוסיפו אלא הזיקו מאוד, אבל לצערי ההתנצלות הוצנעה ולא באה מספיק לידי ביטוי בתקשורת.

אני חושב, שיש כאן תופעה של שנאה בקרב מגזרים מסוימים כלפי ציבור דתי התופס עמדות בצבא, או מתקדם בתוך מערכת הביטחון. מצד אחד מתקיפים את הדתיים מדוע אין מספיק מתגייסים מתוכם, וכעת, כאשר אנחנו עדים לצמיחה של המכינות הצבאיות שמתוכנן יוצאים חיילים ליחידות הקרביות המובילות בצה"ל; לישיבות ההסדר המפארות את היחידות הקרביות, כשכל קצין מבקש לצרף ליחידותיו חיילים משורות ישיבות ההסדר; למוטיבציה של החיילים האלה ולתחושת השליחות שבה הם רואים את מילוי תפקידם ולא הבה ולחיבה לתפקידם – במקום שניתן להם את העידוד ואת הברכות, קמים אנשים מתוכנו ומתחילים לגנות או לאיים על אנשים חובשי כיפות בצבא. כך היה כאשר תת-אלוף אפי פיין היה אמור להתקדם, וכולנו יודעים כיצד היה צריך להיאבק נגד פוליטיקאים ואנשי תקשורת כדי לשמור על מעמדו, על מקומו וקידומו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — — של אפי פיין? שמת לב פעם אחת?

בנימין אלון (מולדת):

רק דברים טובים.

אליהו גבאי (מפד"ל):

אם תקראי עליו ועל מה שעשה למען עם ישראל ולטובת ביטחון מדינת ישראל — — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

אליהו גבאי (מפד"ל):

כולם היו צריכים להצדיע לו ולשאת אותו על כפיים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אליהו גבאי (מפד"ל):

יורדים לחייו על דברים קטנים וחסרי ערך.

אני רוצה לומר, שדווקא הקיבוצים ובתי-הספר הכלליים צריכים ללמוד מהמכונות הצבאיות שקיימות כעת בציבור הדתי ומישיבות ההסדר, כדי לקחת דוגמה ולחקות את הקיים בקרב הציבור הדתי, ואני חושב שלהתקיף ולגנות זה חמור מאוד. כך גם היה בעבר כאשר גינו את המכונה הצבאית בישיבתו של הרב דרוקמן.

אני רוצה להזכיר לכולנו, שבימים אלה מדי פעם אנחנו עדים לכך שדווקא מהציבור החרדי מתגייסים גם ליחידות הקרביות. אני חושב, שאם לא נבוא בחוק של כפייה, אלא בדרך של הסברה ונתינת אפשרות להתגייס, נראה בשורות הצבא בכלל ובשורות היחידות הקרביות בפרט יותר ויותר מתגייסים גם מקרב הציבור החרדי.

היו"ר ל' אדרי:

זמנך תם, אדוני.

אליהו גבאי (מפד"ל):

אני רוצה לומר, שעלינו להוציא את צה"ל מחוץ לוויכוח הפוליטי. תופעה כזאת היא מסוכנת לחברה ולצבא. כולנו זקוקים לצבא מאוחד, כולנו מצווים להוציא את הצבא אל מחוץ לוויכוח ולתת לו לעשות את העבודה הנדרשת.

רבותי, איומים מצד חברי כנסת על אודות כוונתם להילחם בקידומם של קצינים – זוהי תופעה חמורה. כולנו צריכים לגנות זאת ולחזק את צה"ל ולהוציא אותו אל מחוץ לוויכוח הפוליטי.

היו"ר ל' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת אליהו גבאי, על דבריך. אני מזמין את חבר הכנסת שבח וייס, אחריו – חבר הכנסת רן כהן. חבר כנסת שלא יימצא באולם המליאה בעת שייקרא שמו, לא יקבל בשנית את רשות הדיבור. אדוני, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

חברי היושב-ראש, חברי הכנסת, מאז אני עוקב אחרי ההתרחשויות כקורא עיתון וכמאזין לרדיו, כלומר, עוד לפני עידן הטלוויזיה, אני זוכר דיונים ציבוריים שעוסקים בין היתר גם במינוי קצינים ובקידום קצינים בצה"ל, זה סיפור ישן.

הוויכוח הגדול הראשון שנמשך זמן רב היה, למשל: מדוע לא מקדמים ומדוע יוצרים אווירה של פיטורים של חלק מיוצאי הפלמ"ח מן הצבא. זה היה ויכוח קשה מאוד, חבר הכנסת גבאי, שהתנהל נגד דוד בן-גוריון בשל התחושה שהוא לא היה מעוניין כשר הביטחון בהמשך כהונתם של קצינים בכירים, חלקם גיבורי מלחמת השחרור שהיו יוצאי פלמ"ח, דבקים ברוח פלמ"ח, ועל-ידי כך חשודים כאנשי שמאל.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

שבח וייס (העבודה):

נכון, חבר הכנסת זיסמן.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

--- לא כאנשי שמאל.

שבח וייס (העבודה):

הלחץ הופנה בייחוד כלפי אלה שהיו מענף "השומר הצעיר", כי למשל ליצחק רבין, לבר-לב ולאחרים הניחו. אחר כך היה ויכוח ציבורי, גם בכנסת, לא אחת, חבר הכנסת גבאי, לדעתי גם מוצדק, שביטא תחושה של חברי תנועת החרות בעיקר, שיוצאי לח"י אחדים, קצינים מצוינים, לא קודמו דיים ולא בקצב ראוי בצבא. זה ויכוח פוליטי לגיטימי.

לכן אני מציע שלא להיבהל מן העניין הזה. מה שחשוב הוא, שבתוך הצבא, עד כמה שאפשר, ובהקשר זה גם ברמה של שר הביטחון – ובאשר למינוי רמטכ"ל, גם ברמה של הממשלה כולה –

אווירת המינויים תהיה הוגנת. זה מה שחשוב. הם אנשים מבוגרים. לדעתי הם מסוגלים גם לשמוע את הדיונים, גם את הביקורת, ולהחליט החלטה הוגנת. אני רוצה להביע תקווה, שגם בעניין האחרון, בסופו של דבר יסתבר שזה היה יותר הוגן מכפי שזה נראה על פני הדברים – זה נראה לא טוב.

אני רוצה לסיים בדוגמה פיקנטית דווקא מחיי הפרלמנטריזם שלנו. היתה תקופה שבה אחרי עשרה חודשים, או 11 חודשים של שירות הוחלף רמטכ"ל בישראל. זה היה הרמטכ"ל השלישי של צה"ל, מרדכי מקלף. הוא הוחלף במשה דיין. אחד מחברי הכנסת הבולטים, המצוינים שלנו, ד"ר יוחנן בדר, הציג שאילתא לשר הביטחון דאז פנחס לוביניקר-לבון. הוא אמר: אדוני שר הביטחון, מה זה, 11-10 חודשים ואתם מחליפים רמטכ"ל? הלסוריה דמינו? כי באותה תקופה בסוריה כל הזמן התחלפו רמטכ"לים. זו היתה תקופה של התרחשויות כאלה. ואז פנחס לבון – הם בוגרי אותה אוניברסיטה בקראקוב, יריבים פוליטיים וחברים אישיים – עלה על דוכן הכנסת, זה היה בבית-פרומין, אנחנו היינו אז עוד נערים, נערות, ילדים, ואמר כך: חברי, חבר הכנסת בדר, זה לא אותו דבר. בסוריה הרמטכ"לים מחליפים את הממשלות, בישראל הממשלות מחליפות את הרמטכ"לים. זה כל ההבדל. אני חושב, שזה ביטוי מתומצת לאופי הדמוקרטי של העניינים. מותר להתווכח.

דרך אגב, תת-אלוף עמידרור היה צריך להימנע מן הריאיון ההוא. אתה יודע למה? כי היתה בו התגרות. הוא גם הצטער בתום-לב, ואני מציע לקבל את הצטערותו. קצין טוב וחשוב. אל תיבהלו מזה, אפשר לחיות עם זה, העיקר שצה"ל יפתח בתוכו תרבות מינויים אשר מושפעת בעיקר, אם אפשר, מן הכשרון, ההישגיות וסיכויי ההצלחה. תודה רבה.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חברי הכנסת שבח וייס, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת רן כהן. אנחנו דנים בהצעה לסדר-היום בנושא: התבטאויות אלופי צה"ל והתערבות חברי הכנסת במינויים בצה"ל.

בנימין אלון (מולדת):

מי אחריו?

היו"ר' אדרי:

אומנם אין אחריו חברי כנסת אחרים, אבל היות שהודעתי באה לאחר שהייתם נוכחים באולם המליאה, אני חושב שתינתן רשות הדיבור לחברי הכנסת דוד אזולאי, בנימין אלון ועמנואל זיסמן. חבר הכנסת רן כהן, בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, נדמה לי שהנושא הזה נדון היום בעצם עקב שני תהליכים, במידה רבה מאוד אפילו סותרים ושונים, אבל שניהם באמת מתלכדים לסוגיה של התבטאויות אלופי צה"ל והתערבות חברי הכנסת בנושא המינויים.

אדוני היושב-ראש, אני חייב לומר, שעברנו תקופה רעה וקשה בקשר לכל סוגיית מינוי הרמטכ"ל. הייתי אומר, שאני כמעט לא מוצא אדם, יהיה זה מהקואליציה או מהאופוזיציה, שיהיה מוכן להגן על התהליך הזה.

אני רוצה לומר לכם, חברות וחברי הכנסת, אני מכיר היטב לא רק את שר הביטחון, אלא גם את האלוף מתן וילנאי, שאתו הייתי הרבה מאוד שנים בצנחנים, ובמידה פחותה גם את הרמטכ"ל הנכנס, האלוף מופז, ואני מברך אותו בהזדמנות זו ומאחל לו הצלחה.

אני רוצה לומר לכם, גם לאחר שקראתי אתמול את חמשת העקרונות שעל-פיהם קבע שר הביטחון מי משניהם טוב יותר להיות רמטכ"ל ודיבר שם על מנהיגות, על דוגמה אישית ועל הכושר לעמוד בראש צבא גדול, שום דבר לא שכנע אותי. אם אלה הפרמטרים, מדוע היה צריך למשוך את המינוי הזה ולגרור שני אלופים נהדרים לאורך חודשים ולקרוע אותם בדעת הקהל לגזרים? האם הידע לגבי מנהיגותו של האלוף וילנאי השתנה במהלך החודשים האלה? האם הידע לגבי מנהיגותו של האלוף מופז השתנה בחודשים האלה? האם הכושר של כל אחד משני האלופים לעמוד בראש צבא גדול ומודרני השתנה? מה קרה? מה השתנה? למה היה צריך לגרור שני אלופים, שהשקיעו את כל חייהם בצבא, תסלחו לי, כמעט כמו סחבה בשוק?

הדבר השני שאני חייב לומר הוא – הלוא המועמדות של מתן וילנאי היתה ברורה בדעת הקהל ובצבא. אני רוצה לומר לכם, שלא נערך, כמובן, משאל-עם בצבא בשאלה זו, אבל אני יודע דבר אחד, שלמחרת, כאשר נקבע מה שנקבע, הצבא קיבל את ההחלטה שהאלוף מופז יהיה הרמטכ"ל והוא קיבל אותה בוודאי בכבוד, אבל הוא קיבל אותה בתדהמה, בעיקר לא בשל ההחלטה למנות את האלוף מופז, אלא בשל ההחלטה שלא למנות את האלוף וילנאי.

אני רוצה לשאול אתכם שאלה אחת מאוד פשוטה. אדוני סגן שר הביטחון, ביושר ובהגינות, ואני מכיר אותך היטב, אני חושב שאני מכיר אותך היטב; מי התחיל פה את ההתרוצצות שבין פוליטיקה לצבא, הפוליטיקאים? מישהו מהפוליטיקאים גרר את עצמו לתוך מערכת ההחלטות בשאלה, מי יהיה הרמטכ"ל? תהליך קבלת ההחלטות היה ארוך, מייגע, לא ברור, לא מוסבר, ובסיכומו של דבר, לאחר שהוא הסתיים, רק אז הפוליטיקאים התערבו.

משפט אחד לסיום, אדוני היושב-ראש, כי על העניין השני לא הספקתי לדבר בכלל, ולכן אני רק מזכיר אותו.

אדוני סגן שר הביטחון, לאחר שתת-אלוף עמידרור התנצל והבהיר מה שהבהיר, כולנו צריכים לקבל את זה, אבל ביושר ובהגינות כולנו צריכים לקבל גם את זה שלפני שהוא התנצל היתה תרעומת אמיתית על הריאיון שהוא נתן.

ואני רוצה לבקש בקשה לסיום, זו בקשתי מאז רצח רבין, זכרו לברכה, עד היום הזה: אני מבקש שכל מחנה ידאג שהמחנה שלו יהיה נקי.

לפני חודשיים היתה התבטאות מחרידה של האלוף במילואים גזית. אתם זוכרים? ההשוואה לנאצים, של חובשי הכיפות. בין הראשונים שטיפסו עליו וקרעו אותו לגזרים היינו אנחנו, שחשבנו שזה במחנה שלנו. כאשר היה הדבר עם עמידרור, לא היה צריך יוסי שריד לקפוץ, ולא היה צריך רן כהן לקפוץ, אתם הייתם צריכים לקפוץ. מדוע? דווקא משום שהוא חובש כיפה. היה אסור להגיע לתרעלה הזאת, שבה עוזי לנדאו יאשים אותנו כמי שתוקפים חובשי כיפה. היום הוכחתי את זה, ברגע שצבי הנדל נגע בכיפה של היועץ המשפטי לממשלה, אליקים רובינשטיין, ואני מוקיע את מה שהוא אמר. אני חושב שמה שהוא אמר על הכיפה של אליקים רובינשטיין היו דברי חרפה. תודה רבה.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת רן כהן. אני מזמין את חבר הכנסת דוד אזולאי.

אליהו גבאי (מפד"ל):

מה עם אפי פיין?

היו"ר ל אדרי:

אני מבקש שנעשה זאת בקיצור נמרץ, מפני שחרגתי כמעט מהנוהל. אחריו – חבר הכנסת עמנואל זיסמן, ואחרון – חבר הכנסת בנימין אלון. אני מבקש, אם אפשר, שכל אחד בדקה אחת יאמר את מה שיש לו לומר, אודה לכם.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

תוריד מעשר דקות לשלוש דקות.

היו"ר ל אדרי:

קודם כול, זה שלוש דקות. הצעה דחופה, זה שלוש דקות. בבקשה, אדוני.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, ראשית אני רוצה לברך את שר הביטחון על התבונה ושיקול הדעת הרב שהושקעו בסבב המינויים האחרון, לרבות מינוי הרמטכ"ל. אני מברך אותו על כך שלא עירב שום שיקול אישי במינויו של האלוף מופז לרמטכ"ל. הכול נעשה בניקיון כפיים, כיאה לשר הביטחון, מתוך ראייה ממלכתית כוללת, ובטוחני שהשיקול המכריע היה טובת עם ישראל בלבד. על כך מגיע לו ברכת "יישר כוח", ותפילתי שאכן מינוי הרמטכ"ל וסבב המינויים האחרון יביאו אתם את השלום המיוחל לאזורנו.

דבר נוסף, אדוני היושב-ראש, מה שקרה במסגרת המינויים, ששני קצינים בכירים ומכובדים, כמו האלוף מתן וילנאי ותת-אלוף יעקב עמידור, אנשי צבא בכירים וחשובים, ושניהם ראויים לתפקידים בכירים, הם נמצאים בראש צמרת צה"ל – דווקא להם היו פליטות-פה שלא הוסיפו כבוד לאנשים במעמדם.

דווקא בימים שאנו הפוליטיקאים יש בינינו חילוקי דעות, והשמאל תוקף ללא רחם בכל עת ובכל הזדמנות את היהדות החרדית וגורם למחלוקת בעם – דווקא מאנשי צבא כאלו הייתי מצפה למתן את התבטאויותיהם. כפי שאמרו חז"ל: שומר פיו ולשונו, שומר מצרות נפשו.

במיוחד מאיש כמו מתן וילנאי, שהיה מומלץ של רבים לרמטכ"ל, ברגע של חולשה, לצערי הרב, איבד את שיקול הדעת והתבטא במלים "מעשה נבלה" ו"תרגיל מסריח"; כמו כן, תת-אלוף יעקב עמידור התבטא נגד ציבור הישראלים הלא-דתיים כשאמר עליהם: הם גויים דוברי עברית. אמירה אומללה, שפוגעת בציבור שלם בישראל. איש שגדל על ברכי הציונות הדתית, הייתי מצפה ממנו שהוא זה שיקרב בדרכי נועם אותם אנשים שהתבטא כנגדם. אמירה כזאת, לצערי הרב, מיותרת ופוגעת. ההבדל ביניהם הוא, שעמידור הבין שהוא שגה והתנצל, אך מתן וילנאי משום-מה לא מצא לנכון, עד לרגע זה, לחזור בו מהתבטאותו.

לסיכום, אדוני היושב-ראש, נזכור ונדע כולנו: צה"ל יקר לכולנו, אנו חייבים לשמור עליו לבל ייפגע, שמא יחדרו לתוכו חידקים קטלניים, שבסופו של דבר יפגעו בחברה הישראלית כולה. לזה מצפים אויבינו. אנא, נצור לשון; ככל שנשאיר את צה"ל מחוץ לוויכוח, כך ייטב לעם ישראל בכלל ולצה"ל בפרט.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דוד אזולאי, על דבריך. רשות הדיבור לחבר הכנסת עמנואל זיסמן, ואחריו – לחבר הכנסת בנימין אלון.

אני מבקש לציין, שסגן השר נמצא כאן כבר ארבע שעות ומשיב. אני מבקש להתחשב ולעשות זאת בקצרה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני אתחשב בסגן השר, אם כי זה תפקידו, הוא בקרוב גם יהיה שר בישראל, והוא יצטרך אולי יותר שעות.

היו"ר' אדרי:

בוודאי, גם אני מצטרף לברכות ולאיחולים. כולנו נשמח, הוא גם יהיה שר מצוין, אנחנו פה תמימי דעים – – –

רפאל אלול (העבודה):

הוא מתכוון לפגישה עם אסד.

היו"ר' אדרי:

– – – אתה אמרת שזה תפקידו, אבל חברי כנסת לא נמצאים באולם.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הוא עושה את זה יפה.

היו"ר' אדרי:

עשיתי את זה לפני משורת הדין.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, אתה ידוע כאדם מתחשב, אבל הנושא הוא נושא חשוב, כי מצד אחד היינו רוצים שכל קצין בצה"ל, ובעיקר הקצינים הבכירים, ינצרו את לשונם, ולא יתבטאו, אבל כפי שחבר הכנסת שבח וייס, שהוא היסטוריון ידוע – – –

שבח וייס (העבודה):

אני לא היסטוריון.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

היסטוריון פרלמנטרי.

שבח וייס (העבודה):

זה – כן.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

זה מקצוע שאין בו אנשים רבים. הוא אמר לנו מה היה מתקופת הפלמ"ח ומראשית המדינה. אני יכול לעשות רשימה, אפילו בכנסת הזאת אני לפחות מכיר שניים, השר לביטחון פנים קהלני וחבר הכנסת אורי אור, שגם הם היו בין אלה שהתבטאו. אי-אפשר לכבוש יצרים. אני אומר את זה לחברי, חבר הכנסת דוד אזולאי.

אני מצטט את סגן שר הביטחון, שלדעתי בצורה אמינה ומעוררת כבוד התבטא בנושא הזה פעמים מספר עד להכרעת הממשלה. אין ספק שהשיקול הוא שיקול מקצועי, והצבא צריך לקבוע. אסורות פוליטיזציה והתערבות של פוליטיקאים בבחירת הרמטכ"ל וקצינים לתפקידים בכירים.

למה אני מדבר דווקא על סגן שר הביטחון? כי גם הוא, בפעם האחרונה שראיתי אותו לפני החלטת הממשלה אמר, שאין לו הרגשה נוחה עם הצורה והאופן והאופי של הבחירה, משהו מעין זה. זה נכון. הוא ביטא בעמדה הזו את רחשי הלב של כולנו. אפשר היה, יכול היה שר הביטחון לנהוג בצורה אחרת לגמרי. לכן אני לא מצפה להתנצלות מסגן הרמטכ"ל, שמוכר לי וידוע לי, אלא אם כן הדברים שנאמרו על-ידו, הוא יחזור עליהם, וייתייחס לעניין כלתופעה של ממש. אם זו התבטאות שנאמרה בשעת כעס, לפי דעתי מוצדקת, צריך לעבור לסדר-היום, ולא לנקוט שום אמצעים, לא נגדו ולא נגד אחרים. לעמידור לקח כמה ימים עד שהתנצל, קראתי את הדבר.

אני חוזר ואומר, המגמה צריכה להיות איך לחזק את הפיקוד העליון של צה"ל ואת ממשלת ישראל, שבמינויים מהסוג הזה לא תהיה פוליטיזציה, לא תהיה פלישה של הפוליטיקאים, והבחירה תהיה אך ורק על-פי הכישורים המקצועיים, הצבאיים והביטחוניים.

היו"ר אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת עמנואל זיסמן. אני מזמין את חבר הכנסת בנימין אלון, באותו נושא: התבטאויות אלופי צה"ל והתערבות חברי הכנסת במינויים בצה"ל. אדוני, בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני באמת רוצה לקוות, שפסק הזמן שהיה בין ההתרחשויות וההתבטאויות לבין העלאת הנושא לסדר-היום באמת סגר את הנושא.

אנחנו הפוליטיקאים לא נתערב בענייני מינויים, למרות ההסברים ההיסטוריים המאלפים וכן הלאה. הגנרלים וכל שאר קציני הצבא – כל מי שיש לו מדים שייך לכולם, והוא לא של שום מפלגה. זה כבודו, זה הודו, זה הדור.

אלה המדים שלנו, של מדינת ישראל כולה, ולכן הוא חייב להיזהר מלזהות דעות פוליטיות, להתבטא, וכל דבר שמעורר מחלוקת. אני בטוח שהלקח הזה נלמד ומעז יצא מתוק, ובזה אין מחלוקת.

אני רוצה להעיר שני דברים לחבר הכנסת רן כהן, שאיננו כאן. אני לא מקבל את קריאתו. הוא אומר שכל מחנה ידאג למחנה שלו. אמר חבר הכנסת רן כהן: כל מחנה ידאג למחנה שלו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא, אנחנו נדאג גם למחנה שלך.

בנימין אלון (מולדת):

אומר חבר הכנסת רן כהן: שלמה גזית דיבר, אז אני יצאתי. כשעמידור – אני רוצה שהדתיים יצאו. איזו גישה זו? מה, עמידור הוא המחנה שלי? למה? מפני שיש לי כיפה על הראש? איזו קטנוניות סקטוריאלית – מזה שורש כל הבעיות שלנו. אתם יודעים מה ההשקפות של עמידור? אני יודע מה ההשקפות שלו? החלפתי אתו פעם אחת דעה פוליטית?

היום יש אלוף אחד עם כיפה. יש הרבה אלופים עם כיפה בכיס. לקח זמן, היום יש אלוף אחד עם כיפה על הראש, עוד מעט יהיו עוד שניים, אחר כך יהיו עוד. מה זה קשור?

מה שגזית אמר גם היה ערב הכניסה של עמידור. הוא פחד מהמינוי של עמידור, ואז הוא התבטא על כיפות סרוגות ועל נאצים. זה דבר מזעזע, הוא חזר בו, התחרט, אז אני לא צריך להזכיר את זה. הזכיר את זה רן כהן, ולכן אני מתייחס לזה.

אנחנו צריכים להשתחרר מהסקטוריאליות הזאת. אני בהשקפתי גם לא חושב שמפלגה דתית זה דבר טוב. ציבור דתי צריך למצוא את עצמו בכל מקום. יש אנשים שחושבים אחרת, אני מכבד את דעתם; אבל בצה"ל להכניס את זה? אני אולטימטיבית אצטרך להגן על אלוף עם כיפה ולהתגונן מפני דבריו וכו'?

אני מאחל לכולנו, שנתבגר ונבין שכיפה שייכת לכל היהודים. לפעמים הם חובשים אותה בבית-כנסת, לפעמים הם חובשים אותה כשהם אבלים, ויש שחובשים אותה בכל מצב שהוא, וזו לא כת, לא סקציה ולא מפלגה. עוד מעט יהיה אלוף עם כיפה אולי עם דעות קצת שמאלה, ויהיה אלוף עם כיפה עם דעות קצת ימינה. הגיע הזמן שנתרגל לתופעה הברוכה הזאת, שיש יהודים שומרי מצוות. בעבר זה היה קשה להיות שומר מצוות בודד, קם בבוקר למניין, לפני כולם. היום זה קל, בכל יחידה בצה"ל אתה יכול לקיים אורח חיים דתי מלא לכל דבר, וזה לכבודו של צבא-הגנה לישראל. נדמה לי שהיתה בעניין זה אחת התקנות הראשונות שדוד בן-גוריון התקין, בעניין כשרות בצה"ל, מתוך הראייה הממלכתית הזאת.

שבח וייס (העבודה):

ב-16 במאי 1948 פורסמה פקודת מאכל כשר לחיילי צה"ל. יומיים אחרי הקמת המדינה.

בנימין אלון (מולדת):

כן. ולכן, אדוני היושב-ראש, אולי רק תזכורת, ברשותך. נדמה לי שאתה היית, אדוני היושב-ראש, ואני , שימוע גם HEARING פוסל את הדבר הזה, זה שהציע בזמנו, שכמו שבאמריקה יש מה שנקרא לאנשים שנמצאים קצת מחוץ למערכת הפוליטית – נדמה לי שגם את הרמטכ"ל הכנסת שם.

היו"ר ר' אדרי:

נכון.

בנימין אלון (מולדת):

יכולה להיות מציאות פוליטית, איזו קונסטלציה של שימוע ציבורי של אנשים שמבינים בדבר, ולא סתם אנשים שבוחשים ואומרים את דעותיהם, גם בנושא בחירת הרמטכ"ל. זה לא דבר מזעזע.

היו"ר ר' אדרי:

אני הצעתי בין היתר גם ביחס לרמטכ"ל.

בנימין אלון (מולדת):

אני זוכר שהצעת גם ביחס לרמטכ"ל.

אבל זה לא הנושא. כולנו למדנו את הלקח. אני מאחל לעם ישראל שלא תהיה מלחמה, אבל שהאויבים ידעו שיש לנו המטכ"ל הכי טוב בעולם, והאלופים הכי טובים בעולם, בלי הבדל השקפה ומפלגה, ואם האויבים שלנו רק יעזו לחשוב משהו, דיר-באלכום, תיזהרו, יש לנו המטכ"ל והרמטכ"ל הטובים ביותר בעולם. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני, חבר הכנסת בנימין אלון. אני מזמין את סגן שר הביטחון להשיב למציעים. אדוני, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש להביע את דעתי הן בסוגיית המעורבות הפוליטית בתהליכי מינויים בצה"ל והן בעניין התבטאויות של קצינים, אשר מיקדו את תשומת הלב של הדיון הציבורי לאחרונה.

ראשית כול אבקש להבהיר, כי שולל אני תכלית שלילה התבטאויות של קצינים, הן בקשר למינויים בצה"ל, הן בקשר לנושאים פוליטיים, וגם בנושאים אחרים הנתונים בפולמוס ציבורי חריף.

חלק מסוד כוחו של צה"ל היא עובדת היותו א-פוליטי מחד גיסא ומשמש נושא לקונסנסוס ציבורי כללי מאידך גיסא. על זאת עלינו לשמור מכל משמר. לא אוכל להתייחס להערות על תופעות שאינן מזהות בשם, בדבר התבטאויות קצינים, ואולם דעתי זו נכונה לכל מקרה ובכל מצב.

אני רוצה להוסיף, חבר הכנסת רן כהן, שתת-אלוף עמידרור, יום לפני הפרסום – הפרסום היה ביום שישי – ביום חמישי כבר פורסמו כמה קטעים, היתה מסיבת עיתונאים לרגל יום העצמאות עם שר הביטחון ואתי, ושם הוא נשאל ואמר את דבריו. מעבר לכך הוא שלח מאמר מתקן, שפורסם ב"ידיעות אחרונות".

רן כהן (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

גם לאחר מכן הוא אמר שהוא מתנצל ושלח זאת בכתב הן לשר הביטחון והן לרמטכ"ל.

אשר למעורבות של גורמים בפוליטיקה הישראלית בתהליך מינוי הרמטכ"ל וקצינים בכירים אחרים, אף זוהי תופעה פסולה לדעתי, ויש לשרש אותה מהנימוקים שמניתי לעיל, דהיינו, הרחקת הצבא מהקלחת הפוליטית.

על-פי חוק-יסוד: הצבא, הסמכות להמליץ על מינוי הרמטכ"ל היא בידי שר הביטחון, והוא הגורם המוסמך להביע את חוות-דעתו המקצועית לאישור הממשלה. ואכן, שר הביטחון שקל בכובד ראש מיהו הקצין המסוגל, בהתאם למיטב שיפוטו המקצועי, לפקד על הצבא לקראת שנות האלפיים. שר הביטחון גיבש את דעתו והמלצתו, וכל זאת בלי לגרוע מזכויותיו ומכישוריו של המועמד האחר. המלצתו בדבר מינוי הרמטכ"ל הוגשה כחודשיים לפני מועד סיום כהונתו של הרמטכ"ל הנוכחי. פרק זמן זה סביר בהחלט והיה מקובל גם בעבר.

אני רוצה להוסיף ולציין מה שאמר כאן חבר הכנסת עמנואל זיסמן. אני עצמי התבטאתי, שהתהליך היה ארוך מדי, היה ממושך מדי, צריך היה לקצר אותו. אמרתי שהתהליך הגיע, מבחינתי, אפילו עד כדי הרגשה של גועל נפש. אלה המלים שהשתמשתי בהן בשל אותה בחישה פוליטית, בשל אותה בחישה של אנשים אפילו שהם לא מהסקטור הפוליטי, אלופים לשעבר וקצינים לשעבר, ואני יכול לומר לך, חבר הכנסת רן כהן, שזה היה משני הצדדים הפוליטיים, משני הצדדים של המועמדים, מכל הכיוונים. זו היתה פשוט בחישה, שלפי דעתי לא היה לה מקום והיא לא היתה נכונה.

אני מאוד מקווה שהתהליך הבא יהיה תהליך קצר יותר, דבר שבאופן טבעי גם ימנע את האפשרות של בחישה ממושכת לטובת מועמד זה או אחר.

אני מבקש להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת. תודה.

היו"ר אדר:

אני מודה לך, אדוני, סגן השר סילבן שלום, על דבריך.

הצעה אחרת לחבר הכנסת אופיר פינס-פז, המבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת אליהו גבאי. בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה להתייחס בקצרה, אדוני היושב-ראש, לשני דברים שאמר סגן השר. בקשר למה שאמר על תת-אלוף עמידרו – אני חושב שלקצין מותר לטעות, גם בריאיון, אבל לדבר אחד אי-אפשר להתכחש. האיש אמר דברים חמורים מאוד, שמשקפים השקפת עולם עמוקה מאוד. ואתה יודע מה? אני לא יודע מה גרוע ממה. חבר הכנסת יוסי שריד חשב, שהאסון הכי גדול הוא אם הוא יהיה ראש אמ"ן. אבל, הוא בעצם הולך להיות יותר מאשר שר החינוך של הצבא, כי מי שאחראי לכל המכללות הצבאיות, בוודאי אחראי גם לתכנים שלהן ולכל מה שכרוך בהן. אני לא יודע מה יותר מפחיד ממה. אני חושב, שזה אדם שצריך להרחיק אותו מכל דבר שקשור בחינוך, בהשכלה ובידע בצבא.

אשר למינוי הרמטכ"ל, דווקא בעניין הזה, לא במקרה, חברים רבים מהאופוזיציה לא התערבו. דווקא לא התערבו. כמעט שלא היתה התערבות של האופוזיציה, ולפחות אני אגיד לך למה אני לא התערבתי. אני לא התערבתי, משום שעם כל העוול שחש מתן וילנאי, שאני יכול להבין אותו, אני חושב שיש קושי גדול מאוד לכפות על שר ביטחון רמטכ"ל, שעם כל היכולת המקצועית הגבוהה שלו, הוא פשוט לא מסוגל לעבוד אתו, הוא לא מסוגל לדבר אתו, הוא לא מסוגל לתקשר אתו, וכל מערכת היחסים המקצועית והבין-אישית ביניהם לאורך הרבה מאוד שנים היתה בצל מחלוקות קשות, צלקות קשות, ונדמה לי שנוצר מצב שלא אפשר בעצם למתן וילנאי, וחבל וכואב על כך, לעבוד בצוותא עם שר הביטחון יצחק מרדכי.

היו"ר ל אדרי:

תודה לחבר הכנסת אופיר פינס.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה.

נסים דהן (ש"ס):

אפשר להסתפק בתשובת השר.

היו"ר ל אדרי:

לפני כן אני מבקש לשאול את חברי הכנסת אזולאי, זיסמן, אלון, גבאי, וייס וכהן, אם אתם מסכימים שהצעותיכם תעבורנה לוועדת החוץ והביטחון. אין התנגדות.

הצבעה מס' 12

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 12

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ל אדרי:

בעד – 12, נגד – 1, אין נמנעים. הצעותיהם של חברי הכנסת שציינתי בדבר התבטאות אלופי צה"ל, יעברו לוועדת החוץ והביטחון. תודה למציעים; תודה לסגן שר הביטחון.

הצעה לסדר-היום פרסומים על כוונת בנימין נתניהו להקדים את הבחירות לחודש נובמבר 1998

היו"ר ל אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא: פרסומים על כוונת בנימין נתניהו להקדים את הבחירות לחודש נובמבר 1998 – הצעה לסדר-היום מס' 4458. אדוני, חבר הכנסת רפאל אלול, בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לא הופתענו מזה שנתניהו רוצה להקדים את הבחירות. נתניהו יודע שהמובטלים זועקים בשער. כל יום זועקים עוד ועוד מובטלים. נתניהו מרגיש שאולי המלחמה ממשמשת ובאה. נתניהו רוצה להקדים את הבחירות. כל יום קם לו בר-אילן חדש, צצה פרשייה חדשה, ושביתות נוספות מאיימות לפרוץ.

זה כבר לא מאבק בין מפלגות, זה לא עניין לניגוח פרלמנטרי, זו שאלה גורלית לעצם קיומנו. בעולם שבו סוריה מחדשת את קשריה הצבאיים עם רוסיה והרחוב הפלסטיני מצוי בייאוש ובהעדר תקווה, זהו רגע שבו ראש הממשלה של כולנו אינו רצוי בווינגטון והוא מסורב כניסה בקהיר ובעמאן.

גם נתניהו יודע שהוא הגיע אל סוף הדרך. אין ביטחון, אין שלום, אין תעסוקה, אין צמיחה, הפשיעה משתוללת, וישראל בשנת ה-50 נראית היום כמו ישראל של שנות ה-50 – פילוג, עוני ומצוקה.

יש לנו בשורה לנתניהו. אל תקדים את הבחירות לנובמבר, תקדים את הבחירות למחר בבוקר, כי ישראל מחכה לשינוי, ישראל מחכה להנהגה אחרת, ישראל מחכה לאהוד ברק.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה על דעת אהוד ברק מה שאתה אומר?

רפאל אלול (העבודה):

נסים דהן (ש"ס):

רפי, אל תגזים.

רפאל אלול (העבודה):

ישראל חיכתה לרבין – – –

נסים דהן (ש"ס):

ישראל מחכה לרפי אלול, זה היה יותר מוצלח מאשר אהוד ברק.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם אתה אומר את זה ברצינות, זה בסדר.

רפאל אלול (העבודה):

זה ברצינות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

צחוק כזה אנחנו לא אוהבים.

רפאל אלול (העבודה):

זה ברצינות.

נסים דהן (ש"ס):

זה לא יפה להתלוצץ על חשבון אהוד ברק, הוא לא נמצא פה.

רפאל אלול (העבודה):

הוא יפתיע אותך.

נסים דהן (ש"ס):

זה להתעלל באחד שלא נמצא ולא יכול להגיב.

שבח וייס (העבודה):

ישראל מחכה לדנה.

רפאל אלול (העבודה):

ישראל חיכתה לרבין, ורבין בא. ישראל רצתה ברבין, ורבין הביא לה שלום ושגשוג כלכלי. ישראל מחכה היום לברק, וגם אם יתמהמה – הוא ייבחר. הוא יבוא עם שלום – – –

נסים דהן (ש"ס):

על זה נאמר: אשרי המאמין.

רפאל אלול (העבודה):

אני באמת מאמין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יודע מה פירוש ברק? מאיר ונעלם.

רפאל אלול (העבודה):

ברק יביא שלום, שלום של אמת. ברק יבוא עם יושר, אומץ והגינות, עם לב למובטלים, והוא יבוא עם חזונו של פרס, ייבדל לחיים ארוכים, ורבין, זיכרונו לברכה.

ממשלת ישראל נראית כמו הגרביונים של שמואלי ולהקת "בת שבע". אבל עם הגרביונים או בלי הגרביונים, היא עירומה ונכשלת. זו ממשלה שלא יודעת לאן היא רוצה להגיע ובאיזה שביל ללכת. זו ממשלה שנכשלה ומכשילה את אזרחיה, ממשלה שאין לה זכות קיום עוד.

ב-29 במאי ימלאו שנתיים לממשלת נתניהו; שנתיים יותר מדי, ולרגל האירוע הממשמש ובא, אני . די, חדל. למדנו אותך, שבענו ממך, READ MY LIPS רוצה לפנות למעסיק של דוד בר-אילן ולומר לו: ולא רוצים יותר. אל תדבר, פשוט קום והתפטר.

ראשי הממשלות של מדינת ישראל צופים בנו ממעל בבושה. אוי להם אילו ידעו מי ממלא את מקומם של בן-גוריון, בגין ורבין. דווקא נתניהו מחליף אותם. אוי להם לפרס ולשמיר, ייבדלו לחיים ארוכים, שזה יורשם.

מר נתניהו, ישראל רוצה שינוי, ישראל רוצה תקווה. פעם אחת, מר נתניהו, במקום לדבר וללהג, קום ועשה מעשה, קום היום, התפטר ונכריז על בחירות.

היו"ר אדר:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת רפאל אלול. אני מזמין את סגן השר סילבן שלום להשיב על ההצעה לסדר-היום.

אני רוצה להביע את דעתי, אני לא רואה את הבחירות ב-1998. אמרתי גם בשנה שעברה שלא הולכים לבחירות, וכי צריך לחכות לשנת 1999 או לשנת 2000.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת רפי אלול רוצה שראש הממשלה יתפטר מתפקידו ללא קשר לאמירותיו, אם הוא כן בעד בחירות או לא. הוא חושב שראש הממשלה צריך להתפטר כי הוא רוצה שתהיה ממשלה אחרת בישראל. אולי הוא רוצה שיהיה ראש ממשלה אחר בישראל. לכן, אני רוצה להגיד לך משפט אחד שהתבקשתי למסור אותו במלים מפורשות: ראש הממשלה אינו מתכוון בשלב זה להקדים את הבחירות. הפרסומים בעניין זה אינם נכונים. לכן כל האמירה שכאילו הוא רוצה להקדים את הבחירות, בשלב הזה שבו אנחנו מדברים, אינה נכונה. אין שום כוונה בשלב הזה להקדים את הבחירות.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

בשלב הזה, כשמדברים עכשיו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני אמרתי בשלב זה, זו האמירה וזו ההודעה. מה יקרה בעוד חצי שנה, בעוד שנה – אני לא מאמין שיש סיבה להקדים את הבחירות. אני לא חושב שיש – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם אתה אומר את זה לרפי אלול או לחברי המפד"ל? ביקשו ממך לומר את זה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ביקשו ממני לומר את הדברים בשם אומרים. ראש הממשלה ביקש לומר: שבשלב זה הוא אינו מתכוון להקדים את הבחירות. לגבי המועד שיהיה בנובמבר 2000, יש עוד הרבה זמן, עוד הרבה חזון למועד. לא נראה לי כעת, כמו שאמר חבר הכנסת רפי אדרי, שיש דברים חדשים. לכן, בעניין זה אני לא רוצה להרחיב. אמרתי מה שאמרתי עכשיו, ואני חושב שכדאי שתסתפק בתשובה שלי וכך נגמור את העניין. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני סגן השר. הצעה אחרת לחבר הכנסת – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אין הצעה אחרת, הוא מסתפק.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני מסתפק?

רפאל אלול (העבודה):

כן.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה למציע, ואני מודה לסגן השר. אנחנו עוברים לשאלות ותשובות. אני מבין שהשר לביטחון פנים איננו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מבקש שתמתין לו.

היו"ר ר' אדרי:

עם כל הכבוד, אני לא יכול להמתין חצי דקה. אני לא יכול להמתין. אנחנו עוברים לנושא הבא.

שבח וייס (העבודה):

עד שהשר יגיע אני מבקש הצעה לסדר הדיון.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה, אדוני.

נסים דהן (ש"ס):

לפי סדר-היום, תורי לדבר.

היו"ר ר' אדרי:

אתה מייד מתחיל, קודם הצעה לסדר.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש את תשומת לבך, וגם את תשומת לבו של סגן המזכיר, חברי הטוב דוד לב. אני חושב שהיתה לנו היום תקלה כאשר הועלתה להצבעה הצעת החוק של חבר הכנסת שלום שמחון בקשר לעניין הקרקעות של תנועת המושבים, התנועה הקיבוצית וכן הלאה, הצעה שכולנו יודעים במה מדובר. בשלב מסוים של טרם הצבעה, חבר הכנסת ברונו פמן הודיע, שהוא מטיל עליה את המסגרת של אי-אמון. על-פי התקנון הוא לא יכול היה לעשות את זה. אני בטוח שהוא לא ידע את זה, ואינני יודע מה קרה באותו רגע ליושב-ראש הישיבה, אולי בתוך המהומה שהיתה כאן, ואכן היתה מהומה, הוא לא שם לב לכך. מדוע? כשמדובר בהצעת חוק פרטית בקריאה טרומית, אי-אפשר להשתמש בפרוצדורה הזאת. יש על כך החלטה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אפילו שזה כמו הצעה רגילה?

שבח וייס (העבודה):

כן, אבל יש החלטה. מכיוון שהיתה לנו אי-בהירות בנושא, היתה החלטה של ועדת הכנסת. אשר על כן, מה שקרה היום זו טעות, אני לא רוצה להפריז בעניין הזה, ההצבעה היתה צריכה להתקיים היום בכל מקרה. אני רוצה שזה יירשם, יהיה לזה טיפול כדי שלהבא הטעות הזאת – – –

משה גפני (יהדות התורה):

— — —

שבח וייס (העבודה):

מי אמר?

משה גפני (יהדות התורה):

— — —

שבח וייס (העבודה):

לא שמעתי. סליחה, אני מתנצל.

משה גפני (יהדות התורה):

— — —

שבח וייס (העבודה):

או. קי", אני מתנצל.

היו"ר ל אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שבח וייס.

שאלות ותשובות

היו"ר ל אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא – שאלות ותשובות לשר לביטחון פנים. אדוני השר, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

כבוד השר, יש לך ערמת שאלות – — —

היו"ר ל אדרי:

נעשה את זה מהר, כנראה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני מציעה שמי שאיננו – — —

היו"ר ל אדרי:

נעשה את זה מהר, אדוני השר, לא נחזיק אותך הרבה זמן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אולי אפשר להגיע רק לשאלות של אלה שנמצאים?

היו"ר ל אדרי:

גברתי, יש סדר. אני רואה – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תראו כמה אני פופולרי. חבילה אחת.

היו"ר ל אדרי:

אני רואה שהשר עשה – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

80 שאלות.

היו"ר ל אדרי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מי שמשעמם לו – כותב לי.

שבח וייס (העבודה):

זה עונש מצטבר, אדוני השר.

היו"ר ל' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש. אני רואה שאדוני השר עשה עבודת הכנה מדוקדקת. השקעתם הרבה מאמץ והרבה זמן, אתה ומשרדך.

השואל הראשון – שאילתא מס' 1875, השואל לא נוכח – לפרוטוקול – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1514.

היו"ר ל' אדרי:

לא. 1875, של חבר הכנסת בנימין בן-אליעזר; אינו נוכח – לפרוטוקול.

תוכנית לטיפול בגנבות כלי רכב

חבר הכנסת ב' בן-אליעזר שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ב בחשוון התשנ"ח (12 בנובמבר 1997):

תופעת גנבות כלי רכב הפכה מכת מדינה, שעלותה יותר ממילארד ש"ח בשנה. לפני כשנתיים הגיש מנכ"ל משרדך תוכנית כוללת לטיפול במכת הגנבות; התוכנית טרם יושמה.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא החל יישום התוכנית?

2. מה הם הצעדים שנוקט משרדך כדי לטפל בבעיה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המשרד לביטחון הפנים השלים את כל תוכניותיו, בשיתוף כל משרדי הממשלה, בעניין המלחמה בתופעת גנבות הרכב, וכן החזרתם לישראל.

2. בימים אלה אנו בדיונים עם האוצר על מימון התוכניות. עם השלמת הדיונים תובא התוכנית לאישור הממשלה.

טיפול בגנבות כלי רכב

חבר הכנסת מ' גולדמן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בכסליו התשנ"ח (24 בדצמבר 1997):

43,300 מכוניות נגנבו השנה בישראל – עלייה של 25% לעומת אשתקד. חלק גדול מכלי הרכב הוברח לשטחים ומשמש את האוכלוסייה שם, ובתוכה אף בכירים ברשות. מדובר בזק של 1.5 מיליארד שקלים בשנה.

רצוני לשאול:

1. מה הן הפעולות שנוקט משרדך כדי להביא לצמצום התופעה?

2. מה ייעשה כדי שיוחזרו כלי הרכב הגנובים הנמצאים כעת ברשות הפלסטינית בשטחים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המשרד לביטחון הפנים השלים את כל תוכניותיו, בשיתוף כל משרדי הממשלה, בעניין המלחמה בתופעת גנבות הרכב, וכן החזרתם לישראל.

2. בימים אלה אנו בדיונים עם האוצר על מימון התוכניות. עם השלמת הדיונים תובא התוכנית לאישור הממשלה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אמרו לי, אדוני היושב-ראש, שקודם כול אני עונה על השאלות של יום רביעי כפי שסוכם. זה מתחיל ב-1514.

היו"ר אדר:

לא, לא, רגע, יש לי רשימה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זה מה שסוכם.

היו"ר אדר:

יש לי רשימה אחרת. נראה שהסדר אצלך שונה, אבל אנחנו נלך לפי הסדר שלך, אדוני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תודה רבה.

מצבו הרפואי של עוזי משולם

חבר הכנסת י' כהן שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בתמוז התשנ"ז (16 ביולי 1997):

העלון "אהלי יעקב", הרצוף בזה, מצטט חוות-דעת רפואיות המעידות על הידרדרות במצב בריאותו של עוזי משולם, עד כדי סכנה לקטיעת רגלו. הרב קורח שביקרו בתאו שב מזעזע.

רצוני לשאול:

1. האומנם החמיר מצבו הרפואי?

2. האם תנאי כליאתו מזיקים לבריאותו?

3. הייבדקו טענות הרופאים כמצוטט?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני רוצה לענות בקצרה. אני מציע לכל המתעניינים בשלומי של עוזי משולם – שלומי בסדר, התנאים שלם בכלא בסדר, הוא קיבל כל טיפול רפואי שצריך, נבדק על-ידי כל הרופאים שבעולם; יש כל כך הרבה שאילתות בנושא הזה – אני מציע לרדת מהנושא. אם אתם רוצים – אין לי שום בעיה להמשיך ולעסוק בעניין הזה, אבל מצבו הרפואי בסדר. כל הביקורים שהוא מבקש או שמבקשים לראות אותו – הוא מקבל. אם הוא רוצה, לא אם אנחנו רוצים, אנחנו נותנים לראות אותו, והוא מעמיד קצת קשיים בביקורים. קורה מצב שבו הוא לא מוכן לקבל את האנשים, הוא לא רוצה לצאת החוצה, הוא רוצה לצאת עם גלימה – אלה דברים שאנחנו לא יכולים להרשות; זה בניגוד להוראות של שירות בתי-הסוהר.

תשובתי לחבר הכנסת יצחק כהן על השאלה הראשונה – לא, על השאלה השנייה – לא, על השאלה השלישית – לא.

היו"ר ל אדרי:

תודה, אדוני השר. שאלה נוספת לחבר הכנסת כהן, בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

תודה, אדוני השר, על תשובתך. שאלה נוספת. אנחנו התבשרנו, שמשטרת ישראל החליטה שלא לטפל עוד בעבירות קלות. אולי כבודו יאמר לנו מה הם הקריטריונים לעבירות קלות, לעבירות חמורות. אני הבנתי שמדובר על אילו 17,000 תיקים שהמשטרה מתכוננת לגנוז או למחוק או לגרוס. אולי כבודו יבהיר לנו את העניין. תודה.

היו"ר ל אדרי:

תודה. אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

המשטרה תמשיך לטפל בכל עבירה במדינת ישראל. רוצים ליצור סדר עדיפויות שונה. כבר עניתי על שאלתא כזאת לפני ימים מספר. בכל מקרה, אנחנו נטפל בכל העבירות. העבירות הקלות לפעמים קצת נדחקות, אבל נטפל בכל עבירה.

יצחק כהן (ש"ס):

— — — עבירות קלות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני אשלח אליך, אם אתה רוצה, הגדרות של דברים שהם פחות דחופים וכן הלאה. בכל מקרה הבעיה שלנו היא סדרי עדיפויות מבחינת העבירות. אנחנו נטפל בכל העבירות.

סמים בקרב בני נוער בחיפה

חבר הכנסת י' יהב שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בתמוז התשנ"ז (23 ביולי 1997):

מנתונים שמסר ראש מחלק הנוער בחיפה עולה כי: א. 10% מהתלמידים בחיפה משתמשים בסמים; ב. תלמידים משתתפים במסיבות אסיד; ג. סוחרי סמים משלמים לבני נוער על מנת להיכנס למסיבות במקום ליזום מסיבות סמים.

רצוני לשאול:

1. מה הוא היקף התופעה?

2. מה היא מידת שיתוף הפעולה של מערכת החינוך?

3. כיצד מטפלת המשטרה בתופעה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. הנושא נבדק. אכן קיימת עלייה של 10% בשימוש בסחר בסמים בעיר חיפה, והתופעה נפוצה בעיקר בבתי-הספר העל-יסודיים ברחבי העיר. בשנת 1997 נפתחו 184 תיקים בגין שימוש בסמים, לעומת 150 תיקים בשנת 1996.

2. קיים שיתוף פעולה עם משרד החינוך. עובדי הנוער עורכים, בתיאום עם מנהלי בתי-הספר, לפי תוכנית שנקבעה מראש, ביקורים, וניכר שיפור בהתייחסות הנהלת בתי-הספר לנושא. אני גם הייתי בעיר חיפה, נפגשתי עם ראש העיר וחלק מגורמי החינוך במקום ושוחחתי אתם על הנושא. בסך הכול שיתוף הפעולה טוב.

3. פעילות המשטרה מתמקדת בשני מישורים: פעילות מודיעינית ופעילות חקירתית. נערים המעורבים בעבירות סמים מקבלים טיפול של שירות המבחן לנוער ואגודת "אל סם". בתום הטיפול, לפי התוצאות, מתקבלות החלטות אם להביאם לדין אם לאו.

אשתקד היו כמה מסיבות אסיד, בעיקר באזור הדרומי של הכרמל, יער-עופר וכרם-מהר"ל. השתתפות הקטינים במסיבות האסיד הינה זניחה.

לא התקבלה כל תלונה או מידע בדבר תשלום לנערים להשתתפות במסיבות אסיד.

היו"ר ל אדרי:

תודה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

נוהגים, הנוער – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הוא לא מדבר על מסיבות האסיד אלא על המוזיקה הנשמעת – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ל אדרי:

זאת עליית תימן. אלה חזרות של עליית תימן, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני אחראי רק למה שקורה עכשיו מעל במת הכנסת.

היו"ר אדרי:

אדוני חבר הכנסת יהב, שאלה נוספת, בבקשה.

קריאות:

יונה יהב (העבודה):

אדוני השר, אם כבר המשטרה והפרקליטות החליטו להעמיד נערים לדין, מדוע אתם לא נותנים פומבי לפסקי-הדין על מנת שיהוו את הגורם המרתיע גם מבחינת דעת הקהל? מדי פעם ולעתים מאוד רחוקות, לא מזומנות, למרות העלייה שגם אדוני מודה בה, אתם עושים איזה קמפיין תקשורתי הסברתי, אחר כך הדברים האלה שוקעים, ויש לי רושם די מבוסס שקיים איזה קשר שתיקה בין מנהלי בתי-הספר לבין המשטרה על מנת שלא לפגוע בתדמית של בתי-הספר, ובסך הכול אנחנו גורמים לעצמנו נזק בכך שאנחנו מצניעים את התופעה. הרי בסך הכול העיר חיפה היא לא עיר של פשע.

היו"ר אדרי:

תודה. בבקשה, אדוני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מוכרח לומר בנושא של בתי-הספר, שהיום יש שינוי בתפיסת העולם של מנהלי בתי-הספר. בעבר היו נוהגים להחביא את הדברים מתחת לשטיח. היום מנהלי בתי-הספר יותר משתפים פעולה. נכון, הבעיה היא שמנהלי בתי-הספר פוחדים לפגוע בשמם הטוב ובשמו של בית-הספר, כמובן, במוניטין שלו. אבל היום יש יותר שיתוף פעולה, כפי שאנחנו רואים זאת בשטח.

יצחק כהן (ש"ס):

אני לא שומע את השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לגבי פסק-הדין, אני לא יודע על זה שזה לא מתפרסם. אני מוכן לבדוק זאת.

חיפוש נעדרים

חבר הכנסת ח' פורת שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ה בתמוז התשנ"ז (30 ביולי 1997):

מר י"מ – שמו המלא מופיע במקור – תושב ראש-העין, בן 32, אב לשני ילדים, נעדר מ-29 באפריל 1996.

רצוני לשאול:

1. מה מצב החקירה בענייניו?

2. מה הוא מספר האזרחים שנעדרים ועדיין לא נמצאו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מצב החקירה בעניין הנעדר י"מ – בתאריך 13 במאי 1996 התקבלה בתחנת פתח-תקווה הודעה מאשת הנעדר על היעדרות בעלה, תושב ראש-העין, מיום 30 באפריל 1996. הנעדר מוכר למשטרה כעברייין, וטרם היעדרותו היה מסוכסך עם אשתו. משטרת פתח-תקווה ביצעה פעולות רבות ומגוונות לאיתור הנעדר, אולם עד כה ללא תוצאות.

להלן עיקרי הפעולות שבוצעו: נחקרו בני משפחה, חברים ומכרים של הנעדר; בוצעו חיפושים וסריקות בפארק-אפק בראש-העין, בכפר-קאסם וסביבתו בהשתתפות שוטרים, מתנדבים, כלבים וטרקטורונים; במהלך החיפושים נמצאו אופניו של הנעדר בפארק-אפק; תמונת הנעדר פורסמה באמצעי התקשורת; בוצעו פעולות מודיעיניות והתקיימו מגעים שוטפים עם משפחת הנעדר אשר

עודכנה על מהלך החקירה; הוקם צוות חקירה מיוחד במרחב שרון. החקירה נמשכת ונמצאת כיום בטיפול מאגר חוקרים שרון, ומתמקדת כיום במישור המודיעיני.

2. נתונים על נעדרים שלא אותרו: מקום המדינה ועד סוף שנת 1996 לא אותרו 480 נעדרים. מדי שנה לא מאותרים 20-30 נעדרים, המהווים כ-1% מכלל הנעדרים באותה שנה.

שחרור חשודים בתקיפה בחברון

חבר הכנסת ח' פורת שאל את השר לביטחון פנים ביום ב' בטבת התשנ"ח (31 בדצמבר 1997):

נמסר לי, כי ב-30 בנובמבר 1997 הותקפו כמה קטינים יהודים בחברון. הוגשה תלונה במשטרה, אך החשודים הערבים שוחררו ללא הפקדה וללא זימון לבית-משפט.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. מי הוא הקצין האחראי לכך?

3. לפני כמה חודשים שולמה ערבות בסך 25,000 ש"ח כדי לשחרר נער יהודי שנעצר. האם משטרת חברון נוהגת הפליה בעניין זה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בבדיקתנו עם תחנת חברון לא נמצאו רישומים בדבר אף לא אחד מהאירועים המתוארים בשאלתא המצורפת.

יחס המשטרה לסכנת הימין הקיצוני

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ז בטבת התשנ"ח (14 בינואר 1998):

עם פרישתו מתפקיד מפכ"ל המשטרה, הצהיר רב-ניצב אסף חפץ על מידע שלפיו גורמים בימין הקיצוני מתכננים לפגוע במסגדי הר-הבית. חפץ הדגיש, שאסקין אינו לבד, ומלבדו מסתובבים מאות פרובוקטורים בפוטנציה.

רצוני לשאול:

1. מה היא מידת הרצינות והחומרה שבהן נדרשת המשטרה, אם בכלל, לבדיקת הגורמים הללו?

2. מה היא מידת הפיקוח והאכיפה על גורמים קיצוניים אלה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התייחסות משטרת ישראל לנושא הינה ברמה הגבוהה ביותר.

2. הפיקוח מופקד בידי כמה רשויות ביטחוניות.

אבטחת מתקני הגז והדלק

חבר הכנסת א' יחזקאל שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ז בטבת התשנ"ח (14 בינואר 1998):

על-פי החלטת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, האחריות לביטחון משק הדלק והגז מוטלת על משרדך.

רצוני לשאול:

1. האם התבררו הגורמים לגנבה של משאית הגז מחוות גז בירושלים?

2. כיצד ימנע משרדך הישנות מקרים דומים?

3. האם אירעו בעבר מקרים נוספים של חדירות למתקני דלק וגז וגנבות מהם?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בתאריך 4 בדצמבר 1997, בשעה 16:00, נגנבה משאית ועליה 61 בלוני גז בגדלים שונים מחוות הגז שבעטרות – תיק פ.א. 6132/97, תחנת צפון בירושלים.

המשאית הוצאה מהמקום על-ידי שני חשודים ערבים לאחר שמסרו לשומר במקום כי עליהם לצאת ולחלק גז לפי הוראת המנהל, והדבר אופשר להם. נפתחה חקירה בגין האירוע, וזו עדיין לא נסתיימה.

מבדיקת קצין הרישוי של מחוז ירושלים עלה, כי אין הקפדה מטעם מנהלי חוות הגז על קיום נוהלי השמירה – שומר במשך 24 שעות ביממה. בגין זאת נפתח תיק במסגרת רישוי עסקים, וזה הועבר להמשך טיפול לגורמי האכיפה בעיריית ירושלים.

2. הקפדה על הנהלים שנקבעו מטעם מנהלי החברה והמשך פיקוח ואכיפה של הגורמים הרלוונטיים אמורים להביא לאי-הישנות המקרה.

3. לא ידוע על מקרים דומים נוספים בירושלים.

הנושא נבדק בכל המחוזות ולא נמצאו אירועים נוספים, מלבד כמה אירועים במחוז הצפוני: גנבת 100 בלוני גז בכפר-קרע; גניבת 15 בלוני גז במשגב – התיק נסגר מחוסר ראיות; באזור נהרייה נגנב מכל גז אחד מתוך רכב – העניין הועבר לתביעות.

הקמת יחידת משטרה להריסת בתים בירושלים

חבר הכנסת ס' טריף שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ז בטבת התשנ"ח (14 בינואר 1998):

נודע לי על הכוונה להקים יחידת משטרה מיוחדת שמטרתה הריסת בתים בירושלים.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – מדוע יש צורך בהקמת יחידה זו, והאם היא תפעל בירושלים בלבד?

3. מה היו השיקולים שהביאו להחלטה להקים את היחידה?

4. מה הם תחומי פעילותה וסמכויותיה של יחידה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. נכון.

2. הצורך הוא במתן דגש ועדיפות לאכיפה בתחום זה.

3. היחידה תפעל באזור ירושלים בלבד.

4. תחומי הפעילות והסמכויות נובעים מסמכויות הרשות המקומית לטיפול בבנייה בלתי חוקית ובצורך לסייע לעבודת הפקחים העירוניים ולגבות אותה.

כהונתו של ראש אגף החקירות במשטרה

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בטבת התשנ"ח (21 בינואר 1998):

בתקופה האחרונה נפוצו שמועות שלפיהן מבקשים גורמים בממשלה להזיז מתפקידו את ראש אגף החקירות במשטרה, ניצב סנדו מזור, בשל הקפדתו על עצמאות אגף החקירות ואי-היענותו ללחצים.

רצוני לשאול:

1. מתי אמורה להסתיים כהונתו של ראש אגף החקירות במשטרה, ניצב סנדו מזור?

2. האם יש כוונה לקצר את משך כהונתו של ניצב מזור כראש אגף החקירות?

3. האם יש כוונה להאריך את משך כהונתו של ניצב מזור כראש אגף החקירות?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

3-1. אין מדובר בשמועות. קיימת החלטה לקדם את ניצב מזור, הוא כבר קודם לתפקיד סגן המפקח הכללי. הדבר בוצע ב-1 באפריל, ואני חושב שהוא כבר מבצע את תפקידו בפועל. הוא נהנה, אנחנו נהנים, והכול בסדר.

היו"ר ל אדרי:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אופיר פינס-פז.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ראשית, אדוני היושב-ראש, אני רוצה להזכיר לך שהשאלתא שלי מ-21 בינואר ואנחנו עכשיו ב-20 במאי. אין לי מה לומר. אם השר משיב על שאלות ארבעה חודשים אחרי שהן נשאלו, אז מה כל המוסד הזה? זה הופך את כולנו לחוכא ואיטלולא.

משה גפני (יהדות התורה):

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני לא יודע. חבר'ה, זו העובדה.

היו"ר ל אדרי:

אדוני, רק אבקש להזכיר שהיתה פגרה של חודשיים. אני לא רוצה להגן על אף אחד, אבל פשוט לציין עובדה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

חברים, אני גם לא מאשים אף אחד. אני רק אומר, שאם חברי הכנסת שואלים שאלה בינואר ומקבלים תשובה במאי, אז זה הופך את כל העניין ללא רציני, וזה הכול. אני לא מאשים אף אחד. זו המציאות.

יצחק כהן (ש"ס):

בזכות השאילתא שלך אולי – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני גם שאלתי שאילתא נוספת, ואראה אותך פטור מתשובה אם תענה לי על שתי השאלות יחד ואוכל ללכת לדרכי. השאילתא השנייה היתה על תת-ניצב יעקב גרוסמן, שהיה החוקר הראשי, או אחד החוקרים הראשיים של פרשת בר-און, עם סנדו מזור. הוא עזב את המשטרה ולא נבחר לראש אגף חקירות במקומו של סנדו מזור. בעצם, שתי השאלות שלי מכוונות לדבר אחד מאוד פשוט: התחושה שלי, ואני מניח שהיא של עוד אנשים בבית הזה, בוודאי בחברה הישראלית, שאנשים שהיו שותפים לחקירת פרשת בר-און ולדרישה של המשטרה להעמיד את ראש הממשלה לדין, מוצה אתם הדין, והם שילמו את המחיר. הם לא קודמו; הם נטשו, עזבו, התאיידו או נעלמו. אני שואל את אדוני השר: האם זה מכון, או שיד המקרה בעיניך?

היו"ר אדר:

תודה. אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תודה רבה על השאלה הנוספת של חבר הכנסת פינס-פז. ראשית, התשובה מוכנה אצלי מ-26 בינואר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני לא מאשים אותך.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא עזבתי את הארץ. הייתי פה כל הזמן, ואני מוכן לענות. אני עובד פה במשך כל ימות השבוע. אז, הטענות – לא אלי. זאת התשובה.

לגבי הניסיון הזה להיכנס לשיבוצים של המשטרה: תת-ניצב גרוסמן ביקש להשתחרר עוד בזמנו של השר הקודם. הוא כבר היה בחופשת שחרור והחזירו אותו לשירות. ברגע שעמדנו בפני החלטות את מי לקדם, הוא לא זכה בתפקיד. ניצב סנדו מזור, חמישה חודשים לפני עזיבתו של אסף, המפכ"ל הקודם, ביקש להיות סמפכ"ל. הוא ביקש ממני בריאיון. הדבר הזה הסתדר גם בתפיסתו של המפכ"ל

החדש, שבא בהצעה שהוא יהיה סגנו על מנת שלא לפגוע בשום מפקד מחוז. מאחורי הדברים האלה שום דבר לא מסתתר, כמו שאתה חושב. זה לא קיים אצלנו. עובדה שבחקירת בר-און המשטרה עשתה כפי שהיא מצאה לנכון, ושום גורם פוליטי לא התערב ולא הפריע להם. הנושא הזה הוא בשיקולו של המפכ"ל, ואני אישרתי זאת. סנדו מזור הוא זה שביקש להיות סמפכ"ל. מבחינה זו, לא הזזנו שום מפקד מחוז ולא זעזענו את המחוזות – זה הדבר החשוב ביותר. אי לכך, יעקב גרוסמן החליט להשתחרר – דבר שכבר עשה לפני שנתיים ומשהו. הוא החליט להשתחרר. תכבד את רצונו. תאמין לי, ואני אומר לך עכשיו במלוא הכנות, שאין מאחורי המחשבות האלה שום דבר. מבחינתי, זה לא קיים אפילו בקצה החשיבה.

היו"ר ל אדרי:

אדוני השר, תודה. אדוני חבר הכנסת פינס-פז, אני מבין שקיבלת תשובה גם על השאלתך שלך, מס' 2453.

אופיר פינס-פז (העבודה):

בהחלט.

היו"ר ל אדרי:

אני מבין שתשובה קיבלת, והשאלתך לא תישאל שנית. תודה.

השר ישיב לפרוטוקול על שאלתך מס' 2350, של חבר הכנסת רומן ברונפמן, שאינו נוכח, ועל שאלתך מס' 2434, של חברת הכנסת נעמי בלומנטל, שאינה נוכחת.

טיפול המשטרה בחשודים בקבלת שוחד

חבר הכנסת ר' ברונפמן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ג בטבת התשנ"ח (21 בינואר 1998):

לפני כשנה חשפה התוכנית "עובדה" תחת עין המצלמה שני רבנים שגבו שוחד עבור גיור.

רצוני לשאול:

1. מה עשתה המשטרה כדי לשרש את תופעת השיחוד?

2. כמה מקרים של שיחוד בנושא זה חשפה המשטרה ב-1997?

3. אילו הליכים נקטה המשטרה נגד השניים שצולמו כאשר הם מבקשים שוחד עבור זירוז הגיור ונגד מקרים דומים אחרים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בקשר לאירועים שנחשפו בתוכנית "עובדה" בטלוויזיה, נפתח תיק פ.א. – החקירה בתיק זה הסתיימה, והחומר הועבר לטיפול הפרקליטות.

ללא כל קשר לתוכנית "עובדה", נפתח תיק נוסף נגד רב אחר. גם תיק זה הועבר לטיפול הפרקליטות לאחר שהחקירה הסתיימה.

ברירת אסיר מבית-מעצר

חברת הכנסת נ' בלומנטל שאלה את השר לביטחון פנים ביום ח' בשבט התשנ"ח (4 בפברואר 1998):

אנואר עוואד, שומר ראשו של ג'יבריל רג'וב, נמלט מבית-המעצר הישראלי לאחר שנידון לשלוש שנות מאסר. לאחרונה דווח, כי הוא מסתובב חופשי באזור רמאללה, וכי הוא מעורב בפעילות חבלנית.

רצוני לשאול:

1. אילו צעדים נוקטים משרדך ומשטרת ישראל כדי למצוא ולהחזיר את העציר הנמלט?

2. מה הן מסקנות הדוח שהוגש בעניין נסיבות בריחתו של העציר?

3. מה הם הקריטריונים שעל-פיהם הוחלט להחזיקו כעציר עבודה ולא בבית-כלא?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. האסיר ברח מבית-המעצר במגרש-הרוסים בירושלים בעת שהיה אסיר עבודה. הוא הוכרז כעבריין נמלט. אם ייכנס לתחומי מדינת ישראל, ייעצר וישפט גם בגין בריחה ממשמורת חוקית, ויישללו ממנו ההטבות שניתנו לו. כמו כן, הוגשה בקשת הסגרה מהרשות הפלסטינית, ונעשים מאמצים במישור המודיעיני לאתרו.

2. מונה קצין בודק במחוז ירושלים, ומסקנות הדוח נבדקו.

3. האסיר אושר כאסיר עבודה משיקולים מבצעיים.

היו"ר'ל אדרי:

השאלתא הבאה היא שאלתא מס' 2472, של חבר הכנסת זאב בויס – עובדים זרים. אדוני השר, בבקשה.

גירוש עובדים זרים ללא רשיון

חבר הכנסת ז' בויס שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ו בשבט התשנ"ח (11 בפברואר 1998):

לדעתי, מספר העובדים הזרים בארץ מדאיג בהיקפו ובחומרת תופעות הלוואי.

רצוני לשאול:

1. כמה עובדים זרים שעובדים ללא רשיון גורשו מן הארץ?

2. כיצד מטפלות הרשויות בגירוש העובדים הזרים שעובדים ללא רשיון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לאחר בדיקה אני יכול לומר לך, חבר הכנסת זאב בויס, שצוותי האכיפה של משרד העבודה יוצאים יום-יום בליווי שוטר לאתרי עבודה למיניהם – אתרי בנייה, מסעדות, אולמות שמחה וכו'. בחירת המקומות לבדיקה נעשית על-פי המידע שמתקבל, נוסף על בדיקות שגרתיות שנעשות. לאחר איתור העובדים, מעמדם נבדק מול משרד הפנים, אשר מוציא צווי גירוש לגבי העובדים הלא-חוקיים. הם מובאים לכלא-מעשיהו, שם הם מוחזקים במתחם מיוחד, שנבנה במיוחד בשבילם, עד לגירושם. מימון הגירוש בא מהמעסיקים או ממשרד העבודה. המטרה היא לגרשם בסמוך ככל האפשר למעצר, כלומר לקצר את המעצר. אני מגדיר את זה – לשלחם הביתה בשלום.

על-פי המידע שמתקבל במשרד הפנים, צו הגירוש מועבר ליחידה המשטרתית הרלוונטית. האיש מובא לבית-מעצר ומגורש בהקדם האפשרי, כפי שאמרתי קודם לכן.

מדי פעם מתבצעים מבצעים מיוחדים במחוזות ובמרחבים שבהם מעורבים המשטרה, משרד העבודה ומשרד הפנים לשם מעצר עובדים זרים שעובדים שלא כחוק.

המשטרה גם עוצרת זרים ששוהים או עובדים שלא כחוק, וזאת בצורה אקראית, כאשר נתקלים באדם כזה ומבדיקת מסמכיו עולה שאינו שוהה כחוק. קרי, המשטרה גם בצורה אקראית, כשהיא נתקלת באנשים היא בודקת את הרשיונות שלהם, ואם אין להם – היא מעבירה אותם לאותו מקום, ומשם אנחנו שולחים אותם אל ביתם.

היו"ר' אדרי:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת זאב בויס. אדוני, בבקשה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, אני מודה לך על תשובתך המפורטת על השאלה השנייה בשאלתא. אבל, אדוני השר לא ענה לי על השאלה הראשונה: בסופו של דבר, כמה עובדים זרים גורשו מהארץ?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא רואה את הבקשה שלך למספר גם בשאלה שמונחת כרגע מולי.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני רואה את זה בשאלה שמונחת.

זאב בוים (הליכוד-גשר-צומת):

מה מספר העובדים הזרים ללא רשיונות?

משה גפני (יהדות התורה):

סביב 5,000.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני רואה את זה. זו שאלה שמצורפת מתחת לשאילתא הקודמת. אני לא רוצה להטעות אותך. מדובר על מספר שהוא סביב 5,000, אבל אני לא רוצה להטעותך במספר. אני מתחייב שהמספר יועבר אליך בתוך שבוע.

היו"ר אדר:

אדוני השר, תודה. השר ישיב לפרוטוקול על שאילתא מס' 2503 של חבר הכנסת שמריהו כהן, שאינו נוכח.

משה גפני (יהדות התורה):

זה חבר הכנסת בן-צור.

היו"ר אדר:

סליחה. זהו חבר הכנסת שמריהו בן-צור.

גנבות חקלאיות בשרון

חבר הכנסת ש' בן-צור שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ב בשבט התשנ"ח (18 בפברואר 1998):

חקלאים באזור השרון סובלים מגנבות רכוש ותוצרת חקלאית ומנזקים שנגעים במזיד על-ידי גורמים פלסטיניים.

רצוני לשאול:

מה עושה משרדך כדי להילחם בתופעה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מפקדת מג"ב מרכז משמשת מפקדה משימתית בקו התפר לנושא הביטחון השוטף ולנושא הפלילי. כמו כן, היא אחראית למניעה ולסיכול גנבות חקלאיות ביישובים חקלאיים.

האחריות בתחום המניעה והסיכול של גנבות חקלאיות משתרעת על פני 173 יישובים חקלאיים במחוז המרכז.

הפעילות במגזר החקלאי בהתיישבות ובקו התפר מתבצעת על-ידי שוטרי מג"ב ובשיתוף פעולה עם גורמים רבים, כמו ראשי מועצות, קציני ביטחון מועצתיים, סיירי שדות, רכזי ביטחון שוטף – רב"שים – שוטרי מג"ב, ובנוסף גורמים נוספים כמו "פיתוח חקלאי", קק"ל, רשות שמורות הטבע, מועצת הדבש ועוד.

הפעילות מבוססת על מודיעין שטח ועל מוקדים בעייתיים.

אני יכול לציין, שמתחילת השנה מסתמנת ירידה בהיקף הגנבות בתחום החקלאי ובנושא גנבות כלי רכב לעומת השנה החולפת.

קו התפר קיבל תוספת משמעותית בשנה שחלפה ובשנה הנוכחית על-ידי הוספת שתי פלוגות ומפקדה בשנה שחלפה. כמו כן, השנה תוקם פלוגה נוספת ללחימה בפשיעה, אשר תקום עד חודש מאי 1998.

היו"ר ר' אדרי:

עתה, שאילתא מס' 2584, של חבר הכנסת רן כהן – רכס שועפאט. אדוני השר, בבקשה.

פרשת העסקאות ברכס-שועפאט

חבר הכנסת רן כהן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

בעקבות כל הגילויים בפרשת העסקאות ברכס-שועפאט, רצוני לשאול:

1. האם קיבלה המשטרה או עומדת לקבל חומר לחקירה בפרשה ממבקרת המדינה, ישירות או דרך היועץ המשפטי לממשלה?

2. האם יש ניסיון של אישים פוליטיים להתערב בשלב כלשהו בחקירה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. כן.

2. לא.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מה הנדיבות הזו בתשובה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מקווה שחבר הכנסת זוכר את השאלה.

היו"ר אדר':

חבר הכנסת רן כהן, שאלה נוספת. בבקשה.

רן כהן (מרצ):

אדוני השר, אדוני היושב-ראש, אני מודה לך – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

נתנו לי הוראות לקצר במתן התשובות, ואני כחייל ממושמע מבצע.

היו"ר ל אדרי:

אדוני השר, אתה עושה את זה לעניין וזה בסדר.

יצחק כהן (ש"ס):

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הזמן יקר, אך לא עד כדי כך.

חן כהן (מרצ):

אדוני השר, אני מודה לך על הפירוט העשיר בתשובות שלך, אבל מאחר שמדובר בנושא מאוד כאוב ומאוד קשה של מכירת דירות ללא-זכאים ברכס-שועפאט, ומדובר במאות דירות, הרי מצאה מבקרת המדינה, שבנושא הזה של הקצאת דירות ברכס-שועפאט, שנבנה על-ידי עמותות חרדיות בעיקר, נעשו, כפי הנראה, מעשים שיש להם משמעות קשה וחמורה. לפני שבועות מספר ענה לי סגן שר הבינוי והשיכון, שחלק מן הדירות כבר הועברו בלי שנחתמו חוזים ליד שנייה ושלישית ואף רביעית. כלומר, מתגלה תמונה מחרידה. בינתיים, אף אחד לא נתפס, והעמותות עושות את שלהן. האם תוכל, בבקשה, לשים לב שהחקירה הזו לא תעוכב אם מטעמים של הזנחה או מטעמים של לחצים פוליטיים או לחצים אחרים, כיוון שאין מה לעשות – כל החרדים בממשלה, ולחץ פוליטי יכול להיות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

השאלה הראשונה על רכס-שועפאט היתה: האם קיבלה המשטרה או עומדת לקבל חומר חקירה ישירות מן היועץ המשפטי, ואני אמרתי: כן. החלק השני של השאלה הוא, האם מעורבים גורמים פוליטיים, ואני אמרתי: לא. אנחנו נגלה עין פקוחה לעניין הזה, לפי בקשתך. אני בהחלט מבין את דאגתך.

משה גפני (יהדות התורה):

בעזרת השם, אם כל העבירות יהיו כמו שם, אתה תהיה מחוסר עבודה.

היו"ר ל אדרי:

תודה. עתה שאילתא מס' 2586, של חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. אדוני השר, בבקשה.

מות עציר פלסטיני לאחר חקירה

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

נמסר לי, כי נידאל אבו-סרור, צעיר פלסטיני, נעצר ב-6 בינואר 1998, נחקר על-ידי כוחות הביטחון, ולאחר עינויים הועבר לבית-החולים "הדסה", שם מת ב-28 בינואר 1998.

רצוני לשאול:

1. האם נבדקו הפרטים ונמצאו נכונים?

2. האם נחקרו אנשי הביטחון שהיו אחראים לחקירתו, ומה היו תוצאות החקירה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא, ואתן לך את הנתונים הבאים:

1. א. העצור נידאל אבו-סרור נעצר במחוז ירושלים ב-5 בינואר 1998 בגין ביצוע עבירת גנבת רכב, תקיפת שוטר ועבירות נוספות; ב. בעקבות הארכת מעצרו בבית-משפט השלום ניתן לגביו צו מעצר עד למתן החלטה, ומתאריך 11 בינואר 1998 הוא שהה בתא מעצר מיוחד לעצורים בקטגוריה של "עד מתן החלטה"; ג. בתאריך 11 בינואר 1998 הוא שהה בתא המעצר המיוחד לעצורים עד מתן החלטה. בתאריך 16 בינואר 1998 ניסה העצור הנ"ל להתאבד בתלייה, ולאחר פעילות החייאה של הצוות הרפואי הוא הועבר לבית-החולים "הדסה עין-כרם". העצורים ששהו עמו בתא מסרו, כי עבודת ההצלה בוצעה על הצד הטוב ביותר. העצור נפטר בבית-חולים. על-פי מסקנות הוועדה הבודקת שהוקמה במחוז, שבה נטל חלק פתולוג פלסטיני, לא נמצאו על גופו כל ממצאים המעידים על פגיעה בגופו, למעט סימני חנק בצוואר. קרי, הנושא הזה נבדק על-ידי צוות מיוחד. בין החוקרים היה גם פתולוג פלסטיני שעזר בבדיקה, והם הגיעו למסקנה שזו היתה התאבדות שלו.

היו"ר ל אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דהאמשה. אדוני, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

נדמה לי שיש כאן טעות, או שלא שמעתי נכון: האיש נפטר ב-28 בינואר ולא ב-16 בינואר. השר אמר שהוא נפטר ב-16 בינואר, אצלי כתוב שהוא נפטר ב-28 בינואר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ב-16 בינואר הוא התאבד, ונפטר ב-28 בינואר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זה לא כל כך חשוב. האם אפשר לקבל את חוות הדעת הפתולוגית? אולי אפשר להעביר אותה אלי בתוך שבוע?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מניח שכן, נבדוק את זה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אין מניעה להעביר את חוות הדעת למשפחה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מניח שכן, לא למדתי משפטים. אתה יכול לתפוס אותי במלה, ואולי אני לא רשאי להעביר. אני מניח שכן. היה גורם פלסטיני בבדיקה הזאת, פתולוג פלסטיני, שאימת את הנושא. אני מניח שכן, אבדוק את העניין.

גנבת סוסים בשרון

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

נודע לי, כי ביישובי השרון נפוצה תופעה של גנבת סוסים על-ידי תושבי האוטונומיה. לאחרונה הרהיבו הגנבים עוז והם מציעים לבעלי הסוסים לרוכשם חזרה בכסף מלא.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרדך על התופעה?

2. כמה תלונות בגין גנבת סוסים הוגשו בשנת 1997?

3. מדוע לא ייעשה מאמץ כדי ללכוד גנבי סוסים המנסים לשוב ולמכור את הסוס לבעליו?

4. כיצד תפעל המשטרה כדי למגר תופעה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. באזור השרון קיימת תופעה של גנבת בעלי-חיים, בין השאר עגלים, טלאים וגם סוסים. הגנבות מתבצעות מיישובים חקלאיים הנמצאים באזור המרכז, ובעיקר ביישובי השרון.

2. מהיקף הגנבות בחתך השנתי ובהשוואה לשנה החולפת עולה, כי קיימת עלייה בכמות גנבות הסוסים בשנת 1997 לעומת 1996 – 45 גנבות סוסים בשנת 1996 לעומת 62 גנבות בשנת 1997.

3. ידוע על מקרה אחד או שניים שבהם היתה עסקה בין הגנב לבין בעל הסוס, והנושא הובע לידיעת המשטרה בדיעבד, אחרי שהעסקה בוצעה.

4. משמר הגבול ומשטרת ישראל מוכנים בכל עת לטפל בכל פרשה מסוג זה, והם לא יחסכו שום מאמץ, לרבות כניסה לשטחי האוטונומיה, על מנת לתפוס את המעורבים בנושא.

משמר הגבול פועל בשיתוף פעולה עם רב"שים, קב"טים מועצתיים והמושבניקים עצמם, על מנת למגר את התופעה על-ידי מבצעים יזומים בתוך רפתות, דירים ולולים, ובימים אלה נערכת הסברה והנחיה מקפת בכל היישובים, כדי למנוע גנבות בעלי-חיים לקראת חג הקורבן.

חקירת תלונה על שיסוי כלב בחרדי

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

ב-12 באוקטובר 1997 פרסם "יתד נאמן" ידיעה על חילוני ששיסה כלב "בולדוג" בחרדי.

בחלוף כמחצית השנה, רצוני לשאול:

1. האם נחקר המקרה?

2. אם לא – מדוע?

3. אם כן – מה העלתה החקירה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1-3. ב-9 באוקטובר 1998 הגיש אזרח תלונה במשטרת פתח-תקווה בגין תקיפה באמצעות כלב. לטענת המתלונן, בעת שהלך ברחוב פינסקר בעיר, התנפל עליו לפתע כלב מסוג "בולדוג". הכלב היה קשור ברצועה, והחזיק אותו בעליו, בחור צעיר שזהותו אינה ידועה. כתוצאה מהתנפלות הכלב, נקרעה הבטנה הפנימית בחליפתו של המתלונן, המתלונן ביקש מבעל הכלב שישלם לו עבור הנזק, אולם זה בתגובה אמר לכלב שיקפוץ פעם נוספת על המתלונן.

התלונה הוגשה במשטרה שש שעות לאחר המקרה. נערכו סריקות במקום האירוע, אך ללא תוצאות. כמו כן, בהעדר יכולת זיהוי על-ידי המתלונן, לא התאפשר לקיים מסדר זיהוי תמונות, והתיק נסגר כמקרה של עבריון לא נודע.

היו"ר א' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת נסים דהן.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, תודה רבה. אדוני שר המשטרה, אני ממש המום, אני צריך ללמד את המשטרה לעבוד. אז אלמד אתכם לעבוד: מדובר בכלב "בולדוג", כמו שאדוני מציין, בכלב קשור ברצועה, שיש לו רשיון. כאשר יש תאונת פגע וברח, אפילו לפי צבע המכונית המשטרה מאתרת את הנהג. יש כאן תיאור מדויק של כלב. כמה כלבי "בולדוג" יש בפתח-תקווה – 100? לוקחים את הרשימה, עוברים בית-בית, ואפשר לזהות אותו אם לא ב-24 שעות, ב-48 שעות.

אלא מה, המותקף הוא חרדי. שילכו לעזאזל המותקפים האלה. אני צריך ללמד את המשטרה לעבוד, אז אני מלמד אותה כאן מעל דוכן המליאה. אם המשטרה היתה רוצה לגלות, היא היתה מגלה. היא מגלה אוזלת יד בכל פעם שחרדי מותקף. אני מצטער לצעוק את זה מתוך כאב לב, כי זו לא פעם ראשונה, לא פעם שנייה ולא פעם שלישית שאנחנו מגישים תלונות ואלה התשובות. השוטר לא מזוהה, האזרח לא מזוהה, אי-אפשר לגלות, אי-אפשר למצוא.

היו"ר ל' אדרי:

בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מצטער על סגנון הדברים של חבר הכנסת. אם תמשיך בצורה שכזו, אתה עלול לפגוע בעצמך. אני דואג לבריאותך, ולכן אני מציע לך קצת להתקרר ולהיות יותר רגוע. המשטרה אינה מבדילה בין דת, צבע, מין, כובע, כיפה – חרדי או לא חרדי. אלה הנתונים שקיימים כרגע. אני מניח שיכול להיות גם כלב "בולדוג" בלי רשיון, אז מה תגיד על זה?

נסים דהן (ש"ס):

תנסה לפחות.

הצעת מבני בית-ספר בבני-ברק

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

השבועון "יום ליום" מדווח על הצעת מבני בית-הספר "ותתפלל חנה" בבני-ברק. בהצעה נשרפו מבנים וספרי קודש.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר המקרה?

2. אם לא – מדוע?

3. אם כן – מה העלתה החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. א. בתאריך 29 בספטמבר 1997 אירעה שרפה במבנה – קרוון – ששימש משרד של גן-ילדים, ושמו "ותתפלל חנה"; ב. המבנה בער זמן רב, עד שהודיעו לשירותי הכיבוי; ג. השכנים לא שיתפו פעולה, אך אמרו כי ראו דמויות נמלטות בחושך; ד. בוצעה פעילות מודיעינית, אשר העלתה שני שמות של חשודים במעשה. אלה נחקרו, ולא נמצאה כל ראיה נגדם; ד. במקום נשרפו חפצים שונים, לרבות מכונת צילום; ו. נראה שאלמונים פרצו למקום, גנבו, ולאחר מכן הציתו וטשטשו ראיות; ז. הפרקליטות סגרה את התיק נגד החשודים מחוסר אשמה, והמשטרה סגרה את התיק, כי העברין לא נודע.

מאבק הדמים בשכונת ג'ואריש ברמלה

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

זה זמן רב נמשך מאבק הדמים בין משפחות קראג'ה וג'רושי בג'ואריש.

רצוני לשאול:

1. האם נעצרו או נשפטו אנשים בעקבות 26 מעשי רצח במקום?

2. מנין באו כמויות הנשק לידי המשפחות הנאבקות?

3. האם נעצרו לווייתני הסמים במקום?

4. האם אין בכוונת השר להעביר את משפחת קראג'ה לתחום שיפוט כפר-קאסם, ובכך ימנע כישלון בטיפולו בבעיה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. על רקע מאבקי השליטה בתחום הסחר בסמים בשכונת ג'ואריש, בין משפחת ג'רושי לבין משפחת קראג'ה, נרצחו מאז שנת 1991 חמישה מבני משפחת קראג'ה וארבעה מבני משפחת

ג'רושי. נוסף על כך נרצחו 13 איש שלא מבני המשפחות הללו אך היו קשורים למאבקי הכוח בנושא הסחר בסמים. בסך הכול נרצחו 22 איש על רקע זה.

בגין כל מקרי הרצח הללו מונו צוותי חקירה מיוחדים, שפעלו במישור המודיעיני והחקירתי. נעצרו עשרות רבות של חשודים. לגבי חלקם הוגשו כתבי אישום; הם נשפטו ונידונו לריצוי מאסר בפועל. בחלק מהתיקים החקירה טרם הסתיימה.

יש להדגיש, כי החקירה בתיקים הללו נתקלת בקשיים אובייקטיביים, מחמת העדר מוחלט של שיתוף פעולה של תושבי המקום, שבחלק ניכר מהמקרים היו עדי ראייה למקרי הרצח אך הם מסרבים למסור עדות על כך, ולעתים הם אף מחבלים בחקירה בכך שמסלקים קליעים ותרמילים מזירות הירי ומשבשים החקירה.

התושבים הצהירו בגלוי, גם בתקשורת, כי חונכו שלא לשתף פעולה עם השלטונות והמשטרה. אילו מסרו עדות היו מרבית הרוצחים בכלא, אך לא זו הדרך שהם בחרו לנקוט.

2-3. כמויות הנשק באו כתוצאה מפריצות לבתים וגנבת כלי נשק. בידי המשפחות כספים רבים הנובעים מפעילותם הפלילית, המאפשרים להם לרכוש את כלי הנשק מגורמים עברייניים, או להשיגו בסחר חליפין תמורת סמים.

במהלך החודשים האחרונים נערכו לא אחת מבצעי חיפוש בבתיהם של התושבים ובכפר עצמו, ובמהלכם נתפסו אמצעי לחימה שונים. בגין תפיסות כלי הנשק הללו נפתחו תיקי חקירה, נעצרו חשודים והוגשו כתבי אישום.

מחוז מרכז, באמצעות הימ"ר המחוזי ויחידות מרחב שפלה, מבצע פעילות רבה ואינטנסיבית נגד סוחרי הסמים בכפר. רק בימים אלו נחשפה פעילות של ארבעה סוכנים שפעלו במקום והפלילו עשרות חשודים, מתוכם תשעה מבני משפחת ג'רושי. עד כה הוגשו כתבי אישום נגד כמה נאשמים, וקיימת כוונה להגיש כתבי אישום נגד שאר העצורים בצירוף בקשות לעוצרם עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.

יש לציין, כי בכפר מופעלים נוסף על כך כוחות משטרה מיוחדים, לרבות מג"ב, יס"מ וכוונת משימת ארצי. בכפר מתבצעת פעילות יומיומית לאכיפת החוק בכל התחומים: תנועה, שהייה בלתי חוקית של בני מיעוטים, החזקת נשק, סחר בסמים ועוד.

4. רעיון ההפרדה בין שתי החמולות נובע מהמסורת המוסלמית, והוא התקבל בברכה על-ידי בני משפחת קראג'ה, שהביעו הסכמתם ורצונם לעזוב את המקום. גם בני משפחת ג'רושי הסכימו לכך, אך מחמת מספרם הרב הוחלט כי העברת בני משפחת קראג'ה היא הפתרון הטוב ביותר.

חקירת הצתת סוכתו של רב העיר כרמיאל

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

"יתד נאמן" מתאריך כ"ב בתשרי התשנ"ח מדווח – רצוף בזה צילום הידיעה – כי משטרת כרמיאל עצרה חשוד בהצתת סוכתו של הרב אברהם מרגלית, רבה של כרמיאל.

רצוני לשאול:

1. מה התפתח בעקבות מעצר החשוד?

2. האם הוא שוחרר או הודה בהצתה?

3. כיצד הסתיימה חקירה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אכן, אירוע כנ"ל התרחש ב-18 באוקטובר 1997, ובגין כך נפתח בתחנת כרמיאל תיק פ.א. 1853/97.

2. בתאריך 20 באוקטובר 1997 נעצר קטין יליד 1980, שכנו של המתלונן, ומעצרו הוארך על-ידי שופט עד 25 באוקטובר 1997. בחקירתו הוא הכחיש את המיוחס לו.

3. החקירה לא העלתה די ראיות כדי ביסוס כתב האישום, והתיק נסגר בשלב זה כאל"ן – אין עניין לציבור.

הרקע למעשה – ככל הנראה – סכסוך בין המתלונן לבין החשוד על רקע כך שיום לפני כן העיר המתלונן לנער לבל ישליך קיסמים בוערים לסוכתו.

טיפול המשטרה בתלונות על התנהגות מתנחלים

חבר הכנסת ע' בשארה שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

נודע לי, כי בית משפחת ג'אבר בחברון, הגובל בהתנחלות קריית-ארבע, סובל מהתנכלויות חוזרות ונשנות של המתנחלים. בני המשפחה התלוננו במשטרה פעמים מספר בשנתיים האחרונות – ב-5 ביוני 1996, ב-23 באוקטובר 1996 וב-14 במאי 1997.

רצוני לשאול:

1. מה נעשה בתלונות אלה?

2. האם הוגשו כתבי אישום?

3. האם ידוע לכם שההתנכלויות נמשכות?

4. מה ייעשה בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

4-1. בגין התלונה שהוגשה בתאריך 5 ביוני 1996, נפתח תיק פלילי בגין הסגת גבול וגרימת נזק. התיק הועבר לענף התביעות עם המלצה להעמיד את החשוד לדין.

לא נמצאו דיווח או תלונה לגבי אירוע מתאריך 23 באוקטובר 1996, שבו מעורבת משפחת ג'אבר.

בגין התלונה שהוגשה בתאריך 14 במאי 1997 נפתח תיק בגין נזק שגרמו ארבעה נערים יהודים לבאר של משפחת ג'אבר, לפי טענתה. החשודים לא אותרו ומשפחת ג'אבר והשומר במקום לא יכלו לזהותם. התיק נסגר בעילת עבריון לא נודע.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת עזמי בשארה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אף שהתיקים נסגרו, לפחות היו התחלות של חקירה, כלומר יש משהו בנושא שאני שואל עליו. הייתי שם, אדוני השר, מדובר במשפחה המתגוררת על גבול קריית-ארבע, ואני מצטער לומר שהמתנחלים חומדים את אדמתה. ההתנכלויות נמשכות. אדוני השר, אני רוצה שתיקח לתשומת לבך, תרשום אצלך, אדוני השר, משפחת ג'אבר מקריית-ארבע עוברת התנכלויות יומיומיות.

את התלונות שלהם כבר לא שומעים במשטרה, כי הם משתעממים. האנשים בקריית-ארבע רוצים את אדמתם. כאשר נותנים להם מכות, שואלים אותם איפה נייר הטאבו שלהם. רוצים אותו כדי לקרוע אותו. נכנסים פנימה, מתפרצים כדי לחפש את נייר הטאבו. תרשום אצלך את זה למען העתיד. משפחת ג'אבר היא משפחה מאוימת על-ידי קבוצה של קיצונים ממתנחלי קריית-ארבע. תודה.

היו"ר ל אדרי:

תודה. אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבטיח לך ששתי הסוגיות שעליהן דיברת תיבדקנה, האחת – הניסיון להמשיך להתנכל למשפחה והעובדה שהמשפחה מאוימת. אבקש ממפקד המשטרה לבדוק את זה ולתת לי תשובה.

חקירת תלונות נגד מזייפי חותמות כשרות

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

בחודש ספטמבר 1997 הכריע היועץ המשפטי לממשלה כטענת מזכיר סיעת ש"ס ובניגוד לעמדת המשטרה וקבע, שעבירות זיוף כשרות יש לחקור במישור הפלילי, כזיוף ומרמה, מעבר לטיפול המינהלי על-ידי הרבנות הראשית.

רצוני לשאול:

1. כמה תלונות העבירה הרבנות למשטרה מאז הכרעת היועץ המשפטי לממשלה?

2. כמה תלונות הוגשו על-ידי גורמים אזרחיים?

3. האם התלונות מאז נחקרו?

4. מה העלו החקירות?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הרבנות העבירה למשטרה שלוש תלונות.

2. לא הוגשו תלונות על-ידי גורמים אזרחיים.

3. תלונה אחת נחקרה והועברה לתביעות לשם הגשת כתב אישום.

4. שתי תלונות נוספות נחקרות, האחת לפני סיום חקירה והשנייה מצויה בתחילתה.

בקשה להחליף חוקר נוער בתחנת חברון

חבר הכנסת ד' טל שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

תושבי חברון היהודים ביקשו לשבץ חוקר נוער בתחנת חברון במקום חוקר הנוער עב"מ – שמו המלא מופיע במקור – שלטענתם פגע באחד מילדי הקריה ואיים עליו. סגן מפקד מחוז ש"י, קרמרסקי, סתר עצמו בשני מכתבים שונים לחבר הכנסת פורת לגבי תלונה. רצ"ב צילומי מכתביו.

רצוני לשאול:

1. האם נבדקה פניית התושבים?

2. כיצד תטופל?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. א. אין כל סתירה בין שני מכתביו של סגן מפקד מחוז יהודה ושומרון.

ב. אכן, תלונה אחת נגד השוטר נמצאה מוצדקת בחלקה, והשוטר זומן לריאיון עם סגן מפקד המחוז, אך שום תלונה בגין התנהגות השוטר כלפי ילדים לא נמצאה מוצדקת.

ג. עמדת המחוז היא, שלא ניתן להעביר שוטר מתפקידו אך ורק מאחר שתושבי האזור שבו הוא משרת רוצים בהעברה, וזאת משום שהחוקר מצליח בעבודתו ומביא להעמדת חשודים לדין.

זיכוי שוטר שהכה מפגינים

חבר הכנסת ד' טל שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

על שאילתא של חבר הכנסת וקנין השבת, כי בית-הדין למשמעת זיכה שוטר שהכה מפגינים באלה, מאחר שהמוכים לא התלוננו ועדי הראייה לא הוכו. כמו-כן אמרת שהתביעה ערערה. רצופה בזה תשובתך.

רצוני לשאול:

1. מה העלה ערעור התביעה?

2. האם השוטר עדיין עוסק בפיזור הפגנות?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הקצין משרת בתפקיד קצין המודיעין של תחנה אזורית לוד. במסגרת תפקידו הוא איננו נמצא במגע עם מפגינים ואיננו עוסק בפיזור הפגנות.

תלונה בגין מסירת הודעות כוזבות לבית-המשפט

חבר הכנסת מ' גפני שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

ב-14 באוקטובר 1993 הוגשה תלונה במשטרה נגד עורך-דין בחשד להפרת אמונים ומסירת הודעות כוזבות לבית-המשפט. המקרה פורסם בעיתון "המחנה החרדי", ומדובר בנישול משפחה חרדית מנחלתה במושב נטעים.

רצוני לשאול:

1. מה העלתה חקירת המשטרה בנדון?

2. מדוע לא קיבלו המתלוננים עד היום שום תשובה?

3. האם תחקור המשטרה שנית את המקרה לפני תום ההתיישנות?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1-3. בתאריך 14 באוקטובר 1993 התלוננה ביחידה לחקירות הונאה במחוז תל-אביב גברת מרים יפה נגד עורך-הדין שאול אורי בגין הודעות כוזבות.

בתאריך 16 במאי 1996 הועבר התיק לפרקליטות מחוז תל-אביב לעיון והחלטה, והוא טרם חזר ליחידה לחקירות הונאה במחוז תל-אביב.

אני מציע לפנות לשר המשפטים ולבדוק מדוע העניין מתעכב. העניין לא נמצא עוד במשרדי.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת משה גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני השר, אדוני היושב-ראש, ברשותך, אדוני היושב-ראש, אף שזה לא מקובל, בקשר לשאילתא של חבר הכנסת נסים דהן – אני מכיר את הגינותך, אדוני השר, הוא העלה כאן נושא שכולנו מכירים, אני מציע לבדוק את העניין. פתח-תקווה היא לא ניו-יורק ואין בה הרבה כלבים. מדובר על רב חשוב שהתקף באופן החמור ביותר. אנחנו מדברים על מלחמת תרבות, לאן אנחנו רוצים להגיע?

חבר הכנסת דהן אמר את דבריו מתוך סערת רגשות, אבל אני חושב שמן הראוי שהשר לביטחון פנים יבדוק את העניין פעם נוספת, האם אפשר להגיע לאיש הזה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מקשיב לא רק למלים, גם למנגינה, והמנגינה עושה את הצליל. אני לא מצפה מחבר כנסת להתנהג מעל במת הכנסת בסגנון הזה כלפי שר וכלפי המשטרה. תאמין לי, אוזני קשבת לכל הדברים, אבל אני רגיש גם למנגינה, ואני מציע לשנות את המנגינה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני השר, לגבי השאילתא, מדובר במשפחה שנושלה ממושב לאחר שנים רבות שהיתה שם. לפי טענתה, ולא מצאתי סימוכין לכך שהם לא צודקים, הם סולקו מכיוון שהם משפחה שומרת מצוות, ולא רצו אותם שם. הם אנשים מבוגרים, והאיש הונה אותם. האיש הגיש תלונה במשטרה, ואי-אפשר להשאיר את העניין במצב כזה. השאלה היא, מה קורה מבחינת המשטרה והאם המשטרה עוקבת אחרי מה שנעשה עם זה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כפי שאתה מבין וכפי שתיארתי לך קודם לכן, הדברים שאתה אומר נכונים עובדתית. הדברים האלה לא נמצאים כרגע בידי המשטרה, וכיוון שזה לא נמצא בידיו, אני בכל אופן מציע לפנות לשר המשפטים, כי התשובה צריכה לבוא ממנו. אם אתה רוצה אני גם יכול לפנות לשר המשפטים ולעשות את זה. אני אעשה את זה בשבילך.

היו"ר ר' אדרי:

תודה.

חקירת תקיפתם של בחורי ישיבה

חבר הכנסת ד' טל שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

השבועון "דתי צפוני" – רצוף בזה צילום הידיעה – מדווח על מקרה שבו הותקפו בחורי ישיבה בידי בריונים. לפי הידיעה, פנה אליך חבר הכנסת משה גפני בעניין זה.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר מקרה זה?

2. אם כן – מה העלתה החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. במרחב חיפה, הן בלשכת החקירות והן בלשכת הסיור, לא אותרו כל אירוע או חקירה בנושא המועלה על-ידך.

בנקודה זו ראוי לציין, כי קיים שיתוף פעולה הדוק מצד תושבי שכונת ויז'ניץ ברחוב גאולה, המשרתים במשמר האזרחי בחיפה בהתנדבות ובהתלהבות, ולו חפצו, קצרה דרכם להתלונן על אירוע חריג, כנטען בשאלתא.

חקירת קיבוץ בחשד להונאת הרשויות

חבר הכנסת מ' גפני שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

בביטאון לשכת רואי-החשבון פורסם על חקירת קיבוץ על-ידי המשטרה בחשד להונאת הרשויות כדי לזכות בהטבות על-פי חוק לעידוד השקעות הון. ממהלך החקירה הסתבר, כי הקיבוץ שנחקר אינו היחיד שנקט שיטה זו.

רצוני לשאול:

1. מה היתה תוצאת החקירה?

2. האם נחקרו קיבוצים נוספים, ואם כן – מה העלתה החקירה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. התיק נגנז על-ידי פרקליטת המדינה לאחר שהוחלט על שינוי קריטריונים וכללים בנושא של השקעות הון של קיבוצים. כמו כן, לא נחקרו קיבוצים נוספים.

היו"ר אדרי:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת משה גפני, בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני מעלה בדמיוני מה היה קורה אילו היה כתוב בעיתון הזה – אני רק מעלה בדמיוני, אני לא אומר בוודאות – אם היה מדובר בחשד כפי שנכתב בעיתון מכובד מאוד, שמדובר בישיבה, לא בקיבוץ, ויש חשד שהמשטרה לא חקרה את העניין, אף שמדובר בשיטה שנהוגה בכל הישיבות, להעלים מהרשויות וכו'.

מדובר בקיבוץ, וברור לחלוטין שמדובר בשיטה שבה הקיבוצים הונו. והיום אתה, אדוני השר, אומר לי שהנמשא נגנז, לא נעשתה שום בדיקה בעניין הזה, אף שסביר להניח שהקיבוצים עברו עבירה חמורה, עבירה פלילית – הונו את הרשויות; והתיק נגנז ולא בודקים את העניין. שווה בנפשך, אדוני השר, מה היה קורה בתקשורת במדינת ישראל לו היה כתוב בעיתון כזה מכובד שנעשתה עבירה כזאת בישיבה וכנראה זאת השיטה שנהוגה בישיבות במדינת ישראל. "מבט" היה נפתח בידיעה הזאת; יותר מפרשת בר-און. כל הכותרות הראשיות בעיתונים היו על השיטה להונות את הרשויות על-ידי הישיבות, והמשטרה היתה נכנסת בכל הכוח.

במקרה מדובר בקיבוצים. האם דינם של הקיבוצים שונה מדין של הישיבות או מדינו של כל סקטור אחר?

היו"ר ל אדרי:

תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא חושב שהקיבוצים, המושבים או האנשים שגרים בערים, לכל אחד יש דין אחר. ברגע שפרקליטת המדינה היא זו שהורתה לשנות או לגנוז את התיק, כי שונו הקריטריונים והכללים, לדעתי הפרקליטה נמצאת מעל המשטרה והיא זו שמנחה את המשטרה, והמשטרה פעלה בהתאם.

מבחינתנו, אנחנו נמצאים בבית-המחוקקים, ואם אתה רוצה להפוך את הסדר, שהמשטרה תהיה מעל הפרקליטה – אין לי שום בעיה; אבל תשנה את החוק.

משה גפני (יהדות התורה):

אתה מציע שאני אשאל על זה גם את שר המשפטים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יכול להיות. אתה כבר ותיק בבית הזה ואחד מהפעילים ביותר. את שיטות הלחימה שלך נשאר לך, אך בכל מקרה, הפרקליטה היא זו שהנחתה את המשטרה.

חקירת ניהול קרבות אדם

חבר הכנסת י' כהן שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

בעקבות מענה על שאילתא בעל-פה שהגשתי, שבה השבת כי למודיעין המשטרה אין מידע על תופעת קרבות אדם, ולאחר שאלות של חברי הכנסת, השבת כי הנושא ייבדק שוב; צורפה ידיעה בנושא, נוסף על כתבה ב"כל העיר".

רצוני לשאול:

1. האם מאז צברה המשטרה מידע בנושא?

2. אם כן – מה פעלה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1-2. עד כה משתקף הנושא רק ברדיו. בעקבות השאילתא הקודמת הורד כוח לשטח, אך עד כה אין מה לדווח. כלומר, הנושא הזה נבדק על-ידינו, ואנחנו לא יכולים לדווח לך שאכן יש קרבות אדם, כפי ששאלת.

היו"ר ל אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת יצחק כהן.

יצחק כהן (ש"ס):

אני מבין שאתה לא יכול לדווח שיש, אבל האם אתה יכול לדווח שאין?

עוד הערה, הבוקר שמענו באחת מוועדות הכנסת על מדיניות או לא מדיניות, על חקירת משטרה בדיון של איפה ואיפה. שמענו על פריסה מכובדת של שרים לשעבר, שרי מרצ לשעבר, שמבקרת המדינה הורתה לפתוח בחקירה פלילית נגדם. משום-מה, עד עכשיו לא שמענו דבר. האם ננקטת מדיניות של איפה ואיפה, או שחלילה וחס – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

המשטרה במדינת ישראל פועלת על-פי חוק, ולא משנה לה מי האנשים. ברגע שנקבל הנחיה – אנחנו נבצע. אני לא מכיר איפה ואיפה, ואם תרצה להסב את תשומת לבי שיש איפה ואיפה, אני אטפל בזה. אבל אם זה עדיין פה, במסדרונות הכנסת – אני לא מכיר.

יצחק כהן (ש"ס):

זה בדוח מבקרת המדינה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

היא בדרך כלל מנחה מה לעשות.

משה גפני (יהדות התורה):

השר צודק במקרה הזה. היועץ המשפטי התבקש על-ידי מבקרת המדינה לפתוח בחקירה, אבל היועץ המשפטי לא אוהב את זה.

היו"ר ל' אדרי:

תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

צדיקים מלאכתם נעשית בידי אחרים. אני מודה לך, חבר הכנסת גפני, מה הייתי עושה בלעדיך?

ידיעה על אירועים אנטי-דתיים בנשר

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998)

העיתון "יום ליום" טוען – רצוף בזה צילום הידיעה – כי ביישוב נשר זרקו אלמונים תשמישי קדושה לזבל, זאת כדי לקומם את עובדי המועצה הדתית. קודם לכן רוססו כתובות נאצה בגנות בעלי תשובה.

רצוני לשאול:

1. האם חקרה המשטרה מקרים אלו?

2. אם כן – מה העלו החקירות?

3. אם לא – הייחקרו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. על אף הכתבה בעיתון, בבדיקה בתחנת זבולון לא אותרה כל תלונה בנושא. זאת ועוד, כל האירוע אינו מוכר לא ביחידת החקירות ולא ביחידת הסיור בתחנה.

נוהל מתן תשובות על פניות אזרחים במטה הארצי

חבר הכנסת ר' אלול שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

כאשר אזרח מבקש לדעת אם הוגבלה יציאתו מהארץ, הוא נאלץ להמתין לעתים כ-45 דקות לקבלת התשובה.

רצוני לשאול:

1. האם הנוהל שלפיו ממתין פונה על קו הטלפון כ-45 דקות הוא ניהל הגיוני?

2. מדוע מצוי רק קו טלפון אחד לבירור – 02-5309392?

3. מה ייעשה כדי לשפר את השירות לאזרח?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

קודם כול, אני מקווה שמכונתך תימצא בקרוב.

נסים דהן (ש"ס):

הוא הצטרף למועדון מאוד מכובד.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כן, עכשיו הוא יוכל לקדם את החוק. אני מקווה שהמכונה שלך ישנה מספיק כדי שתוכל לזכות במכונה חדשה וטובה יותר. בכל מקרה, אני מקווה שנמצא את המכונה שלך ותמשיך לנסוע במכונה שלך. אני מקווה שבעתיד לא יפרצו לתוך ביתך, חבר הכנסת אלול, ואם יש לך בעיה כספית לרכוש מנעול מתאים, אנחנו נסייע לך. את זה אמרתי בבדיחותא.

אני חוזר לשאלתך שלך.

3-1. א. על-פי הנחיית המפק"ל, משרד רישום ביקורת גבולות – הרשב"ג – באגף המודיעין עונה טלפונית לכל אזרח הפונה כדי לדעת אם עומד נגדו צו עיכוב יציאה מהארץ, וזאת מפני שזכותו של כל אזרח לדעת נתון זה. זאת להוציא הכללות של הרשב"ג, משטרת ישראל וחקירות מכס.

ב. השיטה: אזרח או עורך-דין שמצטרף יפוי כוח שולח פקס למשרד הרשב"ג, שכולל תצלום תעודת זהות שלו, וכעבור דקות מספר או במשך היום מתקשר טלפונית למשרד הרשב"ג – אני יכול לתת לך גם את המספר – על מנת לקבל את התשובה.

ג. ככל שגוברת מודעות הציבור לזכותו לקבלת שירות זה, כך מתרחב היקף הפניות.

ד. מספר הטלפון לקבלת תשובות קשור למערכת רב-קויות עם אפשרות המתנה עד לארבעה ממתנים. על-פי רוב, הטיפול בפנייה הינו מהיר – מענה של "אין צו" או מתן פרטי הצו, הגורם המבקש, מספר התיק. אך לעתים יש צורך להרחיב בשיחה עם האזרח המבקש מידע נוסף ובירורים נוספים. לעתים קרובות האזרח מטלפן בטרם שלח את הפקס, ואז יש להסביר לו מה עליו לעשות. כל הדבר הזה דורש הרבה זמן.

ה. יש לציין, כי מדי יום משרד הרשב"ג מטפל ביותר מ-500 פניות טלפוניות, ובתקופות שלפני החגים, לרבות חגים מוסלמיים והחאג'ים ובחופשות הקיץ, המספר יכול להגיע ל-800-1,000 פניות

ביום. המערכת עובדת ונותנת שירות, ובסך הכול, אם תרצה את מספר הטלפון, אני אתן לך, ואם אתה רוצה להתקשר עכשיו, אז תתקשר ל-02-5309392 ותבדוק אם אני רשאי לעזוב לחוץ-לארץ.

היו"ר' אדרי:

שאלה נוספת לחבר הכנסת רפאל אלול.

רפאל אלול (העבודה):

כבוד השר, אני אשמח מאוד אם תצטרף אלי יום אחד, לרבע שעה, כדי לראות מה האזרח עובר בנושא הזה, ממש ויה-דולורוזה. אני אומר לך יותר מזה, אדוני השר, אני מודה שאני, כיושב-ראש הוועדה לפניות הציבור, נחשף ללא מעט תלונות בעניינים האלה. אבל אני אומר לך: שווה – ואני מכיר את רגישותך לעניין הזה – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנחנו נרד למשרדי ונטלפן משם.

רפאל אלול (העבודה):

בבקשה. אבל אם תראה דבר נוסף – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני לא עצלן – נרד למשרדי, נרים טלפון ואני אשאל אם אתה רשאי לעזוב לחוץ-לארץ.

רפאל אלול (העבודה):

המכונית שלי עזבה לבד, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אז התשובה תהיה שאין לך קיזוז.

רפאל אלול (העבודה):

יש לא מעט אזרחים שבאים לנמל התעופה ובמשטרת הגבולות עוצרים אותם ושואלים אותם שאלות מאוד מביכות. אני אומר לך שהבדיקה שלך שווה, כי יש לא מעט טרחה לאזרח. אם יש 500 שיחות טלפון ביום, אתה ואני יודעים שארבעה קווים לא מספיקים. תודה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבטיח לך שמתוך משרדי נערוך את הבדיקה הזאת.

העברת מפקד משטרת חברון מתפקידו

חבר הכנסת א' סעד שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

בעיתון "הארץ" מ-9 במרס 1998 התפרסמה ידיעה, ולפיה בכירים במחוז ש"י של המשטרה טוענים, כי החלטת פיקוד המשטרה על העברת סגן-ניצב יעקב איש-ימיני מתפקידו כמפקד משטרת חברון התקבלה בעקבות לחץ שהפעילו המתנחלים בעיר.

רצוני לשאול:

1. האם נכון כי הופעלו לחצים מצד המתנחלים על פיקוד המשטרה כדי להעביר את סגן-ניצב איש-ימיני מתפקידו?

2. האם ידוע למשטרה על ניסיונות של מתנחלים בחברון לחבל בעבודת המשטרה בעיר? אם כן – האם ננקטו צעדים מתאימים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. העברתו של סגן-ניצב איש-ימיני מתפקידו כמפקד תחנת חברון לא בוצעה עקב לחצים כלשהם, לא של המתנחלים בחברון ולא של שום גורם אחר.

סגן-ניצב איש-ימיני מסיים בימים אלה שירות של כשלוש שנים בחברון, ובהצלחה. לאור השינוי במבנה הארגוני של המחוז, עלה תפקיד מפקד תחנת חברון לדרגת ניצב-משנה. מאחר שסגן-ניצב

איש-ימיני טרם הגיע לפז"מ המתאים ולנוכח שחקיקתו בתפקיד, הוחלט על ביצוע רוטציה ומיני קצין בדרגת ניצב-משנה לתפקיד.

חקירת תלונות נגד מזייפי חותמות כשחת

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

השבועון "בירושלים" – הרצוף בזה – מגלה, שיבואן מדרום הארץ נתפס לאחרונה על-ידי הרבנות בזיוף הכשרים. הרבנות הגישה תלונה במשטרה.

רצוני לשאול:

1. האומנם הוגשה תלונה למשטרה?

2. אם כן – האם נחקרה?

3. מה העלתה החקירה?

4. כמה תלונות הוגשו בשנת 1997 נגד זייפני כשרות ובעקבות כמה מהן המליצה המשטרה להגיש כתבי אישום?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה. נמסרה לפרוטוקול)

1-3. העניין בחקירה – יש להמתין.

4. בשנת 1996 הוגשה תלונה אחת בנושא, בשנת 1997 – אחת, ובשנת 1998 – אחת. כל התלונות הן על הונאה בכשרות. אין אפשרות לקבל נתונים של זיוף כשרות בנפרד משאר הזיופים השונים.

משמר אזרחי בכפרים הערביים

חבר הכנסת ו' צאדק חאג' יחיא שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

נוכח התגברות תופעת הפשע והסמים בכמה יישובים ערביים, ולאור ההצלחה של יחידות משמר אזרחי בקלנסואה וטירה לשביעות רצונם של התושבים – רצוני לשאול:

1. כמה נקודות משמר אזרחי הוקמו בכפרים הערביים?

2. מדוע לא מרחיבים את הקמת הנקודות ליישובים בעייתיים כמו טיבה?

3. מה מונע את הקמת הנקודות ומה היא מדיניותה העתידית של המשטרה בעניין זה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. להלן היישובים שבהם מופעל המשמר האזרחי: דליית-אל-כרמל ועוספיא – 259; בסמת-טבעון – 119 מתנדבים; ביר-אל-מכסור – 106 מתנדבים; טובא-זנגריה – 56 מתנדבים; בקה-אל-ערביה – שבעה מתנדבים; שיבלי – שבעה מתנדבים; מע'אר – 15 מתנדבים; נצרת – תשעה מתנדבים; עירון – שבעה מתנדבים; חורפיש – 60 מתנדבים – מג"ב; בסיס הפעלה זבולון – 40 מתנדבים – מג"ב. במרכז: קלנסואה – 31 מתנדבים. טירה – 16 מתנדבים. בראש-העין מופעלים מתנדבים מכפר-קאסם. בתכנון, הרחבת הפריסה של המשמר האזרחי ליישובים: א. מועצה אזורית זמר הכוללת את איבטין, מרג'ה, ימה, ביר א-סיכה; ב. משגב – סח'נין; ג. שפרעם; ד. במחוז הדרומי – במגזר הבדואי. בערים המעורבות – רמלה, יפו ונצרת – מופעלים בני מיעוטים במסגרת המשמר האזרחי.

במהלך שנת 1997/98 התקיימו כמה מפגשי עבודה עם הרשות המקומית בעיר טיבה כדי לקדם גיוסי מתנדבים בעיר. לאחרונה סוכם עם ראש העיר על הקמת ועדה משולבת עם המשטרה לבחינת הנושא. בתחום התחנה נערכו כמה מפגשים עם תושבי העיר – חוגי בית, הרצאות בבתי-ספר, מפגש עם ועדי שכונות, מפגש עם מנהלי בתי-ספר; כל זאת כדי לקדם את פתיחת בסיס המשמר האזרחי בעיר. בשלב זה גויס מועמד אחד בלבד. נמסרו כ-20 טופסי הרשמה לתושבים שהביעו את רצונם להתנדב.

תחנת טיבה והמרחב ימשיכו לעודד את תושבי העיר להתגייס למשמר האזרחי. נשמח גם אם כבוד חבר הכנסת החדש יירתם לפרויקט בעל חשיבות רבה מעין זה.

היו"ר אדרי:

סיימנו את הקובץ הראשון. אדוני השר, ברשותך, ברשות חברי הכנסת, אנחנו נעבור לקובץ הבא.

חילול מסגד בבאר-שבע

חבר הכנסת ט' אלסאנע שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ו בחשוון התשנ"ח (26 בנובמבר 1997):

לאחרונה התגלו חפירות מתחת ליסודות המסגד בבאר-שבע, דבר הגורם לתסיסה בקרב האוכלוסייה המוסלמית בנגב ובמדינת ישראל בכלל.

רצוני לשאול:

1. מדוע המשטרה איננה מנסה למנוע את חילול המסגד בבאר-שבע?

2. מה היא מדיניות משרדך לשמירה על המקומות הקדושים למוסלמים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. בתאריך 24 ביולי 1997 הגיש חבר הכנסת טלב אלסאנע תלונה נגד אדם, אשר לדבריו הגיע למסגד על-פי בקשת כתב "ידיעות אחרונות". היו ביניהם חילופי דברים. מאוחר יותר באותו יום קיבל הודעה כי טרקטורים מפזרים זבל ליד המסגד, על הדשא. הוא ביקש להפסיק את פיזור הזבל, היות שמדובר בחילול השם, ואז התנפל עליו אדם נוסף במלים: אני אפרק לך את העצמות. השניים הופרדו על-ידי אדם בשם ח'ליל אבו.

התוקף נחקר ומסר, כי חבר הכנסת אלסאנע התנפל עליו כשידיו פשוטות לפנים ופגע בו במשקפיים, העליבו בכך שכינה אותו חזיר ופאשיסט והניף ידיים בצורה מאיימת. לדבריו, הוא ארק אמר לחבר הכנסת אלסאנע, שאם הוא יפגע בו הוא יחזיר לו וישבור לו את העצמות.

הזבל על הדשא הינו חלק מתוכנית פיתוח השטח שמסביב למוזיאון, וכן שיפוץ המוזיאון עצמו, המבוצע על-ידי עיריית באר-שבע.

התיק נסגר מחוסר עניין לציבור על-ידי ראש ענף חקירות דרום בתאריך 27 באוגוסט 1997.

היו"ר אדרי:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת טלב אלסאנע. בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, חברי הכנסת, אני לא רוצה להזדעק כמו חברי נסים דהן, אבל אני מאוד מאוד מאוד מופתע מהתשובה, משתי סיבות:

א. הוגשה בקשה לתפילה במסגד. חבר עיריית באר-שבע, אלי בוקר, הודיע שהוא יתנגד בתוקף. כשבאנו להתפלל במסגד, הוא פיזר זבל למטרה הזו. זה לא היה במסגרת פרויקט פיתוח. המשטרה יודעת את זה, כי היתה בקשה מוקדמת והודעה קודמת על קיום התפילה, והוא עשה את זה אך ורק על מנת למנוע את התפילה. הדבר הזה כשלעצמו – חילול, פגיעה במקום קדוש ומניעת אנשים מלהתפלל – זו עבירה על-פי סעיף 170 או 171 לחוק העונשין.

ב. ההתפרצות שלו, תקיפתו והאיומים נגדי היו בנוכחות שלושה-ארבעה עדים, שהשמות שלהם נמסרו. המשטרה היתה יכולה להזמין אותם, לחקור אותם, והיא לא הזמינה אף אחד, והיא קיבלה גרסה אחת. אנחנו רגילים למצב, שתמיד הצד השני צודק. כשאנחנו מגישים תלונה, אפילו כשחבר הכנסת מגיש תלונה, מאמינים לגרסתו של זה שאנחנו מתלוננים נגדו, שהוא החשוד.

שאלתי היא: מדוע האנשים שהיו עדים לאירוע לא נחקרו? האירוע הזה חזר למחרת היום. כשהיתה התפילה, הוא התפרץ וצולם במצלמות הטלוויזיה כשהוא מתפרץ ורוצה לתקוף את המתפללים. גם האירוע הזה הוא אירוע פלילי. מדוע זה לא נחקר?

ג. איך מרשים לחלל ולמנוע מוסלמים מלהתפלל במסגד?

היו"ר ל אדרי:

אדוני, זו כבר לא שאלה נוספת, זה כבר נאום.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זאת לא שאלה נוספת, זו פרשה קשה. יש מסגד, שאוסרים על מוסלמים להתפלל בו, ויש אדם שמשתולל בניגוד לחוק, וסוגרים תיקים. זאת לא סתם שאלה שבה אני רוצה לצאת ידי חובה. אני רוצה שהפרשה הזו תיחקר. זה תפקיד המשטרה. אם המשטרה לא תעשה את זה, אנשים ייטלו את החוק לידיים והם יעשו בעצמם את מה שצריך לעשות, ולזה לא רוצים להגיע. רוצים שהמשטרה תעשה מה שהיא צריכה לעשות על-פי דין.

היו"ר ל אדרי:

תודה. בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

המשטרה בדרך כלל עושה את כל הדברים שהיא צריכה לעשות. אם אתה טוען, שיש עוד שלושה עדים במקום, והיה צריך לחקור גם אותם, השאלה הזאת תופנה למחוז, ואני אבקש תשובה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

איך זה שאין עניין לציבור, אדוני? סוגרים תיק כי אין עניין לציבור?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנחנו שנינו לא תמימים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

איך זה שאין עניין לציבור?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנחנו יודעים מה היה שם במקום ומה היה הרצון ואנחנו לא תמימים. חבר הכנסת אלסאנע, אמרת שהיו שלושה עדים. שאלת, ובמחוז יבדקו את זה. אנחנו לא תמימים ואנחנו יודעים מה היתה המטרה, למה משמש המקום וכל הדברים עצמם. ראינו את זה גם בטלוויזיה, בשידור כמעט ישיר. אבל יש בקשה לבדוק את השלושה הנוספים, ואני אבדוק למה לא בדקו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

רק נקודה אחת: איך זה שאין עניין לציבור בעניין הזה? בזה אין עניין לציבור, זו הסיבה לסגירת התיק? מה קורה בבאר-שבע – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הלוא אנחנו יודעים מה היה במקום ויודעים איזה עימות היה במקום. ראינו את הדברים האלה. השאלה הנוספת שהיתה כאן – למה לא חקרו עדים נוספים? השאלה הזאת תישאל. נקודה.

אכיפת חוקי תנועה ביהודה ובשומרון

חברת הכנסת נ' בלומנטל שאלה את השר לביטחון פנים ביום ט' בטבת התשנ"ח (7 בינואר 1998):

נודע לי, כי אין שום מערכת ממוחשבת להזנת דוחות תנועה של תושבים ערבים ביהודה ושומרון, ואין שום משוב מהמשטרה הפלסטינית לגבי הביצוע.

רצוני לשאול:

1. לגבי נהג שאינו משלם את ההפקדה ולא מופיע לבית-המשפט, האם יש למשרדך אפשרות לדרוש את אכיפת הדוח, ואיך?

2. האם יש אמת בטענותיה של משטרת מחוז ש"י, שהמשטרה הפלסטינית משחזרת דוחות עם קנס נמוך יותר, ולמה?

3. מה יעשה משרדך בנדון?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בעבירות של ברירת קנס או הזמנה לבית-משפט מקומי מקבל הנהג המקומי העתק אחד מן הדוח, והדוח המקומי מועבר למשטרה הפלסטינית להמשך טיפולה. הדוחות, המונפקים על-ידי המנהל האזרחי באזורי יהודה ושומרון, אינם קשורים למערכת ממוחשבת, ולכן אין אפשרות לעקוב אחרי תשלום הקנסות שנקבעו בדוחות.

המשטרה פנתה למינהל האזרחי בבקשה לסייע בהקמת מערכת ממוחשבת אשר תאפשר מעקב, אך עד כה לא ניתן כל סיוע. המשטרה מנסה להקים מערכת ממוחשבת מתקציב אגף התנועה, אך יש בעיות משפטיות ואחרות שהופכות את העניין לסבוך, והעניין אינו פשוט כלל.

ידוע למשטרת ישראל שהמשטרה הפלסטינית משחזרת את הדוחות וקובעת קנסות נמוכים מאלו שנקבעו במקור, ודבר זה הוא בבחינת הרע במיעוטו, שכן עברייני התנועה נדרשים בכל זאת לשלם סכום כלשהו.

היו"ר ל אדרי:

אני מבקש להשיב עכשיו על שאילתא מס' 2379 של חבר הכנסת שמואל הלפרט – איננו נוכח. נא להעביר את התשובה לפרוטוקול.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אפשר לבקש לקרוא את התשובה הזאת?

שבח וייס (העבודה):

לפי התקנון, אי-אפשר. רק השר יכול – – –

היו"ר ל אדרי:

לפי התקנון, אי-אפשר. אדוני השר מסכים להשיב מעל הדוכן?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני אפנה את זה באופן אישי לאחר מכן.

היו"ר ל אדרי:

באופן אישי תקבל תשובה, אדוני.

תקיפת בני ישיבה בירושלים

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לביטחון פנים ביום א' בשבט התשנ"ח (28 בינואר 1998):

בעיתון "המודיע" מי"ג בטבת התשנ"ח נמסר, שבשכונת גבעת-שאול בירושלים הגיעו בליל שבת בריונים עם מקלות לשיבה, הכו את ראש הישיבה ותלמידים וגרמו נזק לרכוש. לדברי השכנים, מדובר בחבורה מוכרת לציבור.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר המקרה ונעצרו התוקפים?

2. מה תעשה המשטרה כדי למנוע מקרים דומים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בתאריך 9 בינואר 1998, יום ו', סמוך לשעה 22:17, התקשר בחור למוקד המשטרה ודיווח כי קבוצת נערים הגיעה לרחוב נג'ארה 10 והתפרעה במקום. עד להגעת ניידת המשטרה למקום בשעה 22:25 נמלטו החשודים. השוטרים התרשמו שמדובר בקטטה בין קבוצות בני נוער. לא התקבלה מאז האירוע שום תלונה נוספת.

בתאריך 13 בינואר 1998 נשלח חוקר מהתחנה לשיבה ברחוב נג'ארה 10. רב הישיבה ביקש שלא למסור תלונה. אותרו שני תלמידי ישיבה קטינים אשר מסרו בחקירתם, כי הגיעה קבוצה של נערים לשיבה, ישיבת "היכל אוריה", התפרעה במקום ותקפה אותם, ונמלטה עד להגעת השוטרים.

זהות אחד החשודים ידועה – הנ"ל בעל עבר פלילי ומוכר ליחידת הנוער. הנ"ל אותר ונחקר במחלק הנוער והודה כי השתתף בקטטה עם בחורי הישיבה. הרקע הוא ככל הנראה עישון סיגריה ביום שישי, דבר שלא מצא חן בעיני בחורי הישיבה.

בחקירתו הוא קשר לאירוע שלושה חשודים נוספים שהיו עמו, וחשוד אחד מבין השלושה קשר עצמו לאירוע והודה כי השתתף בקטטה. גם לטענתו הרקע הוא עישון סיגריה. זהות החשוד השני ידועה אך הוא עדיין לא אותר, ואילו זהות החשוד השלישי אינה ידועה.

נפתח תיק פ"א בגין תקיפה.

הכאת פעילי "יד לאחים" על-ידי מיסיונרים

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לביטחון פנים ביום א' בשבט התשנ"ח (28 בינואר 1998):

בעיתון "המודיע" מתאריך י"א בטבת התשנ"ח נמסר, שקבוצת מיסיונרים הכתה שלושה מפעילי "יד לאחים" בהפגנה שנערכה ברשיון ברחוב שפר בתל-אביב ושברה את מצלמותיהם. בידיעה נאמר, שניידת שהגיעה למקום הסתפקה בקבלת פרטי אחד התוקפים, והוא שוחרר.

רצוני לשאול:

1. מה העלתה החקירה בתלונה שהוגשה בעקבות מקרה זה?

2. האם תיתן המשטרה הגנה מתאימה למפגינים בהתאם לחוק?

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

"המודיע" מ-9 בינואר 1998 מדווח – רצוף בזה צילום הידיעה – על פעילי "יד לאחים" שהותקפו בידי מיסיונרים; אחד מהם, הרב ר"ח, שמו המלא מופיע במקור. התוקפים גם שברו מצלמות. המשטרה, שלדברי עדים הגיעה לאחר זמן רב, שחררה מייד את אחד החשודים בתקיפה.

רצוני לשאול:

1. מדוע שחררה המשטרה את החשוד בתקיפה?

2. האם נחקר המקרה?

3. אם כן – מה העלתה החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל ונמסר לי, כי בתאריך 8 בינואר 1998 הגיעה ניידת סיור לרחוב שפר בתל-אביב, בעקבות אירוע קטטה. במקום נמצאו כמה חרדים שטענו כי הוכו על-ידי אנשי כת "עדי השם", וכמה אנשי הכת טענו כי הם אלה שהוכו על-ידי החרדים שהפגינו נגד פעילותם. שוטר הסיור שמע את טענות הצדדים, רשם את פרטיהם והפנה אותם להגשת תלונה במרחב ירקון. בנושא נפתח תיק חקירה שמספרו א.ת. 2100/98/00073, והחקירה נמשכת.

המשטרה סברה כי היה מקום לעכב את כל המעורבים ולהביאם למרחב.

התאבדות נער בתא מעצר במשטרה

חבר הכנסת ד' ראם שאל את השר לביטחון פנים ביום א' בשבט התשנ"ח (28 בינואר 1998):

נער בן 16.5, החוסה במעון נעול ומוכר כסובל מבעיות נפשיות, התאבד בתא המעצר בהרצלייה בתחילת חודש ינואר, לאחר שנעצר בחשד שהכה נער אחר.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא הועבר הנער למתקן מעצר לקטינים, כקבוע בחוק?

2. מדוע הושאר הנער ללא השגחה, אף שידוע שהוא סובל מבעיות נפשיות?

3. האם מיושמים הנהלים לטיפול בנער במשטרה?

4. מה הן המלצות הוועדה שמונתה לחקור את העניין?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. הנער המתאבד נעצר בתחנת הרצלייה בחשד כי יחד עם חוסה אחר תקף באופן ברוטלי ושובר בעזרת מוט ברזל את ידו של חוסה אחר.

בתחנת הרצלייה קיים תא מעצר לקטינים, כנדרש בנהלים, שהוכרז כתא קטינים על-פי הנחיות המשטרה ומפוקח על-ידי היומנאי על-ידי חלון שפונה ליומנאי ועל-ידי ביקורי היומנאי בתוך התא מדי שעה. כנדרש בנהל לגבי קטינים בעייתיים, תדירות הביקורות היא גבוהה יותר. יש לציין, שתא הקטינים מופרד מתאי הבגירים.

הנער הובא לתחנת הרצלייה על-פי הנחיית שופט נוער לצורך המשך החקירה. חקירתו הסתיימה סמוך לשעה 18:00. על-פי מדיניות מפקד התחנה, מערך הסיוור בתחנה מעביר עצורים מייד בגמר החקירה לבית-מעצר מחוזי, ובדגש יתר לגבי עצורים קטינים.

מדי יום בין השעה 18:00 והשעה 20:00 נערכת ספירת עצורים בבית-המעצר המחוזי, ולא ניתן להעביר בשעות אלה עצורים למתקן המעצר המחוזי.

בשל בקשות חוזרות ונשנות של בני המשפחה, שטענו כי לא הספיקו לבקר את בנם העצור במתקן המחוזי, נענו לבקשתם לאפשר להם להגיע מעיר מגוריהם חולון לתחנת המשטרה. ואכן, סמוך לשעה 21:00 ביקרו הורי הקטין אצל בנם ואף סיפקו לו ציוד אישי ומזון.

בכוונת התחנה היתה להעבירו בשעה 22:00 לבית-מעצר מחוזי, מאחר שחקירתו הסתיימה, אולם, לצערנו, כאשר נכנס היומנאי לתא כדי להכינו להעברה, מצא אותו תלוי על סורג החלון כאשר גרבו כרוכים סביב גרונם.

על-פי נוהלי טיפול עצורים קטינים ושמירה עליהם, נהגה תחנת הרצלייה כנדרש. הנער נבדק כנדרש וכל בקשותיו נענו – כגון ביקור הורים, הכנסת ציוד אישי ומזון, הדלקת סיגריות על-פי בקשתו, וכל זאת נרשם ביומן העצורים אשר נמצא בתיק המעצר.

יש לציין, שביום הארכת מעצרו בבית-המשפט הוצג בפני השופט על-ידי שירות מבחן לנוער דוח אבחון מבית-חולים "אברבנאל", ובו נקבע חד-משמעית שהקטין אחראי למעשיו, עובדה שהובאה בשיקולו של השופט בעת הארכת מעצרו והובאה בחשבון בהליך החקירה בתחנה.

הפסקת השימוש באקדח לייזר לרישום דוחות תנועה

חבר הכנסת י' לנקרי שאל את השר לביטחון פנים ביום א' בשבט התשנ"ח (28 בינואר 1998):

בעיתונות פורסם, שהמשטרה הצבאית תפסיק לרשום דוחות תנועה על סמך אקדחי לייזר, וזאת לאחר בדיקות מדעיות של חיל החימוש, המערערות את אמינותו של האקדח.

רצוני לשאול:

מדוע משטרת ישראל אינה מגיעה למסקנות דומות ומפסיקה את השימוש באקדח?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בתאריך 18 בדצמבר 1987 ניתן פסק-דין של בית-המשפט העליון, שקבע מפורשות כי אמינות מכשיר הלייזר אינה שנויה במחלוקת.

פסק דין של בית-דין צבאי אינו מחייב.

בעבר פסק בית-המשפט העליון בשתי החלטות קודמות שלו בנוגע למכשיר הלייזר, כי הוא סומך את ידיו על פסיקת בתי-המשפט לתעבורה ובתי-המשפט המחוזיים בדבר אמינות מכשיר הלייזר.

לנוכח כל אלו ממשיכה משטרת ישראל לאכוף עבירות מהירות על-ידי מכשיר הלייזר.

היו"ר ר' אדרי:

שאלתא מס' 2432, של חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה; אינו נוכח – לפרוטוקול. שאלתא מס' 2504, של חבר-הכנסת עבד-אלמלאכ דהאמשה – אדוני השר, תשובתך.

יחס שונה לעיתונאים יהודים ולעיתונאים ערבים-ישראלים

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בשבט התשנ"ח (4 בפברואר 1998):

נודע לי, כי לאחרונה התחיל משרדכם להפריד בין עיתונאים יהודים לעיתונאים ערבים אזרחי המדינה. העיתונאי היהודי פונה לדוברת המשרד, והערבי מופנה לגברת לינדה מנוחין, האחראית לעיתונאים הזרים והערבים.

רצוני לשאול:

1. האם יש הפרדה בין עיתונאים יהודים לעיתונאים ערבים? אם כן – מדוע?

2. האם יבטל משרדכם את האפליה בין עיתונאים יהודים לעיתונאים ערבים?

3. כיצד תטופל סוגיה זאת?

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ב בשבט התשנ"ח (18 בפברואר 1998):

נודע לי כי במשרדך יתקבל עיתונאי יהודי וייענה מייד על-ידי דובר המשרד. עיתונאי ערבי דינו כדין עיתונאי זר, והוא חייב לפנות לממונה על העיתונאים הזרים. רצוני לשאול:

1. האם אכן כך הם פני הדברים?

2. אם כן – מדוע לקיים הפרדה-הפליה בין ישראלים על רקע שיוכם הלאומי?

3. מתי יתוקן נוהל זה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זו אותה שאילתא, אדוני היושב-ראש, גם שאילתא מס' 2504, של חבר הכנסת דהאמשה וגם שאילתא מס' 2432, של חבר הכנסת דראושה, ולכן נענה עליהן יחד. הנושא: היחס השונה לעיתונאים יהודים ולעיתונאים ערבים-ישראלים.

רצוני להדגיש ולהבהיר, כי המשרד לביטחון פנים נותן שירות יעיל ואמין לכל נציגי כלי התקשורת, בלי הבדל דת, לאום והמערכת שהעיתונאי שייך אליה – הכול בתנאי שהמערכת שהוא מייצג היא חוקית.

היו"ר אדר:

תודה.

פרסום שם הרוג בתאונת דרכים לפני הודעה למשפחתו

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בשבט התשנ"ח (4 בפברואר 1998):

בתאונת דרכים שאירעה ביום שני, 12 בינואר 1998, נהרגו שישה תושבים ערבים מהצפון. נהג רכב ה"וולבו" המנוח, מ"ע – שמו המלא מופיע במקור – נהרג במקום. ניצב יעקב גנות הודיע שקיים חשד שהמנוח היה שתוי. הרדיו פרסם את שמו מייד, לפני שנודע למשפחתו על מותו. משפחתו דואבת וקועסת. המנוח נהרג כאשר היה בצום בהיותו חאג' ואדם מאמין.

רצוני לשאול:

1. על מה הסתמך ניצב גנות בהודעתו?

2. מדוע לא טרחה המשטרה להודיע למשפחתו לפני ההודעה ברדיו?

3. כיצד יטפל משרדכם בסוגיה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. ביום שני, 12 בינואר 1998, אירעה בצפון תאונת דרכים ונהרגו בה שישה אנשים. ניצב יעקב גנות, בתוקף תפקידו כראש אגף התנועה, הגיע למקום ועודכן בממצאים על-ידי הבוחנים שהיו באירוע.

מניתוח ראשוני של התאונה, כפי שהעלו הבוחנים בבדיקתם, לא היתה סיבה נראית לעין לתאונה, שכן הכביש היה ישר ויבש, ברכב לא נמצא פלאפון, על הכביש לא היו סימני בלימה, הנהג היה לבדו ברכב והרכב נראה תקין.

משנשאל ניצב גנות על-ידי עיתונאים לסיבת התאונה, הסביר את האמור לעיל, והוסיף גם את הסברה שהועלתה על-ידי הבוחנים בנסיבות האירוע, ואמר שתיבדק גם האפשרות של נהיגה בשעת שיכרות.

המשטרה אינה אחראית לשידורי הרדיו. במסגרת עבודת הדוברות המשטרתית בנדון מקפידים מאוד על אי-פרסום שם ההרוג עד לקבלת אישור שהמשפחה קיבלה את ההודעה. אם כתב זה או אחר אינו נוהג לפי הכללים הנ"ל ומגלה את שם ההרוג ומפרסמו, אין למשטרה שום יכולת לעצור בו מלעשות כן.

נשק בידי בני-נוער

חבר הכנסת א"ח שאקי שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בשבט התשנ"ח (4 בפברואר 1998):

פורסם במקומון "תל-אביב" מתאריך ד' בטבת התשנ"ח, 2 בינואר 1998, כי יש בני-נוער, גילאי העשרה המוקדמים, המסתובבים חמושים ומסיימים עימותים ילדותיים בירי.

רצוני לשאול:

1. כיצד פועל משרדך כדי לפרוק ילדים אלו מנשקם?

2. כיצד יעצור משרדך מציאות זו של הפקרת נשק, או, לחלופין, של שמירת נשק לקויה?

3. מה הם הצעדים המידיים שיינקטו כדי לחסל לחלוטין את התופעה המסוכנת?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בתאריך 2 בינואר 1998 פורסמה כתבה בעיתון "תל אביב", בקשר לעבירות הנוער ביפו. בין השאר נכתב, כי נערים צעירים נוהגים לגנוב כלי נשק, על-פי רוב ממכונות חונות, וגם משתמשים בכלי נשק אלה בעימותים עם חבריהם.

בכתבה הובאה תגובתו של ניצב-משנה נחמני, מפקד מרחב איילון, ובה טען, כי לנערים ביפו יש גישה לכלי נשק, וכי רובם הם בנים למשפחות שבהן רבים העבריינים. בני משפחה אלה נוהגים לפתור את בעיותיהם ללא עירוב גורמים חיצוניים, כך שיש מקרים רבים שאינם מובאים לידיעת המשטרה.

המשטרה מטפלת בכל מקרה המובא לידיעתה. בתחנת יפו נפתח תיק חקירה אחד נגד קטין בגין החזקת נשק, ותיק נוסף נפתח במרחב איילון.

מפקד תחנת יפו טוען, כי המשטרה נתקלת בקשיים רבים בטיפול בבני-הנוער ביפו, שכן רובם צעירים מאוד ובמקרים רבים אינם בני-עונשין. כמו כן, אין שיתוף פעולה מצד הנערים.

בשנת 1997 נפתחו ביפו עשרה תיקים בגין הזנחת כלי ירייה – בכל המקרים נגנבו כלי הירייה מתוך מכונות או ממקומות אחרים – ובכל התיקים הומלץ לתבוע את הבעלים.

למשטרה לא מוכרת "תופעה" כפי שהיא מוצגת בעיתון, וכאמור, כל מקרה המובא לידיעתה מטופל מייד.

שימוש בילדים כסוכנים סמויים של המשטרה

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את השר לביטחון פנים ביום ח' בשבט התשנ"ח (4 בפברואר 1998):

לאחרונה נודע לי, כי המשטרה מתכוונת להפעיל נערים בני 14-16 כסוכנים סמויים בבתי-ספר לגילוי עבירות סמים ואלימות.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לתוכניות אלה?

2. האם אין די אמצעים מלבד שימוש בתלמידים כבסוכנים סמויים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. המשטרה אינה מתכוונת להפעיל בני-נוער כסוכנים סמויים בבתי-ספר לגילוי עבירות סמים ואלימות. ככלל, הנחיות מחלקת החקירות אוסרות להפעיל קטינים כמקורות בבתי-ספר.

אי-מינויו של סגן ראש אגף החקירות לראש אגף החקירות

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בשבט התשנ"ח (4 בפברואר 1998):

פורסם, כי תת-ניצב יעקב גרוסמן, סגן ראש אגף החקירות במשטרה, הודיע על פרישתו מהמשטרה לאחר שהוחלט שלא למנותו לראש אגף החקירות.

רצוני לשאול:

1. האם בהחלטה שלא למנות את תת-ניצב גרוסמן לא היה מעורב שום שיקול זר הקשור בעובדה כי תת-ניצב גרוסמן היה מי שהמליץ להעמיד לדין את ראש הממשלה בפרשת בר-און?

2. האם סביר שכל חוקרי פרשת בר-און עזבו, קורקעו או הועברו מתפקידם?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. נושא שיבוצם של אנשי משטרת ישראל לתפקידים השונים מטופל בהתאם למכלול משתנים של בחינת התאמה לתפקיד – ידע מקצועי, יכולת ניהול ופיקוד, השכלה רלוונטית, הערכות פיקודיות וכיוצא באלה, וכן ראייה מערכתית כוללת.

לא היה שום שיקול זר בהחלטה למנות קצין בדרגת ניצב לתפקיד ראש אגף החקירות, ולא את תת-ניצב יעקב גרוסמן.

שרפת ספרי תורה בחצור

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ו בשבט התשנ"ח (11 בפברואר 1998):

בדלקה שפרצה ביום שני, כ"ח בטבת התשנ"ח, 26 בינואר 1998, במחסן לתשמישי קדושה בחצור-הגלילית נשרפו שלושה ספרי תורה. חוקרי כיבוי אש ומשטרה התקשו לקבוע את סיבת הדלקה, ולא שללו את האפשרות שמדובר בהצתה. בחודשים האחרונים נרשמו כמה הצתות במקומות קדושים.

רצוני לשאול:

1. מה העלו ממצאי המשטרה עד כה?

2. האם נחקרו המקרים הנוספים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בתחנת ראש-פינה התקבל ביום 26 בינואר 1998 דוח על של שרפת מחסן ושלושה ספרי תורה שהיו בו בחצור. בעל המחסן הוא יבואן של תשמישי קדושה ופריטי יודאיקה אחרים.

חוקר שרפות שהגיע למקום קבע, כי לא נמצאו במקום חומרים מאיצים במוקד השרפה. החוקר הוסיף וקבע, כי מאחר שצומצמו כל האפשרויות לסיבת פרוץ השרפה, הוא הגיע למסקנה אחת, כי מי מבאי המקום זרק סיגריה בוערת לאזור השולחנות העטופים בנייר מתלקח. לסיכום קבע החוקר, כי לא נמצאה סיבה לרשלנות או להצתה של המחסן.

לדעת המשטרה אין לראות באירוע אירוע פלילי.

התנאים בבית-המעצר במגרש-החסים ביחשלים

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ו בשבט התשנ"ח (11 בפברואר 1998):

לאחרונה מתח נשיא בית-המשפט העליון ביקורת על תנאי המעצר הקשים בבית-המעצר במגרש-הרוסים בירושלים. בשנה שעברה מתו שלושה עצירים שנחקרו במתקני המעצר של בית-המעצר הנ"ל.

רצוני לשאול:

האם יש תוכנית לסגור את בית-המעצר הנ"ל? אם כן – מתי?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל ונמסר לי, כי בשלוש השנים ומחצה האחרונות, ולא בשנה האחרונה, מתו במחוז ירושלים שלושה עצירים: אחד בחקירה – החוקר נשפט ונמצא זכאי; אחד בחקירה – הנושא עדיין בחקירה; ואחד התאבד בבית-המעצר.

יש החלטה עקרונית לסגור את בית-המעצר הנוכחי. ההערכה היא, כי בית-המעצר החדש יוקם בתוך כחמש שנים.

גיוס דרוזים למשטרה

חבר הכנסת ס' טריף שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

לאחרונה הובאו לידיעתי מקרים מספר הקשורים לגיוס דרוזים למשטרה. ממכתבים אלה עולות תחושות של קיפוח בגיוס דרוזים למשטרה.

רצוני לשאול:

1. כמה דרוזים גויסו למשטרה בשנה האחרונה וכמה דרוזים לא גויסו?

2. האם אחוז הדרוזים שאינם מתקבלים למשטרה דומה לזה של היהודים?

3. מה יעשה משרדך כדי לצמצם פער זה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בשנת 1997 גויסו למשטרת ישראל, ובכלל זה למג"ב, 24 שוטרים דרוזים לשירות קבע ו-119 שוטרים דרוזים לשירות חובה. בחצי השנה האחרונה גויסו לשירות קבע שישה שוטרים דרוזים שנרשמו בלשכות הגיוס של המשטרה, וחלקם עדיין נמצאים בהליכי גיוס.

משטרת ישראל מגייסת לשירותיה את בני כל העדות והדתות ללא כל הבחנה, אלא על סמך התאמתם של המועמדים הפונים בבקשה להתגייס בהתאם לאמות המידה המחייבות את כלל המגויסים למשטרה ובהתאם לצורכי הארגון באיוש תפקידים פנויים.

טיפול המשטרה במתפרעים ערבים מאזור חברון

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

תושבי קריית-ארבע וחברון טוענים, כי בשנת 1997 נרשמו באזורם מאות אירועים שבהם השתתפו ערבים רבים בפעולות נגד יהודים.

רצוני לשאול:

1. כמה תיקים נפתחו על-ידי שוטרי מחוז ש"י נגד ערבים בשנת 1997?

2. כמה מהם בחשד יידי אבנים וכמה בחשד להנחת מטענים, אחזקת אמל"ח ותקיפת שוטרים?

3. כמה הועמדו לדין בפועל, וכמה הורשעו?

4. מה היה עונשם של אלו שהורשעו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. נגד ערבים נפתחו באזור חברון 499 תיקים בשנת 1997. מדובר בתיקים שבהם קיימים נאשמים.

4-2. בגין יידי אבנים נפתחו 328 תיקים. מתוכם נשפטו 189 תיקים. בתביעה – 139 תיקים. סך כל הנאשמים – 84. דוגמאות לגזרי-הדין – 18 חודשי מאסר בפועל או 18 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים.

בגין החזקת אמל"ח נפתחו 38 תיקים, מתוכם נשפטו שני תיקים; בתביעה – 36 תיקים. סך כל הנאשמים – 38.

בגין תקיפת שוטרים נפתחו 112 תיקים, מתוכם נשפטו 23 תיקים; בתביעה – 89 תיקים. סך כל הנאשמים – 118. דוגמאות לגזרי-דין: במקרים שבהם אין הרשעה קודמת – 24 ימי מאסר, פלוס ארבעה חודשי מאסר על תנאי לשלוש שנים, פלוס 750 שקל קנס. נגד נאשם אחר: שני חודשי מאסר בפועל, פלוס שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, פלוס קנס – 750 שקל.

אבטחת מתקני גז ודלק

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז באדר התשנ"ח (25 במרס 1998):

גנבת משאית עם בלוני גז בירושלים חשפה מחדל ביטחוני, שבו אין מי שמוכן לקחת אחריות לאבטחת מתקני גז ודלק בישראל – רצופה בזה ידיעה מ"מעריב", ח' בטבת התשנ"ח, 6 בינואר 1998.

רצוני לשאול:

1. מי אחראי לאבטחת מתקני הגז והדלק בישראל?

2. מה נעשה כדי למנוע מקרים כמו גנבת משאית הגז?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הטיפול במתקני הדלק והגז בארץ נמצא באחריות המשרד לתשתיות לאומיות.

מקום אחסון הגז של החברה בירושלים, בעטורות, טעון אישור על-פי פריט 1.2 לחוק רישוי עסקים ומבוקר על-ידי המשטרה.

2. במהלך הביקורות שנערכו בתקופה האחרונה, לפני גנבת המשאית ואחריה, התגלו ליקויים באבטחת המקום. בעקבות גילוי הליקויים נמסר דוח למנכ"ל מינהל הדלק, למנהל אגף הגז ולקצין הביטחון במשרד לתשתיות לאומיות. קצין הרישוי של המחוז ביקר במקום והעמיד את האחראים והמנהלים דלעיל על חומרת המצב ודרש את תיקון הליקויים. כל העניין תועד בהתכתבויות.

עקב חומרת הליקויים הודענו לעיריית ירושלים, כי משטרת ישראל מסירה את אישוריה שניתנו. כמו כן ביקשה משטרת ישראל שיפעילו את סמכותם לסגירת המקום. הודעה על המלצת המשטרה לעירייה הועברה במקביל גם למנהל מחלקת הדלק והגז.

מצב הביטחון בכותל המערבי

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז באדר התשנ"ח (25 במרס 1998):

בשבת, ט"ז באדר התשנ"ח, התיז תימהוני גז מדמיע על מתפללים בכותל המערבי, מתוך מכל תרסיס שהחזיק בידיו. הדבר הוכיח לכאורה אפשרות להחדרת חפצים מסוכנים למקום.

רצוני לשאול:

1. מה העלתה החקירה בנושא?

2. מה נעשה כדי למנוע החדרת חפצים מסוכנים לרחבת הכותל המערבי?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. החקירה בנושא העלתה, כי מדובר באדם תימהוני ושיכור שהתיז גז על האנשים בכותל. האיש אושפז בצו בית-משפט.

2. בימים אלה מסתיימת עבודת מטה שתכליתה שיפור אמצעי אבטחת הכותל, בין השאר יאוזרחו ויתוגברו המאבטחים ויוכנס ציוד חדש.

אני מקווה שכל אלה ישפרו מהותית את הביטחון במקום הקדוש ביותר לעם היהודי.

אלימות שוטרים נגד אזרח

חבר הכנסת א' מאסלה שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז באדר התשנ"ח (25 במרס 1998):

נודע לי, כי ב-9 במרס 1998 התנפלו שלושה שוטרים ממשטרת פתח-תקווה על ר"א – שמו המלא מופיע במקור – לאחר שלא ביקשו להזדהות, הכו אותו, הפשיטו אותו, ואחר כך לקחו אותו לבית-חולים "בילינסון", לאחר שאיבד הכרתו.

רצוני לשאול:

1. האם שוטרי פתח-תקווה לא ביקשו מר"א להזדהות? אם כן – מדוע?

2. האם יפנה המשרד למחלקה לחקירות שוטרים?

3. כיצד יפעל המשרד בעתיד?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. לאחר בירור עם המחלקה לחקירות שוטרים התברר כי העניין הועבר לטיפולם. נפתח תיק מס' 1199/98, והוא נמצא כעת בחקירה.

הטיפול באלימות נגד נשים

חבר הכנסת א' גולדשמידט שאל את השר לביטחון פנים ביום ה' בניסן התשנ"ח (1 באפריל 1998):

בתחילת השנה נרצחו ארבע נשים בידי בעליהן; במהלך שנת 1997 נרצחו בישראל 13 נשים בידי בני-זוגן.

רצוני לשאול:

1. איך מתכוון משרדך להיאבק בתופעה?

2. איך מטפלת המשטרה בתלונות על אלימות נגד נשים המבוטלות כעבור זמן מה?

3. האם יוקצו משאבים נוספים למלחמה באלימות נגד נשים, ואם כן – לאילו מוסדות הם יופנו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. היערכות להתמודדות עם התופעה – נושא הטיפול המשטירי בעבירות אלימות בין בני-זוג נמצא בעדיפות גבוהה ביותר בעבודת המשטרה. ההיערכות באה לביטוי הן בקביעת המדיניות והן בבדיקת היערכות ארגונית לשיפור הטיפול המשטירי.

מבחינת המדיניות מונחים השוטרים להעריך עד כמה החשוד מסוכן ולפעול בהתאם. ההנחיה המעודכנת בימים אלו תתייחס באופן ייחודי לנושא הנשק הן מבחינת האפשרויות לתפיסתו והן מבחינת ביטול הרישוי לשאת נשק. לצורך כך מתחייב תיאום בין המשטרה לבין גופים אחרים, כגון משרד הפנים, משרד הבריאות, צה"ל ועוד.

2. לעניין ביטול התלונה על-ידי המתלוננת אציין, כי על-פי הנחיית המשטרה יש לבדוק אם בקשת הביטול אינה נובעת מאיומים או מלחצים המופעלים על הנפגעת. נוסף על כך אציין, שככלל השוטרים מונחים להימנע מביטול הטיפול המשטירי לבקשת נפגעת העבירה, למעט בנסיבות מיוחדות, כגון כאשר העבירה קלה במיוחד ועוד.

3. היערכות ארגונית מתאימה והכשרת כל החוקרים המטפלים בתחום עבירות זה מחייבות, ללא ספק, הקצאת משאבים בהתאם, במיוחד לתחנות המשטרה.

בריחת חשוד ברצח מהארץ

חבר הכנסת ר' ברונפמן שאל את השר לביטחון פנים ביום ה' בניסן התשנ"ח (1 באפריל 1998):

מצורף בזה מכתבה של משפחת רוטברג, שבנה אדוארד רוטברג נרצח במדרחוב נורדאו בחיפה ב-7 במרס 1998. לטענתה, ברח החשוד ברצח מישראל תשע שעות לאחר הרצח.

רצוני לשאול:

1. האם הטענה נכונה?

2. אם היא נכונה, מדוע אפשרה המשטרה לחשוד לברוך מירשאל?

3. אילו פעולות ננקטו כדי לאתר את החשוד ולהחזירו ארצה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אכן, החשוד ברצח אדוארד רוטברג ברח מתחומי המדינה מייד לאחר הרצח.

2. מייד עם תחילת החקירה, דקות לאחר הרצח, הסתירו באי המסיבה מידיעת המשטרה את עובדת נוכחותו של החשוד במסיבה, בין במודע ובין שלא במודע. בחקירה נוספת מסרה חברת החשוד את גרסתה המלאה, לרבות שמו וכתובתו של החשוד, וכן מסרה כי החשוד מתגורר לאחרונה בגרמניה וכי החזיק ברשותו כרטיס טיסה פתוח לגרמניה.

3. עם קבלת המידע הנ"ל הוגשה בקשה רשמית על-ידי משטרת ישראל למשטרת גרמניה להסגרת החשוד עם איתורו על-ידם.

עבירות סמים בגוש-דן

חבר הכנסת א' בן-מנחם שאל את השר לביטחון פנים ביום ה' בניסן התשנ"ח (1 באפריל 1998):

על-פי דוח שפרסמה המשטרה, יש ירידה של 15.2% במספר התיקים העוסקים בעבירות סמים שנפתחו ב-1997 בגוש-דן.

רצוני לשאול:

1. האם מספר המשתמשים בסמים בגוש-דן קטן לעומת שנים קודמות?

2. האם מגמה זו אופיינית לארץ כולה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בדקתי הנושא עם משטרת ישראל ונמסר לי, כי בשנה האחרונה היתה במחוז תל-אביב ירידה של 10% במספר התיקים שנפתחו בנושא הסמים וירידה של 45% במספר הכליאות בנושא זה.

הירידה במחוז תל-אביב נבעה מכמה סיבות: א. הפעלת חוק המעצרים החדש והטמעת רוח החוק; דהיינו, חקירת חשודים ושחרורם המידי ללא צורך בכליאתם; ב. בתחילת השנה היתה נטייה לטפל פחות בתיקים שמלכתחילה ברור היה כי ייגזזו מחוסר עניין לציבור.

הירידה שצוינה לעיל אינה מצביעה על הפחתה של מספר המשתמשים בסמים במחוז תל-אביב.

יש להדגיש, כי משטרת מחוז תל-אביב ממשיכה לתקוף את נושא הסמים מכל זווית אפשרית.

מצב הביטחון בבתי-הדין השרעיים

חבר הכנסת ת' חטיב שאל את השר לביטחון פנים ביום ה' בניסן התשנ"ח (1 באפריל 1998):

בבתי-הדין השרעיים, שדנים בנושאים רגישים מאוד ולפעמים מתוחים ומתבטאים באלימות ובסיכונים, אין אפילו שוטר שישרה אווירת ביטחון במקום.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשטרה שקאדים חוששים לחייהם לאחרונה?

2. מדוע לא יהיה במקום שוטר כדי למנוע אסון שעלול להתרחש?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא ידוע לנו על קאדים שחוששים לחייהם.

2. משטרת ישראל אינה נוהגת מנהג שונה בהצבת שוטרים בבתי-הדין ובבתי-המשפט השונים, לרבות בתי-הדין השרעיים.

משטרת ישראל לא מצאה הצדקה להציב שוטר לשמירה על הסדר, בשים לב לכוח האדם העומד לרשות משטרת ישראל אל מול המטלות היומיומיות ההולכות וגדלות.

יצוין כי קיימת אפשרות להצבת שוטרים מיוחדים במימון הגוף המבקש. מוצע כי כך יפעלו גם בתי-הדין השרעיים.

עבריינות בני-נוער

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ו בשבט התשנ"ח (11 בפברואר 1998):

לאחרונה הולכים ורבים דיווחים על צעירים המעורבים במעשים אלימים ובעבירות פליליות.

רצוני לשאול:

1. מה הוא היקף התופעה – כמה נעצרו, הואשמו ו/או נענשו על-פי נתוני המשטרה?

2. מה הוא אופן הטיפול המשטרתי בבני-נוער עבריינים או החשודים בעבירות?

3. האם מתקיים שיתוף פעולה בין-משרדי עם משרד החינוך, ומה אופיו?

4. האם פרויקט מציל"ה נוגע גם לתחום זה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. בשנת 1997 נפתחו 11,053 תיקים פליליים שבהם מעורבים בני-נוער. בסך הכול היו מעורבים בתיקים אלה 7,088 עבריינים קטינים בגילים 12-18. סך כל תיקי אי-תביעה – 14,212 וסך כל מעצרי קטינים – 3,355.

2. מדיניות המשטרה בטיפול בקטינים מבחינה בין בני-נוער שהעבריינות היא להם דרך חיים לבין קטינים שעברו עבירה מזדמנת וקיים סיכוי סביר שלא יחזרו לבצע עבירה, ולכן יש להוציאם מהר ככל הניתן מהמעגל הפלילי.

כל פתיחה בחקירה כאמור נגד קטין מובאת לידיעת קצין מבחן לנוער, שמזמן את הקטין לצורכי אבחון פסיכו-סוציאלי או לטיפול בו, לאחר החלטת שופט. קצין המבחן שולח למשטרה את חוות הדעת על מצב הקטין, וחוות דעת זו משמשת את המשטרה בקבלת החלטה לגבי גורל חומר החקירה.

בחקירת קטין אפשר שייכללו הליכי החקירה הבאים – מעצר, חיפוש, לקיחת טביעת אצבעות, צילום וכו'. כאשר קטין הוא בעל רקורד פלילי, הטיפול לגביו שונה מאשר בקטין שלכאורה הגיע כחשוד למשטרה. בדרך כלל, קטינים בעלי עבר עברייני הכולל תיקים קודמים ונסיבות העבירה חמורות, ייפתחו להם תיקים פליליים.

3. מתקיים שיתוף פעולה בין משטרת ישראל לבין משרד החינוך, מנהלי בתי-הספר והצוותים החינוכיים, והוא בא לידי ביטוי במתן הרצאות המתקיימות במסגרת תוכנית הלימודים בנושאי מניעת עבריינות וההשלכות החמורות למעורבות בפלילים, הבסיס החוקי לעבודת המשטרה עם נוער, בעיות ביטחון פנים וכו'. קיימות ועדות בין-משרדיות מחוזיות של משרד החינוך שיש בהן נציגות של קציני נוער מרחביים-מחוזיים שעוסקת בחיפוש פתרונות בין-מערכתיים.

למרות זאת חייבים לזכור, שמשטרת ישראל היא גוף לאכיפת החוק ולא גוף טיפולי במובן המובהק של המלה. המשטרה היא רק חוליה אחת בין כל המערכות המטפלות בנושא האלימות ועבריינות של בני-נוער.

4. מציל"ה – מועצה ציבורית לצמצום העבריינות בישראל – היא גוף המשותף למשטרת ישראל ולגופים נוספים, הכפוף תמיד למשרד, למשרד לביטחון הפנים, שעוסק בצמצום עבריינות הן במגזר המבוגרים והן במגזר הנוער. המועצה פועלת באמצעות מתנדבים בערים הגדולות וברשויות המקומיות ברחבי הארץ.

אני מוכרח לומר לך, אדוני היושב-ראש, לגבי השאילתא שלך, בנושא עבריינות נוער תגברה המשטרה את עצמה בעשרות חוקרים נוספים. לקחנו תקנים בכל מיני מקומות, רק בחודש האחרון, וכל הנושא של טיפול בנוער מקבל אצלנו ממד חדש עם המון תשומת לב.

היו"ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני השר, על תשובתך המפורטת והעניינית.

ניהול קרבות אדם

חבר הכנסת א' פינס-פז שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ו בשבט התשנ"ח (11 בפברואר 1998):

פורסם, כי קרבות אדם עד לאיבוד הכרה מתרחשים במקומות שונים בארץ. ברבים מהקרבות הנעשים למטרות הימורים מפונים המפסידים לבתי-חולים לאחר שהם אינם שבים להכרתם, ורק נס הדבר שעדיין לא נהרג איש.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא נעשה דבר כדי למנוע את קיומם של הקרבות אשר מארגניהם מתראיינים לעיתונות בשמותיהם המלאים ללא כל חשש?

2. מה תעשה המשטרה כדי לשים סוף לקרבות הללו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בבדיקה במערכת המודיעין ובשיחה אישית עם רכזי המודיעין בשטח הוברר, כי תופעה זו אינה מוכרת. המידע היחיד הקיים הוא זה שפורסם ב"גלי צה"ל" ובהמשך בעיתונות.

2. יצא דוח ובו נתבקש השטח לאסוף מידע בנדון.

הצעת בית בעיר עמנואל

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לביטחון פנים ביום ט"ו בשבט התשנ"ח (11 בפברואר 1998):

בליל שבת, פרשת וארא, הוצת ביתו של הרב אייכלר, רבה של עמנואל. בעקבות ההצתה נשרף חלק גדול מביתו, נלקחו אנשים לבית-חולים, ואנשים נעצרו.

רצוני לשאול:

1. האם יורחקו החשודים מהעיר בינתיים?

2. פורסם שהיה המשך להשתוללות של ליל שבת. האם אותם אנשים חשודים בהמשך ההתקפות בעיר?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בדקתי את הנושא עם מפקד התחנה האזורית בשומרון, ניצב-משנה ראובן עדי, אשר מסר לי, כי בעקבות ההצתה נעצרו שישה אנשים שהובאו בפני בית-המשפט והורחקו על-פי צו למשך חודש ימים, עד 2 במרס. עוד נמסר לי, כי בהמשך נכנסו אנשים אחרים לבית משפחה בעיר וגרמו נזק. החשודים הובאו לחקירה. שניהם הודו ושוחררו בערבות.

טיפול בגנבות כלי רכב

חבר הכנסת מ' נודלמן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ב בשבט התשנ"ח (18 בפברואר 1998):

הנתונים האחרונים מראים על עלייה בגנבות הרכב בישראל, המסתכמות בשש גנבות רכב לשעה.

רצוני לשאול:

1. אילו צעדים נוקט משרדך למיגור תופעת גנבות הרכב?

2. מה הוא מספר שוטרי משטרת ישראל המגויסים למלחמה בתופעה ומה הם המשאבים המוקצים לכך?

3. האם ננקטו צעדים נגד בכירים ברשות הפלסטינית שהוכחה מעורבותם בעניין?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. להלן פירוט מבצעים שערכה משטרת ישראל בקשר למיגור תופעת גנבות הרכב:

א. בחודש דצמבר 1997 הוחל במבצע "חפצי חן", שמטרתו צמצום היקף גנבות הרכב במדינה. משטרת ישראל השקיעה במבצע זה 15,453 שוטרים בכל הארץ, לרבות 1,755 חיילים, ונוסף על כך השתתפו במבצע זה 2,000 מתנדבי המשמר האזרחי.

ב. במהלך המבצע השתתפו כ-4,000 ניידות, לרבות 1,377 רכבי צה"ל.

ג. בחודש ינואר נערכו 151 מבצעים מהרמה הארצית ועד הרמה התחנתית; סך הכול השתתפו 6,786 שוטרים, מהם 354 חיילים. במבצע שולבו 1,958 ניידות.

ד. בחודש פברואר החלה לפעול יחידה חדשה שנקראת אתג"ר – אכיפה בתחום גנבות רכב – שהוקמה לטיפול ממוקד בתופעת גנבות הרכב.

ה. עם הקמתה נערכו על-ידי היחידה כמה מבצעים, ונתפסו בהם כלי רכב גנובים וכמות חלפים גדולה.

, והתוצאות ידועות והתפרסמו – כפר 18. בתחילת חודש מרס ערכה המשטרה מבצע גדול בשטחי שויכה.

הגשת כתבי-אישום נגד הרב רפאל בובליל מפרדס-חנה

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ב בשבט התשנ"ח (18 בפברואר 1998):

הציבור הדתי והחילוני בפרדס-חנה מעומת זה זמן, כששני הצדדים טוענים שהותקפו. עובדה היא שהקרוונים של הקהילה הדתית הוצתו. מסתבר שרק נגד הרב רפאל בובליל הוגשו כתבי-אישום.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. מי החליט על הגשת כתבי-האישום?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בין ה-3 בספטמבר 1997 ל-30 בדצמבר 1997, הוגשו בתחנת חדרה 24 תלונות, מתוכן 17 על-ידי חילונים ושבע על-ידי הרב בובליל ואנשיו.

התלונות סווגו: 15 תיקי פ"א – תיקים פליליים; ותשעה אירועים א"ת – אין תביעה.

מתוך סך כל התלונות, שישה תיקים הועברו לתביעות עם המלצה להגשת כתב-אישום, כאשר הרב בובליל מופיע כחשוד בתיק אחד בלבד, שמספרו 7138/97. ביתר חמשת התיקים מופיעים חשודים אחרים, ושמו של הרב בובליל אינו נכלל ביניהם. הגשת כתב-אישום תלויה בטיב הראיות.

בעקבות החקירה הפלילית ובסיומה נבחן חומר הראיות על-ידי החוקרים אשר ממליצים בהתאם. ובמקרה שלפנינו, ומאחר שהצטברו ראיות לכאורה, התיקים הומלצו להעברה לתביעות, לבדיקה נוספת של חומר הראיות, ואם יש מקום להגשת כתב-אישום נגד מי מהחשודים.

הסגרת ערבי מחבון לידי המשטרה הפלסטינית

חבר הכנסת ח' פורת שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

נודע לי, כי בתאריך א' בכסליו התשנ"ח, 30 בנובמבר 1997, נתפס בחור ערבי סמוך לבית ברובע היהודי בחברון. במקום נמצאה שברייה מושחזת. הוא נעצר, שוחרר והועבר לטיפול משטרת הרשות הפלסטינית.

רצוני לשאול:

1. האם נכון הדבר?

2. אם כן – מדוע לא נחקר בני משפחתו בנושא?

3. מדוע שוחרר ומדוע הועבר הטיפול בו לידי הרשות הפלסטינית?

לעניין הנדון? 4H. מה היא עמדתה של משטרת הרשות הפלסטינית בשטח 2

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל ונמסר לי, כי בתאריך 30 בנובמבר 1997 בשעה 22:30 קפץ אזרח יליד 1977 מעבר לגדר המפרידה בין ביתו לבין שכונת "אברהם אבינו". הבחור נעצר על-ידי חייל והובא לחקירה בתחנת המשטרה, שם טען שרבו עם אחיו וברח מהבית. לאחר כשעתיים נמצאה במקום סכין מטבח. העצור הודה שהסכין שייכת לו והוא התכוון להרוג באמצעותה את אחיו. מעצרו של הבחור הוארך, ולאחר שהסתיימה החקירה הועבר החומר לתביעה הצבאית עם המלצה להעמיד את החשוד לדין.

הממונה על התביעה, רב-סרן דניאל, החליט שמדובר בעבירה פלילית ולא ביטחונית, ולכן הועבר הטיפול לרשות הפלסטינית. בבדיקה עם הרשות הפלסטינית הסתבר כי החשוד הינו חולה נפש אשר אושפז בעבר בבית-חולים פסיכיאטרי ויש על כך תיעוד.

הורי החשוד חתמו על התחייבות שמקרה כזה לא יישנה. העתק ההתחייבות נמצא בידי המשטרה.

המשך העסקתו של שוטר שנחקר תלונות על התנהגותו

חבר הכנסת ד' טל שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

מתשובה שהשיב לי שר המשפטים – שצילומה רצוף בזה – עולה, כי נגד השוטר י"א, ששמו המלא מופיע במקור, הוגשו תלונות, וחלקן נסתיימו רע מבחינתו, ולמרות הכול הוא עדיין משרת במשטרה. שר המשפטים הסכים שיש טעם לבדוק את המשך שירותו.

רצוני לשאול:

1. האם תיבדק המשך העסקתו במשטרה?

2. האם ייבדק המשך שירותו בחברון?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. נגד השוטר הוגשו בעבר תלונות מספר, כפי שפירט שר המשפטים בחומר שצורף לשאילתא.

לאור כך החליט פיקוד מחוז יהודה ושומרון להעביר את השוטר מתחנת חברון לתחנת עזיון ואף לשבצו בתפקיד שאין בו קשר עם קהל.

ביטחון תושבי רמת-שלמה בירושלים

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

בעקבות רצח הר"ר דוד כטורזה, השם ייקום דמו, ותחושת חוסר הביטחון בשכונת רמת-שלמה בירושלים, רצוני לשאול:

1. האם תותקן גדר בשכונה?

2. האם יתוגברו סיורי המשטרה בשכונה?

3. האם תותקן תחנה משטרה בשכונה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. שאלת התקנת גדר בשכונה, ראוי שתופנה לרשות המקומית. משטרת ישראל ממליצה על כל אמצעי שיוסיף ביטחון לשכונת תפר כרמת-שלמה.

2-3. קיים תכנון לפתיחת נקודת משטרה בשכונה. מימוש התכנון עשוי להימשך חודשים מספר.

הסיור בשכונה תוגבר, ומשטרת ישראל פועלת להמרצת הרבנים והתושבים להרחיב את פעילות המשמר האזרחי בשכונה.

ביחר בנושא דוחות תנועה

חבר הכנסת א' אושעיה שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

ידוע לי, כי כל תושב מדינת ישראל המקבל דוח תנועה, בכל רחבי המדינה, יכול לברר את פשר הדוח, מיקום העבירה ומהותה, אך ורק במטה הארצי של משטרת ישראל בירושלים. אין זה משנה אם הוא תושב מטולה או אילת – את בירוריו יוכל לעשות רק בירושלים.

רצוני לשאול:

1. מדוע יכולים התושבים לפנות אך ורק למטה הארצי?

2. האם תיפתר הבעיה הנ"ל?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. משטרת ישראל נמצאת בעיצומו של תהליך שינוי שלפיו אזרחים שקיבלו דוח יוכלו לפנות ליחידת התנועה הנוגעת שבאזור נרשם הדוח ולקבל תשובות.

גם בעתיד ימשיכו לטפל בסוג מסוים של דוחות במטה הארצי, כגון עיכובי רשיון נהיגה ואחרים.

אנו עושים הכול על מנת להקל על האזרחים, וזאת תוך אילוצים כלל-מערכתיים שונים, כגון תקציב וכוח אדם.

שחרור חשודים בשל טעויות המשטרה

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

לאחרונה פורסם, כי בשל טעויות המשטרה בהליכי הבאתם לדין של חשודים, משוחררים חשודים רבים אשר קיימות נגדם הראיות המוכיחות את העבירות שעברו. רצופים בזה הפרסומים.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לבעיה, וכמה מקרים כאלו קרו בשנה האחרונה – על-פי דוחות של המשטרה?

2. איך יטפל משרדך בבעיה?

3. האם משרדך מקיים מעקב ביקורתי תוך-משרדי לחיסולה של התופעה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. מאז כניסת חוק המעצרים לתוקף, משטרת ישראל נמצאת בקשר עם יחידות החקירה.

משטרת ישראל מבקשת דיווחים על תקלות כתוצאה מהחוק. כל מחדל או חשש למחדל שמגיע ואשר דווח עליו זוכה לטיפול, לרבות בדיקת התיק וקבלת תגובות מהשטח.

לא תמיד פרסום הכתבה תואם את המציאות. לאחר בדיקת המקרה משטרת ישראל מוציאה לכלל מגזר אגפי החקירות את הפקת הלקחים מבלי להזכיר את המקרה והיחידה הספציפית.

משטרת ישראל אינה חושבת שמדובר בתופעה, ולכן אין להתייחס לכך כאל תופעה. יש לזכור, שבמקרה זה הוגשו כתבי-אישום, והמשמעות היא שהתיק עבר בחינת הגורם התובע, פרקליטות ותביעה משטרתית, והיתה להם אפשרות להחזיר התיק להשלמה או שלא להכין כתב-אישום.

ביטחון תושבי רמת-שלמה בירושלים

חבר הכנסת א' רביץ שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

תושבים בשכונת רמת-שלמה בירושלים הביעו בפני את דאגתם לנוכח מיעוט סיורי המשטרה במקום. הדברים קיבלו משנה תוקף בעקבות הרצח הנורא של הרב דוד כטורזה, השם "יקום דמו, ביום רביעי, ט"ו בשבט התשנ"ח, בדרכו לבית-הכנסת. כמו כן נמסר לי על מקרים רבים של פריצות לדירות ולחנויות.

רצוני לשאול:

1. האם יוגברו סיורי המשטרה בשכונה?

2. האם נשקלת הקמת נקודת משטרה באזור?

3. מה עושה המשטרה להגברת תחושת הביטחון של התושבים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. גם פיקוד משטרת ירושלים, כמו כולנו, מודאג מאוד מאירוע הרצח המזעזע, על רקע השאלתא שהגשת.

הסיור בשכונה הוגבר זמנית ונעשה מאמץ לארגן המשמר האזרחי בשכונה.

2. נקודת משטרה מתוכננת בשכונה.

3. קוימו שיחות ומפגשים עם מנהיגי ורבני השכונה. אם וכאשר יקום ויפותח המשמר האזרחי בשכונה, יהיה זה הדבר העיקרי שישפר את הרגשת הביטחון.

אנחנו עשינו סיורים רבים מייד אחרי האירוע. אנחנו ממשיכים בסיורים של המשטרה במקום. זה חלק מהמסלול שהמשטרה חייבת לעשות. אנחנו מקווים מאוד שנצליח ליצור בשכונה אווירה של התגייסות למשמר האזרחי, דבר שאנחנו עושים בכל הארץ, ואם זה יהיה כך, אנחנו נגביר את תחושת הביטחון.

היו"ר ל אדרי:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אברהם רביץ. אדוני.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני השר, אני מודה לך על תשובתך. רציתי לשאול שאלה, באותו תחום ובתחום אחר. אני שוחחתי עם ניצב יצחקי, מפקד מחוז ירושלים, שאני מאוד מוקיר אותו, ואני מברך אותך על בחירה מאוד מוצלחת של האיש. אני חושב שהוא האיש הנכון והאיש המתאים לשרת את האוכלוסייה המגוונת של ירושלים.

אבל, אני מבקש לשאול אותך, אדוני השר, אותו רצח שקרה בשכונת רמת-שלמה – נרצח אדם בעל משפחה לא קטנה, ועד היום המשטרה לא הצליחה להגיע בכלים שלה לחקר הרצח הזה. ובמה דברים אמורים? השאלה הנדונה היא: האם הנרצח יוכר כנרצח בנסיבות של פעולות איבה, דבר שבכל זאת מזכה את האלמנה ואת היתומים לתגמול סביר יותר. ואני תמה ושואל – אני מבין את הקושי של המשטרה – אבל האם לא ראוי שרצח בנסיבות כאלה – לא צריך למצוא את הרוצח, אבל הנסיבות הן מן הסוג הזה שכולן מכוונות לכיוון של פעולת איבה – האם לא הגיע הזמן שהקריטריונים ישתנו באופן שהדבר הזה יתוקן?

אני רק רוצה לציין, נשיא המדינה ביקר את משפחת הנרצח הערבי, שנרצח בשכונת בית-ישראל, והוא אמר להם שהוא ידאג לכך שהוא יוכר כמי שנרצח בפעולת איבה, ואין לי התנגדות לעניין הזה, אבל גם שם לא נמצא הרוצח והנסיבות הובילו להחלטה מן הסוג הזה.

לכן, אדוני השר, אני חושב שראוי לעשות צדק עם המשפחה האומללה הזאת שנשארה ללא תומך, ללא מסייע, ולהגיע למסקנות ולדווח לביטוח הלאומי שאכן זאת הסבירות הקיימת ביחס לרצח שקרה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תודה לך, חבר הכנסת רביץ, על המשך השאלה. הדבר הזה נמצא על שולחני. זה עלה כבר פעמים מספר בפניות אלי, ואני האצתי בצוות החקירה כדי להגיע למסקנות. אני מבין את המצב של המשפחה, ואני מבין עד כמה החלטת המשטרה יכולה להשפיע על מצבה של המשפחה. להאיץ יותר אינני מסוגל. אני מודע לזה, אני אבחן את זה פעם נוספת. זה נמצא ממש בחקירה. קשה מאוד למשטרה לקבל החלטה בלי שהיא יכולה להתבסס על עובדות מסוימות. אני אבדוק את זה פעם נוספת כמו שבדקתי את זה פעמים מספר.

הטיפול בנתוני דוח הפשיעה לשנת 1997

חבר הכנסת י' שטרן שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

עם פרסומו של דוח סיכום הפשיעה לשנת 1997 הצטיירה תמונה עגומה מאוד על מצב הפשיעה במדינת ישראל.

רצוני לשאול:

1. נוכח הגידול שחל השנה בכל תחומי הפשיעה, האם קיימת במשרדך תוכנית מנע מובנית?

2. אם כן – כיצד ייערך משרדך לצמצום הפשיעה ולמניעתה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. נוכח נתוני הפשיעה לשנת 1997, הכריז מפכ"ל המשטרה על הלחימה בפשיעה כאחד מיעדי העבודה העיקריים של משטרת ישראל לשנת העבודה 1998.

במסגרת היערכות המשטרה לנושא, הוקם כוח משימה ארצי לטיפול בתופעת גנבות הרכב. בימים אלו מוקמת היחידה המרכזית במחוז הדרומי. מתוכננת הקמת כוח משימה מיוחד ללחימה בפשיעה במחוז מרכז. הוקם המפלג לחקירות כלכליות במסגרת היחידה הארצית לחקירות הונאה, וקיימת מגמה לעבות את מערכי החקירות, המודיעין והתביעות בתחנות וביחידות המשטרה.

תפקוד המשטרה בעת רצח דוד כטורזה הי"ד

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

פרסומים חוזרים ונשנים לאחר הירצחו של דוד כטורזה, השם "יקום דמו", ברמת-שלמה בירושלים, טוענים שהמשטרה הגיעה רק אחרי 20 דקות מזמן ההודעה למשטרה על רכב חשוד. פורסם שהרב רבינוביץ, שהתקשר למשטרה, נחקר ארוכות.

רצוני לשאול:

1. כמה זמן לקח למשטרה להגיע למקום האירוע?

2. האם הופקו לקחים בעקבות תפקוד המשטרה באירוע?

3. האם ייבדקו הפרסומים בדבר מחדל משטרת?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. מתחקיר שנערך בבוקר האירוע עולה שהמשטרה תפקדה באירוע בצורה טובה מאוד.

המשטרה הגיעה לשכונה בתוך ארבע דקות והיתה בשכונה בזמן אירוע הרצח. לצערי, נוכחות זו לא סיכלה אותו.

הטיפול בתלונה על פעילות למען עירק

חבר הכנסת ע' לנדאו שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בשבט התשנ"ח (25 בפברואר 1998):

הובא לידיעתנו, כי הוגשה תלונה נגד חבר הכנסת לשעבר מוחמד מיעארי בשל "סיוע לאויב בזמן מלחמה", בהקמת ועד פעולה למען עירק וברכישה והעברת מזון ותרופות לעירק – "מעריב", 3 בפברואר 1998.

רצוני לשאול:

1. האם היוזמה להקמת הוועד הלאומי לתמיכה הינה מקרה בודד או שיש יוזמות נוספות? ומי המממן?

2. האם טופלה התלונה והוגש כתב-אישום?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התלונה שהוגשה בבירה הועברה על-ידי המשטרה לראש מחלקת החקירות במטה הארצי על מנת שיוחלט אם קיימת תשתית ראייתית לכאורה לפתוח בחקירה פלילית.

2. התלונה עדיין בעיון וטיפול מחלקת החקירות במטה הארצי.

אכיפת החוק בעבירת פגיעה ברגשות דת

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

בדיון בפני שופט בית-משפט השלום בחיפה, חנוך שילוני, ביקשה המשטרה לעצור את המתקהלים בשערי בית-הקברות המוסלמי בנשר בחשד לפגיעה ברגשות דת.

רצוני לשאול:

1. מי קבע את עמדת המשטרה בפרשה?

2. כמה מקרים של פגיעה ברגשות הדת המוסלמית נחקרו בחמש השנים האחרונות, וכמה בפגיעה ברגשות הדת היהודית?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בכל אירועי בית-הקברות המוסלמי בנשר לא נעצרו מתקהלים יהודים.

האירוע של השלכת ראש חזיר בקרבת בית-הקברות המוסלמי נחקר על-ידי תחנת זבולון. כחשוד במעשה נעצר אביגדור אסקין, ומעצרו אף הוארך על-ידי שופט.

עמדת המשטרה בטיפול בנושאים הנ"ל נקבעת על-פי חוקי מדינת ישראל.

שחרור חשודים ערבים בשטחי האוטונומיה

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

ממכתבי אלוף-משנה עינת רון, התובעת הצבאית הראשית – רצופים בזה – לתושבי חברון, אורית סטרוק ונועם ארנון, עולה, כי התביעה הצבאית מתקשה לזמן חשודים, מאחר שהמשטרה משחררת חשודים בערבות עצמית וללא הפקדה. זימון חשודים נתון, לדבריה, בידי הרשות הפלסטינית.

רצוני לשאול:

1. כמה חשודים ערבים שוחררו מראשית 1996 ללא הפקדה, ומדוע?

2. מדוע נעשים הזימונים על-ידי הרשות הפלסטינית?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, במסרה לפרוטוקול)

1. שאלה מס' 1 אינה בתחום אחריותנו, אלא באחריות צה"ל – משרד הביטחון.

2. סעיף 11(9)(א) לנספח המשפטי להסכם אוסלו קובע במפורש, כי צווי זימון וצווי הבאה המוצאים על-ידי בית-משפט ישראלי לגבי נאשמים או עדים המצויים בשטחי האוטונומיה, יבוצעו באמצעות המועצה הפלסטינית, אשר תהיה אחראית להמצאת צווי זימון וכן לביצוע צווי ההבאה באמצעות המשטרה הפלסטינית.

טרקטורונים המסכנים חיי אדם ברכסים

חבר הכנסת י' וקנין שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

השבועון "דתי צפוני" מדווח – רצוף בזה צילום הידיעה – על תלונות שהוגשו למשטרת זבולון נגד נהגי טרקטורונים המבצעים פעולות תוך סיכון חיי אדם.

רצוני לשאול:

1. האם נחקרו התלונות?

2. אם כן – מה העלו החקירות?

3. האם מדובר בתופעה רווחת במקומות נוספים?

4. אם כן – כיצד פועלת המשטרה למיגור התופעה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לתחנת זבולון לא הוגשה כל תלונה ולא זרם כל מידע בקשר להשתוללות נהגי טרקטורנים ברכסים.

אם יש ברשות התושבים תלונות כנ"ל או זהות הנהגים המשתוללים והם יפנו לטיפול המשטרה, התלונות תטופלנה בהתאם.

חקירת החשדות כלפי השרה לשעבר אלוני

חבר הכנסת ד' טל שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

מבקרת המדינה, לפחות לפי "גלובס" – רצוף בזה – המליצה ליועץ המשפטי לממשלה להורות על חקירה פלילית נגד השרה לשעבר אלוני, בחשד לכאורה לעבירות פליליות בקשר להמלצותיה לוועדת העיזבונות.

רצוני לשאול:

1. האם הורה היועץ המשפטי לממשלה על פתיחה בחקירה פלילית?

2. אם כן – מה העלתה חקירת המשטרה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא.

2. לאור האמור, לא התנהלה חקירת משטרה.

לפי הידוע למשטרה, הנושא מצוי בבדיקה בפרקליטות המדינה.

היו"ר ל אדרי:

תמו השאלות לשר לביטחון פנים. אני רוצה להודות לך על תשובותיך המפורטות והענייניות. אני גם מבקש להודות לכל השואלים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש לי שאילתא, מס' 2504.

היו"ר ל אדרי:

אדוני, אני הזכרתי אותה וקיבלת תשובה. אתה יצאת באותו רגע שבו התחלת לקבל את התשובה. ברגע שאדוני התחיל לצאת, השר לביטחון פנים השיב על השאילתא שלך, אדוני. אני הזכרתי את השאילתא, והיא בוודאי רשומה בפרוטוקול וכן התשובה, אדוני.

נסים דהן (ש"ס):

הוא יצא לענות לטלפון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בכלל לא שמעתי.

היו"ר ל אדרי:

לכן התפלאתי שלא ביקשת שאלה נוספת. אולי לא הקשבת לתשובה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בכלל לא שמעתי.

היו"ר ל אדרי:

אבל, אדוני, אני קראתי והשר השיב, ואני ראיתי שאתה קמת ויצאת או ענית לטלפון, אדוני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גם כשאני השבתי ראיתי אותך יוצא והייתי מופתע. חשבתי שאתה לא רוצה להתייחס לתשובה.

נסים דהן (ש"ס):

ענה לטלפון.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חשבתי שאתה לא רוצה להתייחס לתשובה; אז אני מבין שהפלאפון היה יותר חזק.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני אעשה כזה דבר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אעביר אליך תשובה – – –

היו"ר ל אדרי:

התפלאתי, אדוני, אבל התשובה רשומה. אני מודה לך, אדוני, אני מודה לשר ואני מודה לשואלים.

הצעה לסדר-היום אכיפה מוגברת של חוקי התנועה ותוכנית המשטרה ומשרד התחבורה להחרמת רכבים

היו"ר ל אדרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעות לסדר-היום מס' 4436 ו-4461: אכיפה מוגברת של חוקי התנועה ותוכנית המשטרה ומשרד התחבורה להחרמת רכבים. ראשון הדוברים – חבר הכנסת נסים דהן. אחריו – חבר הכנסת פני בדש. בבקשה, אדוני. זו הצעה רגילה?

נסים דהן (ש"ס):

זו הצעה דחופה.

היו"ר ל אדרי:

אדוני, שלוש דקות לרשותך.

נסים דהן (ש"ס):

שלוש דקות ממתי?

היו"ר ל אדרי:

כשתחיל לדבר, אדוני.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת הרב נסים דהן.

נסים דהן (ש"ס):

תודה רבה לאדוני היושב-ראש. חברי חברי הכנסת, אדוני השר לביטחון פנים, בראשית דברי תרשה לי, אדוני השר, אולי להתנצל. אני לא קורא לזה התנצלות, אבל ודאי שאני רוצה להסביר את דברי. בלהט השאילתא הראשונה והשנייה, ה"מוזיקה" אכן היתה עם טונים גבוהים, אבל אני חושב ובטוח שאדוני השר הבין שאין זה דבר אישי נגדו. התלוננתי על המשטרה, ואני ממשיך להתלונן, ואני חושב שהמשטרה לא עשתה מספיק, כיוון שאם היתה מתרחשת תאונת פגע וברח, די שהאזרח ימסור דגם וצבע כדי שהמשטרה תוציא ממשרד הרישוי את כל הדגמים והצבעים של אותן מכוניות, ולפעמים מדובר על אלפים, והיא תעבור מכונית מכונית.

נעשה פה פשע חמור, אזרח מותקף על-ידי כלב "בולדוג", רב חשוב מאוד בישראל, אדוני השר, וזו התשובה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבטיח לאדוני שאבדוק את הנושא הזה ואשאל.

שבח וייס (העבודה):

יש אישור ל"בולדוגים"?

נסים דהן (ש"ס):

בוודאי.

שבח וייס (העבודה):

כמה יש?

נסים דהן (ש"ס):

שיבדקו, אני לא יודע. אדוני חבר הכנסת שבח וייס, אם השר היה עומד כאן ואומר: המשטרה עשתה ככל יכולתה, בדקה ברשימות, הזמינה אזרחים, בדקה את כל הכלבים ולא מצאה, בסדר. עומד השר ואומר: עשינו סיור וזהו, ועברנו לסדר-היום.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת דהן, כבר כילית מחצית מהזמן של ההצעה לסדר-היום.

נסים דהן (ש"ס):

לא. אדוני, אני מבקש, זה שייך לנושא הראשון. השר שמע פה "מוזיקה" כואבת של כאב לב.

היינו בסיור בפולין, עם חבר הכנסת הרב רביץ, והמראות שכלבים מתנפלים וקורעים לחתיכות – במקרה הזה היו רק בגדים, אלה יכלו להיות גם איברים של אותו אדם. חבר הכנסת שבח וייס, ראית את המראות האלה, וזה קורה עוד הפעם, ואנחנו שותקים.

שבח וייס (העבודה):

הנסיבות – – –

נסים דהן (ש"ס):

מסכים.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת דהן, האם אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום – נותרה לך דקה אחת.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אני ממש מתנצל, הנושא כאוב, כיוון שגם הרב החשוב מוכר לי. הוא אדם מאוד מפורסם בפתח-תקווה, ואי-אפשר לעבור על זה לסדר-היום. הוא אישיות תורנית מרכזית בפתח-תקווה, ואם על תקיפה כזאת עוברים לסדר-היום, אני לא יודע לאן אנחנו מגיעים עוד מעט.

היו"ר י' לנקרי:

טוב, העניין מובן, ואני מבקש לעבור לנושא.

נסים דהן (ש"ס):

אני ממש מתנצל, אדוני השר, אין פה שום דבר אישי. אדוני השר יודע מהי ההערכה הגדולה שיש לנו אליו.

חברי חברי הכנסת, תוכנית האכיפה המוגברת של חוקי התנועה שהתפרסמה לאחרונה – ומתפרסמת מדי יום, ואפילו כמעט מדי שעה בכלי התקשורת – מבורכת וחשובה.

אני רק רוצה לתקן טעות בלשון ההצעה, כאילו המשטרה ומשרד התחבורה מחרימים רכבים. אני מודיע, שזה לא נכון, הם לא מחרימים רכבים. להיפך, הם משאירים את הרכב ברשות הנהג, בתנאי שהוא לא ינהג בו 30 יום, והוא יצטרך להביא נהג אחר.

אדוני השר, אני מברך. אדוני השר, משהו אמר שתאונות דרכים הן כבר לא תופעה, זו מלחמה, ויש LAGUERRE – COMME A LA A פתגם בצרפתית, ואדוני היושב-ראש יגיד את זה יותר טוב ממני: ; במלחמה, כמו במלחמה. ואם יש לנו מלחמה בתאונות דרכים, כל האמצעים כשרים GUERRE להפסיק את הקטל בדרכים. ולכן, גם אם היו מחרימים את המכונית, גם זה אמצעי כשר, אבל לא עושים את זה. גם אם היו עושים את זה, גם זה אמצעי כשר. כל הדרכים שהמשטרה תנקוט כדי להפסיק את הקטל בדרכים, כל נשמה שנציל, כל אדם שנציל במלחמה הזאת, חשובים ומבורכים. המציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם ומלואו. מדובר על סבל למשפחות.

שבח וייס (העבודה):

לקיים, לא?

נסים דהן (ש"ס):

כן, כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא; נכון, אדוני. ולכן, אדוני השר, אני רוצה לחזק את ידי המשטרה.

בדיונים קודמים בוועדת הכספים, כשעלה הנושא של מלחמה בתאונות הדרכים על שולחן הדיונים, המליצה הוועדה פה-אחד להוסיף תקציב לעניין הזה, ואם צריך, אנחנו מוכנים עוד הפעם לקיים על זה דיון, כיוון שאסור שהנושא של תאונות דרכים יהיה כמו מזג האוויר, שרק מדברים עליו, ולכאורה אי-אפשר לעשות דבר. אדוני השר, המשטרה הוכיחה ב"מבצע 700" ובמבצע הנוכחי, שאם רוצים ואם שמים את זה בסדר העדיפויות, ואם מקצים לזה את המשאבים הנכונים, אפשר לצמצם את הקטל בדרכים.

אני לא יודע אם אפשר למנוע אותן לגמרי, יש כמה תאונות שכנראה אי-אפשר למנוע אותן. אבל רוב התאונות – לפי כל המחקרים – הן תאונות הנגרמות עקב טעויות אנוש, ולפעמים אלה טעויות לא מכוונות. בדרך כלל אלה טעויות מכוונות, שאנשים עוברים על החוק בידעין.

אדוני השר, חשוב מאוד שהאכיפה הזאת שהמשטרה התחילה בה, תימשך, אם באכיפה ואם בעונשים. אני מבין שזה תלוי גם בבתי-משפט, בצפיפות שבבתי-משפט ובפרקליטות ובבית-משפט לתעבורה, שתמיד הם מלאים, ואי-אפשר להביא את כולם לשיפוט מהיר. גם החוק במדינת ישראל לא מרשה ולא מאפשר עונשים, אלא רק לפי חומרתם ולפי דרגתם הכתובה בחוק.

אני חושב, שצריך להעביר את זה מעוון לפשע, ובמקרים מסוימים, כשיש נסיבות מקילות, גם בפשע מותר להתחשב בנסיבות מקילות, אבל בהחלט חשוב להעביר ולהרים את דרגת החומרה של זה, כדי שהנהג הישראלי ידע שרכב זה כמו כלי נשק: אם משתמשים בזה בתבונה, אפשר להועיל בזה, ואם חס ושלום משתמשים בזה לא בתבונה, זה כלי רצח. תודה רבה, אדוני השר.

היו"ר י' לנקרי:

תודה, חבר הכנסת נסים דהן, ודי לחכימא ברמיזא של צלצול אחד, לא צריך שלושה צלצולים. חבר הכנסת פני בדש להצעה לסדר-היום – אכיפה מוגברת של חוקי התנועה ותוכנית המשטרה ומשרד התחבורה להחרמת כלי רכב.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני השר, לפני שאדבר על תאונות דרכים, אומר בעיקר את מה שאמרת ליך בצהריים. אני שמח שלאחרונה נעשים מבצעים גדולים מאוד בכל התחומים, גם בתחום מניעת הפשיעה, גם בתחום גנבות הרכב וגם בתחום האכיפה למניעת תאונות דרכים. לפחות באזור שלי אני חייב להודות שבחודשיים האחרונים יש ירידה באחוזים גבוהים מאוד בנושאי הפשיעה וגנבות רכב.

לא צריך להרפות, צריך להמשיך. אני חושב, שהמפכ"ל החדש, שבא מתחום הביטוח, מבין את גודל הנזקים ואת הכאב של האנשים, ואני מקווה שתמשיכו בעניין. אני יודע שגם קמות יחידות חדשות לצורך תגבור בכל נושא הפשיעה, כי היום, גם ביטחון הפנים הוא חשוב מאוד, אבל כשאדם כבר לא מרגיש בטוח כשהוא מסתובב בלילה, או קם בבוקר ונשאר עם המפתח ביד במקרה הטוב, כי בדרך כלל נכנסים ולוקחים את המפתח – זו גם תחושה איומה של חוסר ביטחון אישי.

נושא תאונות הדרכים, כפי שאמר ידידי חבר הכנסת דהן, הוא נושא חשוב מאוד. זו לא גזירה משמים, זו מלחמה שצריך לעשות אותה. אי-אפשר למנוע אותן לחלוטין, אפשר לצמצם את הממדים.

מאחר שהזכרת את "מבצע 700", אני פה עם הרבה מאוד קטעי עיתונות. הדעות חלוקות, האם "מבצע 700" היה כישלון או הצלחה. אני לא יודע, אולי אתה תגיד לנו בתשובתך אם זה היה כישלון או הצלחה. כל העיתונים אומרים שזה היה איסוף כסף, לא מעבר לזה. הנתונים לגבי תאונות דרכים

מראים שהיקף הנפגעים בסך הכול לא ירד, והיו הכנסות. הכנסות אלו הולכות לאוצר המדינה. האם הן מגיעות חזרה לטובת המשטרה? אם לא, צריך למצוא דרך להגדיל את התקציב בנושא תאונות הדרכים.

ברוב הפעמים מתמקדים פה בנושא המהירות. אני חושב שמרכיב המהירות בתאונות הדרכים הוא דווקא הקטן ביותר. הרוב זה עקיפות מסוכנות, פס לבן, רמזור אדום, אי-עצירה במעבר חצייה. בגרמניה, שבה אין הגבלת מהירות, מספר תאונות הדרכים פר-קילומטר הוא הכי נמוך בעולם.

נסים דהן (ש"ס):

יש להם כבישים רחבים.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

מרכיב המהירות הוא לא תמיד המרכיב המרכזי, ודווקא בו מתמקדים. האקדח הזה, לא תמיד הוא מדויק. צריכה להיות אכיפה לגבי צמתים, פס לבן, מעברי חצייה.

חבר הכנסת דהן, אני דווקא מתנגד לעניין החרמות הרכב ולזה ששוטר צריך לעלות לאוטו ולנסוע עם הנהג הביתה או למקום כלשהו. לכל נהג שנתפס יהיה שוטר מלווה שייקח את האוטו הביתה, הרי הוא לא ישאיר אותו ברחוב.

נסים דהן (ש"ס):

הוא יביא אותו לתחנת המשטרה.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

לא משנה. תתחיל להפוך את תחנות המשטרה לחניונים לכלי רכב מוחרמים, או שהשוטר ילווה את האדם הביתה? השוטר יתחיל לחשוב אם כדאי לו לשלול רשיון או לא, כי זה עונש בשבילו לנסוע אתו הביתה או לחניון ולחזור חזרה לנקודה. זה גם נראה לי מין צעד אנטי-דמוקרטי. זה מתאים למדינה קצת יותר קשה מבחינת אווירה שלטונית. לא הייתי נוקט צעד כזה, יש דרכים די הצורך.

אני חושב שלקנסות הכבדים יש משמעות גדולה מאוד. אדוני השר, אולי תוכל לתת לנו נתונים, מאז עלו הקנסות, עד כמה פחתו העבירות, כי קנס של 750 שקל ו-1,000 שקל הוא באמת קנס כבד לאנשים.

נסים דהו (ש"ס):

לגבי משאיות כבר חוקקנו את החוק הזה. משאית שעברה עבירה של משקל, על-פי החוק שחוקקנו פה בכנסת, בעל המשאית לא יכול להשתמש בה 60 יום.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

כפי שידוע לך כחבר ועדת הכלכלה – חוק שירותי תובלה, שהצעתי, עבר. אגב, רצו להוסיף את הסעיף הזה בחוק שלי, אבל לא הכנסתי אותו כי חשבתי שזו ענישה כבדה מדי.

אדוני השר, חוק שירותי תובלה עבר לפני חצי שנה, ואמרו שיאכפו אותו במרס, עכשיו אומרים שיאכפו אותו במאי. זה חוק שמסדיר את כל נושא המשאיות בארץ. אומנם יש לו משמעות כספית, הוקצב לכך כסף, וצריך לאכוף אותו.

משפט אחרון, והוא נושא החינוך. העיקר פה הוא חינוך. צריך להיכנס לבתי-הספר. כראש רשות אני מכיר את תוכניות הלימודים בבתי-הספר ויודע שעדיין לא נכנסים מספיק לבתי-הספר. התאונות הקשות ביותר והקטלניות הן בקרב הצעירים גילאי 17 עד 21. שם צריך להכניס את נושא ההסברה והחינוך. לימדו אותנו פעם שפרח בר לא קוטפים. כך חינוכו אותנו, הכניסו למודעות שלנו שלא קוטפים פרחי בר. אותו דבר כאן, אפשר להכניס למודעות שלנו את נושא תאונות הדרכים.

היו"ר י' למקרי:

תודה לך, חבר הכנסת בדש. רק בעבור המשפט האחרון, החינוכי הזה, שתי הדקות הנוספות היו מוצדקות.

כבוד השר, תשובתך, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני שמח שהעליתם את ההצעה לסדר-היום בנושא: מבצע אכיפה – "לאף אחד אין רשיון להרוג אותך". זהו מבצע שכרגע קיים על-ידי משרד התחבורה, המשרד לביטחון פנים ואגף התנועה, כמובן, שהוקם לא מזמן על-ידי המשרד לביטחון הפנים. זהו אגף חדש שמצדיק את קיומו. ההחלטה להקים אגף כזה היתה החלטה אסטרטגית, שמשפיעה באופן ישיר על כל התנועה במדינת ישראל. המתקן עצמו, אם מישוהו מכם ירצה לבקר בו, הוא בבית-דגן. המפקדה במקום, ומושקע שם הרבה מאוד כסף. בראש אגף זה עומד ניצב גנות. אני מברך את האגף הזה שימשיך באותה תנופה כפי שהוא התחיל, באותה מוטיבציה ובאותם הישגים.

המבצע עצמו התחיל ביום ראשון, כאשר נהגים נתפסו או ייתפסו עוברים אחת משמונה העבירות החמורות – עקיפה על פס לבן, עקיפה בדרך לא פנויה, אי-מתן זכות קדימה להולכי רגל, הובלת מטען של יותר מ-25% מעל המותר, מהירות של יותר מ-40 קמ"ש מעל המותר, נהיגה ברכב לא תקין העלול לסכן אחרים, נהיגה במצב שיכרות או תחת השפעת סמים, אי-צייתנות לתמרור "עצור" ואי-מתן זכות קדימה.

הנהגים שייתפסו בעבירות אלה, רשיונם יישלל לאלתר ל-30 יום. קצין משטרה רשאי היה תמיד לקחת את הרשיון ל-30 יום. בגלל סידור כזה או אחר, מטעמים הומניים הוחלט בזמנו לאפשר אחרי יומיים, שלושה ימים להפקיד את הרשיונות. ואז התחילו כל מיני הליכים משפטיים ותביעות שבגינן לא היה אפשר לממש את ההחלטה. שינוי ההחלטה היום, שקצין ייקח את הרשיון והרכב בעצם יוחסן, זו החלטה חשובה מאוד, זו החלטה שמשפיעה על הדברים שקורים בשטח. יש לזה אפקט על הנהגים. אנחנו עוסקים בתרבות נהיגה. הבעיה המרכזית שלנו היא תרבות נהיגה. אני מסכים עם חברי הכנסת שצינו כאן שלחינוך יש חלק גדול בעניין. מכאן שקצין המשטרה רשאי לבצע את הדבר הזה. יש אפשרות, מבחינה טכנית, שהאדם ייסע אחרי השוטר, או שיבואו לקחת אותו, או שיגררו את הרכב. את כל הדברים הטכניים פתרנו.

המבצע הוא בנקודות מסוימות במדינת ישראל, עדיין לא הרחבנו אותו. ההחלטה להרחיב אותו על כל שטח המדינה ולהאריך את משך הזמן שלו נתונה כרגע לשיקול שני השרים. אני מניח שהמבצע הזה יימשך. אני רואה אותו לא כמבצע אלא כתפיסת עולם שלפיה נכפה את עצמנו על הנהגים כדי שיתנהגו בדיוק בהתאם לחוקים.

אני חושב, שאם נמשיך כפי שהתחלנו ואם התוצאות תהיינה כפי שהן עד לרגע זה, אולי אנחנו צועדים בדרך נכונה.

היו"ר י' לנקרי:

מה ניתן ללמוד מהתוצאות, אדוני השר?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

התוצאות כרגע הן: מבחינת דוחות תנועה, בשלושת הימים הוגשו 1,190 דוחות; נפסלו 31 רשיונות: מהירויות – 11; מטען יתר – 14, "עצור" – 2; זכות קדימה – 1. מתוכם כמובן נלקחו רכבים והובאו למתקנים. במשך יומיים הועברו כבר עשרות כלי רכב למתקנים של המשטרה. בשלושת הימים האחרונים, מיום ראשון 18 במאי ועד 20 במאי היו בסך הכול 14 תאונות קלות.

נסים דהן (ש"ס):

באזור הספציפי הזה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בכל הארץ. יש הרוג אחד. יש בעיה, כנראה הוא נפל, הוא היה חולה. אנחנו בודקים גם את הנושא הזה. אני מאוד מקווה. אנחנו מחפשים כל דרך.

אני רוצה לענות פה לחברי הכנסת: א. אנחנו מסתובבים בבתי-הספר, נכנסו לתוך בתי-הספר כדי לעסוק בעניין הזה; ב. "פרויקט 700" כן הוכיח את עצמו. במקום שבו "פרויקט 700" מבוצע יש ירידה ואפשר להוכיח את זה, והדברים האלה נבדקו אישית על-ידי. בדקתי את הכבישים ששם אנחנו נמצאים, יש ירידה מהותית.

אני חושב שצדקו חברי הכנסת, גם דהן וגם בדש, שאמרו, שזאת מכה שעלינו להילחם בה, ואנחנו מצויים לעשות הכול כדי לצמצם את מספר תאונות הדרכים. אנחנו, מדינת ישראל משלמת מחיר יקר מאוד של כ-600 הרוגים בשנה. אנחנו לא יכולים להסכים לדבר הזה. יצאנו למלחמת "שלום הגליל" בשל אדם אחד שנפצע. אני מזכיר לכם; על ההרוגים האלה אנחנו לא יוצאים למלחמה ולא משקיעים את מירב האמצעים שיש לנו. זאת מלחמה ארוכה, אסור להתייאש בה, והיא מחייבת להיכנס לבתי-הספר, היא חייבת להגיע לבתי-המשפט, והשופטים חייבים למצות את הדין, והמשטרה חייבת להיראות בכל מקום, ולא לרחם בטיפול בנושא הזה.

תודה על שהעליתם את הנושא על סדר-היום הלאומי. אני מאוד מקווה שהמבצע הזה יהיה כיוון נכון למהלך חשוב לקיומנו. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

האם לשר יש הצעה כלשהי?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מציע שיתפקו בתשובה שלי, ובהמשך, בעוד חודשיים-שלושה חודשים, נוכל לבחון את זה עוד הפעם.

נסים דהן (ש"ס):

אני מציע, אדוני השר, להעביר לוועדה משותפת לוועדת הכספים ולוועדת הפנים, כדי שנוכל לתקצב את המשטרה בנושא הזה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מקבל את ההצעה שלך.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת בדש, האם אתה סבור כך?

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת דהן.

היו"ר י' לנקרי:

מה היתה הוועדה המשותפת שהצעת, חבר הכנסת דהן?

נסים דהן (ש"ס):

פנים וכספים. פנים – למשטרה, וכספים – לתקצוב.

היו"ר י' לנקרי:

אומרת כאן סגנית מזכיר הכנסת, שיש בעייתיות מסוימת בוועדות משותפות וצריך לשאוף לוועדה ספציפית יותר.

נסים דהן (ש"ס):

ועדת הכספים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אתה יכול להעביר לוועדת החינוך.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת זיסמן, ומברך אותך לרגל בואך למליאה.

אנחנו מסתפקים, אדוני השר, בוועדת הפנים? אנחנו ניגשים להצבעה.

נסים דהן (ש"ס):

ועדת הכנסת תחליט.

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו מצביעים על העברת ההצעה לסדר-היום לוועדת הכנסת: אכיפה מוגברת של חוקי התנועה ותוכנית המשטרה ומשרד התחבורה להחרמת רכבים.

הצבעה מס' 13

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' לנקרי:

ברוב של עשרה, ללא מתנגדים וללא נמנעים עוברת ההצעה הזו לוועדת הכנסת.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני, תוסיף אותי בבקשה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מוסיף גם את חבר הכנסת מיכה גולדמן.

אנחנו מתקדמים בסדר-יומנו. ניגש להצעות לסדר-היום מס' 4360 ו-4385, של חברות הכנסת תמר גוז'נסקי ונעמי חזן. הן אינן נוכחות, ועל כן נדלג על ההצעות.

הצעה לסדר-היום

הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא אסון גשר המכבייה

היו"ר י' לנקרי:

נבקש מחבר הכנסת מיכה גולדמן לנמק מן המקום.

מיכה גולדמן (העבודה):

לא מהמקום.

היו"ר י' לנקרי:

מהדוכן. ההצעה לסדר-היום מס' 4393: הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא אסון גשר המכבייה, בבקשה. עשר דקות.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, זה יום עצוב לכולנו. עברה כמעט שנה מאז האסון שפקד אותנו בערב פתיחת המכבייה. גם בימים אלה סאשה אלתרמן, אחת הנפגעות באותו אסון, נאבקת בבית-החולים באוסטרליה על חייה.

אדוני היושב-ראש, גבירתי ורבותי, חברי הכנסת, בתאריך 14 ביולי 1997, במהלך הטקס החגיגי לפתיחת משחקי המכבייה ה-15 אירע אסון נורא. הגשר הזמני שנבנה מעל נחל הירקון, אשר נועד להוליך את משלחות הספורטאים אל האיצטדיון, קרס בזמן שנמצאו עליו יותר מ-100 חברי המשלחת האוסטרלית.

באסון זה נהרגו ארבעה ספורטאים אוסטרלים ויותר מ-60 נפצעו, ובתוכם גם אלה אשר באו לסייע, אזרחים מתנדבים, כוחות הביטחון הסמוכים וצוותי הצלה, שעשו הכול כדי לצמצם את האסון הנורא.

למדינת ישראל רוויית האסונות והמלחמות עומד אסון הגשר כטרגדיה יוצאת דופן. באירוע ספורטיבי כל כך מיוחד וייחודי, שאמור לחזק את הקשר עם העם היהודי שיושב בתפוצות, קרס הגשר ועמו תקוותיהם וחלומותיהם של בכירי בניה של יהדות אוסטרליה.

גבירותי ורבותי, חברי הכנסת, אף שהנושא נדון בבתי-המשפט, עדיין חובה עלינו ללבן את ההיבטים החברתיים, הפוליטיים והמוסריים של אסון זה. הוועדה לא תעסוק בתחומים ובנושאים המשפטיים, הפליליים והאזרחיים. כללי הסוב-יודיצה יישמרו. מנדט הוועדה ינוסח בשיתוף פעולה עם היועצים המשפטיים. ועדת החקירה הפרלמנטרית תעסוק בבדיקת סוגיית האחריות הציבורית לטרגדיה הקשה, כיצד תפקדו המוסדות שהיו אחראים לאירוע לפני האסון, במהלכו ולאחריו, ולקראת אירועים דומים בעתיד.

כשאנו עומדים בפני כאבן וכעסן הכל-כך מוצדק של המשפחות השכולות ויהדות אוסטרליה כולה, אנו חייבים להתעלם מקטגוריות של הפוליטיקה. עם ישראל בכאבו ובאסונותיו ידע להתאחד תמיד, וגם במקרה זה אני קורא לכל חברי הכנסת להטות שכם למען הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת אסון המכבייה.

ועדה זו תרד לשורשי נסיבות האסון ותברר בצורה כנה ואמיתית את ההיבטים הציבוריים והמוסריים של אירוע זה. אנו חייבים להתייחס למשפחות נפגעי האסון ולהבטיח להן מעל בימת הכנסת, כי מדינת ישראל לא בורחת מאחריות ואינה מתעלמת מכאבן העמוק.

חברי כנסת נכבדים, חובתנו המוסרית היא להבטיח כי הפרשה תלובן עד תום על כל היבטיה, תוך שידור מסר חד וברור, והתחייבות לעם היהודי, כי אסון נורא זה נשאר כאירוע חריג שלא יחזור לעולם.

לסיום, אני רוצה לשלוח מכאן, מעל הבמה הזאת, ברכת החלמה בשם כל חברי הבית לסאשה אלתרמן, אשר באמת, כמו שאמרתי בתחילת דברי, נאבקת על חייה. אני יודע שרק לפני ימים מספר ביקרו השרה לימור לבנת וחבר הכנסת אופיר פינס באוסטרליה וראו עד כמה חשוב לבקר את סאשה ולחזק אותה, לחזק את הקהילה היהודית באוסטרליה ולהבטיח שאנחנו, בבית הזה, נעשה הכול כדי שתקום כאן ועדת חקירה שתבדוק את כל הקשור באסון, כדי להבטיח שדברים כאלה לא יישנו.

בהזדמנות זו אני רוצה שוב לשלוח תנחומים למשפחות שאיבדו את היקר להן. בהתייעצות עם חברי ושותפי להצעה להקים ועדת חקירה, חבר הכנסת זנדברג, ובסיועה של השרה לימור לבנת, נפגשנו הבוקר עם יושב-ראש הכנסת וסיכמנו, לאחר מכתב פנייה של היועץ המשפטי לממשלה, שלא נקיים היום הצבעה אלא ועדת האתיקה תדון בכך, באמצעות נשיאות הכנסת שתכריז ביום שני על עצמה כוועדת אתיקה, כדי להביא להצבעה כבר ביום שני את הנושא הזה בדבר הקמת ועדת חקירה.

שבח וייס (העבודה):

למה זה שייך לוועדת אתיקה?

מיכה גולדמן (העבודה):

משום שאין תקדים. בעבר היה מקובל, שגם כשיש הליכים משפטיים הכנסת אישרה הקמת ועדות חקירה.

יושב-ראש הכנסת אמר כאן הבוקר, שמאחר שהיה מכתב של היועץ המשפטי לממשלה, הוא מבקש להביא אותו לוועדה.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת גולדמן, סגנית מזכיר הכנסת אומרת שהכוונה היא לוועדת הפירושים.

מיכה גולדמן (העבודה):

סליחה, אני חוזר ב'. לוועדת הפירושים.

היו"ר י' לנקרי:

אולי נוכחותי כאן קצת שיבשה את המונחים האלה.

מיכה גולדמן (העבודה):

זהו. אני הסתכלתי על סגן יושב-ראש הכנסת, שהוא גם יושב-ראש ועדת האתיקה. הטעות היא שלי.

יושב-ראש הכנסת הציע, שנשיאות הכנסת תדון בעניין ביום שני והיא זו שתחליט להביאו להצבעה.

שבח וייס (העבודה):

לא בתור ועדת פירושים.

מיכה גולדמן (העבודה):

כהחלטה, משום שיש הסכמה שאנחנו נקים את ועדת החקירה, וביום שני אחר-הצהריים, עם התחלת הפעילות של מליאת הכנסת, תהיה הצבעה. יש הסכמה של כל המפלגות בבית, גם של הקואליציה, בוודאי של המציע יחד עם חבר הכנסת זנדברג, ואנחנו נביא את זה להצבעה כבר ביום שני אחר-הצהריים, כדי שנוכל לקיים את ההליכים המחייבים, תוך שמירה על הכללים, על-פי בקשתו של היועץ המשפטי לממשלה. זאת כדי שנוכל להקים את ועדת החקירה ולעשות הכול כדי להבטיח שמקרים כאלה לא יחזרו בעתיד. אדוני, תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת גולדמן.

לפני שחבר הכנסת וייס יאמר את הערתו, ביקש סגן שר החינוך והתרבות, שאינו משיב באופן פורמלי על ההצעה – הוא ישיב עליה במועד אחר – להשיב קצרות. בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, השאלה איננה לא של פירוש ולא של אתיקה. זו סוגיה משפטית, ואחרי שקראתי את מכתבו של היועץ המשפטי לממשלה הבנתי שאת ההחלטה בנושא הזה צריכים לתת משפטים, ולכן אני לא משיב על ההצעה לסדר-היום שהעלה חבר הכנסת גולדמן.

מיכה גולדמן (העבודה):

זו לא הצעה לסדר-היום, זה בדבר הקמת ועדת חקירה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

הקמת ועדת חקירה. אנחנו נחכה ליום שני ונשמע את פתרון המשפטים.

בכל מקרה, צריך להבין שהמשפטים הפלילי והאזרחי החלו השבוע, וכל מצעד החשודים – הם עוד לא נאשמים, הם בחזקת חשודים – החל להתגלגל אל בית-המשפט, ולכן התערבות של ועדת חקירה שכזאת יש בה מורכבות.

חבר הכנסת גולדמן דיבר על סוב-יודיצה, ובגלל זה ביקש היועץ המשפטי לממשלה לחשוב ולדחות, ולכן הוחלט לדחות את העניין ליום שני.

ברשותך, כבוד היושב-ראש, אני רוצה להצטרף לדבריו של חבר הכנסת גולדמן ולאחל באמת לסאשה אלתרמן, שנכנסה השבוע זו הפעם ה-17 לניתוח בבית-חולים, לאחר שהפטרייה תקפה אותה פעם

נוספת, אני רוצה לאחל לה לא רק בשם הבית הזה, אלא בשם מדינת ישראל כולה: אזרחי ישראל כולם עוקבים אחרייך, סאשה, ומלווים אותך באהבה גדולה ובתקווה גדולה לרפואה שלמה ומהירה. תודה.

היו"ר' לנקרי:

כולנו מצטרפים, אדוני סגן שר החינוך, התרבות והספורט, לאיחוליך ולאיחוליו ולתנחומיו גם של חבר הכנסת גולדמן.

הערה לחבר הכנסת שבח וייס, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, יש כאן במידה מסוימת בעיה בין הצד המוסרי לבין העניין הפורמלי יותר. מבחינה פורמלית יש כאן קושי, מכיוון שבית-משפט כבר התחיל לעבוד ויש שני סוגים של תביעות, והכנסת כגורם שלישי יכולה ליצור אפילו ניואנסים של ניגודים בין שלוש ערכאות משפטיות ומעין-משפטיות. אז נוסף על האסון המחריד ופארסה של התחלות, תהיה גם פארסה של הניגודים ותהיה גם תחרות מי יוציא מסקנות יותר נחרצות.

לעומת זאת, הבעיה המוסרית נשארה פתוחה לחלוטין. מכיוון שזה מפעל ציבורי אדיר-היקף, יש סוגיות אחדות שלא ייכנסו לא למשפט האזרחי ולא לפלילי, ונדמה לי שדעת הקהל היהודית באוסטרליה, וגם כאן, רוצה תשובות גם על סוגיות אלה.

לכן הצעתי היא, לקראת אותה ישיבה, שתהיה לא רק חוות-דעת משפטית, שהיא בוודאי חשובה, אלא מין חלוקת עבודה מדויקת, שלא תהיה פלישה; שהוועדה הזאת, אני מניח שהיא תקום, תעסוק באמת רק באותן שאלות שלא תהיה בהן תחרות עם בית-המשפט, ובשאלות הציבוריות, הארגוניות והאחרות, ונדמה לי שאז אפשר לחיות עם הבעיה.

היו"ר' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת וייס על הפרשנות המלומדת.

הצעה לסדר-היום

יחס משרד החינוך, התרבות והספורט לילדים חרדים

היו"ר' לנקרי:

אנחנו נעבור לנושא הבא בסדר-היום: יחס משרד החינוך, התרבות והספורט לילדים חרדים; הצעה לסדר-היום מס' 4410, של חבר הכנסת אברהם רביץ. בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר החינוך, התרבות והספורט, לפני כשבוע, כאשר כולנו שמענו את הקולות והברקים שנאמרו בעקבות דוח מבקרת המדינה, היתה שם אמירה שעוררה אותי והכניסה בי מחשבות נוגות מאוד. מבקרת המדינה אמרה בדבריה כתורה שבעל-פה, שהציבור החרדי מופלה לטובה במאות מיליונים. כך היא אמרה בעל-פה באותה מסיבה כאשר הגישה את הדוח.

אמרתי לעצמי: חבל שאני לא שייך לציבורי החרדי, כי הרי לא בדיוק הרגשתי כך. אז החלטתי לעשות איזו עבודה ולראות אם אכן כך הם פני הדברים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לאזרחי המדינה: אני רואה את דברי אלה אולי כתשדיר שירות, כי אני מתאר לעצמי מה היא הרגשתו של אזרח במדינת ישראל.

חבר הכנסת כהן, או הכהנים, אני מאוד אודה לך, כי אין לי הרבה חברי כנסת שיאזינו לי.

ח כהן (מרצ):

בוודאי לא כהנים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אתה גם כוהן, זה לא יעזור לך.

ח כהן (מרצ):

עכשיו יש לך שני כוהנים מאזינים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

נכון. ואני אמרתי לעצמי, כנראה האזרח הממוצע, למשל בעפולה, כשהוא שומע ברדיו, בטלוויזיה, שמבקרת המדינה אומרת שהציבור החרדי מופלה לטובה במאות מיליונים, הוא מרגיש לא בנוח ולא טוב. וזה מכעיס אותו ומביא לזעם עצור. ואז הזעם מתפרץ. אמרתי לעצמי, אם אכן כך הם פני הדברים, אנחנו, הציבור החרדי, צריכים לעשות אחת מהשתיים: או להחזיר כסף לקופת המדינה, כי אני האחרון שארצה שהציבור החרדי יקבל יותר מאשר כל אזרח אחר; או לבדוק, אולי הדברים אינם נכונים.

אדוני היושב-ראש, עשיתי עבודה, אדבר טיפה פה וטיפה שם, כי בסך הכול יש לי עשר דקות ויהיה לי קשה בדקות הללו להקיף את הספר עב-הכרס של תקציב המדינה, ולכן דליתי נקודות מספר. אתחיל במשרד החינוך, אחר כך אגיע לשתי עיריות, ששם אנחנו אמורים באמת להיות מופלים לטובה כאילו, ירושלים ובני-ברק. אבל אתחיל במשרד החינוך.

במשרד החינוך יש אגף שנקרא אגף שח"ר – שירותי חינוך ורווחה. חבר הכנסת יצחק כהן, בתקציב אגף שח"ר יש 188 מיליון שקל. חיפשתי ובדקתי וגם שאלתי: האם יש מתקציב זה איזו אגורה אחת במסגרת החינוך החרדי? חיפשו, חיפשו ולא מצאו סעיף כזה. אבל מצאו שיש שני מוסדות במדינה שמקבלים: האחד במגדל-העמק, ידידנו הרב גרוסמן, והשני, מוסד בוקשפן, שמנהל בוקשפן בירושלים. על יותר הם לא יודעים. ואם תשאלו: אולי לא ביקשו? אז ראשית, מה זה משנה אם מבקשים או לא? אם יש תקציב שעוסק בחינוך וברווחה, הרי יש גם פה ילדים. אבל אני מודיע לכם: כן ביקשו. ביקשו ואפילו הבטיחו, ולא קיבלו.

נלך הלאה. אדוני סגן השר, כבר דיברנו מעל במת הכנסת, ואתה אפילו הסכמת אתי. אני רק רוצה לומר לך, שעד היום הזה, כל הסקציה הזאת של תלמודי-תורה, שלומדים בה 33,000 מילדי ישראל, איננה מקבלת אפילו אגורה אחת בחינוך המיוחד. וגם שם יש צרכים. אז נכון, אומרים לי: החוק איננו מאפשר, הם רוצים להיות עצמאים. בסדר, נגיד, אבל הוא איננו מקבל וילדי ישראל כן מקבלים. אם מישהו רוצה לרשום שם את ההצטרבות, אני אגיד לך בסוף מה היא ההצטרבות של הכספים אשר אותו ציבור כביכול מקבל בה יותר.

אדוני סגן השר, תלמודי-התורה – אולי בהסכמה אפילו – מקבלים מלכתחילה בין 60%, ואולי הצלחנו להביא זאת ל-65% מעלות כל ילד בתלמודי-התורה במדינת ישראל. במסגרת זאת לומדים, כפי שכבר אמרתי, 33,000 ילדים, והחיסכון למדינת ישראל, לו היו נותנים להם כמו שנותנים לכל ילד ישראלי, למדינת ישראל זה היה עולה, לא בפרוטקציות, סתם, עלות ילד, זה היה עולה לה עוד 120 מיליון שקל. זאת אומרת, הילדים האלה נותנים למדינת ישראל כל שנה 120 מיליון שקל.

אדוני סגן השר, כיתות לימוד. הדבר הזה איננו פשוט, נכון שבשנים האחרונות נעשה קצת מאמץ, אבל לפי מה שמניתי, 800 כיתות חסרות במערך החינוך החרדי במדינת ישראל. אדוני סגן השר, במשרדך יש הרשימות.

עכשיו אגיע לערים. בני-ברק, שהיא עיר חרדית – בעיר בני-ברק, כידוע, הציבור חרדי – ואני מדבר רק על ילדים קטנים, אני לא מדבר על ישיבות ועל כוללים, אני לא מדבר על זה בכלל – יש שם הציבור הגדול ביותר שלומד בתלמודי-תורה. והם, ראשית, לא מקבלים אלא 60%. עכשיו, העירייה רוצה לתת להם שרתים, ושירותי ליווי שנותנים לכל בית-ספר.

יצחק כהן (ש"ס):

מזכירות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מזכירות. ואומרים להם: לא, אתם לא יכולים. למה? כי תלמודי-התורה אינם בחינוך הפורמלי. וגם זה חיסכון של מיליונים. אני אומר זאת גם באוזני הגברת שאני מאוד מכבד, מבקרת המדינה.

חבר הכנסת רובי ריבלין, לקחתי את עיריית ירושלים, ואתה יודע שזאת עירייה שנשענת הרבה מאוד על הציבור החרדי, והיא נבחרה על-ידי הציבור החרדי. ולכן כנראה השומע והמאזין לדברי המבקרת היה אומר: כנראה את זה עושים בירושלים ובבני-ברק. על בני-ברק כבר דיברתי אתכם. אני לקחתי את עיריית ירושלים כי זאת עירי, ואני סרקתי את תקציב עיריית ירושלים, שהיא העיר שלי, ואהוד אולמרט הוא החבר שלי. אני רוצה למנות כמה סעיפים בעיריית ירושלים. אתה לא תאמין, אדוני סגן השר, אתה יותר מדי ישר והגון כדי להאמין שזה מתרחש במדינתנו, בעירנו, בעיר הבירה.

ראשית, בעיר ירושלים יש 39% ילדים בחינוך החרדי. קחו את האחוז הזה כנתון בדוק מתוך ספרי העירייה. בהנהלת מנח"י הכללית יש 333 משרות. בהנהלת האגף לחינוך חרדי יש 28 משרות. באחוזים – 92% בהנהלת מנח"י, ובחינוך החרדי 7.8%.

פקידים, מילא, מי בכלל צריך כל כך הרבה פקידים, אבל יש שירות פסיכולוגי. אדוני סגן השר, גם אנחנו צריכים שירות פסיכולוגי. אומנם יש לנו רבנים חכמים שיועדים לטפל בהרבה בעיות, אבל בכל אופן, גם אנחנו הגענו למדרגה שאנחנו רוצים שירות מקצועי. אז תראה, אדוני סגן השר, 39% חינוך חרדי. חבר הכנסת ריבלין, עוד כמה נתונים ואז אתה תקפוץ יחד אתי. בשירות הפסיכולוגי במנח"י הכללית יש 124 פסיכולוגים, שהם 91% מכלל הפסיכולוגים. בחינוך החרדי יש 13 פסיכולוגים, 9% לעומת 39% ילדים.

אדוני, צריך לעשות שיפוצים בבתי-הספר. אתם נותנים להם כסף כל שנה. במנח"י הכללית, למעט בתי-ספר על-יסודיים, ניתנו 20 מיליון ו-800,000. אני אומר זאת באגורות, 20 מיליון ו-800,000 שקל ו-825 אגורות, שיפוצים לחינוך הכללי. ובחינוך החרדי, שיש שם כאמור 39%, אבל בסקציה הזאת יש אחוז קרוב לזה של חינוך הכללי, יש 60,000 נערים – 7 מיליונים. זאת אומרת, מנח"י מקבלת לצורך שיפוצים פי-שלושה, כך חישבתי, כאשר האחוז הוא כפי שאמרתי.

אני אתן לכם דוגמה של כיתות. יש שכונה בירושלים שנקראת שכונת רמות. מה לעשות, השכונה הפכה להיות שכונה חרדית בחלקה הגדול. חבר הכנסת ריבלין, אתה זוכר את ההיסטוריה איך היא הפכה חרדית? השר המנוח ספיר נתן הוראה לבנות את הבית המשושה הזה, המשונה, ואף אחד לא רצה לגור שם – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הכוורת.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הכוורת. אף אחד לא רצה לגור שם, ואז הוא אמר: טוב, אף אחד לא רוצה לגור, ניתן את זה לחרדים.
הם, כמובן, נכנסו, לא היתה להם ברירה – – –

עוד שתי דקות; ממש בשתי דקות אני אשתדל לסיים.

היו"ר י' לנקרי:

בעבור הדילוג שדילגתי עליך – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מודה לך מאוד.

אז באו חרדים, אתה יודע, חרדים באים אל חרדים וכו', והיום ברמות המצב הוא כדלהלן: ברמות יש
268 כיתות תקניות.

שבח וייס (העבודה):

שמונה, בסגול.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

שמונה כיתות. במנח"י הכללי, בחינוך הכללי, יש 46% תלמידים ויש להם 181 כיתות. חבר הכנסת
יצחק כהן, אתה שומע? בחינוך החרדי יש 52% תלמידים ויש להם 87 כיתות. אני מייד מסיים. לא
אקרא את כל הרשימה שלי.

תקציבי רווחה. יש מה שנקרא: חברה ונוער. בחינוך הכללי תקציבי הרווחה לחברה ונוער – 49 מיליון
ו-918,000 שקל. בחברה ונוער חרדי, גם לנו יש חברה וגם לנו יש נוער – התקציב הוא מיליון ו-
643,000. זאת אומרת 97% לעומת 3%, זה אומר שהציבור הכללי מקבל פי-15 מהציבור החרדי.

יצחק כהן (ש"ס):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני לא יודע. בסוף אני אשאל. זאת השאלה שלי. היא לא ידעה את הנתונים האלה. באמת. אני חושב שהיא אשה הגונה מאוד, אבל היא לא ידעה את הנתונים.

המחלקה לנוער, אדוני היושב-ראש, יש תקציב מחלקה לנוער שבסך הכול הוא תקציב של 14 מיליון ו-935,000 שקל, ומתוך זה הנוער החילוני מקבל 14 מיליון ו-155,000 שקל, והנוער החרדי – 780,000 שקל. מסקנה, נער חילוני מקבל – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר להחזיק שחקן כדורגל אחד – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

זהו. יכול להיות שזאת תהיה התשובה של המבקרת. אולי. יוצא שנער חילוני מקבל פי-תשעה ויותר מאשר נער חרדי.

הפעילות במחלקה לנוער בירושלים מתבצעת באמצעות 32 מרכזי נוער וקהילה עירוניים, 18 מתנ"סים, 14 מרכזי נוער. לציבור החרדי יש רק מתנ"ס אחד ועוד שני מתנ"סים משותפים.

המסקנה היא, שלנוער החילוני יש פי-20 יותר מאשר לציבור החרדי.

היו"ר י' לנקרי:

לקראת סיום, חבר הכנסת רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

עוד שני נתונים ואני מסיים.

היו"ר י' לנקרי:

אני אפילו סבור שכבוד הרב רביץ – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מסיים בשני נתונים פיקנטיים.

היו"ר י' לנקרי:

אתה יכול לשמור את הנאום הזה לדיוני התקציב 1999.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

שני נתונים פיקנטיים. יש תקציב לאמנויות הבמה. אל תחשבו שלחרדים אין. לחילונים יש 6 מיליונים ו-198,000 – – –

יצחק כהן (ש"ס):

– – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא. זה לא הלך ל"בת שבע". לחרדים יש 105,000.

שבח וייס (העבודה):

לכם אין במות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

זהו. יכול להיות שאין במות, זה בסדר, אבל אני מדבר על כך – – – ועכשיו עוד נתון אחד – אמנות פלסטית. לציבור החילוני 2 מיליונים ו-101,000, ולחרדים יש אמנות פלסטית – 50,000.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

יש לנו ריקוד קדצ'קה.

שבח וייס (העבודה):

לא תעשה לך פסל ומסכה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

ודבקה. אנחנו יודעים לרקוד. אם לא היינו יודעים לרקוד לא היינו נשרדים. זה מה שמחזיק אותנו; קצת ריקוד, קצת שמחה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הדבר האחרון, ובזה אני ממש מסיים, הקייטנות. קייטנות, אתם יודעים, לילדים חרדים, איזו שמחה יש להם בקיץ? קצת להשתכשך בבריכת מים או משהו, אז הקייטנות הולכות כך: הסבסוד של העירייה, קייטנות לחילונים, לא הרבה – 196,000, אבל לחרדים – 55,000.

אדוני היושב-ראש, אני לא אלאה, באמת, אני מכבד אותך, אני מעריך מאוד את זה שנתת לי עוד כמה דקות, אבל אני אומר שאינני יודע, אני רק רוצה לומר לכם שעשיתי חשבון, לא פה. אדוני היושב-ראש, אנחנו מופלים לרעה במאות מיליונים. אשכרה במאות מיליונים על השולחן, ולא יבואו ויאמרו לנו שאנחנו שודדים את הקופה הציבורית. זה מה שאסור לומר. אני עשיתי זאת כתשדיר שירות גם

לציבור הדתי החרדי, שלא ילך עם קומה כפופה ונזוף ומושמץ, וגם לציבור החילוני שאיננו רוצה בטובתנו – אל תחששו. לא לקחנו מכם דבר. אנחנו עדיין מופלים לרעה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת רביץ.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הנתונים לקוחים מספרי התקציב של עיריית ירושלים.

היו"ר י' לנקרי:

תודה, חבר הכנסת רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

רובם. אני מודה לך אדוני.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך. ישיב סגן שר החינוך, התרבות והספורט, חבר הכנסת משה פלד.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת רביץ, אני מסיר את הכובע, הסרתי את הכובע.
— אני חושב שעשית עבודה — —

שבח וייס (העבודה):

— — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

— — מקצועית, עבודה מכובדת שראויה לדיון מיוחד. ראויה לדיון מיוחד — — —

שבח וייס (העבודה):

אני מציע שתסכימו שזה יהיה במליאה.

קריאות:

— — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני חושב שהנושא כל כך כבד וכל כך סבוך שאי-אפשר להתחמק ב"תראו מה כתבה המבקרית". אי-אפשר. זה חייב לבוא לידי דיון.

— אני רוצה למחות רק מחאה אחת. אמרת: החילונים אינם רוצים בטובתנו — — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

סליחה, עשיתי הכללה. אני מתנצל.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

יפה. אני שמח, אני סולח — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — הוא לא דיבר על כל החילונים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

הנה הוא הוסיף את השי"ן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לפחות אני רוצה בטובתכם וכבר אמרתי בדיון ואתה הזכרת את זה בתחילת דבריך, אני חושב שבחינוך לכל מגזרי החברה הישראלית — — —

היו"ר י' לנקרי:

אני מבקש לא לגולל שום שלט, ולא, איאלץ להוציא אתכם מן האולם. לתשומת לבכם. נא קפלו זאת. אנחנו מבקשים מהסטודנטים, אנא קפלו את השלט הזה, בבקשה. הסדרנים, אם תוכלו לסייע במלאכה הזאת.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

הנה בא סדרן.

היו"ר י' לנקרי:

לא בכוח, אבל גם ללא התנגדות, אני מבקש.

קריאות:

— — —

היו"ר י' לנקרי:

לא בכוח כי אם ברוח.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

הם היו צריכים לחכות להצעה של חברי הכנסת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא הבנתי — — — רוצים לצלם את סגן השר כשהוא עונה — — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני אומר, שבנושא של החינוך, כל חינוך, חינוך רגיל וחינוך ממלכתי-דתי וחינוך מיוחד, כל חינוך — הזכויות שוות.

אני אומר שוב, אני מחכה לקבוצת חברי הכנסת שהתנדבה להרים את הדגל בנושא של תקציבי החינוך ברשויות המקומיות והאזוריות, שמופנים לכיסוי גירעונות ולא אל בת-הספר, לא אל מערכת החינוך. זה צריך להיות מבצע, משימה, של אנשי החינוך כאן, במליאה הזאת.

אני רוצה להתייחס לנושא התרבות. האגף לתרבות ואמנות בשכונות שבמשרד החינוך אכן מטפל באוכלוסיות חלשות מכל מגזרי החברה, לרבות גורמים באוכלוסייה החרדית בישראל שפנו אלינו וטופלו על-פי הקריטריונים המקובלים. למשל, מוסדות "מגדל אור", כפי שהזכרת, חבר הכנסת רביץ, בראשות הרב גרוסמן, פנו בבקשת סיוע, ואכן הוקם במוסדותיהם מרכז להשאלת כלי נגינה בשם "יד אליהו" למעוטי יכולת. כמו כן, מוסדות "אור לילד" שבירושלים, בראשותו של בוקשפן, שגם אותו הזכרת, מקבלים מהאגף סיוע בכל הפעילות התרבותית והאמנותית המתקיימת במוסד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

— — —

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לגבי תמיכות, כל בקשה נדונה על-פי הקריטריונים המתפרסמים בילקוט הפרסומים. "נתיב האגודה" הגישו בקשת תמיכה באיחור, כשניתן להגיש עד 31 בינואר, ועל כן נדחו כמו כל המוסדות שאיחרו להגיש את בקשות התמיכה. "יד פרומה" לא הגישו את המסמכים הנדרשים, כפי שפורסם בילקוט הפרסומים, ועל כן דחתה הוועדה את הבקשה בשנת 1997, כמו בקשות של אחרים שלא עמדו בקריטריונים.

סל תרבות – המוסד "אמונה" בתלפיות שבירושלים פנה בבקשה לסייע לו בסל תרבות, ואכן קיבלו סיוע. כך גם מועדון הקשישים החרדי בבית-וגן – הוא פנה וטופל באופן מיידי. שכונת הבוכרים, בית-ישראל, ביקשו שיתוף פעולה באירועי חגים, ונענו בחיוב.

ייתכן שבשל רגישויות שונות או בשל חוסר ידיעה, לא היו פניות רבות של אוכלוסייה חרדית שביקשה לקחת חלק בפעילות האגף לתרבות ואמנות בשכונות. כל בקשה נדונה לגופה, וכך ייעשה גם בעתיד, ללא הבדל בין סוגי האוכלוסיות השונים.

אשר למינהל התרבות – המינהל אינו מטפל בהקצבות לבתי-ספר. ביישובים שונים מופעל סל תרבות על-ידי "אמנות לעם" לכל בתי-הספר. כל בית-ספר חרדי המעוניין והנמצא ביישובים שהם במפת סל התרבות – בשל מגבלות תקציב הוא עדיין לא חל על כל היישובים בארץ – יזכה ליהנות מסל התרבות.

נוסף על כך, קיים במשרדנו אגף תרבות לחרדים התומך בעמותות ארציות העוסקות בתרבות.

לפני סיום אני מוכרח לומר, שהאגף לתרבות ואמנות בשכונות עושה עבודה נפלאה עם אוכלוסיות חלשות. מגיעים ללהקות צבאיות, ומגיעים לתיאטראות. היום, כמעט מרבית הבדרנים והאמנים בלהקות השונות גדלו בלהקות האלה של האגף לתרבות ואמנות בשכונות.

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החינוך של הכנסת.

היו"ר י' לנקרי:

סגן שר החינוך, התרבות והספורט, אני מודה לך. חבר הכנסת רביץ, האם ההצעה הזו מקובלת עליך?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מבקש, שסגן השר יסכים, בגלל ההיבט הציבורי, שזה יהיה במליאה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

בסדר. מסכים.

היו"ר י' לנקרי:

לפני שניגש להצבעה, חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רביץ.

שבח וייס (העבודה):

אני אציע להעביר לוועדה, אף-על-פי שאני בעד דיון במליאה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב שדבריו של חבר הכנסת רביץ נגעו ללב כולנו, ונגד אפליה ונגד מצב של אי-שוויון כזה חייבים כולנו להתקומם. אני חייב להעלות פה בעיה יותר כואבת, חבר הכנסת רביץ. אתה כואב שאתם מופלים לרעה במאות מיליונים. אנחנו בחינוך הערבי התחלנו את השנה בשביתה, וביום שני הבא מסיימים אותה עוד הפעם בשביתה של כלל החינוך הערבי מול הכנסת. דברי יסוד אין לנו; אין לנו בתי-ספר שלמים וחדרי לימוד. אני לא מדבר על המחשב, אלא על לימודים סבירים. לא היה יום אחד בשנה הזאת שלא היתה שביתה בבית-ספר ערבי כלשהו.

יצחק כהן (ש"ס):

אבל מבקרת המדינה לא אמרה שאתם מופלים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היא לא אומרת.

יצחק כהן (ש"ס):

לא.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

גם לזה אנחנו לא זוכים – אפילו לא לזעקה הזאת. לכן, אני מזמין את כולם. אני מדבר אליך, סגן שר החינוך. היינו בוועדת החינוך, והיו סיכומים והיו הבטחות. גם עכשיו שמענו דברים יפים. אתה בעד שוויון לכל מגזרי האוכלוסייה. אז הבה ונראה מעשים בשטח. איפה השוויון? איפה החינוך הערבי? איפה התקציבים? מה אתם סוף סוף עושים בנדון? תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. חבר הכנסת רביץ, אתה עדיין דבק בדעתך – למליאה?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

כן.

היו"ר י' לנקרי:

סגן השר מסכים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כן.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת וייס, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

על-פי התקנון אני יכול לבקש להעביר לוועדה. בעצם, אני צריך לומר מה שאמר חבר הכנסת דהאמשה. התיאור שלך, בהנחה שהוא נכון – ואין שום סיבה להניח שהוא לא נכון – הוא מעיק, אבל אתה יודע שיש כאן היסטוריה שקצת מרככת את התמונה, אם כי היא חמורה; זהו תהליך

ההתחברות שלכם, של הציבור החרדי, אל הממלכה, ואני לא אומר את זה בלגלוג. היו לכם לבטים. אתם לא רציתם לעשות בסיבוב ראשון בעצם מה שהמפד"ל עשתה עם החינוך הממלכתי-הדתי מסיבות עמוקות של איזה קושי לגשר בין ריבונות המדינה לריבונות של ריבון העולמים. אני אומר את זה ברצינות. לכן, השנים האלה חסרות לכם.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מה אשמים הילדים שההורים שלהם עשו זאת?

שבח וייס (העבודה):

בסדר. אז אני אומר, קודם בשביל הציבור שמאזין ושומע לנו.

יצחק כהן (ש"ס):

50 שנה זה לא — — —

שבח וייס (העבודה):

לכן אני אומר שיש כאן סיפור שהוא — — —

יצחק כהן (ש"ס):

50 שנה לא הספיקו לכם לתקן?

שבח וייס (העבודה):

חבר הכנסת יצחק כהן, זה לא "לנו". אם קראת את הדוח שלי, אני כתבתי שם על כך שהיה צריך להתייחס לציבור החרדי ללא שום שיקול פוליטי — להעניק להם את הדיור הנחוץ וכן הלאה. אני חושב, שאם היינו נוהגים ככה, היו גם פירות פוליטיים, אבל לא בגלל זה לעשות זאת. אני וחבר הכנסת פרופסור שלמה בן-עמי חושבים, שכמפלגה סוציאל-דמוקרטית, בעניינים האלה אנחנו צריכים לנהוג שוויון, בלי לחשוב על פוליטיקה של מחר. לכן טוב שיהיה דיון במליאה. הבה נחתור לכך שברצינות ממש ניצור מסגרות חוקיות קריטריוניות שתקפדנה על שוויון מלא לכם וגם לציבור הערבי.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת וייס, תודה.

שבח וייס (העבודה):

תיתנו אתם גם יד לנושא של הציבור הערבי, ואז נעשה בתום-לב.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו ניגשים להצבעה על העברת הצעתו של חבר הכנסת אברהם רביץ לדיון במליאה. אנחנו מצביעים.

הצבעה מס' 14

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 9

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' לנקרי:

ברוב של תשעה, ללא מתנגדים וללא נמנעים, עוברת הצעתו של חבר הכנסת אברהם רביץ – יחס משרד החינוך, התרבות והספורט לילדים חרדים – לדיון במליאה.

הצעה לסדר-היום הקמת מעונות סטודנטים בגבעה-הצרפתית תוך פינוי תושבים ערבים

היו"ר י' לנקרי:

הנושא הבא בסדר-יומנו הוא הצעתו הדחופה לסדר-היום – – – חברי הכנסת, סגן השר, אני מבקש.
חבר הכנסת ריבלין.

הנושא הבא בסדר-היום הוא הצעה לסדר-היום מס' 4249, של חבר הכנסת עזמי בשארה, במסגרת
שלוש דקות: הקמת מעונות סטודנטים בגבעה-הצרפתית תוך פינוי תושבים ערבים. בבקשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כפי שכולכם יודעים, בשנת 1948 נכבש הכפר ליפתא, ותושבי
הכפר היו לפליטים בארצות ערב, חלק בירושלים וחלק ברמאללה וכו'. חלק מהמשפחות האלה בנו
את בתיהן בגבעה-הצרפתית, בשנת 1948, על אדמת טאבו שלהן – בנייה מוכרת וחוקית.

ב-1967 הגבעה-הצרפתית – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

– – – שוב נכבשה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

לא. אני מדבר בטרמינולוגיה – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ב-1948 התקיפו, ונכבשה ליפתא. ב-1967 התקיפו, ונכבשה ליפתא ושוחררה הגבעה-הצרפתית.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

בסדר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אלה העובדות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

המלה "התקיפו" – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אין מה לעשות. בפני עובדות אי-אפשר – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני ביקשתי מחבר הכנסת ריבלין להישאר, מפני שהוא חבר כנסת ירושלמי, שאולי יודע על מה אני מדבר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נכון.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

הוא בחר עכשיו לסטות לוויכוח אידיאולוגי. עזוב אותי מזה. שוחררה? – זה לא עכשיו. אני נותן לך את הרקע ההיסטורי במלים הכי טכניות שיש.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

– – – חוק במדינת ישראל חל – –

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

ב-1967 זה היה, והאנשים האלה הפסידו את שאר אדמתם. חבר הכנסת ריבלין, אתה רוצה סוד? אתה רוצה שאגלה לך סוד, חבר הכנסת ריבלין? השטח שעומדת עליו הכנסת שייך לאחת המשפחות האלה – משפחת שיח'-באדר. זוהי אחת המשפחות הגרות בגבעה-הצרפתית. היו לה מאות דונם, לרבות אדמת הכנסת. כל מה שנותר להם הוא 3 דונם ו-8 מטרים בגבעה-הצרפתית, ועליהם בנויים ששת הבתים שבנו ב-1948, וגרים בהם 50 איש.

מאז נבנו האוניברסיטה ומעונות הסטודנטים בגבעה-הצרפתית לא היו שום תקלות או בעיות עם המשפחות הללו. הם חיו בצוותא, בדו-קיום. לא היתה שום תקלה שאפשר להצביע עליה מאז 1968 – מלון "היאט" על אדמתם; מעונות הסטודנטים על אדמתם. מה שנותר להם הם 3 דונם. בשנת 1968 הופקעו 3 הדונם האלה.

אני צריך להתחרות עכשיו עם העלייה התימנית בחוץ. זהו האירוע לכבוד עליית תימן, נכון? אני צריך להתחרות עם זה. אין בעיה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם אנחנו באולם חתונות? חבר הכנסת בשארה מעלה הצעה רצינית ביותר, ואנחנו שומעים שירים.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

תודה רבה לך, חבר הכנסת ריבלין.

שבח וייס (העבודה):

"מעשי ידי טובעים בים, ואתם אומרים שירה".

היו"ר י' לנקרי:

נבקש מסדרני הכנסת הגנה על חברי הכנסת מפני הקולות מבחוץ.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כל יום יש כאן שמחה אחרת.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

משום שיש ממשלה שאוהבת טקסים, סמלים, קודים ומיתוסים, ומה שאתה רוצה. יש פה סיבה למסיבה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

יש פה חגיגה במלאות 50 שנה לעליית יהודי תימן.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

חברי הכנסת, ב-1968 הופקעה אדמת הבתים הללו. אני לא יודע על כך שמאז 1968 הופקעו בתים שאנשים גרים בהם כחוק. אני לא מכיר דוגמה אחרת לכך. לא היה דבר כזה. היתה החלטת ממשלה ב-1974 שלא להפקיע אדמות שעליהן בתים שגרים בהם אנשים.

רוצים נכבה? מה זו הנכבה בשבילנו? עזוב את הסיפור האידיאולוגי – זה שפינו ערבים מבתיים ובמקומם נכנסו יהודים. אסור לעשות את זה בשנת 1998, אסור; זה פשוט לא יקרה – א. אנחנו לא ניתן שזה יקרה; ב. התושבים לא ייתנו שזה יקרה; ג. אין סיבה שזה יקרה.

האוניברסיטה העברית סיימה את כל ההליכים המשפטיים. יש לה עכשיו צו הפקעה ביד, היא יכולה לפנות את האנשים האלה ולבנות במקום זה מעונות – על 3 הדונם האחרונים שנשארו להם; והם גרים עליהם מאז 1948 ברשיון, כאדמת טאבו. האוניברסיטה העברית, משום שהיא לא סתם מוסד, אלא מוסד שיש לו תדמית אקדמית בעולם, בחרה שלא לעשות את זה. היא מנהלת משא-ומתן עם התושבים, שיעברו מרצונם לחלקת אדמה הרחוקה משם מרחק 200 מטר.

היו"ר י' לנקרי:

נא לסיים, חבר הכנסת בשארה.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אני מסיים. חשוב לי מאוד שידעו את הפרטים. זה 25 שנה הם לא יכולים לבנות, לא יכולים להתרחב, לא יכולים לשפץ, כיוון שהאוניברסיטה שמה את היד ומאיימת בצו הריסה ובצו פינוי. האדמה שהאוניברסיטה מציעה להם רחוקה מהם 200 מטר. יכלו לבנות מעונות שם. למה לא בנו את המעונות שם? אני לא מבין את זה. אם הדבר הזה יתבצע, יהיו שש משפחות, שישה בתים באמצע הגבעה-הצרפתית, וזה יכול להוביל לקטסטרופה.

אני חושב שאנחנו צריכים לעשות את הכול וללחוץ, כדי שצו ההפקעה הזה, שאינו מבוצע מאז 1968, יעבור מן העולם, והאנשים האלה יוכלו לחיות בביטחון ובשלום בביתם. זהו ביתם, שגלו אליו בשנת 1948. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת עזמי בשארה. תשובת סגן שר החינוך והתרבות, חבר הכנסת משה פלד.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת עזמי בשארה, לפני שאני מתחיל בתשובה, אני רוצה לברך את יהודי תימן, עולי תימן, על החגיגה. זו חגיגה של יהודי תימן, במלאות 50 שנה למבצע "כנפי נשרים" – מבצע יפהפה שהביא יהודים רבים לארץ-ישראל, מהגלות הקשה והאכזרית בתימן. אני מקווה שאני מדבר בשם כל הנוכחים, בשם כל חברי הבית. אולי אתה, כבוד היושב-ראש, תאמר אחר כך כמה מלים לכבוד יהודי תימן, שחוגגים אתנו כאן הערב.

אני חוזר לתשובה: המשפחות המתגוררות בתוך מתחם מעונות הסטודנטים בהר-הצופים לא קיבלו צווי פינוי מבתייהן. המשפחות גרות בהר-הצופים בלב מתחם מעונות הסטודנטים, בואכה הגבעה-הצרפתית, ולא בשכונת שיח'ג'ראח. המשפחות מחויבות לפנות את מתחם המעונות, על-פי פסק-דין מלפני 24 שנים, שניתן לגבי המתחם וקבע את פינוי המשפחות. האוניברסיטה מתכננת הקמת מבנים לאכלוס עוד 2,000 סטודנטים במעונותיה בהר-הצופים, נוכח המחסור הקיים בהיצע המעונות לסטודנטים הבאים ללמוד מחוץ לירושלים, ובעיקר לאלה המתקשים למצוא דיור בעיר, ויש לה צורך בשטח האמור.

נציגי האוניברסיטה באו לאחרונה בדברים עם המשפחות, כדי לפעול בתיאום אתן, ולהציע להן פינוי תוך מתן דיור חלופי הולם במקום סמוך ומתאים מעבר לכביש, מקום שהשיגה האוניברסיטה למטרה זו. לצורך זה מעסיקה האוניברסיטה צוות מקצועי הכולל מתכננים, אדריכלים, שמאים וכו'. עד כה נמנעה האוניברסיטה מפעולה על-פי פסק-הדין, כי לא היה בידיה שטח שניתן להקים בו דיור חלופי הולם. בכל מקרה, לא יהיה פינוי לפני שהדיור החלופי יושלם כראוי. הדגשתי במיוחד את המשפט האחרון. נציגי האוניברסיטה נמצאים בקשר מתמיד עם המשפחות.

לפיכך אני מציע להסתפק בתשובתי ולהוריד את ההצעה מסדר-היום. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, אדוני, סגן שר החינוך והתרבות. בחפץ לב אני מצטרף לברכותיך ולברכת הבית ליהודי תימן החוגגים עם ידידנו, סגן יושב-ראש הכנסת, שמריהו בן-צור, 50 שנה לא רק לעלייתם אלא גם לפועלם. כולנו שמחים – אני בטוח שגם חבר הכנסת טלב אלסאנע, שרואה עצמו תימני באיזה מקום – על היהדות הזו, שהביאה אתה גם קול וגם קצב ייחודיים לה.

אנחנו ממשיכים בסדר-יומנו. ראשית, לפני שיבקש חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה להסיר את ההצעה, נשאל את חבר הכנסת עזמי בשארה אם הוא מסתפק בדברי סגן השר.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

כאשר הצעתי את ההצעה, ידעתי שהאוניברסיטה לא תפנה את המשפחות לפני שיימצא להן דיור נאות. אני מבקש להעביר את הנושא לדיון בוועדה.

היו"ר י' לנקרי:

לפני שנצביע, תקבל את ההזדמנות לומר זאת. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להסיר את ההצעה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש להעביר לוועדה.

היו"ר י' לנקרי:

אתה מבקש להעביר את הנושא לוועדה, ותוכל להביע דעתך בעניין.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב, שלאחר היום המלא הזה, המלים היחידות שיכולות להסביר את מה שקורה במדיניות של הממשלה הזאת הן חוסר שפיות. זהו חוסר שפיות שמביא לפינוי אנשים לאחר 30 שנה שהם גרים בבתיים ולאחר שכבר נעקרו פעם אחת, 20 שנה לפני כן. 50 שנה עברו מאז בסך הכול – קודם 20 שנה ואחר כך עקירה שנייה לאחר 30 שנה. זהו חוסר שפיות.

שמענו בחדשות שהשר לביטחון פנים מכריז היום שיאסור הכנסת כל מיני חומרים לשיפוץ גדרות פנימיות במסגד אל-אקצא. מה פתאום? ממתי צריך לאסור דבר כזה? אם בבית הזה או בכל בית שהוא ייפלו קירות, אסור לשפץ אותו? אסור לעשות טיח או ריצוף? לא די בכך שהיתה שם שרפה בשבוע שעבר? זה מפר את הסטטוס-קוו במקומות הקדושים, של מסגד אל-אקצא והר-הבית. זה מפר את כל המאזן של השפיות בעיר הזאת ושל המדינה הזאת. לאן נגיע? כל זה בסופו של תהליך של קבירת תהליך השלום לגמרי. אני לא יודע מה מחפשת הממשלה הזאת ולכן היא רוצה להגיע ואם יש פה בכלל מדיניות מכוונת ויש מישהו שמכוון, או שבראש הספינה יושב משוגע אחד.

היו"ר' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת רובי ריבלין, בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת בשארה, בירושלים שחברה לה יחדיו – מהסיבות ההיסטוריות שכל אחד מאתנו רואה אותן בצורה אחרת – כל אזרחי ירושלים, ואני לא מדבר על אזרחי ישראל, כל אזרחי ירושלים שווים לפי החוק. דין אחד יהיה לכולם.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ואני מבקש להעביר את הנושא לוועדת הכנסת, ובלבד ששוכנע בוועדת הכנסת כולנו יחד, גם עזמי בשארה – – –

קריאה:

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לוועדת החינוך של הכנסת.

שנהיה משוכנעים בדבר אחד – שהעובדה שלאומיותם של אותם דיירים לא שיחקה תפקיד בהפקעה. אם ההפקעה היתה נעשית גם לגבי תושבים יהודים כמו לגבי תושבים ערבים לצורכי ציבור ולצורך האוניברסיטה, בהתאם לאותם תנאים שנקבעו בשטח אז, אנחנו נבוא לידי סיפוק. אם חלילה היתה כאן אפליה רק מפני שהיתה כאן איזו מגמה לנשל אזרחי ירושלים שאינם יהודים מאדמתם, אני חושב שאנחנו צריכים לבוא ולברר זאת וגם לשים מחסום לעניין הזה.

אין לי כל ספק שבית-משפט בישראל נתן את פסק-דינו על סמך עובדות שאינן מפלות לרעה, וטוב עשתה האוניברסיטה שהודיעה להם את מה שהודיעה. אבל נברר זאת, ואני חושב שהנושא הזה בהחלט ראוי לדיון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — תמיד רק על הפקעת אדמות של ערבים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חס וחלילה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת ראובן ריבלין.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תראה לי איזה מקרה, תן לי דוגמה אחת אחרת — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

קריאה:

— — —

היו"ר י' לנקרי:

תקבל את חצי ההערה, אבל לפני כן, חבר הכנסת דהאמשה, היתה לך הזדמנות להתבטא. אני מבקש לתת לי להמשיך בסדר-היום.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת ריבלין, סגן השר מבקש משפט נוסף ואחר כך חצי הערה, כהגדרת המציע, וניגש להצבעה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני דווקא אהבתי את הבקשה של חבר הכנסת בשארה, שלא לעסוק בסוגיה הזאת במשקפיים פוליטיים. דווקא חברו – אתה הפנית את האצבע המאשימה אל הממשלה, אל חוסר השפיות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זו המציאות.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

נדמה לי שבתשובה ראית איזו אנושיות ואיזו שפיות יש בטיפול האנושי של האוניברסיטה העברית בהר-הצופים. אני לא מצליח להבין את ההתלהמות שלך ואת הוויכוח הפוליטי שלך בבקשה שאין לה שום קשר לפוליטיקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש רק פתרון אחד, להשאיר אותם במקומם.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

זו סוגיה של בית-משפט והאוניברסיטה העברית.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת דהאמשה, נא לתת לסגן השר להשיב. תודה לך. חצי הערה של חבר הכנסת עזמי בשארה.

ח כהן (מרצ):

זה הפך להיות דיון.

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו מוסיפים אותו ומצביעים.

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר, אומנם האוניברסיטה מטפלת עד עכשיו באיפוק בנושא, וזה נדחה 25 שנה, אבל כבר ב-1974 נפתח מאבק ציבורי חזק מאוד כדי למנוע את פינויים. אני השתתפתי בו כמפגין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר השתמש במלה – הם גרים בתוך מתחם הקמפוס. אדוני יודע קצת את ההיסטוריה של המקום שנקרא הר-הצופים. ב-1968 האנשים האלה היו לבדם על הר-הצופים, זו היתה אז אדמתם. הקמפוס בא והפקיע את הכול והקיף אותם. הוא בחר דווקא להיות שם והוא השאיר להם 3 דונם. הם לא חדרו למתחם, הקמפוס הפקיע את כל אדמתם והשאיר אותם באמצע.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

עזמי בשארה (חד"ש-בל"ד):

חבר הכנסת, אתה מכיר אותם, זו בדיוק הגבעה הקטנה מול "היאט", בדיוק שם. הם נותרו שם לאחר שהאוניברסיטה לקחה את כל מה שיש להם, ולאחר מה ש"היאט" לקח. אז תרדוף אותם על 3 הדונמים?

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך על התוספת, ואנחנו ניגשים להצבעה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

תראה כמה הדיון הזה סימבולי. במוצאי-שבת – ערב יום ירושלים. כמה הדיון הזה סימבולי.

היו"ר י' לנקרי:

רבותי חברי הכנסת, סגן השר, חבר הכנסת ריבלין, תרשו לנו להצביע. אנחנו ניגשים להצבעה על העברת הצעתו של חבר הכנסת בשארה לדיון בוועדת החינוך והתרבות, בבקשה.

הצבעה מס' 15

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 9

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר י' לנקרי:

ברוב של תשעה, ללא מתנגדים וללא נמנעים מועברת הצעתו של חבר הכנסת בשארה בדבר הקמת מעונות סטודנטים בגבעה-הצרפתית תוך פינוי תושבים ערבים, לדיון בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

הצעה לסדר-היום מאבק הסטודנטים על שכר הלימוד ומעמד ההשכלה הגבוהה בישראל

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו ממשיכים בסדר-יומנו. כעת חבר הכנסת שלמה בן-עמי יעלה את הצעתו על אודות מאבק הסטודנטים על שכר הלימוד ומעמד ההשכלה הגבוהה בישראל – הצעה לסדר-היום מס' 4396, הצעה שמטבע הדברים גם אני מזוהה אתה. חבר הכנסת שלמה בן-עמי, בבקשה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

תודה רבה. כבוד היושב-ראש, אני אדבר בקיצור, מפאת השעה המאוחרת ומשום שגם עמיתי וחברי להצעה, רן כהן, יבוא מייד אחרי. היות שהתוצאה הזאת נראית כתוצאה של משחק כדורגל 0:9 שאנחנו הולכים לראות עוד מעט, אז נגמור – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

רק בספרד יש קבוצות שיכולות להכניס 0:9.

שלמה בן-עמי (העבודה):

בכל אופן, סגן השר דיבר על אנושיות ושפיות. אני חושב שצריך ליישם את הערך הזה גם בנושא הזה שאנחנו דנים בו עכשיו – שכר הלימוד באוניברסיטאות.

אם אנחנו רוצים לנסות ולאתר את המכנה המשותף של כל הוויכוחים שהיו לנו כאן היום, כי אז ייתכן שהוא מסביב לעניין הזה של אפליה כזו או אפליה אחרת, שוויוניות כזאת או שוויוניות אחרת. היה פה חבר הכנסת רביץ שדיבר על חרדים. כולנו – ואתה, אדוני סגן השר, אמרת, שאתה מסיר את הכובע בפני דאגתו לעניין הזה של הילדים החרדים – מודעים למצוקותיה של האוכלוסיה החרדית וגם אנחנו מסירים את הכובע.

מה אנחנו תובעים בצורה שלא משתמעת לשתי פנים? – שישראל תעשה שני דברים: א. תנקוט עמדה כלפי הסטודנטים, שהם הדור הנענש ביותר מכל דור דומה בעולם המערבי. אין בעולם המערבי שום דור צעיר שכך נענש על-ידי הדור הבוגר כמו הדור הישראלי. זה שירות צבאי שהחרדים לא עושים, ואתה רק עכשיו הסרת את הכובע בפניהם. הם עושים שירות צבאי של שלוש שנים ולפעמים ארבע שנים. אם הוא קצין הוא משרת ארבע שנים. ויש שירות מילואים, ואין הנחות במשכנתה, ויש שכר לימוד של 10,000 שקל, וזה לא מספיק משום שיש הוצאות כהנה וכהנה. וחשוב שנדע, כי חלקו של שכר הלימוד במימון ההשכלה הגבוהה בישראל הוא גבוה מזה המקובל בעולם המערבי.

והעונש הזה שאנחנו מענישים את הדור הצעיר מתרחש בחברה שנקרעת לסקטורים שמקבלים את ההטבות שלהם. זה חל על מעונות היום. עבר בכנסת הזאת ב-1984 חוק מעונות היום, חידשנו אותו עכשיו – כוסות רוח למת. מעונות יום יש, אבל אם אתה שייך למערכת של ש"ס, אם אתה שייך למערכת החרדית. אם לא, הפסדת.

מה קורה? הציר המרכזי של החברה הישראלית, הנוער הזה, הוא היחיד שיישא על כתפיו את כל בעיות המשק הישראלי. צריך לחסוך, אז חוסכים דווקא בהם. לא יחסכו בסקטורים שהם הבסיס הפוליטי של הממשלה הזאת.

לכן אני אומר: מה שראיתם כאן, השלטים שהניפו הסטודנטים ביצע, זה היה מהלך צמחוני של קבוצת סטודנטים מודאגת. אני מסתכל עכשיו על הכבישים ואני רואה שהם פתחו במערכה ציבורית. האם כמו בעניין המדיני, יקבלו פה ויזיזו דברים רק כאשר ינועו אמות הספים? רק כשאנשים יצאו לרחובות כדי להגן על זכויותיהם? עבר חוק בקריאה טרומית – 45 נגד אפס; אנחנו, חבר הכנסת לנקרי, חבר הכנסת רן כהן ואנוכי, מזנבים בחבר הכנסת רביץ: תכנס את הוועדה הפריטטית שסוכם לכנס כדי לקדם את החוק הזה. אם זה היה עניין שנוגע לישיבות, כבר מזמן היו מכנסים אותה.

אני שייך לאלה, אחד מהשלישייה שהגישה את הצעת החוק הזאת, שמבקש לא לקשור עניין בעניין. תראו איזה דבר גדול היה עושה חבר הכנסת רביץ אם דווקא הוא היה נרתם לשוויון מעמדם של הסטודנטים. איזו לגיטימציה ציבורית הוא היה מקבל לצורך המאבק של בני הישיבות. מה צריך לקרות כאן? אנחנו לא רוצים לקדם את החוק הזה על בסיס הסתה של חלק מהחברה נגד החלק השני של החברה. ואנחנו מפצירים בסטודנטים לא לעשות כך.

לכן אני מבקש – חשוב שההצעה הזאת מועלית כאשר יש שר חינוך חדש, ואני יודע שגם שר החינוך הקודם תמך עקרונית בעניין הזה. חשוב לנו לדעת מה היא עמדתו של משרד החינוך החדש ובאיזו מידה אתם יכולים להירתם כדי לקדם את החוק החשוב הזה. תודה רבה.

היו"ר' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת בן-עמי. כפי שאמרתי לך, אני מזדהה עם כל מלה ועם כל תג בדבריך.

הצעה לסדר-היום

סטודנטים לעומת תלמידי ישיבה

היו"ר' לנקרי:

חבר הכנסת רן כהן, בבקשה – הצעה לסדר-היום מס' 4406, ואחר כך סגן שר החינוך ישיב על שתי ההצעות לסדר-היום.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, הן מפני שאני מסכים עם כל מלה שאמר קודמי, חברי חבר הכנסת שלמה בן-עמי – וגם היושב-ראש הזדהה עם הדברים – והן מפני קוצר הזמן, אני רק אשלים את הדברים ולא אחזור עליהם. אני מזדהה עם כל מלה.

היו"ר' לנקרי:

חבר הכנסת רן כהן, לפרוטוקול אני רק קורא את שם הנושא שבו אתה מדבר: סטודנטים לעומת תלמידי ישיבה.

רן כהן (מרצ):

רבותי חברי הכנסת, מחר בשעה 19:00 מתכנסת ברחבת מוזיאון תל-אביב עצרת הפגנה ענקית של סטודנטים מכל הארץ, תחת הקריאה שבאה לומר את הדבר הכי מדהים בארץ הזאת לגבי יוצאי צבא: "140,000 סטודנטים שלא פשעו מעולם" – כך מתחילה המודעה של הסטודנטים, "שלא פשעו מעולם" – "נאבקים מדי יום בשכר לימוד גבוה המונע מהם לנהל חיים נורמליים. מדינת ישראל אינה מנסה להקל עליהם" – ואני מוסיף, מכבידה – "היא עסוקה במתן הקצאות לציבור החרדי ובמתן חנינה לפושעים מסוכנים שלא עשו דבר למענה".

תראו למי משווים את עצמם הסטודנטים הישראלים, תראו איך הם רואים את מעמדם בארץ הזאת. אין חברה שדואגת לעתידה, לכוחה, למוסריותה, שלא משליכה את יהבה על הסטודנטים שלה, ותראו מה אנחנו עושים לסטודנטים שלנו.

אדוני היושב-ראש, רק מפני הקיצור אני רוצה להוסיף עניין אחד בלבד במהות. העברנו הצעת חוק, שלושתנו – היושב-ראש, חבר הכנסת שלמה בן-עמי ואני – כבר לפני למעלה מחצי שנה, לפני עשרה חודשים, והיא מוקפאת כאבן, משום שקואליציה מסוימת החליטה, שבראש ועדת הכספים יעמוד חבר הכנסת רביץ, וזה לא הציבור שלו. אז בשל כך 140,000 סטודנטים צריכים להיענש?

אבל מדינת ישראל נענשת. אין השקעה חשובה, מועילה ואפקטיבית יותר ברמה החברתית והכלכלית מההשקעה בהשכלה ובאזרחים של המדינה. כביש ומסילת רכבת מחזירים את ההשקעה בהם יותר מהמפעל המהיר ביותר בהחזרת ההשקעה בו, משום שהם מחזירים את ההשקעה בהם בשנתיים וחצי עד שלוש שנים. התחום האחד והיחיד שיכול להתחרות ולהשיג מבחינת האפקטיביות של ההשקעה הכלכלית, הוא ההשכלה. כלומר, זו בכלל לא צרכנות. בעבר, בעולם המאוד-מיושן, הוצאה על לימוד נחשבה להוצאה צרכנית. זאת ההשקעה הכלכלית המועילה ביותר, אבל זאת גם ההשקעה האנושית המועילה ביותר, משום שזה בא גם להעלות את רמתה התרבותית וההשכלתית של החברה, וזה האמצעי האחד והיחיד, אין אמצעי אחר להקטנת הפערים החברתיים, להקטנת פערי הרכוש, להקטנת הפערים בתחושה האזרחית – רק ההשכלה.

לפני כשש שנים נכנסתי לתפקיד סגן שר הבינוי והשיכון. בדקתי את אחד הפרויקטים היפים ביותר במדינה, שברא אותו מי שהיה סגן ראש הממשלה ושר החוץ, דוד לוי: פרויקט שיקום השכונות. הדבר האחד והיחיד שיצר את האפקט החשוב ביותר בפרויקט הזה הוא לא שיפוץ הבתים ולא הבנייה ולא הגיון ולא הגדרות. הדבר שיצר את האפקט החשוב ביותר בפרויקט הזה הוא מרכיב ההשכלה שהיה בו. ואגב, היום יש פרויקט נפלא שממשיך את הפרויקט של שיקום השכונות, שהוא המוצלח ביותר.

בואו נעשה משהו – לא למען הסטודנטים, למען עצמנו, אבל דרך שיפור מצבם של הסטודנטים – על-ידי ביטול שכר הלימוד. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה, חבר הכנסת רן כהן. מטבע הדברים, בכל מה שצוטט מפיו – גם אתך אני מזדהה זהות מוחלטת.

סגן שר החינוך והתרבות ישיב על שתי ההצעות.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני דברי אני רוצה להעיר לך, חבר הכנסת בן-עמי: הסרתי את הכובע בפני חבר הכנסת רביץ על הכנת הנתונים והצגת הנתונים בצורה מאלפת, מרתקת, ללא קשר לאהדתי או לאי-אהדתי לציבור החרדי. יכול להיות שזאת הזדמנות לומר, שאני לא מצטרף ועולה על הפלטפורמה האנטי-חרדית, שהיא כל כך "אינית" היום בחברה הישראלית; אני לא עולה על הפלטפורמה הזאת, ובכך אני מתחבר אל סוף דבריך, חבר הכנסת בן-עמי. המאבק של הסטודנטים אכן צודק, אבל הוא לא יכול להתבצע נגד חברה אחרת. פה אני מתחבר אל דבריך בהערה הראשונה.

הניסיון בעולם מראה, כי במקומות שבהם אין שכר לימוד במערכת ההשכלה הגבוהה, בא הדבר על חשבון איכות, ובסיכומו של דבר מצטמצמים המקורות העומדים לרשות ההשכלה הגבוהה. באנגליה, למשל, הוחלט רק לאחרונה לחייב את הסטודנטים בתשלום שכר לימוד; זאת בשונה מהעבר, כשהיה נהוג פטור משכר לימוד.

היו"ר' לנקרי:

אדוני סגן השר, תרשה לי רק באמירה לשסע את הדברים. לידך יושב תוצר מובהק של תפיסת עולם, שכרגע אתה אומר שיש בה ירידה מבחינת האיכות. למדתי באוניברסיטה בצרפת, שבה ההשכלה הגבוהה היא חינם.

שלמה בן-עמי (העבודה):

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אז אתה חריג, אתה מצטיין.

היו"ר' לנקרי:

אני לא חריג ולא מצטיין. יש אלפי חריגים. הנימוק הזה ממש בטל בשישים.

שלמה בן-עמי (העבודה):

— — — באיטליה, בצרפת, בגרמניה — על מה אתה מדבר? אדוני סגן השר, אפילו בארצות-הברית, מדינה שהיא אנטי-רווחה, את הקדנציה השנייה שלו פתח קלינטון בהצעה, הכרוכה בתקציב של 45 מיליארד דולר, להפוך את השנתיים הראשונות בקולג' ללימודים חינם. על מה אתה מדבר?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני פתחתי ואמרתי, שלדעתי, הסוגיה נכונה, הסטודנטים צודקים. צריך לעסוק בשיפור. אני לא יודע אם בהורדה מוחלטת של שכר הלימוד, אני יודע — — —

שלמה בן-עמי (העבודה):

תתחילו תהליך.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לכן אני אומר: אני לא רוצה לקרוא כאן במליאה את התשובה הארוכה שהוכנה לי על-ידי המועצה להשכלה גבוהה. כיוון שהדיון הזה מאוד מורכב והבעיה סבוכה ומורכבת, אני מציע להעביר את הדיון – –

שלמה בן-עמי (העבודה):

לוועדת החינוך והתרבות.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

– – לוועדה משותפת של ועדת החינוך וועדת הכספים.

היו"ר י' לנקרי:

אבל מי יכנס אותה, סגן השר?

רן כהן (מרצ):

יושב-ראש ועדת החינוך והתרבות.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

מה פירוש מי יכנס אותה?

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו עדיין תלויים ועומדים ברצון של חבר הכנסת רביץ, כיושב-ראש ועדת הכספים, לכנס אותה ועדה משותפת.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

מה לעשות?

ח כהן (מרצ):

אדוני סגן השר, הצעתך טובה, אבל בתנאי שבראש הוועדה המשותפת יעמוד יושב-ראש ועדת החינוך והתרבות, כיוון – – –

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

בוודאי.

ח כהן (מרצ):

אז הצעתך טובה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

הרי הכול מבינים שבעיית הסטודנטים היא בעיה קשה, והתביעה שלהם נכונה וצודקת, וצריך לשנות ולשפר את התנאים של שכר הלימוד, את התנאים של הסטודנטים.

עם זאת, הבעיה מורכבת גם מהצד הפדגוגי שקשור לוועדת החינוך וגם מהצד התקציבי, מה לעשות? ולכן אמרתי – ועדה משותפת של ועדת החינוך וועדת הכספים. אני מציע שבראשה יעמוד יושב-ראש ועדת החינוך של הכנסת. מובן שהוא יזמן לוועדה אנשי מקצוע – את אנשי הות"ת והמועצה להשכלה גבוהה, ואת שר החינוך, שהוא היושב-ראש שלה, וכו'.

אני מציע לקדם את הסוגיה הזאת במהפכה; זאת ממש מהפכה לדור הצעיר של מדינת ישראל ולבניית החברה הישראלית של שנות האלפיים. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לסגן שר החינוך, התרבות והספורט. חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רן כהן.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, יש פה עניין פרוצדורלי שהוא מהותי, בדרך כלל פרוצדורה צריכה – – –

היו"ר י' לנקרי:

אתה קורא את המחשבות של סגנית מזכיר הכנסת.

שבח וייס (העבודה):

אנחנו מתואמים קצת, לא מתואמים אלא מאומנים. אני מקווה שסגנית מזכיר הכנסת – אני בטוח שהיא תיתן לך את הפתרון איך לגרום שתקום ועדה משותפת, והיא בוודאי תדריך אותנו בעניין הזה. אלא מה? הרעיון המקורי העיקרי המחייב שהובילו חברי הכנסת שלמה בן-עמי, רן כהן, וכבודו, הוא חוק. כאן זה חוק. כלומר, דיון בוועדה ייתן לנו מאיץ, הוא עדיין לא פותר את הבעיה של ההקפאה המלאכותית של החוק בוועדת הכספים.

לעניין זה יש מנגנון פרלמנטרי שצריך להשתמש בו. יש לנו היום מנגנון פרלמנטרי של פעילות נגד סוג כזה של סבוטאז' פרלמנטרי. זה לגבי הפרוצדורה. לכן, אני מציע לפעול גם בזה וגם במסלול הזה, ואנחנו נתייעץ איך לעשות את זה.

לגופו של עניין, אוניברסיטת חיפה בזמנה ייסדה את המסלול של היחידה לגישור פערים שעשה את שירותו. השם היה קצת פטרוני, הכוונה היתה תמה, והיו שם הרבה נשמה והרבה תוצאות.

היו"ר י' לנקרי:

הוא השתנה למעורבות חברתית.

שבח וייס (העבודה):

זהו, כך היה צריך, כי גם לשמות יש חשיבות.

יש כורח לאומי ללכת לכיוון שאתם יזמתם אותו; כורח לאומי, מכל בחינה שהיא. אין מקדם יותר נחרץ לאינטגרציה ולקידום בני אדם מהחינוך הגבוה. זה המפתח בחברה המתברגנת הזאת של תרבות ההפרטה, של פולחן העושר, של שבעת ימי משתה – השיפור היחיד, הרציני, הכבד, הוא המסלול הזה. תילחמו עליו, אנחנו ניתן לכם את הכתפיים ואת הלב.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת שבח וייס.

גברתי סגנית המזכיר, מה אנחנו עומדים לעשות כרגע? אם אנחנו מתכוונים להקמת ועדה משותפת – זו הכוונה שלנו חברי הכנסת? לא. אז תבהיר את כוונתך, חבר הכנסת רן כהן. אנחנו לא מתכוונים להקים ועדה משותפת לדיון בסוגיה הזאת, בשתי ההצעות לסדר-היום שלכם?

שבח וייס (העבודה):

אני מציע ועדת החינוך בלבד.

היו"ר י' לנקרי:

ועדת חינוך בלבד.

שלמה בן-עמי (העבודה):

כי ועדה משותפת לצורך החוק כבר קיימת.

היו"ר י' לנקרי:

אם כך, אנחנו מחליטים להעביר את הנושא לוועדת החינוך. סגן השר מסכים?

שבח וייס (העבודה):

כמאיץ.

ח כהן (מרצ):

לוועדת החינוך כמאיץ.

היו"ר י' לנקרי:

אם כך, אנחנו מחליטים להעביר את הנושא לוועדת החינוך.

ובכן, אנחנו מצביעים.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ש' בן-עמי ורן כהן
לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר י' לנקרי:

ברוב של שישה, ללא מתנגדים, ללא נמנעים, עוברות הצעותיהם של חברי הכנסת שלמה בן-עמי ורן
כהן לדיון בוועדת החינוך והתרבות.

סדר-יומנו מסתיים, שכן חבר הכנסת יצחק וקנין, שהוא בעל הצעה לסדר-היום, אינו נוכח, ועל כן אני
מכריז על סיום ישיבת הכנסת.

שבח וייס (העבודה):

יום לימודים ארוך.

היו"ר' לנקרי:

אני מודה לסגן שר החינוך והתרבות, לחברי הכנסת שהשתתפו, לכל עובדי הכנסת שעובדים שעות ארוכות, לסגנית מזכיר הכנסת. אני מכריז על הישיבה הבאה שתתקיים ביום שני, כ"ט באייר התשנ"ח, 25 במאי 1998, בשעה 16:00. לילה טוב לכולכם.

הישיבה ננעלה בשעה 19:35.